

h. 17

14616

XXIV évfolyam.

1. szám.



JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1932 január hó.

M. N. MUSEUM KÖNYVTÁRA
Hirlepkönyvtári
1. növedéknapió
10.....sz.

ROTH DEZSÓ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható :

Iskolai nyomtatványok.

- 645. Helyreállítási elszámolás
- 646. Bütörelszámolás
- 647 a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költség
- 647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költség
- 648. I. Kimutatás beíratási díjakról
- 649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os pótlódóválságról
- 650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozzájárulásról
- 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
- 652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
- 653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
- 654. VII. Kimutatás hiteltörlesztési díjak megállapításához
- 955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
- 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
- 657. Átvételi elismervény anyagokról
- 658. Napszámjegyzék
- 659/60. Népiskolai helyi tanmenet A), L) belv B) külv
- 661. Könyvtári költségvetés
- 662. Énztári napló és számadás*
- 662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
- 663. Állami elemi iskolai (kisdóvodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
- 663. All. elemi isk. (kisdóvodai) anyag-számadás*
- 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
- 666. Iskolai pénztári napló A) minta
- 667. Közs. isk. számadás
- 668. Népiskolai költségvetés
- 669. Isk. alapgyogony-számadás
- 671/b. Statisztikai kimutatás
- 672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
- 675. Postai feladatkönyv
- 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
- 690. Elbocsátó-level
- 691. Beíratási díj kezelési napló*
- 803. Iktatókönyv Iktatókönyv, köve, tárgymutatóval ellátva
- 805. Tárgymutató
- 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
- 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
- 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
- 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás köve
- 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
- 830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
- 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
- 947. Órarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
- 948. Nyugta tartói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
- 950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

- 915. Leltári napló (1. sz. minta)*
- 916. Szakleltár (2. sz. minta)*
- 917. Szobaleltár (4. sz. minta)
- 940. Könyvtár* szakleltár (3. sz. minta)*
- 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
- 942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
- 943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
- 2. m. Kisebtlével törzskönyvi lap kiküldéséhez
- 3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
- 4. m. Beküldött gyermekek bejelentése
- 5. m. Végleg elküldött gyermekek bejelentése
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től.)
- 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig.)
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta bedíltolt változásokról
- 11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tan-kötelesről
- 12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépett tanoncokról
- 13. m. Egyéni lap
- 14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan-köteles gyermekekről
- 15. m. Kimutatás az október 15-ig beírt tanulókról
- 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőkhöz
- 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
- 18. m. Feljelentés beíratás elmulasztásával elkövetett kihágásért
- 19. m. Felhívás hivatalból való beíratásra
- 20. m. Értesítés hivatalból való beíratásról
- 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
- 22. m. Orvosi jelentés és engedély
- 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
- 25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
- 26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
- 27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
- 28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetésepezekekről
- 29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzekekről
- 30. m. Feltételi napló*
- 31. Haladási napló*
- 32. m. Mulasztási napló
- 33. m. Anyakönyvi napló
- 34. m. Bírságolás
- 35. m. Pénznapló büntetéspénzekekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1—41. mintájú nyomtatvány
- 703. Félévi jelentés
- 33/a. Anyakönyvi napló
- A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- 707. a elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

Kisdóvodák számára.

- 724. Felvételi napló.*
- 726. Mulasztási napló*
- 727. Haladási napló puha kötésben
- 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
- 729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 746. Költségvetés
- 748. Felvételi napló*
- 749. Tanulmányi napló*
- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
- 751. Anyakönyvi társalap
- 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
- 754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
- 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
- 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számítói nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.

A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy miniszámot is, valamint a külső] vagy belső ivet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (borítékiv) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Lapfoglaló: Jász-Nagykun-Szolnok
Vármegyei Áll. Tanítóegyesület.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Előzetes díjat az érdeklődők Csikgy Erő
egyesületi pénztárához, a lap szellemi tartalma
vonatkozó közlemények a szerkesztőség címére
Szolnok, Ujvárosi utca 11. sz. alatt. Nézetek
hat nem adunk vissza.

Boldog új év.

A magyarnak is jó volna, ha egy régen nélkülözött boldog új év köszöntene reá. Az emberek boldog új év kívánságának a megszo-kott alakiságok elvégzése határain jóval túl emelkedett. Mindenki lelkéből, őszinte óhajással kívánta ismerőseink, jó embereinek a boldog új esztendő, de magának is. A magyar sok nehéz időt élt át, sok megpróbáltatást kiállott, sok veszedelemmel megküzdött. Mindig bízott a jó Isten segítségével, saját erejében, az igazság, a becsületesség diadalában. Most, amikor a nyomoruságos évek sorozatát éli, bizakodva várja a jobb jövődőt, a boldog új évet.

A magyar nyomoruságot súlyosabbá teszi az, hogy nem csupán a mi elszigetelt bajainkról van szó. A világ gazdasági és közvetve társadalmi válságnak a mi bajaink függvénye is. Tehát nemcsak magyar bajokról van szó. Ez azonban nem olyan súlyos amint azt sokan képzelik, mert mi bajunkból és nyomoruságunkból ki tudunk lábalni, ha a megbolydult világ más elhelyezkedést, más egyensúlyozást is kíván. Csak azt ne feledjük el, azt ne tévesszük szem elől, hogy mi nem számíthatunk senki másra, csak magunkra, mert az egész világot érdekek mozgatják és olyan mértékben értékelnek és számíthatunk a jó akaratú támogatásukra, amilyen mértékben az érdekeik kielégítését remélhetik. A csodák korát túl éltük, a véletlenre számítani pedig egyenlő a majdnem teljes lemondással. A szomorkodás, búsulás, jajgatás, kétségbeesett kéztördelés nem segít elő az ügyün-

ket, a remlátások, csüggedésre hangols, veszedelmet rejt magában.

Nekünk, magyar tanítóknak, akiknek a nemzet jövődöje igen nagy mértékben a kezünkbe van létéve, nekünk, akik a nemzet minden rétegével közelebbi összefüggésben vagyunk, akik a társadalom minden érzelmeről, gondolatáról tudomást szerzünk, akik a fájdalmakat, könnyeket a legjobban megérezzük és értjük és akiknek hivatásunk nemcsak a kicsinyek, de a reáutalt nagyoknak is közvetve vagy közvetlenül irányt mutatni, apostoli hivatásunknak megfelelően emelkedetten, ideális lelkesedéssel oda kell állanunk a munkatérre s a boldog új esztendő előkészítő munkáját kell, hogy végezzük.

A népiskolai tantervünk célkitűzésében megvan az, hogy emberebb embert és magyarabb magyart akarunk a jövődönek nevelni. Amikor a gyermeket tettük a nevelés-ánítás központjába, nem szabad elfeledkeznünk arról hogy néptanítók vagyunk s az iskolán kívüli is nagy feladataink vannak. Magunkra hagyott kicsi nép vagyunk és magunka kicsinységében, magunkra hagyottságunkban olyanok legyünk, akik a viharzó élet orkánjai között is meg tudjunk állani.

Igen fontos kérdés, hogy a gyermekekbe a szeretetet olyan mértékben tudjuk beolteni, hogy gyermektársait tudják úgy szeretni, hogy ez a szeretet nagy korokban is megmaradjon és egymáshoz forrassa valamennyiüket. Különös gond fordítandó arra, hogy az újabb nemzedékben jelentkeztek a szociális magyar, aki nem zárkózik el a többitől aki neglátnja az embertársait, magyar testvéreit minden körülmények

között, nem talál válaszfalakat, ami egymástól elkülöníti. A közérdek kerüljön előtérbe s ne találjon érvényesülési utat a közérdekkel szemben a magánérdek. A nagy nemzeti célok szolgálataiba kell állítani minden munkálkodást az iskolán kívül is.

A megpróbáltatások idején akadnak emberek, csoportok, ahol az elégedetlenség tanyát ver és a társadalmi béke megbontására irányuló törekvések érvényesülni akarnak. Ilyenkor az embereknek az a csoportja, akiket súlyosabban érintenek a gazdasági nyomorúságok, könnyebben meginognak, dallamos, sokat ígérő szövegek útját találhatják a gyűlölködés magvainak elhíntésére. Ezeket legelőbb a tanító veszi észre, mivel a szülőkkel szorosabb kapcsolata van és különben is a növények körében minden történéstről, irányatról tudomással bír. Ezeket épen úgy, mint minden megnyilvánulást kísérjen figyelemmel és ahogy észrevesz akármilyen jelentéktelennek látszó mozzanatot, keressen alkalmat és a tájékoztató, felvilágosító, megnyugtató, tevékenységével előzze meg a veszedelmes irányzat terjedését.

Igen ajánlatosnak és kívánatosnak látszik, hogy az új esztendőben, szerezzünk még erősebb kapcsolatot a család és az iskola összekötésére. A társadalom fejlődés irányát az mutatja, hogy a nagy tömegek tájékoztatása, irányítása a tanítók kezébe van letéve. Tőlük függ igen nagy mértékben, hogy miképpen fejlődik ki egy körzet vagy helység közhangulata, hogyan alakul felfogása és milyen irányban halad. Ezekből a kis egységekből tevődik össze az ország. Ha minden tanító nyugodt lelkiismerettel ad számot muokájáról, Magyarországon a jobb jövő felé halad.

Ha ezt látjuk és tudjuk, akkor tisztában vagyunk azzal, hogy a régi jó kívánsággal nem elégedhetünk meg, hogy adjon Isten bort, búzát békességet. A kívánság mellé tervszerű nagy munka szükséges, hogy elérjük ismét azt, hogy a régi szokásos jó kívánság kielégítsen.

Az 1932. esztendőben a megpróbáltatások súlya alatt megacélozott munkára van szükségünk. Nem másnak hanem magunknak dolgozunk. Arról van szó, hogy együtt emelkedünk

vagy süllyedünk, együtt boldogulunk, vagy nyomorgunk. Kemény munkába fogjon mindenki a maga munkaterületén, hogy Isten segítségével mi készíthessük a jobb jövőt, a boldog új esztendőt.

Bene Lajos

Miniszter változás.

Ernszt Sándor dr. vallás- és közoktatásügyi és népjóléti miniszter december hó 19-én lemondott. Néhány hónapi miniszterség alatt, már csak a súlyos gazdasági helyzet miatt se alkotott maradandót. Gyenge egészségi állapota se bírta a két tárca ellátásával járó terhes munkát. Energikus kezzel igyekezett rendet teremteni, ahol annak szükségét látta. Változott a politikai helyzet, rosszabbodott egészségi állapota is, lemondott. A magyar tanítóság sokat várt tőle, sajnálja távozását. A kormányzó úr öfömlétsége „fáradhatatlan buzgalommal és odadással teljesített kiváló. szolgálatait elismerésül” az I. oszt. magyar érdemkereszttel tüntette ki. —

A kormányzó úr, vallás- és közoktatásügyi miniszterre dr. Karafiáth Jenő nyugalmazott miniszterelnökségi államtitkárt, országgyűlési képviselőt nevezte ki.

Karafiáth Jenő neve nem idegen a magyar tanítóság előtt. Élénken emlékszünk vissza tíz év előtti parlamenti munkájára. A testnevelés és magyar sport, fáradhatatlan harcosának jövőbelátó szeme és törhetetlen akaratereje hozta létre a Levente intézményt ahol a fiatalság testi és lelki kulturájának fejlesztése folyik azóta ország-szerte.

Nagykonfpciojú, erős akarátú és biztoskezü vezért nyert benne a magyar népoktatásügy. Szeretettel és bizalommal köszöntjük a miniszteri székben!

gk.

A földrajz tanítása.*

Irta: Lótos Ferenc. (Folyt.)

Ime a környék talajának megfigyeltetése, szemben a tanterv lakonikus megjelölésével.

Ehhez hasonló köntösben vélem a gyermek megfigyelését irányítani a többi, az ember és a természet viszonyát kutató tényezőkre, jelenségekre.

Mindig az lebegjen a Tanító szeme előtt, hogy életet figyeltesse meg, mégpedig minden tényezőnek, jelenségnek, fogalomnak az emberrel, a környezettel kapcsolatos életét, viszonyát.

Hogy a gyermek, a Mindenható bölcs berendezése folytán, e környezetnek juttatott természeti képbe teljes énjével bele tudhasson illeszkedni, ismernie kell a környezetet népének lelki megnyilvánulásait úgy a gazdasági, valamint társadalmi s kulturális élet terén. Ennek gondos megfigyeltetése útján juttatjuk a gyermeket ama nagy kincshez, hogy lelkéből a szülőföld képe örökre kitörülhetetlenül váljon.

Itt táruul fel a gyermek szemei előtt környezete nép-életének, lelkének multja, jelene s lelki tartalmának fokozatos gyarapításával így állítják őt ama jövő felé, mellyel, — ha az száz tövissel is van tele — neki, mint vallásos erkölcsös és öntudatosan hazafiasan gondolkodó, igaz magyar embernek kell majd szembenéznie.

Itt hozzuk napfényre a nép eredetét (történelmi vonatkozás), a település formáját s a község kialakulását, (jellegzetes háztípusok) népművészet kincseit, (a magyar ipar pártolása) népviseletét s népszokásait, (helyes és helytelen) népköltészetét, természeti kincseit, történelmi vonatkozásait, (a nemzeti történelem, gazdaság, kultúra terén) gazdasági, társadalmi, kulturális, vallás-erkölcsös életét, állami és közigazgatási berendezkedését stb.

A környezet ily módon való megfigyeltetése juttatja azután a gyermeket ahhoz, hogy nem vesztí el lába alól azt a talajt, melyhez lelkének hozzá kell fornia s melyből azután nyugodt tanítói lélekkel vezethetjük el lelkét azon szomszédos környezet megfigyelésére, mely saját környezetével ezernyi szállal kapcsolódik össze.

Amikor a szomszédos környék megfigyeltetésének módjához kapcsolódom, jelzem, hogy itt már a kirándulások útján szerzendő megfigyelésekre ritkán adódik alkalom. A valóságos kirándulásokat azonban, a kirándulásoknál hangsúlyozott irányelvek szerint kell a tanulók lelki szemei előtt lejátszatnunk, hogy ott is — előzetesen kidolgozott terv szerint — ne csak halljon a gyermek, hanem lásson és érezzen is.

Mint valóságos szemléletet nem nyújtó megfigyelésnél igen fontos a gyermek tájékozo-

dási képességének tökéletesítése. Megkönnyíti a tanító munkáját az ha — csekély fáradsággal — az iskola táblára, vagy kiemelkedőbb butor-darabra megrögzíti, — a maga által könnyen elkészíthető — világtájak irányvonalát. (Két egymást merőlegesen metsző vas vagy fapálcának végpontjaira szegezett világtáj kezdőbetűk N-Y-K

A világtájak irányának helyes beállítására alkalmas (a nap járásának tüzetes megfigyelésén kívül) az iránytű, vagy a szabályban pl. galambos, háztető, kutágas tetején felállított szélrózsa, mely szintén a világtájakat jelző előbbi eszköz, mása a szél által fujható kis zászlocskával, (bádoglemez) ahol a gyermek a szél- csapadék-, időjárás helyi alakulását is figyeli, szemléli s naponta végzett feljegyzéseiből teljesen kialakul a környék időjárásának teljes képe.

Az előbb említett kirándulás azonban ne jelentsen pusztán utaztató módszert. Keresni kell itt azon kapcsolatokat, melyek a szomszédos környezet eléréséhez kapcsolják a „környék” népet. (gazdasági kapcsolatok); a fölös termények értékesítése (állatok értékesítése, piac, vásár); az egymásra utaltság elvének kidomborítására: (kulturális kapcsolatok); iskoláztatás, — törvénykezések; (történelmi kapcsolatok); (a világháboru hősei). — Természetesen a közigazgatási határok megjelölése ezen a fokon még mellőzendő, mert a fent említett kapcsolatok nem közigazgatási határok között játszódnak le, hanem magában ezen életközösségben. —

A leggyakrabban felhasználható gazdasági kapcsolat megteremtéséből kiindulva e-szomszédos környezet, — mint tágabb szülőföld-megfigyeltetésénél is ugyanazon szempontok kell vezessék a tanítót, melyek vezették akkor, amikor elhagyva pl. a szülőházat, azt egy nagyobb életközösségbe állították be. — Itt is érvényesülni kell a földrajzi jelenségek, tényezők, szóval az egész természet megfigyelésének. (összehasonlítások). — Itt is megvilágítottuk ezeknek az emberhez való viszonyát, valamint azon csiszorítást, mely szerint a szomszédos környezet — (a mi vármegyénkben a miénkhez hasonlóan) berendezí életét. — Mint a szülői ház kapcsolatait megfigyeltettük a községgel, éppen úgy tesszük

megfigyelés tárgyává e szomszédos környezetnek a mi környezetünkkel való kapcsolatát. — S amint a község megfigyelésénél, a szülői ház volt az a hely, hová mindig visszatérünk s melynek világító sugara, mindig kísért megfigyeléseinkben, éppen az a hely kell legyen most a szomszédos környezett megfigyelése közepette, a mi környezetünk. —

Igy biztosíthatjuk azt, hogy minden zökkenő nélkül s szeretetben megacélozva juttatjuk el a nagy magyar haza megismerésére s megszerzésére.

Pl. a gazdasági kapcsolatból kiindulva legyen szó egy, a gazdasági, társadalmi és kulturális élet terén előrehaladott szomszédos környezetről, mely egyuttal járási székhely is. Itt már találunk okot arra is, hogy miért keressük fel ennek piacát. (A közlekedés jó berendezése.) Ide kapcsolhatjuk a közlekedési utakra, eszközökre vonatkozó beszédünket is. — Keressük azon okokat, melyek előmozdították a központ kifejlődését. (A környék múltja, történelmi múltja; a végtelen bölcsesség Teremtő természeti adománya, mely párosult a környék népének cél szerű berendezésével s munkaszeretetével.) Mi nyújt a környék a népeinek. (Termények, állatok, főlöslég, piac, ennek kifejlődése.) Összehasonlítása mi környezetünkkel. Kiterünk itt arra, hogy mindnyájunk munkája a nagy életközösség boldogulását célozza. — Hogyan rendezte be életét a környék nepe ezen környezetben. — A nép élete, foglalkozása, nyelve, (tájszólás) vallása, népművészet, népszokás, szóval a néplelek megnyilvánulásai. Összehasonlítás, közös jellemvonások kialakítása. — A nép társadalmi és kulturális élete. (összehasonlítás) A nagy népesség okozta társadalmi és kulturális berendezkedés. Iskolák, hivatalok, a nép művelődését előmozdító intézmények (egyesület, színház stb.)

Mi is ide járunk törvényes ügyeink elintézése végett. — Ide járnak a másik szomszédos környezetünk népei is, meg ennek és ennek a környezetnek a népei. — Ez a mi járásunk székhelye. — Törvényes ügyeinket a főszolgabíró, járásbíró, közigazgató stb. stb. intézi el. — A járás közigazgatási szervezetének megbeszélése gyakorlati alapon. A járás fogalmát nem

kötjük a közigazgatási határokhoz, sőt egy pl. velünk szoros kapcsolatban lévő szomszédos vm. községet is a mi lakóhelyünk környezetébe sorozunk, mert ez a terület, amit a gy. vagy hozzátartozói, éleltszükségeitek kielégítése végett bejárnak. —

A járás képeinek, illetve a szomszédos környezetek képének kialakítása után összehasonlításokat teszünk azok egész élete között, aminek eredményeképpen *ráeszméltetjük* a gy. arra, hogy a szomszédos környezetek élete sem különböző a miénkétől, melyekkel szoros kapcsolatban kell eljünk, s munkánkat szeretettel kell egyesíteni, hogy boldogulásunkat mindannyian megtaláljuk életünkben.

Ha a szomszédos környezetről alkotott járás képe tisztán lebeg tanítványaink szeme előtt, akkor — gyakorlatilag — kapcsoljuk bele a járás képét, életét, a vármegyébe s az előbbi szempontok szem előtt tartásával, annak képét alkotjuk meg. —

Itt már nem sok választ el bennünket a tulajdonképpeni földrajztanítástól — a tájankint ismertető magyar haza képeinek kialakításától. — Hogy a tájak életének kialakításához már itt szempontokat s alapot nyerjünk, igen fontos, hogy a vármegyéről szerzett ismereteket némi rendszerbe kapcsolva foglaljuk össze, mindazon földrajzi alapfogalmak s jelenségek kidomborításával, melyek *szükségeink* lesznek ahhoz, hogy egy közvetlenül nem szemlélhető s a mi környezetünkől eltérő tájról is szemléletes képet nyerhessen a gyermek.

A vármegye teljes képének életének megalkotása közben többé kevésbé ugyanazon szempontok veendő figyelembe, melyek a mi környezetünkről, a szomszédos környezetek megismertetésére irányuló áthajlásunkban érvényesültek. Az ily módon kialakított vármegye képét kell azután még elhelyeznünk az egész magyar haza képébe s életét, a nemzet élőközösségébe. *Ráeszméltetjük* a gy. már itt arra, hogy, amint a környezet életébe bele kellett kapcsolodnunk, hogy boldogulásunkat megtaláljuk, éppen úgy kell belekapcsolodnunk egész környezetünkkel a magyar haza képébe, életébe. De *ráeszméltetjük* a gy. arra is, hogy e magyar

föld csak akkor juttat nekünk életünkben boldogulást s akkor juttat majd örök nyugalmat biztosító sírhelyet is, ha munkánkat nemcsak önmagunkért, hanem e magyar haza nagy életközösségéért szeretettel áldozzuk.

Szülőföldünk szemléltetésével kapcsolatban az azon megfigyelt földrajzi jelenségeket, tehát; vizet, (álló — folyó) felszint (színezés) közlekedést, helységet stb. az erre vonatkozó anyag tárgyalásával kapcsolatban rajzban rögzíteni s ezen rajz segítségével képessé tesszük a gyermeket arra, hogy a térképről ezen jeleket nemcsak leolvasni, hanem a megismertett vidéket a térképen használatos jelek segítségével le is tudja rajzolni.

Az új tantervnek egyik követelménye az hogy a gyermek a térképről a valóságra következtetni tudjon. Ennek feltétele az, hogy a térképen használatos jelzéseket ismerje is a gyermek s a mértékegységet megismerve a térképről a valóságra következtetni tudjon, valamint a valóságot becsléssel szemlélve, azt kisebbítve le is tudja rajzolni. (Pl. A tanterem iskola és környéke, a község vázlatrajza, alaprajza stb.)

Miután a szülőföld tüzetesebb megismertetése után a gy. szemléleti köre mindinkább tágul, de természetes szemléleti köre ezzel ellenében mindig kissebbedik, így mindinkább nagyobb tért nyer a térkép használata, a térképről való olvasás és a megismert földrajzi térkép jelekből a környék sajátosságaira s azon folyó életre való következtetés. —

Eppen azért kell a gy. már a III. osztályban a térképen való szemléltre reá nevelni. A szomszédos környezet megfigyeltetésénél sem hiányozhat a térkép, valamint a járás, vármegye képének megalkotásánál sem, mert csak így szerzhet a térkép-használatban olyan jártasságot a gy. amivel a IV. osztályban rendelkeznie kell. Hiszen itt már nagyobb tájegységen végbemenő életjelenséget ismertetünk meg a gyermekkel, de nagyobb tájegységre vonatkoztatjuk mi is ezen jelenségeket, mi által a térkép használata fokozatosan jobban és jobban érvényesül.

Ha a tanterv által előírt I. II. és III. oszt. beszéd értelemgyakorlatát — szerény véleményem

szerint — így állítjuk a IV. osztályban önálló tantárggyá való földrajztanítás szolgálatába, akkor a beszéd és értelemgyakorlat nem csak üres szavaknak a gyermek lelkébe való áplántálása marad, hanem olyan érték lesz, amit valóban szolgálatába állíthatunk a földrajz tanításának s így nevezhető majd munkánk, tanítói munkánk.

IV. Osztály.

Míg az I. II. és III. osztályban tantervünk a földrajznak csak a beszéd és értelemgyakorlatok keretében juttat helyet, addig a IV. osztályban önálló tantárgynak állítja be a földrajzot, már ezzel is kifejezve ama nagy hivatását, melyre valóban rendeltetett.

A I. II. és III. osztály beszéd értelemgyakorlati keretében a gyermek lelkébe elvetett földrajzi ismeretek magva itt nyer teljes életet, melvet úgy kell itt elhelyeznünk, gondoznunk, irányítanunk, hogy gondos tanítói munkánknak bő gyümölcsében legyen részünk. —

Most tükrözdik vissza az is, hogy az előző osztályok beszéd értelemgyakorlatának anyagát valóban helyesen állítottuk-e az itt érvényesülő önálló földrajztanítás szolgálatába.

Ha a földrajztanítás célja — a szülőföld és a hazaszeretet, továbbá a nemzeti önérték felébresztése és ápolása — már akkor is szemünk előtt lebegett, amikor kis tanítványunkat először láttuk átlépni az iskola küszöbén; ha a gyermek lelki tartalmát mindig is cél szem előtt tartásával bővítettük s ha eddigi gondos tanítói munkánkat még fokozottabban állítjuk a gyermeki léleknek ily irányú áformálására, akkor bizhatunk abban, hogy tanítványunk — szülőháza s földje szeretően keresztül — mint hazáját és népét határtalanul szerető, önértékes, magyar állampolgár fogja majd betölteni helyét a magyar haza nagy életközösségében.

Hazánk a nagy magyar haza teljes életének megismerése szükséges azonban ahhoz, hogy e nagy s nemes célt elérjük. Nem tudhat addig a gyermek hazájáért lelkesedni s nem tudjuk addig lelkében a nemzeti önértékét feleleveníteni míg hazájának teljes képét, életét meg nem ismeri s nem eszmélt rá azon kapcsolatra, mely életét a magyar haza életével összekapcsolja.

(Folytatjuk.)

Pedagógiai Szeminárium.

Rovatvezetők: *Bihary István*, vez. kir. tanfelügyelő.
Breczmayer István ált. el. isk. igazg.

Számolás és mérés tanítása az elemi népiskolában.

Irta: *Takács Sándor.* (Folyt.)

A szöveges feladatoknak 2 féleknek kell lenniök: az egyes műveletek gyakorlására szántaknak és a műveletek felismerését célzó u. n. kombinált feladatoknak. Ez utóbbiaknál a gyermek a való élettel találkozik, az abból vett problémát neki is kell megoldania. Ez tehát az igazi életből vett feladat, ahol számolási vonatkozásoknak, összefüggéseknek felderítése, ahol valódi értékeket állapít meg és hasonlít össze: itt tehát igazi nevelési munkát végzünk. Természetesen ezek a feladatok az alsóbb fokon ritkán, feljebb mind sűrűbben, míg a felső fokon szinte teljesen ennek kell érvényesülnie. Sőt itt már nem is szorítkozhatik tisztán a számolási órákra hanem lassankint az összes dolgoknak, saját életviszonyainknak számbeli értékelésére kell törekednünk.

Hogy e munkánkat teljes siker koronázza, külön is fel kell hívni a figyelmet a pénznek, mint az élet egyik legfontosabb anyagi tényezőjének az iskolában való alapos ismertetésének szükségességére. A tanterv is nagy fontosságot tulajdonít ennek, amikor minden osztályban előírja az illető számkörön belül a pénz ismertetését. Talán látnak a gyermekek otthon és künn az életben is pénzt, de ez nem elegendő. Az iskolának nem csak bemutatnia, de ezzel állandóan dolgoznia is kell. Mint anyagi eszköz ismerete is fontos, de mint szemléltető eszköz szinte nélkülözhetetlen. A helyi értékek megállapításánál, a váltási műveletek megértésénél ez az eszköz a legcélravezetőbb. Erre vonatkozólag a Néptanítók Lapjának múlt évi nov. 17-i számában igen értékes tanulmány jelent meg.

A gyermek kezében a játékpénzen kívül nagyon hasznos segítő eszköznek tartom az I. osztályban különösen a kis pálcikákat, kavicsot makkot, vadgesztenyét, amelyek az ő kicsiny kezében mind leventékké, emberekké, vagy akár

lovakká, ökrökké válnak és amelyek nagyon megkönnyítik a számolási műveletek könnyebb áttekintését és megértését.

De nézzük meg az egyes osztályokat és vizsgáljuk meg röviden mik azok a szempontok, melyekre tekintettel kell lennünk, amikor a tanterv előírt anyagát a célnak megfelelően fel akarjuk dolgozni,

Az I. osztály a legnehezebb. A gyermek hazulról hoz már magával bizonyos számképeket, talán rendszeresen számlálni is tud már, de ez leginkább 5-ig terjed. Ezt a készséget fel is kell használnunk. 5-ig számlálás és monografikus, 12-ig tisztán monografikus, azon felül ismét számlálás és segítségül monografikus. De a legfontosabb: nem szabad addig tovább menni, míg a gyermekeknek tiszta számképei és tisztult számfogalmaik nincsenek. Vannak olyanok azonban, kikről tévesen azt állítják, hogy nincsen számtelhetségük, pedig minden gyermeknek van, hacsak az kimondottan nem hülye, csak megfelelően kell tanítanunk. Nagyon fontos a pénz ismertetésén kívül a mérés is. Elején lépéssel, arasszal, ceruzával méretünk és csak később, de a gyermekkel láttatjuk be, hogy szükség volt egy állandó mértékegységre: a méterre. A liter szükségességét, ugyanígy rávezetéssel ismertetjük.

Amint a 2-es számjegyet megismertettük, már a műveletek jelei is sorra kerülnek. Talán e tekintetben legcélravezetőbbnek s egyben a legegyszerűbbnek a $-$, és az $=$, majd a $+$, szorzás és $:$ jel. Az 5-ös számkörben már az összes alapműveleteket írásban is végezzük, nem csak vonalak, karikák és pontokkal, hanem tiszta számokkal is. A fejszámolás nem 4, hanem 6 alapművelettel történik: összeadás, 2 fele kivonás: elvevés és pótlékozás, szorzás, 2 fele osztás: részekre osztás és bennfoglalás.

Mindent el kell követnünk, hogy a gyermekeknek unalmassá ne váljék a munka. Dominó játék és rajzolás, pálcikákból, kavicsokból stb. hányfeleképpen lehetne csoportosítani, kirakni pl. 9 fiút, mind-mind az életből vett problémája lesz a gyermeknek és a siker nagy örömet, munkaképet eredményez. Talányok megfejtése és tréfás feladatok alaposabbá teszik kicsiny tudásukat. A Néptanítók Lapja f. évi febr.

1-ei száma Vadász: Gondoltam egy számot c. cikke kell, hogy minden tanítót gondolkodóba ejtsen, mert az élet valóban talány, melyet az embernek kell megfejtenie, tehát észszerű, hogy tanulóinkat ilyen megfejtési készséggel is ellássuk, hogy csakugyan az életet, a való életet szolgálja nevelésünk. A színes krétának is kijut a szerepből: 12 körében a 12 hónap neveinek más színnel való leírása: zöld, piros, sárga, fehér, (tavasz, nyár, ősz, tél) élénkítik a számolási órát.

A II. osztályban megfelelő ismétlés után a 30-as, 40, 50, 60, 70, 80, és 100-as körben mozgunk. Számlálás, soralkotások, mértékek bővítése, felváltása, a számjegyek írása, a helyi érték megállapítása, megfelelő képzetkapcsolások, mind hasonlóan történnek, mint az I. osztály 13-20-as körben. De a legfontosabb munkája ez osztálynak a szorzó-tábla felépítése és begyakorlása. Az egyes részleteket a tanulók kal tárgyakon kell keletkeztetnünk, egymással összefüggésbe hoznunk s több oldalú igazolás után begyakoroltatnunk. Így is pl. hogyan lesz a 3 szor 4-ből 3 szor 5? Mindegyik 4-hez tesszünk még 1-et, 3 szor 4 az 12, tettünk hozzá 3 szor 1-et, 12+3 az így is 15 stb. Így azután látja a gyermek a keletkezést, jobban megérti mert hiszen az emberiség többsége: látási típusú! Eszközök segítségével ő maga származtatta, mintegy mindig maga előtt fogja azt látni. A begyakorlás is hasonlóképpen tárgyakkal, majd tiszta számokkal történik. Így nem lesz ez lélek nélküli munka. A begyakorlásnál, ha a gyermek nem emlékszik a tételre, keletkeztessük mindig a 10, vagy az 5-szöröséből. A karban való mondatás teljesen mellőzendő! A bennfoglalásnál a menet, hogy először csak a 10-szeres kereten belül mozogjunk és csak azután a nagyobb számokkal, de itt is először a tízszeres, huszszorost kerestessük. Pl. 85-ben az 5? 50:5 az 10, 35:5 az 7, 10+7 az 17.

A egyes feladatok között mindinkább azok lépnek előtérbe, melyekben 2, majd 3 műveletet is kell végezni. Már az I., de itt különösen fontos, hogy a szöveges feladatok 1 órán csak 1 tárgykörben mozogjanak és a szám- adatok a valóságnak feltétlenül megfeleljenek.

Igy kapcsolódik a számolás a többi tárgyakban szerzett ismeretekhez és a való élethez.

A mérés nem külön óra, annak szorosan a számláláshoz kell simulnia. Itt jegyzem meg, hogy a tényleges mérést minden osztályban a becslésnek kell megelőznie, hiszen az életben nem járhatunk állandóan mérőruddal, vagy mérőszallaggal, már pedig nagyon spkszor kerülünk abba a helyzetbe, hogy távolságot, területet, tért kell megbecsülnünk, azaz: mérnünk!

A III. osztályban 1000-ig kell a számsort kibővítenünk, természetesen részletekben: 2, 5, 700, 1000 Ezzel lépést tart a számírás és olvasás. Nagy gond fordítandó a 101, 110 írásánál. A felváltást, beváltást tárgyakkal kell szemléltetnünk s ismert mértékeken, majd tiszta számokon. Az írásbeli számolásoknál a fontos, hogy a gyermekekkel láttassuk be, hogy ugyanazt végzi írásban is, amit fejben. Lássá azt is, hogy miért célszerűbb az összeadást az egyeslen kezdeni, valamint a kivonást is. Nem engedhető meg a leírom a 3-mat marad 1, hanem a helyes: növelt 1 tízest, ezt a tízesekhez adom. A kivonásnál ugyanez az eljárás. Itt B lépést, fokozatot állíthatunk fel: 1. az egyesből az egyest, a tízesből a tízest, a százashól a százast elveszünk 2. a kivonandó egyes, tízes, százashoz mennyit kell adnunk, hogy a kisebbítendő egyes, tízes és százast adja és 3. a még rövidebb u. n. kipótlás. Ez nem lesz nehéz munka ha az I. és II. osztályban nem hanyagoljuk el a kipótlást. A művelet próbája nagyon fontos mert igen kívánatos, ha arra is neveltük a gyermekeket, hogy ne fogadjon el mindent készpénz gyanánt. A kivonás gyakorlása közben arra is nagyon célszerű kitérni, miszerint a maradék nem változik, ha a kisebbítendőt és kivonandót is ugyanannyival növeljük. $6-2=4$, $10-6=4$ Amellett, hogy ez minden bizonnyal hangulatos óra lesz, a továbbiakban kiküszöböljük a kölcsönkérést. E fokozatnál először olyan feladatot vesszünk, melyben a kisebbítendő egyese O. Kiszámítjuk szával és leírjuk a fejszámolás eredményét: $90-39=51$ Hogy került ide az egyes? Hova gondoltuk a 10-et, tehát, hogy a maradék ne változzék

hova is kell még 10-et, gondolnunk?: a kivonandóhoz is: Ily eljárás mellett nem igen lesznek nagyobb nehézségek itt sem! Később mind több olyan feladatot kell elővinnünk, melyben a műveletek vegyesen fordulnak elő. A műveleteket, a megoldások sorrendjét minden alkalommal a gyermekek maguk állapítsák meg, de ne a műveletek megnevezésével: ezeket megtudom összeadás által, stb., ezek gépiességre vezetnek, hanem megértve a példát, már végezzék is a műveleteket a megfejtés sorrendjében. Pl. Egy család napi keresete: ennyi a heti kiadása: tudtak-e felretenni valamit a hét végén? Mit kell először tudnunk? Tehát?! Felre tehet-e mind? Számítsd ki hamar!

(Folytatjuk)

Gondolatok a pedagógiai szemináriumhoz.

A legutóbb Jászapátni megtartott pedagógiai szemináriumnak csendes hallgatója voltam. Sokat tanulhatott, aki ott volt. Megfigyelhette, hogy az új tanterv végrehajtása mennyire haladt, de azt is láthatta, hogy az új törekvések és módszerek utat találtak a tanítói szívekbe. Látni lehetett a kigyúlt arcokon az érdeklődés örömet és az elhatározást a jövő munkájára.

Visszaemlékezve az új tanterv születésének idejére és az első pedagógiai szemináriumra, megfigyelésem szerint a tanítószág nagy része nem valami nagy rokonszenvvel és örömmel fogadta az új tantervet és célkitűzéseit megvalósíthatatlannak tartotta. Miért? Mert nem értették meg a szellemét. A pedagógiai szemináriumok igyekeztek eloszlatni a homályt, ami nagy részben sikerült is. Azonban még mindig sok tennivaló van.

Jellemző erre, hogy egy tanügyi lapban az egyik kollega ilyenféleképp ír! Beszélgetést folytattam egy gimnázium igazgatójával, akinek arra a kérdésére, hogy miért nincs ma az I. gimnáziumba kerülő tanulóifjúságnak olyan tárgyi tudása, mint volt azelőtt, nem feleltem, mert nem mondhattam, hogy az elemi iskolában nincs nyelvtan s nem kérdezhetem a gyerekektől, mi az alany? stb. Nem taníthatom, hogy a kutya

hű állat, hanem csak azt, hogy a Bodri hű állat. S több ehhez hasonlót ír még. Én ezen nagyon elcsodálkoztam. Miért nem felelhetett? Mi titkolni való van azon, hogy az elemi iskolában nincs nyelvtan, s nem győdtörünk 20—30 tanuló kedvéért meg nem értett szabályokkal, meghatározásokkal és rendszerezésekkel sokszor 1200—1500 gyereket?

Szerintem felelni kellett volna. Bátran, nyíltan sakkal felvilágosítást kellett volna adni a ma elemi iskolájának speciális, céljáról s arról, hogy nyelvtani tudása a IV. elemiből kikerült gyermekeknek nem is lehet, azon egyszerű oknál fogva, mert az elemi iskolában nem tanítunk nyelvtant. Nem kívánhatom egy 8—12 éves gyermektől, hogy szabályokat tudjon azért, hogy azokat alkalmazza.

Beszélt-e, irt-e, fogalmazott-e jobban az a tanuló, aki tudta és felelt is arra a rideg kérdésre, mi az ige? mi a számnév? Mondj egy alárendelt összetételt!

A nyelvi magyarázatok tanításánál nem is az a fontos, hogy megnevezzük, vagy nem nevezzük meg pl. a számnévet, hanem úgy kell tanítanunk, hogy a számnév jelentése és szerepe a magyar beszédben kitűnjék. (Ezt a tanítói értekezleten tartott tanítasomban be is bizonyítottam.)

Meg kellett volna mondani, hogy a tanító ma a nyelvi magyarázatok és helyesírás órán beszélget, irat, fogalmaztat s végül az irodalmi nyelv szépségeit vizsgálhatja növendékeivel.

Megtanítja a kisgyermeket beszélni gondolatait helyesen kifejezni, hogy az aki majd tanítja, nyelvtanra taníthassa. De ez már középiskola feladata!

A legutóbbi pedagógiai szeminárium egyik előadója azt mondta, hogy még a földrajz tanításánál sem elég egyöntetű a tanítók módszeres eljárása. Megfigyelésem szerint a nyelvi magyarázatok és helyesírás tanításánál van a legnagyobb bizonytalanság. A pedagógiai szemináriumok sokat tehetnek ebben a kérdésben.

Továbbá, hogy a mai gyermek tárgyi tudása nagyobb, mint a régieké, csak a középiskola folytassa ott és úgy, ahol az elemi iskola elhagyta. Mindjárt elő fog tűnni a gyermek

szélesebb körű tájékozottsága.

A csupán csak tárgyi tudás nem sokat ér ha nincs még a szívben a jóra, szépre való törekvés.

Hiába tudja valaki még 25 év múlva is, hogy Eger várát Dobó István védte a törökök ellen, ha nincs meg benne az a szent tűz, amely hasonló tettekre indít s amelyre nagy szükség lesz a trianoni rablincsek szétszakítására.

Bundity József
rk. tanító

Karácsonyi gyűlések.

A Kalász Könyvkiadó Részvénytársaság szokásos karácsonyi választmányi gyűlését 1931. évi december hó 28-án, Budapesten, a Tanítók Haza dísztermében tartotta meg. A gyűlést megelőzően a választmányi tagok megtekintették a Kalász új intézményét, a modernül felszerelt nyomdát, ahol teljes melegegésüknek adtak kifejezést a látottak felett. A nyomdai alátogatást követően a választmányi gyűlés vette kezdetét, amelyen az ország minden részéből nagy számban megjelent választmányi tagok nagy érdeklődéssel hallgatták végig az értékes tárgysorozatot. A gyűlést dr. Pogány Frigyes elnök vezette, akinek tartalmas megnyitója után, Rákos István kir. tanácsos mélyen szántó, gondolatokban gazdag beszédben adózott néhai Osztie Béla alapító vezérigazgató emlékének.

Az igazgatóság jelentését az elhunyt nagy érdemű vezérigazgató fia Osztie Zoltán terjesztette elő. A választmány nagy elismeréssel vette tudomásul jelentését s egyhangulag bizalmat szavazott a vezetőségnek.

A jelentés foglalkozott a Dunántúli Tanítók Lapjában Krónikás néven megjelent sorozatos támadásokkal s hiteles adatokkal bizonyította, hogy a Kalász az alapszabályokban kitűzött céljainak megfelelően működik és ezeknek mindent megtehet. A legutóbbi 5 üzletév alatt az Eötvös-alapnak, a különféle tanítóegyesületeknek, a segélyre rászoruló tanítóknak és azok gyermekeinek, az iskoláknak, a szegény tanulóknak, a részvényeseknek s a tankönyvíró tanítóknak, valamint egyéb kulturális célokra összesen 644.060.- pengőt adott. Az Eötvös-alap eddigi 40 százalékos készpénz részesedése 110.619.70 pengő. Az országos és vármegyei tanítóegyesületek 14.200.— pengőt kaptak. Kartársak és ezek gyermekeinek segélyezésére 17.051, pengő fordított. Az iskoláknak ingyen szétküldött tananyagbeosztási útlapok és kidolgozott tananyagbeosztások összes költsége 14.252.— pengő. Vidéki tanítóegyesületi képviselők költségeire 6.300.— pengő. Hirdetési díjak fejében a tanügyi lapok 5.130.— pengő kaptak. Szétküldött havi- és előjegyzési naptárak, ceruzák, stb. költsége 5.350.— pengő. Szemináriumok és tanfolyamok résztvevőinek ellátása, vidéki vármegyei és járásköri gyűlésekre kiküldött előadók költségeire 11.004.— pengő. A választmányi gyűléseken résztvevő tagok ékezési és szállásdíjaira 2.027.— pengő. Ingyen tankönyvek a szegény tanulóknak 148.656.—pengő. Tanítói tiszteletpéldányok értéke 700.837.— Tanítók tankönyvírói tiszteletdíjaira 104.935.30 pengő. A részvényeseknek: ingyen részvényekben 45.700.— pengő, osztalékban 8.000.—, nyílt tartalék formájában pedig 40.000.— pengő jutott. Ez összegek adják együttesen az említett 644.060.— pengőt, ami öt évre felosztva évi 128.812.— pengő átlagnak felel meg.

Az igazgatóság jelentése után élénk vita támadt s a felszólalók mindegyike követelte, hogy Krónikás vonja vissza alaptalan vádjait. A Krónikás az előadottak alapján kijelentette, hogy a jelentést tudomásul veszi, eddigi nézetét megváltoztatja s ez ügygel tovább nem foglalkozik. —

Vitéz Csorba Ödön előadásában foglalkozott azokkal a módokkal, amelyekkel a Kalász fejlődését biztosíthatjuk s ezzel a tanítói jóléti célokra befolyó összegeket növelhetjük. Felhívta a tanítószág figyelmét a Kalász legújabb intézményére a nyomdára, majd azokra az újabb tervezett mozgalmakra, amelyeket a Kalász a tanítószág érdekeiben a jövőben indítani fog. Ez után Marikovszky Gyula kispesti áll. iskola igazgató a földrajztanítás módszeréről, azt követően pedig Soós József tiszafüvári igazgató a fejelemzésről tartott tartalmas és gyakorlati irányú előadást. Benkő András kir. tanfelügyelő

hozzászólása után a gyűlés *Rákos István* záró szavaival befejeződött. A gyűlést társas vacsora követte a Tanítók Házában.

* * *

Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége december 29-én tartotta szövetség tanácsai gyűlést ugyancsak a Tanítók Házában. A tanítóegyesületek kiküldöttei főként az új alapszabályt tárgyalták és keresték annak lehetőségét, hogy az országos egyesületek egy egyesületbe tömörülve miképp dolgozhajának együtt a közös tanügyi és tanítói érdekek és tanügyi célok biztosabb elérhetése érdekében. Bár mindenki érezte, hogy itt a tizenkettedik óra, mégis az együttműködés illetve egyetlen országos egyesületbe tömörülés lehetetlennek bizonyult. Szép beszédek hangzottak el az összefogás szükségességéről, a tanítói egységről, a közös célokról, azonban vagy mindenik egyesület féltette a maga önállóságát vagy talán a tisztikár a maga pozícióját s ezen megfeneklett a szép gondolat s kárba veszett minden faradozás. Pedig ezt meg kell csinálni! Akinek nem tetszik, álljon felre. Most olyan időket élünk, hogy aldozatot is kell hozni a közért. Még akkor is, ha az fájdalmas! Reméljük, hogy a tavaszi gyűlésig jobb belátásra jutnak azok, akik a mindnyájunk által kívánt összefogást lehetetlenné tették.

Az alapszabály végleges megalkotása is a tavaszi gyűlésre maradt. *Marikóvsky Gyula* pénztáros a pénztár állapotáról számolt be. Jelentésében felemlítette, hogy ez évben 12 tag-egyesület nem tett eleget fizetési kötelezettségének. —

Földes Ferenc titkár a tanítószáz anyagi helyzetével foglalkozott s rámutatott arra, hogy a tisztviselői fizetések leszállításánál nem volt indokolt a kormánynak arra hivatkozni, hogy a külföldön is leszállították a fizetéseket, mert Angliában az évi 6000, Németországban pedig 4000 P-nek megfelelő fizetésekből nem voltak le. Határozati javaslatot terjesztett elő a melyben a létminimum megállapítását és levonások mielőbbi megszüntetését sürgette.

Vármegyénk kiküldöttei közül *Tobel Ferenc* az Alapszabály tervezet egyes pontjait bírálta s

a vármegyei egyesületek részére több jogot kívánt biztosítani. A tervezet szerint ugyanis az országos egyesületek képviselőinek tulságos és jogosulatlan fölényt biztosított. Javaslatait el is fogadta gyűlés.

Ferency Kálmán és Greczmajer Károly a tulságosan magas tagdíjak ügyét tették szóvá. Utóbbi rámutatott arra, hogy a vármegyei egyesületek is kénytelenek leszállítani a tagdíjakat, mert tagjaik nehéz anyagi körülmények között élnek. Redukálja tehát a Szövetség is a költségvetését ennek megfelelően szállítsa le a tagdíjakat. A Szövetség vezetősége nem tartja időszerűnek (!) ezzel foglalkozni. Mindamellet nem késhet már soká s egészen közel látjuk az időt, amikor kénytelen lesz vele foglalkozni. Csak ne legyen késő! *gk.*

* * *

Választmányi gyűlés Szolnokon.

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület Választmánya január 4-én ülést tartott, hogy a decemberben hirdetett tárgysorozatot letargyalja.

Ferency Kálmán elnöki megnyitójában kartársi szeretettel üdvözölte a megjelent 15 választmányi tagot, majd az ülés folyamán érkezett *Jankovics Zoltán* kir. s. tanfelügyelőt. Megemlékezett a gazdasági válságról, mely a közitudoástulag szerényen dotált tanítót különösen érzékenyen érinti. Utalt az összetartás szükségességére, mely az egyedül hathatos orvosság erkölcsi és anyagi sérelmeink orvoslására. Megnyitójában reményének adott kifejezést, hogy ez az esztendő meghozza a revíziót s eszellemben kívánt boldog új esztendőt a választmánynak s vele a vármegye tanítószázának.

Szomorú kötelességet teljesített, amikor bejelentette *Vass Alajos* nyug. áll. tanító elhunytát. Megboldogult kartársunk első főjegyzője volt 51 évvel ezelőtt megalakult egyesületünknek s 91. évében, tisztos, patriarkai korban szólította magához a Mindenható. Legyen boldog pihenése s örömteljes feltámadása!

Tobel Ferenc titkári jelentésében beszámolt az egyesület munkásságáról. A Tanítói Otthon ügyének ismertetésénél a választmány határozatilag kimondta, hogy a rendelkezésünkre álló

pénzzel megkezdjük az internátus létesítését s hozzákezdünk a régóta vajudó Tanítói Otthon építkezéséhez. Ragaszkodik az eredeti, ma *Pazmány Péter*-téri telekhez, de nem zárkózik el megfelelő cserétől sem. Ez ügyben felkéri az elnökséget, hogy tárgyaljon a várossal s az ügyben összehívandó rendkívüli választmány gyűlésen számoljon be az elért eredményről.

A titkári jelentés beszámolt a diszoklevelek budapesti átadásáról (gr. *Klebselsburg Kunó* és dr. *Petri Pál*), melyekről lapunk korábban hozott részletes tudósítást; *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő névnapjáról, mely alkalom volt arra, hogy a vármegye tanítószáz szeretettel és ragaszkodással nyilváníthatta *Ferency Kálmán* egyesületi elnök szívélyes tolmácsolása útján, de alkalom volt arra is, hogy a vez. kir. tanfelügyelő is úri magyaros szeretettel és őszinteséggel kérje a tanítószázot elhivatásának aldozatos szolgálására. A jelentés végén ismertette a titkár a karácsonyi szövetségstanácsai gyűlést, melynek főcélja volt az új szövetségi alapszabály-tervezet tárgyalása. E tervezet előnyös helyzetet teremtett volna az országos egyesületeknek a vármegye, általános tanítóegyesületek rovására. A Szövetség Elnöksége az általános tanítóegyesületek óhajára visszavette a tervezetet azon ígérettel hogy husvétára újat készít.

Csikó Ernő egyesületi pénztáros ismertette az elnökség költségvetési tervezetét, mely a jövő 1932—33 esztendő tagdíját 40%-kal csökkenti vagyis az eddigi 8 P tagsági díjat 5 P-re mérsékeli. A választmány a tervezetet elfogadta s a pénztáros kérésére ezuton kéri az igazgató kartársakat, hogy vállalják a tagdíjak részletekben történő összeszedését s az egyesületi pénztárhoz való utalását.

A választmány az elnökség javaslatára az ezévi pedagógiai pályázatul a következő pályatételt tüzte ki: „Mit tehet a tanító népünk gazdasági helyzetének enyhítésére?” A bíráló bizottság tagjaiul az elnökön s a vezető kir. tanfelügyelőn kívül megválasztotta a következő agokat: *vitéz Iványi Károly*, *dunaháti Mészáros Gyula*, *Soós József* és *Tobel Ferencet*. (A pályázati feltételek lapunk más helyén közöltetnek.) Választott a választmány még egy bizott-

ságot, hogy a titkár által átdolgozott egyesületi alapszabály-tervezetet áttanulmányozza s a legközelebbi választmányi gyűlés elé terjessze.

A hosszúra nyult választmányi gyűlés az elnök zárószavaival ért véget. *(17)*

A Jász-nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület Elnöksége.

1/1932. sz.

Pedagógiai pályázat.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület pedagógiai pályázatot hirdet.

Pályatétel: „Mit tehet a tanító népünk gazdasági helyzetének enyhítésére?” *Pályadíj:* 100 P. *Pályázati határidő:* 1932 május 1. *Terjedelem:* Legfeljebb 12 oldal. A fehér írópapír egyik oldalára rendes sortávban — lehetőleg — gépelt, vagy idegen kézírással írt jelítség pályamunka az egyesületi titkár címére küldendő. (Tobel Ferenc Szolnok-Cukorgyár.) Csak egyesületi tag pályázhat!

Szolnok, 1932 január 4-én.

Tobel Ferenc titkár. *Ferency Kálmán* elnök.

KÉRELEM AZ IGAZGATÓKHOZ.

A nehéz gazdasági helyzetben az egyesület csak úgy és akkor tud hivatásának megfelelni és kötelezettségeinek eleget tenni, ha a kartársak tagdíjaikat az egyesület pénztárába befizetik.

Felkérjük ezért Igazgató kartársainkat legyenek szívesek testületükben fizetési kiosztás idején a tagdíjakat a kartársaktól részletekben beszedni s az egyesület pénztárába beküldeni mert ezzel — bár háládatlan munkával — tudjuk biztosan megfogják könnyíteni az egyesület helyzetét.

Kartársi szeretettel:
Elnökség!

HIVATALOS RÉSZ

4417—1931. szám.

Valamennyi elemi iskola tek. igazgatóságának.

A VKM. úrnak 1931. évi december hó 16-án 820-05/1346-1931. szám alatt kelt rendeletével közölte, miszerint tudomására jutott hogy folyó évi szept. hó 21-én 820-05-1093 sz. alatt kelt rendelete felmagyarázásával egyes elemi népiskolák az olvasó és hittani könyveken kívül semmiféle más tankönyv használatát nem engedik meg és emiatt a tankönyveket olyan tanulók sem szerzik be, akiknek szülei nehézség nélkül tudnak a szükséges költségekről gondoskodni. 1930. évi október hó 18-án 820-05-659. sz. a. kiadott, valamint a 2582-1931. kb. sz. alatt közölt 820-05-1093-1931. sz. alatt kelt rendeletében is a maga egészében kifejezetten fentartott rendeletében kimondotta, hogy a szükséges tankönyvek biztosítása érdekében használják ki az az iskolák az 1868. évi XXXVIII. t. b, 31. és 32§-aiban továbbá az 1921. évi XXX. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 1922. évi 13070. sz. rendelet 69-72.§-aiban és az 1930. évi VII. t. c.-ben megállapított lehetőséget, vegyék igénybe a könyvkiadók által biztosított 10 százalékos kedvezményt és a szükséghez képest kérjék ki a jótékony egyesületek támogatását is. Ha ezen beszerzési lehetőségek kimerítése után sem sikerül a szegénysorsu tanulókat az összes tankönyvekkel ellátni, akkor áll be a tanítóknak az a kötelessége, hogy a szegénysorsu gyermeket az olvasókönyvön kívül más tankönyv beszerzésére kényszeríteni nem szabad. Midőn a VKM. úr a felmagyarázások kiküszöbölése céljából mindezeket nyomtatékosan újból hangsúlyozza azzal a felhívással, hogy a fent idézett rendeletei végrehajtásánál ennek megfelelően kell eljárni, egyben arról értesít, hogy 820-85-1093-1931. sz. rendelete 4. kikezdésében felsorolt tankönyvek közül a számtani példatárak csak az I-ső és II. osztályban, a nyelvgyakorló könyvek pedig csak a II-ik osztályban nem használhatók, a felsőbb osztályokban azoknak a tankönyvek-

nek a használata nem tilos. Erről tudomás és további eljárás végett értesitem.

Szolnok, 1931. december hó 23-án.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő.

11—1 32. szám.

Valamennyi állami iskola tekintetes Igazgatóságának!

A nagyméloságu vallás és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur mult évi 860-05/134-1931. számú rendeletére hivatkozással felhívom figyelmét Dr. Serényi Antal kir. s. tanfelügyelő szerkesztésében megjelenő „A tanügyi jogforrások” című 3 kötetére.

A munka értékes. Kivánatos volna, hogy az iskolák könyvtárában meg legyen.

Amennyiben az iskola kölcsön-könyvtár alap költségvetésében fedezetet talál erre, megrendelésre ajánlom. A mű ára egyenkint 2 Pengő 50 fillér Megrendelhető a szerzőnél Kaposváron.

Szolnok, 1932 január hó 5-én.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő.

MIREK

Olvasóinknak és munkatársainknak boldog új évet kíván a Szerkesztőség!

Tisztelgés. A várm. tanítóegyesület elnöksége és a szolnoki áll. el. iskolák igazgatói december hó 26-án megjelentek Bihary István vez. kir. tanfelügyelőnél, hogy névnapja alkalmával üdvözöljék. *Ferenczy Kálmán* egyesületi elnök keresetlen, szívből jövő szavakkal fejezte ki a vármegye tanitóságának jókívánatait, osztatlan tiszteletéről, szeretetéről és ragaszkodásáról biztosítva, a tanitóság igaz barátjaként ismert vez. kir. tanfelügyelőt.

Bihary István vez. kir. tanfelügyelő meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést s válaszában rámutatott az egymás iránti szeretet

szükségességére. Csak a kölcsönös megbecsülés és az emberi lélek legszebb megnyilvánulása, a szeretet, vezethet ki a mai súlyos megpróbáltatásokból s mindnyájunk összefogása lendíthet bennünket előre s vezetheti nemzetünket a szebb jövő felé. Ismételten megköszönte a vármegye tanitóságának iránta megnyilvánuló ragaszkodásának kifejezését, majd mint szíves házigazda, magyaros vendégszeretettel látta vendégül a küldöttség tagjait.

Miniszteri elismerés. *Schmid Vilmos* szolnoki áll. ig. tanítónak nyugalomba vonulása alkalmából, a népoktatás terén kifejtett hosszú és kiválóan eredményes munkásságáért a Vallás és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr elismerését fejezte ki. Január 7-én adta át a Rákóczi-uti iskola igazgatója a kitüntetést meleg, bensőséges ünnepség kíséretében *Schmid Vilmos* kartársunknak. *Richter József* igazgató üdvözölte az ünnepeltet, aki meghatva mondott köszönetet. Ez alkalommal vett bucsut az iskolától s a tantestülettől, aminek 10 éven át, kiválóan értékes, közbecsülésben és közszereletben álló tagja volt. Öszinte szívvel köszöntjük mi is kitüntetésre alkalmából s kívánjuk, hogy a jól megérdemelt nyugalmat sokáig élvezze!

Az arcképes igazolványok érvényesítésének határidejét 1932. január hó 31-ig hosszabbította meg az államvasutak igazgatósága. Ez ideig a rendes érvényesítési díj fizetendő. Az e határidő után az Üzletvezetőségekhez érkező arcképes igazolványokért a felemelt illetéket kell fizetni. Január hó végéig az 1931. évre érvényesített igazolványok használhatók.

Üdülöház a Mátrában. Csongrád megye és Szeged város tanitósága a mult évben elhatározta, hogy Tanítói Internátus helyett üdülöházat épített a Mátrában, hogy az Alföld poros levegőjében dolgozó tanitóság kimerült és megviselt idegzetét kipihenthesse. A határozatot hamarosan tett követte. Már áll is az Üdülöház. December 19-én vették át ünnepélyesen, boldogan és büszkén! Büszkéik is lehetnek rá! Tágas, csinos hall, modern ebédők, napsugaras erkélyek, pompás turistaszobák,

kényelmes vendégszobák, fényes fürdőszobák várják a pihenni és üdülni vágyó szomszéd megyebeli kartársainkat. Diadal ez kartársak! Az összetartásnak, egyetakarásnak példaadó diadala! Meleg szívvel gratulálunk hozzá! Jól-eső örömmel köszöntjük őket!

Kitüntetés A Tiszaföldvár Levente Egyesület főoktatóját, Soós József áll. el. isk. igazgatót meleg ünneplésben részesítette Tiszaföldvár közönsége abból az alkalomból, hogy az Országos Testnevelési Tanács, főoktatói szorgalmas és eredményes munkájáért Dicsérő Oklevéllel tüntette ki. A levente szakaszok diszozslopokban állottak fel a Piac téren, ahová nemsokára megérkezett a vezetőség: *Metzl Lipót* testnevelési altanácsnok, dr. *Simonffy István* levente egyesületi elnök, a járás főszolgabírájának képviselőjében *Nagy Endre* tb. szolgabíró, *Jesko János* főjegyző és testnevelési bizottság tagjai. A kitüntetést *Nagy Endre* tb. szolgabíró nyújtotta át, az ünnepeltnek lelkes üdvözlő beszéd kíséretében. Majd *Soós József* köszönte meg keresetlen szavakkal a kitüntetést, ígérve még nagyobb szeretettel és igyekezettel fog dolgozni a „Szebb jövő”-ért. Az oktatói kar nevében *Sikolya Albert* h. főoktató üdvözölte, örömét fejezve ki a lelkes vezér kitüntetésé felett. Majd az Öreg leventék emléklapait osztotta ki *Jesko János* testnevelési bizottsági elnök. Isteni tisztelet fejezte be a lélekemelő ünnepséget.

Szolnokon a f. hó 9-én délelőtt adta át ünnepélyes keretek között dr. *Tóth Tamás* polgármester, a vármegye főispánjának megbízásából, az Országos Testnevelési Tanács kitüntető diszoklevelet *Orosz György* szolnoki szülői áll. isk. igazgatónak és *dunaháti Mészáros Gyula* szolnoki áll. tanítónak, levente oktatói, illetve főoktatói érdemeik elismerésül. dr. *Tóth Tamás* polgármester üdvözölte a két ünnepeltet, buzdító, beszéd kíséretében Isten áldását kérte további munkálkodásukra. További lelkes munkára és kitarásra buzdítva átadta a Testnevelési Tanács nagyon szép, izléses kivitelű Diszokleveleit az ünnepelteknek. *dunaháti Mészáros Gyula* köszönte meg a polgármester üdvözlő szavait, kifejtve,

hogy mint eddig ezután is még buzgóbban, azon fognak munkálkodni, hogy a hazának Istenfélő, hazaszerető polgárokat neveljenek és továbbra is kiérdemeljék Előljáróik bizalmát, megerősítését.

Majd a jelenlévő *Láng Zoltán* őrnagy, testnevelési vezetőnek köszönte meg keresetlen szavakkal, hogy munkájukat méltányolva a kitüntetésre előterjesztette. Biztosította, hogy továbbra is azzal a lankadatlan szorgalommal és kitartással fognak dolgozni, mint eddig Isten dicsőségére és a haza javára!

A szép kitüntetésekhez mi is meleg szeretettel gratulálunk!

Halálozás. *Vass Alajos* szolnoki nyug. ali. tanító december 21-én életének 91. évében Budapesten csendesen elhunyt. Felsőzadda, ezelőtt első főjegyzője volt egyesületünknek s annak első évtizedeiben nagyon értékes munkásságot fejtett ki. Tiszaföldváron helyezték örök nyugalomra december 24-en. Emléket kegyelettel őrizzük meg.

Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét lapunk más helyén olvasható: *Pedagógiai pályázatra.*

Az őszibarackfa metszését ismerteti a Növényvédelem és Kertészet most megjelent legújabb száma. Cikkeket közöl a melegágykészítés hibáiról a gyümölcsfáknál alkalmazható műtrágyákról, a gyümölcsfaültetési tervek készítéséről, az alma- és körtefák permetezéséről, stb. A dusan illusztrált két szaklapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, Földművelésügyi Minisztérium) e lapvá való hivatkozással egy alkalommal díjtalanul küld mutatványszámmot.

Államsegély. A *Jászszentandrás-felső-tanyai* iskola épület építésére a VKM. úr 2500 pengő államsegélyt utalványozott.

A *szolnoki* községi iparostanonciskola költségvetését a VKM. úr felülvizsgálta és a fenntartó államsegélyt 2982 pengőt a személydijak kiegyenlítésére folyósította.

Nyugtázások: Tagdíj címen: O. osz György-né 4P. Jacina Irén 4P. Szolnok. Józsa Gizella 4P. Turkeve, Balássy Ferenc 4P. Balássy Ferencné 4P. Baioghné F. Irma 4P. Barabás Irén 4P. Blickling Antal 4P. Blickling Antalné 4P. Geisler Péter 4P. Hoffmann Mária 4P. vitéz Iványi Károly 4P. Kovács Ilona 4P. Lednický Andrásné 4P. Martikány István 4P. Rosznyáky Géza 4P. Schafflerné, S. Margit 4P. Schmidt Pálné 4P. Szabó József 4P. Tompos Lászlóné 4P. Vas József 4P. Szabó Róza 4P. Kunszentmárton, Markóth Dezső 4P. Markóth Dezsóné 4P. Vida Gyula 4P. Vida Gyuláné 4P. Kiss Sándor 4P. Tyepliczky István 4P. Turý Margit 4P. Erdődy Ágoston 4P. Homok Seress Mariska 8P. Tiszaszentimre, Orosz Viktória 4P. Magyary Gyuláné 8P. Szolnok, Heczeké Pál 8P. Börökz szeméklős, Polonyi Jolán 4P. Szolnok.

Temetkezési díj címen: Schlaghammer Gyuláné 1P20f. Budapest, Polonyi Jolán 4P. Szolnok.

A vármegye legnagyobb
óra, ékszer és
látszer

raktára és legolcsóbb
beszerzési forrása

Balázs Imre

Szolnok, Gorove-utca 25 szám.

Nerfeld palotával szemben.

Telefonszám: 302

Nagy javító műhely!

TAKARÉKOSSÁG
bevásárlási helye!

A Népművelés olvasói 5 százalékos
külön engedményben részesülnek!

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár

Piac-út

közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közegyetemi, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszállagokból üzleti könyvek gyűjteményéből.
Dobozgyűjteményben készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, taktikai és gyógyszerészeti ábrák.
A vidéken legjobban berendezett könyvnyomtatászatunk készíti a
legértékesebb kivitelű könyvtárasokat, a leggyorsabbáig,
a legkényesebb ízlést is kielégítő számúig.
Könyvnyomtatásunk elegendő, túlsós kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteit,
könyveket, röplapokat, táblázatokat,
lakodalmi és ball magyarázatokat
és minden fajtájú könyv-
nyomtatást munkánk.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyűjteménye.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyvhötlések

Nyomtatványok

SZOLNOK

14616

Áll. Közp. Statisztikai Hivatal
Budapest, Magy. Nemz. Múzeum

XXV évfolyam.

2 szám.



JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1932 február hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
645. Helyreállítás elszámolás
646. W.orelszámolás
647 a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külv. 647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv.
648. I. Kimutatás beirattási díjakról
649. II. Kimutatás egyenes-útdíjokról, 5%, 3%-os pótdíjaváltásról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozjárásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat kölcsöntörlesztés tervezetéből
654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napszájjegyzék
- 659/60. Népiskolai helyi tanmenet A) belv. B) külv.
661. Könyvtári költségvetés
662. Énztári napló és számadás*
662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 evre
663. All. elemi isk. (kisdévodai) anyagszámadás*
665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Kőzs. isk. számadás
668. Népiskolai költségvetés
669. Isk. alauvagyon-számadás
671 b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbveendő épületek számára
675. Pótdíj feladatkönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beirattási díj kezelési napló*
- Leltári nyomtatványok.**
915. Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)
803. Iktatókönyv
804. Iktatókönyv, költe, tárgymutatóval ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás köve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
844. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás
303. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kiserőlelt. törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvo- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szapt. 1-101)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
11. m. Ertesítés tanoncviznyba lépő tankötelesekről
12. m. Ertesítés tanoncviznyból kilépett tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Ertesítés az iskolából kilépő tanköteles gyermekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beirattási elmulasztásaitól elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
20. m. Ertesítés hivatalból való beirattásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgátra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetéspénzekekről
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzekekről
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírsgólás
35. m. Pénznapló büntetéspénzekekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium* 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira

Kisdévodák számára.

727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Költségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Ertesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk az *posta* utánvétellel* küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezéskor napján késedelem nélkül elintézzük.

A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (borítékiv) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánküli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Rt. Tanítóegyesület.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Előfizetési díj és reklámérték Csikgy Erő egységesített pénztárhoz, a lap szellemi részére vonatkozó hátrésmeghatározásokról a szerkesztőség címére Szolnok, Kőrösi iskola háttérben. Nézetekéi Kál nem adnak díjazs.

Idealizmus vagy realizmus?

Nem csodálkozom azon, ha a nincstelen, szegény és munka nélkül lévő emberek gondolkozását a sivár jelen annyira beklyóba veri, hogy a gazdasági problémákon kívül massal nem igen tudnak foglalkozni. Veszedelmes tünetnek kell azonban tartanom, ha a súlyos gazdasági helyzet — mondhatnám — az egész társadalom, kis- és nagygazda, iparos, kereskedő és az u. n. értelmiség állásfoglalását is teljesen determinálja. Az embert úton-útfélen a nehéz gazdasági helyzet idegesíti. Kezembe veszem az újságot, hogy pihentessem kissé a mindennapi élet hajszájában túlszigázott idegeimet. Megdöbbenve látom, hogy abból is a gazdasági problémák vajudása hangzik csaknem megszakitás nélkül felém. Maholnap a gazdasági problémák megoldása lesz politikánknak egyetlen aktuális kérdése, illetve célja. Sőt, legutóbb olyan áramlatot is megfigyelhetünk, amely a pedagógia területét is a változgazdaság számára kívánja teljesen kiszajátítani.

A magam részéről a a leghatározottabban állást foglalok a gazdasági problémák mindent domináló térfoglalásával szemben. Nem jó orvos az, aki a páciensét állandóan betegségének veszélyes következményeivel rémitgeti. A jó orvos megállítja a diagnózist, megadja a beteg kezelésére szükséges utasítást, de a beteget magát megkíméli a fölösleges izgalomtól, sőt igyekszik megszabadítani a betegséggel kapcsolatos kényszerképzetektől, amelyek csak a gyógyulást hátráltatják.

A gazdasági problémák állandó felszinen-

tartása háttérbe szorítsa az erkölcsi és etika értékek érvényesülését. Ezek nélkül pedig a gazdasági problémák sem oldhatók meg véglegesen. Sajnos a szomorú példákért nem kell messzire fáradnunk, hogy igazoljuk az anyagiasság felfogás térhódítását és végzetes következményeit. Utalok azokra a bűncselekményekre, amelyeket jopás, rablás, sikkasztás, csalás, megvesztegetés ügyében tárgyalt a napokban vagy tárgyal még most is a bíróság. Láthatjuk belőlük, hogy az anyagiasság a magasabb köröket is kikezdte már és ha idejében gátat nem emelünk ellene, megromlással fenyegeti az évezredek keresztény, magyar kulturát.

Eszembe jut Jókai egyik regényalakja: Garamvölgyi, akinek birtokát a Bach-korszak idején eladták anélkül, hogy őt megkérdezték volna, de nem keresett orvoslást, sőt lemondott az újságról, dohányzásról, és a vadászatról is, nehogy a törvénytelenül kinevezett beamterek segítségét kelljen igénybe vennie. Ebből a megalkuvást nem ismerő idealizmusból fakadt az az öserő amely dacolt az idők viharával.

Nem akarom én a gazdasági problémákat lekicsinyelni de rámutatok az egyoldalú anyagiasság veszélyeire. Az anyagiasság gondolkodásu ember sorsával mindig elégedetlen, mert mindig többre és többre vágyik. Ezért nem adok igazat azoknak akik azt mondják, hogy az anyagi jólét függetlenné teszi az embert. Ez csak abban az esetben érvényes, ha az anyagi jólét helyes erkölcsi felfogással párosul. Különböztet rabba teszi az ember, — a vagyon, a pénz, a szenvedélyek rabjává. Az ilyen embernek beszélhetnek hazafiasságról — kinevelé, tarthat-

nak előadást szociális problémákról, megmosolyogja. A legjobb esetben csukott szemmel, vagy vállvonogatva halad el mások szerencsétlen, sége, nyomora mellett, a segélykérő szavak süket fülekre találnak nála, ha ugyan durván szidalmakkal nem illeti azokat, akik őt háborgatni merészelik. Az anyagias felfogásu ember ugyanis mindent abból a szempontból ítél, hogy mi haszna, vagy kára lesz belőle és elhatározásában, cselekvésében is eszerint igazodik. Az anyagias gondolkodásu embernek hazája a nagyvilág, istene a pénz, vallása az aranyborju imádas.

Ne felejtjük ezt el soha mi: magyar tanítók akikre a jövő generáció nevelése van bízva. Tanítsuk a gazdasági tárgyakat intenzíven, az ország mezőgazdasági jellegére való tekintettel. Legyünk allandóan figyelemmel a helyi viszonyokra. Kapcsolódjunk tanításunk a mindennap élethez és a többi tárgyak tanításához. A gyakorlati alkalmazás és hasznosság elve vezessen bennünket a reáltárgyak tanításí anyaganak kiválasztásánál és tanításánál is. „Már a gyermeknek is meg kell tanulnia — mondja a tantervünk — hogy az életben küzdenie kell a kenyérért, de nem a kenyér a főcél, ez is csak eszköz az istenfélő, becsületes, hazafiúi élet javainak megszerzéséhez és biztosításához”

Hadd lelkesejdenek tanítványaink Hunyadi, Dugovics, Zrínyi és a többi sok-sok magyar, hős ragyogó példái, akik mindenüket, még életüket is feláldozták a Hazáért. Hassa át szívüket a keresztől feljűk sugárzó szereteti elűitve őket az eszmények iránti lelkesejdeséssel, idealizmussal.

Ha így oktadjuk, neveljűk tanítványainkat, akkor kifejlesztjűk, növeljűk bennűk azt az őserűt, mely ismét visszaszerzi Nagymagyarországot.

Jánoshida

Nyilas Gyűrgy

MESEDÉLŰTÁNON.

Tűth Irén.

Azt tartjűk, minden gyermek vándora az életnek s oldalán lűg láthatatlan űti tarisznyája, melybe minden évben több kerül. Csak űt

gyűzzűk, hogy olvan űtravalűval lűssűk el, amely űrűk emberi értűket jelentsen. Ilyen gondolatokkal kezdtem el első mesedélűtűnűt, nem kis szorongű űrzűssel, amint a tűműrdűk kívűncsi szempűr elűtt a bizalmat, a biztatűű barűtsűgűt kellett felkeltenem.

S valűban hűlasabb kűzűnsűget el sem tudok kűpzelni. Ha a mese, a csűdavidűg szárnyas paripűján mindnyűjűn egy olyan vilűgot kere-sűnk, ahol messze szállhat a gyermek kűpzelete, elnyilű ajakkal hallgatva, egy csűdavidűgban talűlkozűnk, ahol a kűzűs poézis egybekűt a gyermek lelűkűvel és megpecsűteli az űrűk barűtsűgűt nemcsak valűnk, hanem az élet űrűk szűp-sűgfűntűziűjűjűnak hangulatával. Vert a legtűbbet a nemes, szűp és jűtűrűkvűs rűzsűskertjűbűl a gyermekkorban szerez a ember lelűke. Ezek a csűrűk fakadnak műg a késű űrűgkorban is a romantika lelűki feszűltsűgűben.

Vajjűn nincs-e e rűzsűskert minden tűvis nűlkűl. Bizony neha sajátűsűgű felsűzűsűgűt tapasztaltam a rossz mesűnek. Elmondattam olyan mesűt is a gyerekekkel, amit űk műshűl hallottak. Az egyes mesűket lejűtsűzűttűk az űnkűnt vállalkozűű kis szereplűk. Bizony egy egy kis mese űrzűkelűse, nemcsak a szereplűket de a hallgatűsűgűt is exűzűsűba hozta. Egy ilyen áltűlűk elmondott mesűben a szűrtűs csűzmadia szerepe annyira kifűgűrűzta a szorgalmas iparűs alakjűt, hogy nemcsak a szereplű gyermek szeműlye, de bizonyára tudat alatt, a csűzmadia s ezzel egyűtt folytatott munkája, nem a legkedvezűbb megvilűgítűsba kerűlt. Sajnos nem minden mesűnek van műg az iles erkűlűcsi erteke, nűhol a cselekműny elűnkűsűge, vagy a mese szelleműnek alűmora műr a gyermekkorban belopja a poézis mellű a tűrsadalmi élet helytelen megítűlűsűt.

Nem elűggű űvatos mesűszűvűs kialakíthatűk olyan fűlfogűst is, amikor a kirűlűkisűsűsűny tűrűtűnetűben, vagy a gonosz mostoha űldűzűttűjűnek szomorű tűrűtűnetűben a munka, a dolog valűsűgűs szerencsűtűlensűg és sorscsűpűsűnak lűtsűzik. Terműszetesen az ilyen mesűkben a fűgyealemfelűkeltűű fantűzia olyan mesűhelyzeteket vűlal fel, ahol a kirűlűkisűsűsűny a legvalűsűgűsűbb kűrűlműnyekben, minden kűnyelemtűl tű-

vol, a munka űldozata. Ezek a gyermekmesűk a gyermeki kedűlyvilűgban kűnnyen lehetnek egy torz vilűgnűzet csűrűi.

Eppen ilyen kűnnyen gűny tűrgya lehet az űrűg, a gyűmoltalan, akűvel szemben a hűvalűkűdű űlűny kűnnyen eltűrűli a rűszvűt kűszűsűgűt.

A lűnyűk a mesűben a műrtűromsűgűt, a fiűk inkűbb az erűs, a leleműnyes, a bűtor gyűzűlmetű jutalműzzűk a legszűvűcsűbb erteklűdűssűl. Talűn a nűi lűlek űsztűnűssűge, amely az űldozatos élet, az űnfelűldozűs passivűtűsűt rűjűtegetűi, talűn legfűkepen a mesűk űrűkűs szűnevűdű alakjűiban sejtűtik a nűi lűlek Istűntűl nyert strűktűrűjűnak fejlűdűs irűnyűt.

A fiűk a gyűzűlmes, az erűs a bűtor mesűshűst varjűk, minthű csak az akadűlyokat el-kűzűdű aktűv ferűlűtűpus kűteljesűlűsűnek csűrűjűt hordanak.

Hogy az életben nem mindűg valűsűlnak műg a lelűki irűnyűk az űnfelűldozűű nű az eszűmei ferűi tűpusa, minden egyes ferűfinűl és nűnűl, az a lelűki strűktűra tűkűletlűnsűgűnek tudhatű be. A gyermeki mese az ember ertelemi életűnek gazdagítűja s ha a mesűkoron tul tűbbel gazdagűdűk az ember lelűke, az bizonyűs, hogy a gyermekkorban terműkenyűl műg lűgsűzűcsűbb és az ertelemi vilűg leggazdagűbb kűncsűivel. Minden gyermek-lűlek a megvalűsűlűs lehetűsűgűt hordja az eszűmeisűgűnek s az élet, a kűrűnyezűt műgd neki oly realűtűsűkűt, amely elkor-csűsűtűja, eltorzítűja azt. Az űrtűtlűnsűgű csűdűlűtűs kelyhűt megűrizni, szűppű tenni, nemesűteni, lehet-e magasztűsabb hűvatűsa a tanítűnűk? Csendűlű fel űrűk mese, fakassz rűzsűkűt ott, ahol majdan annyi tűvis teremhet, az emberpalűntűk szűvűben!

Tanítűű és fűrsang.

Ha valami űnnep, vagy ritűka eseműny kűvetkezűk életűnkben, mindűg elgondolkozűnk. Műlyebben, mint műskor. És megűllapítűjűk, hogy bizony rossz annak, aki minden vigasztalűst műstűl vűr.

A mai helyzetben űrűlűnk az idű műlűsűnak. Talűn mindűg is űrűlűnk. Elűkűpzelűsűnk

mindűg jűbb, mindű a jelen. De ami elűműlt, mindűg szűp. Ha szomorűű, szomorűűan szűp. De szűp.

Elműlt fűrsangűk. — Mennyi eműlűket kűtűnk belűle csűkorba. S műlyen sokszűnűű a csűkor. A reggeli hűvűs szűrkűletben a lapos zsebűre gondolűnk és mosolygűnk. Gondolat nűlkűlű bűlyongűsban mennyi a gondolatűnk. Jűű és szűp gondolat. Műlyen hamar elműlűk. Rűkűtűű szűnek, kedűves epizűd. Talűn jűjű. Sok ertezűssel és jűlesűű szomorűsűgűgűl besűzűlűnk a műlűrűl. Minden szűp, ha műr elműlt. —

A mostani fűrsangűtűl nem vűrtűnk semmit. Fűlűnk műr vűrni. Most műg az elűkűpzelűsűnk is rosszabb, mint maga a valűsűgű. Ha műr megvan valami, elviselűjűk, mert nem sejtűhetűnk rajta. De valami szűpet vűrni. . . ? Műma, . . ? Nem műrűnk! S ha ez is a műltű esz, megmosolyogűk. Hej akkor Bizony mi sok mindűt kibűrtűnk! —

Fűrsangűk műs az ember, mint ami. Gondolatban mi is felűltűzűnk csűlűgűű herűcegűnek, vagy reműnyűre jűgosítűű kűműnyűsűrűnek.

A mosoly gondterhűl arcon, nem fűnyűlűk űgy, mint a mi elűkűpzelű ruhűnk az elűkűpzelű bűlon. Azonban bűl és bűl kűzűtt műgűs nagy kűlűmbűsűg van. Jelmez és jelmez kűzűtt is. Műlyik műlyen ertekűű? Amit elűkűpzelűtűnk, azt most hagyűk el. Az a fantűziűnk. Csendben, sűtűtűben és magűnkban vegűk elű. Akkor szűbb. —

Nekűnk tanítűknűk van egy sok szűnűű bűl-terműnk. Csak műg kell lűtnű benne azt, ami a bűlű bűllű teszi. Gyermek és tanítű szűvű. Gyermek és tanítűű jelmez. Gyermek és tanítűű űrűműk és bűnatok. Van oft kűlűszűt, mese, kűnnyekben fűrdű eműlűk. Van ott lűktűtűű élet. Mosolygűs. Műzűsűka. Csak műg kell lűtnű és ertezni. S műlyen jűű ezt ertezni. S műlyen jűű ezt ertezni tudni.

A gyermek minden napra műs elgondolűst hoz. Mi is bevűssűzűk fűradűt, de megűrtűű szűvűnkűt, hogy melegűdjen a gyermek szűve mellett. Mi vagyűnk a rendezűk is ezen az élet-gondolatok adű bűlon. űgy alakűnk, ahogy elűkűpzelűjűk. A gyermek lelűke űgy űkűzűk fel, aműlyen ruhűt mi aggűtűnk rű. A mi szűvűnk

pedig az örök akarást, a fényt a felaggatott szívjóság visszatükröződésétől kapja.

A jelmezek? . . . A gyermek nem nagyon figyel. Ha játékos kedvében van a rongydarab szebben ragyog, mint az aranyhímzésű ezüst sál. Ha koldust játszik, legalább nem kell rongyos cipőt keresnie. A tanító? . . . Végignéző öszült jelmezen s megtört nyugalommal próbálja meggyőzni magát, hogy hiszen a szívjósága a legszebb jelmez. S olyan jönnek érzi a szívét, hogy a jelmezeknek még két évig ki kell bálnia.

Ez az idő is gyönyörű lesz, ha a mult közé tesszük. S majd egyszer egy vidám farsangi társaságban elővesszük s öreges nevetéssel kezdünk anekdotázni . . . Hej . . . akkor . . . bizony, bizony.

S most, a mindennapi jelmezes bál után, — mikor már a türe nem teszünk többet — gondolkodunk. A gyermek nagy báljára gondolunk, eljövendő életére. S mint életre irányítók, leragadó szemhéjjal mormoljuk magunkban: Igaz volt-e a tanítás? Jó volt-e a részlezés? Helyesen tagoltam-e? A külső forma jobb lehetett volna. A szemléltetés jó volt, de máskor erre mégis nagyobb gondot fordítok. Ellenben a koncentráció sikerült. A fő az, hogy hozzájárultam a gyermek jellemének . . . fejlesztéséhez.

A többit? Talán már álmodja. Elalszik azzal a gondolattal, no majd holnap jobban. Ha nem ezt gondolná, többet forgolódná. Meg aztán azon az öreg arcon nem volna ott az a gyermeki és atyai mosoly ugy összeolvadva.

Ifj. Vajay József.

A földrajz tanítása.

Irta: *Lótos Ferenc.* (Folyt.)

A magyar haza képe úgy kell kialakuljon a gyermek lelkében, hogy az ne egy szívet lelket lebilincselő, majd lassan halványodó kép legyen, hanem melyet minél többször s minél jobban néz, annál több szívet, nemeset lásson benne s iránta való szeretete ne könnyen ham-

vadó szeretet, hanem végnélküli legyen.

Hogy a magyar haza képe a gyermek lelkéből ilyen érzelmeket váltson ki a legnagyobb gonddal kell behelyeznünk a képbe nagy magyar hazánk minden kincsét; a kanyargó szöke Tiszát, a délibábos magyar rónát, az aranykalászos Bácskát, Bánságot; a hullámozó Balatont, mint Isten szemének egy könnyét; magyar hazánk gyöngyét a Magas-Tátrát stb. stb. s mindent mi ezekben él, ezeket körülveszi; a hazáját szerető magyar népet, a magyar hazáért küzdött őseink sírhelyét; a magyar nemzeti történelem soha nem muló virágait; a régi s a mai magyar életet; a magyar dalt, táncot, zenét, (nem jazz band); a levegőt s madárdalt s mindent-mindent, mi ezt az Isten által egynek teremtett, Kárpátokon belüli igaz magyar életet jellemzi.

S milyen szép is lenne e kép, ha egy, csak egy vonalat nem kellene fájó szívvel megjelölnünk, odatennünk. Mégis megjelöljük nemzeti gyászunk bélyegét, a trianoni vonalat. De nem azért, hogy csak könnyeket csaljon ki szemünkből hanem azért, hogy tanítványaink lelkük mélyén örizzék e képek azon részét is, melyet az igazságtalanság ravasz fegyverével szakítottak el hazánk képéből szomszédaink. Hogy szemük előtt legyen az, hogy mit vettek el tőlünk s mit kell majd egykor visszavennünk azoktól, kik édes magyar hazánkat megcsönkítették.

A III. osztályban kialakított vármegye képe után azonban nem alakíthatjuk ki mindjárt egyszerre egész magyar hazánk képét s annak egész életét, de minnen esetre a megismert vármegye s az ebben elhelyezett szülői ház, iskola kell legyen a továbbhaladásunk kiinduló pontja. Ez kell legyen az a jól kidolgozott alap, melyen építésünket — mint biztos alapon — tovább folytathatjuk. Épen ezért tovább haladásunk legelső lépcsőfoka a kialakított, megismert, s megszerettetett szülőföldről — vármegyéről — szerzett ismeretek felújítása kell legyen. (Térképszemlélet, olvasás, rajzolás.) Az erről szedett ismeretek bővítése s rendezése után kapcsolódunk bele ama földrajzilag egységes természetes táj megismertetésébe, melyben a gyermek szülő-

földje, háza, iskolája elhelyezést nyerhet. (Itt a Duna-Tisza köze, vagy a Tisza-Körös és Maros vidéke.) —

Mivel e tőlünk távolieső tájak életének megfigyelése valóságos szemlélet útján itt már teljesen keresztülvihetetlen, a térkép, Magyarország domborzati képe, a tanító rajza, a homokos láda, valamint a táj életét jellemző s onnan hozzánk került anyagok, plakátok, reklámképek, színes újságmellékletek s egy-egy levelezőlapgyűjtemény azok miknek szemlélete elősegíti a gyermeket, a valóság elképzelésére.

A térkép s ezen szemléltetésre álló többi eszközök olyan fontosak a földrajz tanításánál, miknek használata elkerülhetetlen. — Fontos, hogy a gyermek a térképszemléletében, olvasásában olyan jártasságot sajátítson el, hogy ne csak le tudja olvasni a térképeleket, hanem azt a tájat a térképen használatos jelek s kisebbített mértékének segítségével, vázlatrajzban le is tudja rögzíteni s saját rajzában is nyilvánuljon meg a valóság helyes elképzelése. —

Utunk akkor helyes, ha a szemléltetésnél is mindig a térképről indulunk ki, amit rajzunkkal, beszélgetésünkkel kísérve juttatjuk a gyermeket a tájképének, életének valóságos elképzelésére, de úgy, hogy a gyermekek a térképet szemlélve s jelcét olvasva az ismertető tájra e jelekből biztosan tudjanak következtetni s a tanító rajzát saját megfigyelésük alapján támogatassák. —

Igy valósul meg a tantervnek ama célja, kiváncsán, amikor a munkaiskolának a megvalósítása fele törekszik, mert ilyen tanítási móddal a gyermek a térképen buvátkodva az ok és okozati összefüggéseket keresve, helyes következtetéssel és okoskodással maga alkotja meg magának az illető táj valóságos képét, mely munkánál a gyermek aktíve tevékenykedett, a tanító pedig háttérbe vonult.

Ugy a szemléltetésnél, valamint a táj egész életének, képének megismertetése közben fontos szerepet kell juttassunk az érdekesség, hasznosság és az eszméletés elvének.

Ami a tájak ismertetésénél alkalmazandó módszert, didaktikai kérdéseket s a koncentrációs elvet stb. illeti, azt Thiel Bernát kartársunk

oly kimerítően megvilágította, hogy csak újabb ismétlésekbe bocsátkozhatnánk. Ahelyett tehát, hogy újabb elméleti fejtegetésekbe bocsátkoznánk, inkább egy ismertetendő táj tanításának vázlatát vetem papíra mely legyen megvilágítója annak, hogy miként vélem ez ismertetendő táj tanításánál érvényre juttatni mindazon irányelveket, miknek szemlélőtt tartása szerintem az ut az új tanterv megvalósítása felé.

Vidékünkön általánossá vált a ceglédi Unghváry-féle növények gyűjteményének iránti különös vonzalom. Egy alkalommal magam is vásároltam e fából, amit (gyakorlati oktatás céljából) tanítványaimmal ültettem el. Már a fák ültetésénél is megnyilvánult a gyermek érdeklődése az iránt, hogy miért hozzuk mi onnan e fákat s milyen lehet az a vidék, ahol ilyen szép s jó termő közkedvelt fákat nevelhetnek. A gyermek lelkében önként megnyilvánult érdeklődést nem hagytam veszendőbe menni, hanem igen találóan használtam fel őket, mikor a Duna-Tisza közének ismertetésére készültem. Hiszen a gyermekek a fák útján már önként megalkották tanítványaim környezetük kapcsolatát e tájjal ami nagyobb érték volt, mintha én eszméltettem volna rá erre őket. Ézen kapcsolatból vezettem ezután el tanítványaimat lelkileg a Duna-Tisza közének megismerésére. Az azóta is élő fák valahányszor arra tekintek felidéznek a megismert táj képét életet tanítványaim lelki szeméi előtt.

(Folytatjuk).

Pedagógiai Szeminárium.

Rovatvezetők: *Bihary István, vez. kőr. tanfelügyelő, Örczyházy János, áll. el. isk. igazg.*

Számolás és mérés tanítása az elemi népiskolában.

Irta: *Takács Sándor.* (Folyt.)

A szorzást írásban ugyanugy végezzük, mint fejben. Itt is a nagyobb értékekkel kezdjük a munkát. A rész szorzatokat egymás alá írjuk és a szorzandótól elválasztva azokat összeadjuk. PL. 234X2 az=468. 490+60+8=

468. Ha most a 200 helyett 2 százast, a harminc helyett 3 tízest mondunk, már rövidebb lesz a munka, mert mindjárt egymás mellé írhatjuk a szorzatot. Rövid gyakorlás után az egyesek tízest adnak, a gyermeket rávezetjük, illetőleg magától rájön, hogy ezt is célszerűbb lenne az egyeseken kezdeni, mint az összeadást és kivonást. A tízzel való szorzásnál észrevetjük, hogy az egyesekből tízes stb. lett, ugyan ezt látjuk a 30, 40-nel való szorzásnál is csakhogy a szorzandót háromszor, négyszer kellett vennünk. Ez után tehát a 2 jegyű szorzó szám fog semmi nehézséget sem okozni. Állandóan hangoztassuk, hogy ugyanugy szorzunk írásban is, mint fejben. A leírásnál később, a rövidebb munka kedvéért takarékosan az idővel, felvehetjük a kérdést: talán nem is kellene a rés: szorzattal leírni a 0-t! Természetesen az életről vett példákon kell, hogy történjék: egység arából a többség árát napi bérből a heti, havi bérből az évi jövedelem, vagy a havi szükségletből az évi. Nagyon sok ilyen példa áll rendelkezésünkre.

A szóbeli osztást a II. osztályhoz hasonlóan kell végezni. Szoktassuk gyermekeinket ahhoz, hogy az osztandót bontsák fel. Az osztó 10-, 100 szorosát hamar megtalálják, majd azután a felét az 5, illetőleg az 50 szorosát is. Írásbeli osztásra kiindulásul olyan példát válaszszunk, amely valóban osztás, amelynek százasai, tízesei és egyesei valóban oszthatók az osztóval. Ezt legkényelmesebben pénzzel érthetjük el. A gyermek a játékpénzt ténylegesen kétféle osztja. Így mindjárt a hányados számjegyeinek helyi értéket is meghatározza. A próbát feltétlenül meg kell követelnünk, hogy lássák, miszerint helyesen végezték-e el a műveletet. Így minden szabály betanulása nélkül megszokják, hogy a legmagasabb helyi értéken kell kezdeni a műveletet. A következő fokozat lesz, hogy a százast nem osztható teljesen, előáll a maradék, amit szintén el kell osztanunk, tehát fel kell váltanunk. Ismét a leghálásabb a játékpénz, mert természetben felválthatjuk a százast tízesekre, a tízest pedig szükség szerint egyesekre. Kiküszöbölendő tehát „leveszem a következő számot”, vagy hasonló feleslegesen

megszokott kifejezéseket, melyeket a gyermek rendszerint a szülői házból hoz magával, miért is tanácsos, hogy az osztás tanulása alatt a tanító házi feladatokat ne adjon, mert ha már megfelelő gyakorlata van e terén, nem szorul otthoni segítségre s így nem szokja meg a pongyolaságot. A 2 jegyű osztóval való számolást megkönnyíti az a körülmény, ha állandóan az osztó 10, vagy 5 szörösehez mérjük az elosztandó részt. A tárgykörök szerint összeállított példákra itt is nagy gond fordítandó.

A mértani részt a terület fogalmának szemléltető uton való megértésével, nagyon könnyen eivégezhetjük. Minden területet először rakjunk tele \square dm-ekkel s így a gyermek magától rájön arra, hogy csak azt kell tudni, hogy hány sort bírunk elhelyezni és mindegyik sorba hány fér el, de a területek nagyságát szemléltető módon is állítsuk a gyermekek elé, amit a megboldogult Quint József megállapítása szerint a következő eset illusztrálhat: egy lerajzolt \square m-be ugyan hány gyermek fér el? Minden bizonnyal 23-t gondolnak és ha teleállítják, bizony a soványabbakból 13, 14 is elhelyezhető. Ez a példa IV. osztályban a térfogatnál is szépen felhasználható, ha általában másfél köbméternek vesszük az ily gyermekekkel megtöltött kockát. Hány gyermek férne el tantermünkben? Itt azután bőséges tér nyílik az egészségügyi vonatkozások kihasználására.

A IV. osztály anyaga a milliókig kibővített számkörben mozog. Az eljárás ugyanaz mint a III. osztályban, csak természetesen nagyobb számokkal. Ez osztályban a tízedestört ismertetése nem okozhat nehézségeket, hiszen az alsóbb osztályokban a váltásokkal eleget kellett foglalkoznunk, s a méter mértékek használata könnyen átsegít az esetleg mutakkozó nehézségeken.

Az időmértéknelkülönböztesük meg az időtartamot és az időpontot. Keressük meg ugyan, hogy mennyi idő mulott el egyik, vagy másik időpontig, dátumig, de életkor számításoknál, ne dátumokkal, hanem a valóban átélt idővel számítsunk.

A mértani részben általában sohasem mértani testet, hanem használati tárgyat vizsgálás-

sunk. Tehát a gyermek játékkockáit, majd ebből készítsünk hasábot: asztalját, méterrudat kerítés oszlopot stb-t. Hiszen már az 1905. évi állami tanterv és Utasítás is követeli, hogy sohasse sietessük az általános fogalom megállapítását, hanem készítsük elő gondosan, összefoglalások által, fejezzük ki magunkat szemléletesen, közérthető módon. Amikor azt vizsgáljuk hogy hányfélekép, hány irányban lehetne nagyobbítanunk hasábunkat, dobozunkat, tantermünket, rámutattunk a tér fogalmára és így előkészítettük annak mérését.

Az V. osztályban a milliárdig bővítjük a számvort. Itt kellő jártassággal a végtelenség lenyűgöző gondolatára eszméltetjük a gyermeket. A kis emberke, hogy dobalózik a milliókkal, mintha csak kavicsok volnának. Nem árt, ha egy kissé lehűtjük nagy lelkesedését. Pl. Ha másodpercenként egyet számlálva, napi 10 órán át, csak 28 nap múlva juthatnánk el a milliókig évenként pedig 300 napot számítva, 50 év múlva csak 540 millióig jutnánk, alig fel milliárdon felül. Itt az örökkévalóság fénséges sejtíme fut át a gyermekéi lelken.

Uj anyagként ez osztályban a közönséges tört lép. Szemléltetéssel, a mértékek tört részeinek kisebb egységeiben való kifejezése világosabbá teszi a tört fogalmát: $1/2$ óra, $1/4$ év, $1/5$ méter stb.

A VI. osztályban a kamat és % számítás ne képlet útján, hanem kizárólag az 1% megkeresése útján végezzük. A gyakorlati példák, mint a többi osztályokban, itt is a legfontosabbak.

Egy új didaktikai egység feldolgozásánál Drózya szerint ajánlatos a következő menetet alkalmazni:

1. Előkészítés: a.) rövid szóbeli számolás lehetőleg tiszta számokkal, melynek célja, hogy számtani képzeteket hívjon elő, a más képzeteket pedig háttérbe szorítsa. b.) áthajlás a tárgykörre. A keret előkészítése, melybe az órán megoldandó műveleteket behelyezzük. c.) Célkitűzés.

2. Tárgyalás: a példa felállítása, annak megoldása. Figyeljünk arra, hogy a végzendő feladatok mindig szorosan kapcsolódjanak egymáshoz. Közben megállapítjuk az egyes erköl-

csi tényeket: az idő pénz! Pártoljuk ami a miénk! A pazarlás romlásba viszi stb!

3. A begyakorlás: A tárgyalás alatt megfejtett feladatok boncolgatása közben látt, tapasztalt szempontok alapján hasonló számításokat végeztetünk.

E tárgy tanítása közben azonban sohasse tévesszük szem elől, hogy ez az értelem munkája, tehát a lelek titokzatos megnyilatkozása. Ezen a lépcsőn kell a gyermeknek feljutnia az Istenhez. A számolás és mérés útján jut el az ember annak megértéséhez, hogy minden teremtetett dolog, ő maga is véges, de lelek áttör minden határon: egyesülni kíván Istenével. A lelek számláló és mérő képessége nélkül zűrzavar maradna körülötte az élet minden tömeg jelensége. Ezzel a képességgel teremt rendet és harmóniát maga körül.

A számolás és mérésben részünkbe van szépség, van lelki öröm is, nem csak fárasztó gyötrelém, Igyekezünk ezeket a szépségeket lelki örömeiket kiaknázni. Ez nem is lesz nehéz, ha a világot, vallásos meggyőződésünkkel, e számokon keresztül is úgy nézzük, hogy az Isten teremtette! (Vége.)

Pedagógiai szemináriumok.

A nagyértékű pedagógiai szemináriumok V. ciklusa keretében — előző lapszámunk megjelenése óta — két helyen volt összejövetele a tanítóknak. Jászberényben január 7-én Kun-szentmártonban január 21-én.

Kiemelkedő eseménye volt a jászberényi pedagógiai szemináriumnak *Mészár Miklós* jászberényi áll. tanítóképző-intézeti igazgató előadása az elemi iskolai vegytani kísérletezésről. Nagyon értékesek voltak a többi előadások is.

Előadók voltak: *Berzátzy László* jászberényi áll. tanítóképző-intézeti ének- és zenetanár aki az elemi iskolai, hangjegy utáni ének tanításáról, továbbá *Piffkó Antal* jászberényi rk. tanító az új módszerjavító törekvések határáról és eredményéről és *Benyovszky Jolán* jászberényi áll. tanítónő aki a természeti és gazdasági ismeretek tárgyköréből tartottak értékes előadásokat.

A hallgatóság az összes előadásokat nagy érdeklődéssel figyelte és értékes tanulságos előadásukért köszönetét nyilvánította.

A *kunszentmártoni* pedagógiai szemináriumnak két programpontja volt. Az egyik *Richter József* szolnoki áll. isk. igazgató a természeti és gazdasági ismeretek tanítási módszeréről, a másik *dr. Nagy Lajos* karcagi ref. tanító előadása a módszertan javító törekvések hatásáról és eredményéről.

Mindkét előadás mintaszerűen megfelelt kitűzött céljának. A hallgatóság elénk érdeklődéssel kísérte és az előadókat elismeréssel és köszönettel honorálta.

* * *

Pedagógiai szeminárium Mezőturon.

Folyó hó 4-én volt Mezőturon a pedagógia szeminárium V. ciklusának sorozata, melyen a kerület majdnem valamennyi tanítója és tanítónője megjelent. A szemináriumot *Bene Lajos*, kir. segédtanfelügyelő vezette. A természetrajz tanításáról szabadelőadást tartott *Ficza Gyula* jászapatii róm. kath. tanító és utána gyakorlati tanítást tartott. Előadásában lefektetett elveket, módszereket, eljárásokat a tanításában érvényesítette. Mindenki a legteljesebb elismeréssel adózott a kiváló gyakorlati tanítónak sikeres közreműködéséért. *Takács Sándor* jászapatii róm. kath. isk. ig. tanító a ped. szemináriumok eddigi működésének értékét vázolta. Nem hallgatta el azokat a nehéz kezdeti időköt sem, amikor az új tantervvel igen sokan nehezen barátkoztak meg. Különös értéket vitt előadásába azzal, hogy az iskolájában elért eredményeket előadásával kapcsolatosan bemutatta a szeminárium hallgatóinak. *Móczár Miklós*, jászberényi áll. tanítóképző-intézeti igazgató a vegytan tanításának kísérleteit mutatta be világos, lebilincselő előadásában. Az előadás értéket nagyban emelte az, hogy a nehéz gazdasági helyzet következtében beszerezhetetlennek hitt kísérleti eszközöket a hallgatóság előtt állította elő néhány elhasznált villanykörtéből, használaton kívül álló üvegekből, pár cipőpasztás dobozból. Megmutatta, hogy alig kell pénzzel valamit beszerezni a kísérleti eszközökből, mert mind előállíthatók házilag és

könnyűszerrel. Ami kísérleti anyag és az eszközökhöz szükséges anyag beszerzése összesen 10 pengőbe sem kerül és olyan mennyiséget lehet ezért szerezni, hogy 4—5 évre is elég a kísérletekhez, nem számítva azt, hogy a kísérleti eszközök hosszú időre megfelelnek. A szeminárium hallgatói nagy érdeklődéssel hallgatták az előadást és meleg szeretettel ünnepelték a tudós és a közért önzetlen lelkesedéssel dolgozó igazgatót. A szeminárium lefolyása után *Tóth József*, igazgató, *Molnár Sándor* igazgató és mások szóltak hozzá az előadásokhoz, de mindannyian csak az elismerés és a köszönet hangján. A szeminárium hallgatói a szeminárium előadás után egyöntetűen állapították meg, hogy igen sok hasznos, sokat erő ismeretet szereztek. A magas nivóju szeminárium az elnök értékes összefoglaló beszédével ért véget.

HIVATALOS RÉSZ

159. 1932. szám.

Valamennyi elemi iskola tekintetes Igazgatóságának.

Értesítem, hogy Dr. Teslery Károly és Társai szerkesztésében megjelent a „Magyar helyesírás és nyelvi magyarázatok” című munka. A mű a tanításnál igen jól használható. Figyelmébe ajánlom. Megrendelhető a fentemlített szerzőnél Nyiregyhazán.

Szolnok, 1932. január 19-én.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő.

KÉRELEM AZ IGAZGATÓKHOZ

A nehéz gazdasági helyzetben az egyesület csak úgy és akkor tud hivatásának megfelelni és kötelezettségeinek eleget tenni, ha a kartársak tagdíjait a pénztárba befizetik.

Felkérjük ezért Igazgató kartársainkat legyenek szívesek testületükben fizetőkiosztás idején a tagdíjakat a kartársaktól részletekben beszélni s az egyesület pénztárába beküldeni, mert ezzel - bár halálatlan munkával - tudjuk, biztosan megfogják könnyíteni az egyesület helyzetét.

Kartársi szeretettel:

Elnökség.

Almásy Sándor főispán jubileuma.

Meleg és bensőséges ünnepségekben részesítette, f. hó 8-án, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Almásy Sándor főispánt, 10 éves főispáni jubileuma alkalmából. Igazi örömműnnyel volt ez, melyen mélységes szeretet és es nagyrabecsülés nyilatkozott meg feltörő erővel az iránt a kivételes tehetségekkel megáldott férfi iránt, akit jósorsunk, 10 évvel ezelőtt, a mi vármegyénk élére állított.

Igazi nemesszívü magyar urat, széles látókörű kulturembert ismertünk meg benne, akinek tehetségénél és munkabírásnál talán csak a szíve nagyobb. Minden nemesért és szépért, a kultúráért, a haladásért, lelkesülő szív, tele meleg szeretettel, mely gyámolítja az elesetteket, kitartható munkára tüzel a jobb jövő érdekében. Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy mily megértő és különös szeretettel viseltetik megyei népoktatásügy iránt. És mi, a magyar népoktatásügy szerény munkásai, csillogó szemmel állunk a fényes teremben, szívvel-lelékkel figyeltük a szeretetnek és nagyrabecsülésnek azt a határtalanul szép megnyilatkozását, mely a vármegye diszkyűlésén elénk tárult. Hisz *Almásy Sándort* ünnepelték ily feledhetetlen, fényes külsőségek között, azt az *Almásy Sándor* főispánt, akit a vármegye tanítósa a közelmúltban választott a vármegyei Ált. Tanítóegyesület disztagjává, hogy a vármegyénk népoktatásügyének fejlesztése és a vármegye tanítósa érdekében kifejtett értékes munkálkodása felett érzett nagyrabecsülésnek ezzel is kifejezést adjon,

Az imponáns diszkyűlésen *dr. Blaha Sándor* belügyi államtitkár a Kormányzó ur legfelsőbb kéziratát nyújtotta át az ünnepelt főispánnak. A kézirat, melynek felolvasását állva hallgatta végig a diszkyűlés, a következő szövegű:

Kedves Almásy!

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánjává történt kinevezetésének tizedik évfordulójára alkalmából őszinte elismeréssel emlékezem meg a vármegye élén kifejtett értékes kormányzati és társadalmi tevé-

kenységéről, amelynek magam is közvetlen szemlélője voltam és kiváló közéleti működésének e szép emlékkönyve alkalmából meleg szerencsekívánataimat fejezem ki.

Kelt Budapesten, 1932. évi február hó 8. napján.

HORTHY s. k.

Ezután a belügyi kormány nevében *dr. Blaha Sándor* államtitkár üdvözölte az ünnepeltet, majd *Alexander Imre* alispán köszönte a kivételes magas kitüntetés alkalmából. Az ünnepi szónok, *dr. Hegedűs Kálmán*, országgyűlési képviselő, örökös törvényhatósági bizottsági tag volt, aki költői szárnyalású, művészi felépített beszédet mondott, amelyre *Almásy Sándor* főispán válaszolt, hódolatteljes hálával köszönve meg a Kormányzó ur legmagasabb elismerését és a vármegye közönségének ily páratlanul lelkes és bensőséges szeretetnyilvánulását.

A diszkyűlés után a küldötségek fogadása következett. A vármegyei kir. tanfelügyelőség a Várm. Ált. Tanítóegyesület és a vármegyei tanítósa nagyrabecsülését és tiszteletteljes szeretetét, vármegyénk vez. kir. tanfelügyelője, *Bihary István* tolmácsolta gondolatokban és költői szépségben gazdag beszédében, rövid történelmi visszpillantást vetve a lefolyt évtizedre, amelynél változatosabb, építő munkában gazdagabb, egyben terheesebb és súlyosabb alig volt még. A vármegye népoktatása, a magyar népkulturális színvonalának emeléséért áldott minden munkában *Almásy Sándor* főispán legmesszebbmenő támogatása kísérte és tette lehetővé, hogy iskolák emelkedjenek a messze tányavilágban, ahol ma intenzív munka folyik, a jobb jövő érdekében.

Az üdvözölő beszédre *Almásy Sándor* főispán válaszolt az ő egyéni kedveségével és közvetlenségével fejezte ki nagyrabecsülését, *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő és a tanfelügyelőség tisztikara, valamint a vármegye tanítósa iránt, amelyet, mint mondotta, az országban érték és munkásság tekintetében az első között lévőnek tart.

A páratlanul szép és feledhetetlen ünnepséget többszáz terített bankett fejezte be, amelyen,

Horihy István tabornok, Alexander Imre alispán, Muhoray Károly főszolgabíró, dr. Blaha Sándor államtitkár, dr. Gorove László nagybirtokos, dr. Kiss Ernő főrend, Fazekas Ágoston reálgymn. tanár, Tóth János ref. lelkész, mondottak értékes pohárköszöntöket. (gk.)

MIREK

Miniszteri elismerések átadása.

A f. évi január 21-ki pedagógiai szemináriumon adta át az elnöklő kir. tanfelügyelő, dr. Kovács János, vitéz Iványi Károly kunszentmártoni és Soós József tiszaföldvári állami elemi iskolai igazgatónak a kultuszminiszter ur elismerő okiratát, melyet a nevezetteknek a pedagógiai szemináriumok megindítása és továbbfejlesztése terén kifejtett nagyértékű munkásságuk jutalmául kaptak a Miniszter urtól. A magas kitüntetésért Soós József tiszaföldvári állami iskolai igazgató mondott köszönetet.

Kunszentmárton története. Veres

János áll. elemi isk. nyugalmazott igazgató megírta Kunszentmárton nagyközség utolsó évtizedeinek történetét. A mű élénk színekkel vázolja a község politikai, társadalmi és kulturális eseményeit. Igen értékes munkát végzett a történetírás és az utókor számára. A szerző művének egy példányát a vármegyei általános tanítóegyesület részére adományozta. Az Elnökség ezúton s köszöni az értékes ajándékot.

Ünnepelt tanító. Meleg szeretettel ünnepelte Jánoshida községe *Matkovich Elek* prépostsági tanítót nyugalmába vonulása alkalmával. A búcsúvacsorán, amelyen a község lakosságán kívül, a szomszéd Jászalsószentgyörgy, Alattyán és Jásztelek községekből is számosan megjelentek, meleg szeretettel vettek búcsút a nyugalmába vonuló érdemes kartársunktól.

Hermán Medárd premontreikanonok, iskolaszéki elnök, az iskolafenntartó Premontrei Rend és az iskolaszék nevében méltatta az ünnepelt tanító érdemeit. Hosszu és kiváló működésével — amellyel szerény szeretetreméltó egyéniség párosult — az iskolafenntartó és Jánoshida

közönségének igaz szeretetét és teljes elismerését érdemelte ki. *Molnár Szaniszló* házfőnök felolvasta és megható szavak kíséretében nyújtotta át a Rend prépostjának elismerő levelét. *Nyilas György* a kartársak nevében bucsuzott szívhez szóló szavakkal az ünnepeltől és értékes ezüst cigarettatárcát nyújtott át emlékül. *Gazsi Béla* községi jegyző az előjáróság és a volt tanítványok hálaját és nagyrabecsülését fejezte ki szeretetteljes s meleg szavakkal. Az ünnepelt könnyekig meghatva mondott köszönetet a kitüntető szeretetért és ünneplésért. A bankett a késő éjjeli órákban ért véget.

A tagsági díj. A választmány a januári ülésében foglalkozott az egyesületi tagdíj leszállításának kérdésével. A gyűlésről szóló beszámolóban közöltük, hogy ez a jövő évre vonatkozik és csak terv illetve javaslat ez még, amely ügyben csakis a közgyűlés van hivatva dönteni. A folyó 1931—32 évre, a rendes tagdíj fizetendő Ezuton is kérjük Kartársainkat, hogy amennyiben kevesebbet küldöttek volna be, szíveskedjenek pótolni.

Kitüntetés. Mihály Gyula kunszentmártoni áll. tanítót a Vall. és Közokt. ügyi Miniszter ur a népoktatás terén kifejtett hosszú és kiválóan értékes munkásságáért elismerésével tüntette ki. *Blickling Antal* kunszentmártoni áll. ig. tanító a Nemzeti Munkavédelem körül kifejtett különösen értékes munkásságáért nyert miniszteri elismerést. Kitüntetésük alkalmából meleg szeretettel üdvözljük őket!

Magyar név. Novák György jánoshidai rk. tanító, lapunk munkatársa, *Nyilas*-ra változtatta nevét belügyminiszteri engedéllyel.

Vármegyénk népoktatása és népművelése számokban. A vármegye 290 iskolájába beiratkozott az 1931—32. tanévre 51.095 tanuló. Ezek közül I. o.-ba 11.286, II. o.-ba 9.903, III. o.-ba 9.899, IV. o.-ba 9.211, V. o.-ba 6.654, VI. o.-ba 4.021, VII. o.-ba 81, VIII. o.-ba 40. Róm. kat. 21087, gör. kat. 27, ref. 12302, ág. ev. 204, gör. keleti. 14, izr. 468, egyéb 34. Magyar 34099, tót 33, oláh 1. Ezek oktatását 826 tanteremben, melyek közül 120-ban váltakozó tanítás folyik, 860 rendes és

67 helyettes tanító látja el. A tanítók összlétszáma: 927. Ebből 506 a férfi és 421 a nő-tanító. A vármegye területéről bejelentettek összesen 8420 iskolán kívüli népművelési előadást. Az analfabéták számarra 70 tanfolyam szerveztetett meg, holt 7.000 órában fognak az írástudatlanok számanak csökkentesen dolgozni. Elemi ismereteket terjesztő tanfolyam 2100 órában 35 helyen van tervbe véve. Általános ismeretterjesztő tanfolyam 14 lesz 1300 órában. 250 alkalmi ünnepség és 142 műkedvelői előadás van tervbe véve a vármegye területén.

Tisztelgés. A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége tisztelgett dr. *Karafiáth Jenő* kultuszminiszternél, hogy őt hivatalba lépése alkalmából üdvözölje. A küldöttség tagjai voltak: Rákos István kir. tanácsos elnök, Berwaldszky Kálmán, Buzsik Béla, Kindlovits Pal, Ormós Lajos és Wánitsék Rezső. Rákos István biztosította a minisztert, hogy a tanítóegyesület önfegyelmével és türelemmel igyekszik elviselni a mai válságos helyzetnek minden terhet és a súlyos nélkülözések között is teljes erejével dolgozik, hogy ezekben a rendkívül nehéz időkben se következhessenek el a népoktatás színvonalának hanyatlása. Nem sorolja fel a tanítóegyesület sérelmeit, melyeket a miniszter bizonyára ugys ismer. Csak azt kéri, hogy a válság miatt elrendelt fizetés és nyugdíjlevonások ne tartsanak tovább ez év júliuhavánál, ameddig azt a kormány előre jelezte és hogy sürgős segítséget kapjanak az államtól azok a nem állami tanítók, akiket az iskolafenntartókat a gazdasági válság miatt már nem képes fizetni. A miniszter válaszában megköszönte a küldöttség által kifejezett bizalmat. Hangsúlyozta, hogy nemcsak ő maga becsüli nagyra a tanítóegyesület munkáját, de véleménye szerint az egész nemzet hálaival tartozik ezért a tanítóegyesületnek. Ő ezt nem csak most, mint kultuszminiszter hangsúlyozta, de mint országgyűlési képviselő ez előtt is sokszor elmondotta a képviselőházban, ahol ebben egyetértett vele pártkülömbőség nélkül minden képviselőtársa. Ezzel azt akarja mondani, hogy a tanítóegyesület minden támogatásra. De nehogy szavaiból bármilyen irányban teljesíthetetlen reménysek keletkezhesse-

nek, magyaros nyíltsággal meg kell mondania, hogy az ország mai szegénységében a tanítóegyesület helyzetén se lehet könnyíteni. Meggyőződése, hogy az ő helyén most senki sem mondhatna mást. Azonban reméli, hogy a ránk szakadt gazdasági válság nem húzódik hosszú ideig és biztosítja a tanítóegyesületet, hogy a helyzet megjavulásakor haladék nélkül segíteni akar a tanítóegyesületnek. Addig is kéri, hogy magyaros akarat-erővel viseljük a nehéz idők súlyát és egész odaadással végezzük munkánkat. A küldöttség tagjai a miniszter választát megnyugvással vették tudomásul.

Kartársak szives figyelmébe.

A nyugtázások rovataban csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a kélemdemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ilyen esetekben a következő lapszám nyugtázó rovatát a kérésük figyelemmel. *Díjbefizetések J. N. K. Szolnok vármegye ált. tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekk számlára eszközölhetők.*

Tagdíj címen:

Grünfeld Berta 8 P. Turkeve, Ferenczy Kálmán 4 P. Ferenczy Kálmáné 4 P. Rákos Ferencné 4 P. Gyurán Ferencné 4 P. Vajay József 4 P. Ozsákos Dezsőné 4 P. Jánossy Pálné 4 P. Csomor Irén 4 P. Csernay Károlyné 4 P. Ürmösy Ferencné 4 P. Szabó Tivadarné 4 P. Tamás Erzsébet 4 P. Koltay Anna 4 P. Gojzér György 4 P. Richter József 8 P. Totola József 8 P. Fazekas Károly 8 P. Szegedy Istvánné 8 P. Sándor Irén 8 P. Tóth Piroška 8 P. Bihary Istvánné 8 P. Szilvássy Eleonóra 8 P. Bacskó Gyula 4 P. vitéz Szatmáry Lajos 4 P. Pall Lajosné 4 P. Sztipics Bódogné 4 P. Novothny Jenő 4 P. Brindáné L. Mária 4 P. vitéz Nagy-né B. Sarolta 1 P. vitéz Farkas Tivadarné 1 P. Sztipics Bódogné 1 P. Polonyi Réza 1 P. Jancsó Kajetanne 1 P. Szolnok. Reiz József 4 P. Resz Józsefné 4 P. Nagy Tiborné 4 P. Renner Lászlóné 4 P. Hajdu Lászlóné 4 P. Röpfer Nándorné 4 P. Szurgyi Pál 4 P. Oldall István 4 P. Kovács Nándor 4 P. Kovács Nándorné 4 P. Csillik Mihályné 4 P.

Rákóczi-falva. Soós József 4 P. Soós Józsefné 4 P. Sikolya Albert 4 P. Ladányi Éva 4 P. Movik János 4 P. Kerekes Eszter 4 P. Illyés Margit 4 P. Tiszaföldvár. Jankó Károly 8 P. Jankó Károlyné 8 P. Szelevény. Koósne, Sz. Ilona 8 P. Turkeve. Zala József 4 P. Zala Józsefné 4 P. Jászládánv. Greczmajer Károlyné 8 P. D. Mészáros Gyula 8 P. D. Mészáros Gyuláné 8 P. Csernyiné K. Mária 4 P. Halmágyiné B. Ilona 4 P. Csaszarné P. Ilona 8 P. Császár Ferenc 8 P. Jánossy Rózsai 4 P. Zelenka Martonné 4 P. Nagy Károlyné 8 P. Veres Mihály 4 P. Kantz Ida 8 P. Pethes Gyuláné 4 P. Szolnok. Tóth József 8 P. Tóth Józsefné 8 P. Gaudy Mária 8 P. Landory Ilona 8 P. Csatary Lajos 8 P. Zoldné Sz. Anna 8 P. Szijj Józsefné 8 P. Gonda János 8 P. Benedek József 8 P. Molnár Béla 8 P. Dobó Sandorné 8 P. Kiss Ágnes 8 P. Fodor Zsigmondné 8 P. Szathmáry Gaborné 8 P. Horváth Imre 8 P. Szakács János 8 P. Molnár Győző 8 P. Várady József 8 P. Kosnár Lajos 8 P. Fodor Zsigmond 8 P. Kasza Sándor 8 P. Marossy Eszter 8 P. Korda Júlia 8 P. Szakács Jánosné 8 P. Nagy Irén 8 P. Tóthné K. Mária 8 P. Solyom Júlia 4 P. Mezőtur. Mihályfalvi József 5 P. Ratkay Lajos 5 P. Török Lőrinc 5 P. vitéz Fodor Béla 5 P. Teleky László 5 P. Farkas Jenőné 5 P. vitéz Fodor Béláné 5 P. Nagy Júlia 5 P. Öllös Ödön 5 P. Tury Lajos 5 P. Turkeve. vitéz Bakos Dénes 4 P. Barócziné B. Ilona 4 P. Friedrich Ferenc 4 P. Friedrich Ferencné 4 P. Hartung Nándor 4 P. Hengarten Józsa 4 P. Karacsonyi Virgii 4 P. Lörenthey Olga 4 P. Maliska Károly 4 P. Maliska Károlyné 4 P. Nagy Ferenc 4 P. Nagy Ferencné 4 P. Peterfíyné M. Beatrix 4 P. Sztavenyik Vilma 4 P. Tálás Ernő 4 P. vitéz Voloncs Ferenc 4 P. vitéz Voloncs Ferencné 4 P. Torbáné G. Anna 4 P. Lótos Ferenc 4 P. Lótos Ferencné 4 P. Jászárokszállás Török Jolán 4 P. Szolnok-Szanda. Angyal Sándorné 8 P. Szolnok. Borsodyné L. Aranka 4 P. Récsóné Sz. Mária 4 P. Sipos Béláné 4 P. Subaly Józsefné 4 P. Petrovay Béláné 4 P. Sipos B. 4 P. Szatmáry Lajos 4 P. Subaly József 4 P. Nagykörű. Thiel Bernát 4 P.

Thiel Bernátné 4 P. Csizmadia Mária 4 P. Mohács László 4 P. Oláh József 4 P. Győry Etel 4 P. Jászárokszállás.

Temetkezési díj címen: Halmágyiné B. Ilona. 3 P 20 f. Kolehner Sándor 10 P. Szolnok. Zala József 3 60 P, Zala Józsefné 3 60 P. Jászládány.

Temetkezési együletbe belépett: Halmágyiné B. Ilona. Szolnok.

A gyümölcsfák téli permetezéséről ír a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Ismerteti a korai burgonya termesztését, a szőlő dugványozását, a gyümölcsfák trágyázását, a mézskénle készítését, a korai konyhakerti termények nevelését, a nyulragás elleni legolcsóbb védekezést stb. A két dusan illusztrált szaklapból, lapunkra hiátkozva, a kiadóhivatal (Budapest, Földművelésügyi minisztérium) díjtalanul küld mutatványszámot.

A vármegye legnagyobb óra, ékszer és látászer

raktára és legolcsóbb
beszerzési forrása

Balázs Imre

Szolnok, Gorove-utca 25 szám.

Nerfeld palotával szemben.

Telefonszám: 302

Nagy javító műhely

TAKARÉKOSSÁG
bevásárlási helye!

**A Népművelés olvasói 5 százalékos
külön engedményben részesülnek!**

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár

Piac-lét.

közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyáramban készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **hőnyomdászat** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a legegyszerűbből
a legkényesebb izlést is kielégítő díszművekig.
Hőnyomdám elegáns, izékes kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készít füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és bálai meghívókat
és minden fajta **hőnyomdai munkát.**

Hőnyomdám. * Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tan könyvek

Tanszerek

Könyvhívések

Nyomtatványok

SZOLNOK

Teők. Csiky Ernő áll. isk. igazgató ur
Szolnok. Thököly-uti áll. isk.

XXV. évfolyam.

3. szám.



JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1932 március hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

N É P M Ű V E L É S

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánktüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Alf. Tanítóegyesület.

Honfoglaló: Némethi Dezso Népművelési
Szolnokon (Rusztal-tér.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ:
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hé 15-én.
Előzetesi díj és reklamációk Csiky Ernő
Függetlenségi pénztárához, a lap szellemi részébe
tartozó közlemények a szerkesztőség címére.
Szolnok, Jókai-utca 11. sz. alatti házban.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A tanítói egység.

A siberiai hideg, a február végi hófúvás, a járványos meghülés mintha komoly, mondhatnám komor bekeretezése lenne annak a nyomoruságnak, annak a szenvedésnek, amibe a magyar nemzet e válságos időkben jutott. Mindenünnen panasz, mindenfelől hangos, vagy ami a legfajóbb . . . hangtalan segélykiáltás szárnyal az ismeretlen Bizonyosság felé. Igazi nagybőjtői idő! A földre helyezett purgatórium! Mintha hiába hangzott volna el a kőltő szárnyaló szava, hogy: „Megbűnhödté már e nép a multat s jövődöt!” Nem bűnhödté meg, mert most is szenved, most is bűnhődik s ami a legsajnálatosabb: most is bűnöz. Hiába éljük 13 esztendeje a magyar adventet! Még nem találtuk meg a szeretetnek azt a fokát, ami igaz testvérré tehetné a magyart. Sok és nagy a széttagolódás, az igazságtalanság s ennek következtében a nyomor, a szenvedés, az irigység, a kétségbeesés, a szeretetlenség!

És nemzetünknek ezt a szörnyű leromlását, a bekövetkezett lelki dekadenciát, mi nem páholyból szemléljük! A 19.000 magyar tanító lelkisége állandóan kapcsolatban van a nemzet minden rétegével. Látjuk az éhez, lerongyolódott magyar jövőt — az iskolás gyermekeket — kiket nem elégített ki a különben dicséretesen buzgólkodó társadalmi jótékonykodás. Azok a kitéhezett, rosszulöltözött, vérszegény arcocskák meleg, barátságos otthon után vágnak. Apa után, ki szorgalmas munkában verejtékez s hozza a keresetet, hogy az édesanya beosztása és ügyessége a meglegedettség verőfénnyé árassza a magyar családra.

Mi látjuk . . . magunkhoz szorítjuk lelki-
leg ezeket a kis szenvedő testvéreinket, de segíteni nem tudunk. A magyar tanító anyagilag most is apostol sorsban él. Még pedig az evangéliumi idők szegénységében! Csökkentett fizetés . . . értékegység . . . segédtanítói intézmény . . . igazgatói pótlék . . . a funttartói hozzájárulás késedelmes utalása, sőt elmaradása . . . a család szükségleteinek biztosítása s a gyermek neveltetése feletti gond . . . eladósodás . . . nyomor . . . lekiécsinylés . . . meg nem értes, mellőzés . . . a tanítóisors.

Pedig sokan vagyunk! 19.000-en. Behalózzuk e csonka országot, mint a vér a tester. Eljuttunk a legelhagyottabb tanyára s mindenütt szolgáljuk áldozatos munkákkal Isten tiszteltetését s a haza szent szerelmét. Mindenüvé eljutunk, csak egymás lelkehez nem tudunk az-
zal a tiszta szeretettel férközni, amivel kellene! Nem lehet egészséges a test, ha a vérből káros elváltozásokat észlelünk. De egészségessé tehetjük a beteg testet is a vér felfrissítése által.

Beteg az ország, ez a szegény, nyomorék test, de beteg az éltető folyadék, a vér is, amit meg kellene ujítani, hogy meggyógyuljon a súlyos operáció miatt vonagló nyomorék, hogy megerősödjön visszaszerezhesse elvesztett végtagjait. S lehet-e a vér, a tanítói lelki-erőt felfrissíteni? Lehet! Mégpedig azzal a csodálatos gyógyszerrel, ami az evangélium közel 2000 esetendős multjából meríthető, amivel betegek gyógyultak, éhezők táplálékhoz jutottak, halottak feltámadtak: Krisztus hitével és szeretetével.

„Fiacskáim szeressétek egymást!” — hangzik az ige s kérdem, hogy éljük-e mi tizen-

kilencezrek ez igét?

A nagy Eötvös alkotott keretet, hogy a magyar tanítóság egymásra találhasson. Ez a keret ma: a vármegyei általános tanítóegyesület. A keret díszes, méltó a mai feljegyzéshez, de csak keret! Szép, ünnepies, de csak keret! Váz, mit ha kítőtenénk tartalommal, akkor bekövetkezhetne a vérújodás, a gyógyulás, a feltámadás!

Az elmúlt 60 év tanulsága az, hogy a magyar tanítóság termelt kiválóságokat, kik megértették az eötvösi gondolat nagyszerűségét s ideális fel- és ellángolásban hirdették is, ennek az eszményi elgondolásnak, a magyar tanítói egységnek, a szükségességét: de az össztanítóság nem értette meg s nem tudta a tanítói egységet megteremteni.

Az utolsó évtizedek tapasztalatai s a jelen mindjobban súlyosbodo megpróbáltatásai minden tanítói lelket kell, hogy megrázzanak s az egységet, az orvoszer utáni vágyat s a benne élő hitet felkeltsek. Érzik ezt a vezetők, érzik a vezetők s érzi a közkatona is. Csak azt nem tudja, hogy miként teremtsen meg. Sajnos a turáni átok ma is dolgozik! Apró-cseprő személyi elkülönülések, egyéni és részérdek ma is állandó nehézségeket okoznak. Azonban az egység utáni vágy élő valóság s a bizó hit is mindjobban tert hódít.

Tanítótestvérek! Az egységet nem a vezetőknek kell megteremteni! Az egységet a 19.000 magyar tanító lelkeségének kell kiépíteni! Hogyan? Kartársi szeretettel, hittel s értelmiségünk latbavetésével. Addig nem lesz egység, amíg a tanító nem lát testvért minden tanítótestvérében! Elszéled a nyáj, ha a pásztorok egymásközt háboruszkodnak. A mai lelki sivárság kietlenségében Ti vagytok azok, kik önzetlen sugározatói vagytok a szeretetnek! Mindegyitek központ, ami szeretetet áraszt növényekre . . . s velük kapcsolatban az egész nemzetre. Ezeknek a szeretetgyűjtőhelyeknek a kisugárzása nem a fizetés nagyságától függ. A fizetés az elmúlt 10 esztendő alatt csereértékére, számszerű összegére nézve igen nagy ingadozásoknak volt kitéve, de . . . nem kevesbedett a tanítói szeretettevékenység. A tanító, ha ehe-

sen, ha kopottan, ha gondok közepette is . . . de mindenkor szeretetet árasztó központ volt, van és lesz! Mindegyik lelkesége szerint sáfára, de nem sáfára, hanem továbbítója annak a szeretetnek, amit Istentől kapott. Ezt tudjuk, érezzük s ebben már is egyek vagyunk. Csak azután mindezt elfeledjük, mikor egymás láttán nedves látószervünk: testi szemünk, meglátja a kartársban a hibát, aminek tudata megakadályozza a kartársi szeretet megnyilvánulását.

Tanítótestvérek! Kétezer éve lesz, hogy a legüdvösebb ige elhangzott, hogy Krisztus a legszentebb valóságot nyújtotta a szeretet szemléletével s a mai tanítók . . . még mindig nem látják küldetésük szentségét egymásban. Testvér! Ha tanítót látsz, gondold az elhivatás fenségére, amit éreztel a közpöben, az eskü letévesénél s első tanítói tevékenységében. Gondold arra az eszményi felragadtatásodra s ne feledd, hogy pályatársad lelkében is hasonló érzések, szent elhatározások szunnyadtak, melyeket tehetsége szerint igyekszik megvalósítani. Ne akad fenn esetleges hibáján, mert Te sem vagy hiba híján. Lásd benne annak a szeretetnek sugározatóját, mely szeretet vezet Téged, vezet mindannyiunkat elhivatásunk teljesítésében. Erényeket keressünk egymásban! A hibákat bizzuk az egyedüli orvosra: a hibázó egyéni lelkiismeretere.

Teremtsünk egységet! Töltsük ki a vármegyei általános tanítóegyesület kereteit! Kül-sőleg kész. A harangkongatók is adva vannak, mert Ti magatok választottatok, csak a hívásra törekvők kellene. Egyesületünk elnöksége igyekezett a tagsági terheket enyhíteni. Az új költészetési esztendőben már csak évi 5 P a tagdíj, amiért lapot is kapunk. Ez az évi 5 P nem oly áldozat, amit nem hozhatnánk meg. Sajnos, a földön élünk, ahol a lelkeség nem elég. Pénz is kell, hogy az eszményi elgondolás alá-támaszthassuk. Azt hiszem, hogy kár betűt pazarolni azért, hogy ennek szükségességét bizonyíthatassam.

Anyagi áldozaton kívül szükséges értelmiségünk latbavetése.

A vármegyei egyesületi életet, a járásköri s tanítótestületi életet, kapcsán töltsük ki tartalom-

mal. Legyen az munkás, mozgékony. Rendezzünk összejöveteleket, melyeken megismerhetjük egymást, ahol alkalom nyilvánulhat a tanítói hivatás és közelet kérdéseinek tárgyilagos, jóakaratu megbeszélésére. Természetesen ez ne csak bankettekben nyilvánuljon meg. A vezetők iparkodjanak a teherbírási képességeket mindenkor figyelembe venni.

A tanyákon élő kartársaknak nehezebb az összejövetel, de jóakarattal találhatnak megoldást, hogy időnkint összejöjjenek s az egységes tanítói összefogás gondolatát elősegítsék.

Iparkodjunk egyénként propagálni az egység szükségességét, hogy jellegkülömbőség nélkül otthona legyen minden tanítónak a vármegyei általános tanítóegyesület.

Most pedig kerem a tanítótestvéreket, hogy foglalkozzanak e kérdéssel. A járásköri gyűlések tárgysorozata alkalmat ad, hogy e kérdéssel foglalkozzunk. Foglalkozzunk a megoldás mikéntjével. Szeretnénk, ha közgyűlésünkig kialakulna az egységes állásfoglalásunk, amely összhangba jöven országos szervünk, a Tanító-Szövetség fellegásával, elviselhetőbbé tenné a jelent s zebbé a jövőt!

Tobel Ferenc.

A földrajz tanítása.

Irta: Lótos Ferenc. (Folyt.)

A Duna—Tisza közének megismertetésére irányuló tanításom vázlatának I. részét, az „Előkészítést” tehát ezek után így részletezném: 1. Gyümölcsfatermesztés. 2. Megérkeztek a fánk. (A fa útja Cegléd-től a kertig, a szülőföldtől való elszakadás, csomagolás, szállítás.) 3. Ültetés. 4. A gyermeknek a gyümölcsfatermesztés s a gyermeknek a fák élete iránt megnyilvánult érdeklődésének felhasználása.

Céltűzés: T. Utazzunk el Ceglédre s nézzük meg Ungváry László faiskoláját, ahonnan gyümölcsfánk ide kerültek.

Tárgyalás: 1. Utunk, utirányunk megbeszélése. Utközben tér- és tájszemlélet keletre és nyugatra. (Egy gyermek pálcával mutatja, dik-tálja utunkat, ugyanakkor a többi tanuló pad-jában térképet szemlélve követi a térképnél levő

gyermek utirányát s így az egész osztály csok-lekvölég vesz részt a munkában.)

2. Megérkezés Ceglédre. — Cegléd képek szemlélése. — Ungváry László faiskolájának megtekintése (a cég által kiadott képes árjegyzék képeinek szemlélése alapján). Gyümölcsfa-táblák — gyümölcsfanemek szerint osztályozva; azok helyes elrendezése stb., stb. — Ungváry László faiskolájának világra szóló hírneve. — (Háznosság.)

3. T. Ha már itt járunk Cegléden, nézzünk széjjel ezen a tájon! Utazás a többi városokba. A városok nevezetesebb épületeinek s nevezetességeinek (történelmi kapcs. röviden) az előbbihez hasonló módon való szemlélése. — Utirány s az egyes helyek egymásközi, valamint a szülőföldtől való távolságának mérése a gyermek kezéügyében lévő mérőszalaggal. Tanítói rajz, ami a gyermek által benyújtott irányok s távolságok alapján készül el. — Ezen menetet követem az összes Duna—Tisza közén fekvő városokkal dél felé vonaton, visszafelé a Dunán utazva. A visszafelé vezető utirányt azért választom a Dunát, mert a Tiszát a III. osztály beszéd-értelemgyakorlata keretében tárgyalt szülőföld — vármegye — kapcsán úgy is ismerik. Utközben társzemlélet keletre, nyugatra és délre.

Utirányunk így alakulna: Cegléd, Nagykörös, (Fülöpszállás), Kiskörös, Kiskunhalas, Kiskunfélegyháza, Szeged, — Trianoni határ, — Szabadka, Zenta, Ujvidék vonaton. Visszafelé Baja, Kalocsa a Dunán.

Ezen városok beutazásával tanítványaink egy egységes képet nyertek a tájról, amit szemlélet alapján a tájat délről és nyugatról Duna s a keletről öntöző Tisza folyóról el is neveznek tanítványaink Duna—Tisza közének. A megalkotott egységes képet tanításunk további folyamán töltjük ki étellel s úgy helyezzük el tanítványaink lelkében, mint tágabb szülőföldjüket.

4. T. Keressünk egy magasabb helyet, honnan e tájat jól beláthatjuk. — Felzárkózás szemlélet a szülőföldről a látottak alapján. A felzárkózás függőleges tagoltsága. — (A hátság eredete, a Duna menete.) — Vízrajz az előbbiről levezetve

s ezekből az éghajlat megállapítása, — Talaj, talajösszetétel (homokbuckák, futóhomok megkötésének évszázados folyamata) A termények talajösszetétel szerinti megoszlása! 1) mezőgazdasági termények, 2) szőlő és gyümölcs termelés (akáctelepítés) 3) kertészet, 4) terméketlen területek, legelők. (Bugac) mocsár, töviek. Ezek élete és földrajzi elhelyezések. Állatvilág: tenyésztett állatok; (pásztorélet Bugacon, ezt jellemző kép szemléletével) vadon élő állatok, madárvilág. Itt bő tere nyílik a tanítónak a koncentrációra természetrajzzal, gazdaságtannal s történelemmel stb.

5) Műveltség kultúra. A városokkal kapcsolatban megismertetett kulturális intézményeket felnyitva megalkottatom a gyermekkel a városi és tanyai, illetőleg pusztai kulturát s ezt párhuzamba állítom. (Szeged kifejlődött tanyakulturája. Gróf Klebelsberg Kunó vallás és közoktatásügyi Miniszter öméltségének nagyarányú iskola építési akciója.) A nép faja, nyelve, (tájszólás) szokásai, öltözködése, műkincsei, kezműipar, népművészete s lelki életének teljes megnyilvánulása.

Összefoglalás: A Duna-Tisza közének városai közlekedési utjai, felszíne, vizei, éghajlata, talaja növény és állatvilága, népe: szóval teljes képe, élete. Itt kell kidomborítani ennek a vidéknek különleges mindannyiunk életére hatással bíró speciális termékeit. Ugyanitt világítjuk meg azt is, hogy e-vidék természeti adottsága milyen hatást gyakorolt a nép életére. A történelmi múltjának káros vagy hasznos befolyása a vidékre. Mennyire volt ez hatással a házépítés, népművészet kialakulására és a népszokások, népmesék és népdalok keletkezésére. (Petőfi.)

A megismertetett Duna-Tisza közt elhelyezvén a gyermek lelkében rácsémeltetjük, hogy ezen Istenáldotta táj nyújtja neki s mindnyájunknak életünk minden szükségletét szorgalmas munkánk, becsületes életünk árán s itt emelkednek azon magyar templomok is, honnan hálátelt szívtel köszönjük meg Isten végtelen ember szeretetét, ki bennünket ilyen áldott tájjal ajándékozott meg, de innen küldjük ama fohászatokat is Istenhez, hogy az ősi vérről sokszor öntözött Bacska földjét, rajta élő magyar test-

véréinkkel együtt, mielőbb adja vissza nekünk. (Himnusz vagy Hiszekegy, ének.)

Begyakorlás: A Duna-Tisza közéről szerzett ismeretek összefoglalását a begyakorlás követi, mely lehet a gyermek egyszerű vázlatrajza, (másolást kizárva) lehet homoképités, agyagmíntázás, de szintén a szerzett ismeretek elmélyítését szolgálja a fogalmazás is. A rajznál ne a rajz kivételére fektessük a fősúlyt, hanem a rajta lévő adatok arányára, helyzetére. A helyes elkészítés lelki munkát is kívánván a gyermek-től, nagyobb értékkel bír, mint a tankönyv használata, ahol a tájra vonatkozó üres szavakat bemagoltatván csak lélek nélküli száraz ismeretekhez juttatjuk a gyermeket, ami rövid időn belül a feledés homályába vész. Mindez azonban nem zárja ki azt, hogy ott, ahol a tankönyv olvasmányokon kívül külön fejezetben tárgyalja Magyarország földrajzát (mint pl. Kiss József: „Falusi és tanyai iskolások olvasó és tankönyve” címmel írt könyvében is) ne állítsuk ezt a szerzett ismeretek elmélyítésének szolgálatába. De ez nem lecke feladás s annak számonkérésében nyilvánuljon, hanem az ismertetett tájat leíró fejezet olvasmánytárgyalásszerű feldolgozásában s a tájat jellemző képek szemlélésében.

Ekkép vélem a Duna-Tisza körének megismertetését eszközölni, hogy munkáinkkal az újanterv megvalósításának szolgálatába álljunk.

A Duna-Tisza közének megismertetését a Tisza-Maros vidékének, majd a Maros-Tisza szögének megismertetése követi. S midőn e tájakat — az előbbi szempontok figyelembevételével — tanítványainkkal megismertettük, akkor alakítjuk ki, — a közös jellemvonások összevetéséből, — a Nagy Magyar Alföld, — mint egy földrajzilag egységes, természetes táj — teljes képét, életét. — S ezt úgy alkotjuk meg, hogy benne a gyermek valóban tágabb szülőföldjét lássa, érezze s azt megszeresse.

A Nagy Alföld megismertetése után térünk át hazánk többi, földrajzilag egységes, természetes tájainak megismertetésére — a tananyagbeosztás szerint. —

A megismertetendő többi tájat is, mint a Nagy Alföldöt, előbb külön-külön tájegységekre bontva ismertetjük meg s ezután alkotjuk

meg valamennyi tájegységet jellemző közös vonásokból, az egész természetes táj képét, életét.

Kiinduló pontul minden esetben igyekezzünk kapcsolatot teremteni az ismertetendő tájjal, pl. a mi iskolánk szene Salgótarján bányáiból kerülővén hozzánk, igen alkalmas arra, hogy bekapcsolódhassunk — annak idején, — a Cserhát-Mátra-Bükk vidékének s az ott mindjárt lényegesen tanítandó domborzat megismertetésébe. Vagy pl. az Északkeleti Hegyvidék a mindennap használatos sóval hozható kapcsolatba.

E példából szűröm le azt is, hogy a Duna-Tisza köze vidékének ismertetésére vonatkozó összeállított vázlatom nem szolgálhat teljes egészében pl. a Cserhát-Mátra-Bükk vidékének megismertetésénél tanításunk menetéül, amennyiben itt pl. a fősúlyt a táj jellegét adó domborzatra kell helyeznünk tanításunkban. — A Duna-Tisza köze megismertetésének tanítási vázlatát tehát csak egy olyan séma, amiben vannak minden t. táj ismertetésénél figyelembe veendő szempontok, de amely sémát mindig az ismertetendő táj természeti adottságához kell alkalmazzuk.

Valamennyi táj megismertetésénél különös gondot kell fordítsunk a természeti szépségek kiemelésére, hogy ezeket megismervén érezze a gyermek lelke azt, hogy e magyar föld nemcsak anyagi javakkal halmozza el fiait s nemcsak anyagi javak kötik lelkét e magyar földhöz, hanem olyan szívet-lelket lebilincselő kincsek, melyek másutt sehol a föld kerekéségén fel nem lelhetők. — Nagy munkát kíván a tanítótól az, hogy a természeti szépségeket úgy ismeresse meg, hogy a gyermek lelke ezt fel tudja fogni, de hiszen az igazi nevelő értéke abban rejlik, hogy a gyermek lelkét olyanná műveljük, hogy ne csak az anyagosságban érezze kapcsolatát e magyar földdel, hanem egész lelkével összeforjon vele. — A természeti szépségek megismertetésén keresztül juttathatjuk el a gyermek lelkét a legnagyobb kincshez, ezek végtelen bölcseségű teremtőjéhez, Istenhez.

(Folytatjuk.)

Pedagógiai Szeminárium.

Rovatvezetők: *Bihary István, vez. kir. tanfelügyelő. Brezina János, áll. el. isk. igazg.*

A természetrajz és gazdasági ismeretek tanításának módszere.

Írta: *Kőrösi J. Xavéria* irgalmas nővére.

Az összes teremtmény arra törekszik, hogy visszatérjen ahhoz, akinek kezéből kipattant szikra. De önmagától nem teheti ezt, nem juthat el Istenhez. A jó Istennek önmagát kellett megismertetnie. Elénk tárta tehát saját napóját. Leereszkedett hozzánk a teremtésben, lejött közenk a teremtés lépcsőfokain s mi éreztük az Urjövét fenségét. Diadalíve a csillagokkal díszített ég volt. Tekintetünk varázsától zöldre a pázsit, harmatos a lég, édes a gyümölcs és illatos a virág. Ha az állat- és a növényvilágot tekintjük, a magasban koválygó kastól kezdve a mély tenger fővényében nyúzó végvényekig; ha bepillantunk a lelkiélet titokzatos világába, s megismerjük önmagunkat, mindenütt a jó Isten alkotó erejét látjuk. A jó Isten szeretetből, saját dicsőségére és értelmes teremtményeinek boldogítására teremtette a világot. Teremtett, mert szeret és szeretetből boldogítani akarja teremtményeit. A nagy természet a Mindenhatóóságának szépséges albuma. Tanuljunk meg figyelmesen lapozni benne. A természet telítve van szépséggel. Szép a természet teleh, amikor minden alszik benne, de a földbe ültetett mag a vastag hótakaró alatt életet, főtámadást vár! Szép a tavasz, amikor a rügy, a bíbó virágba feszül és minden pompáját kifejti, s a teremtő napsugárral élesztgeti a szunnyadó világot. A fenség és báj soha, seholsem olyad szebb harmóniába, mint a természet tavaszi ébredésében, seholsem bensőbb, mint a kis gyermek lelkében. Mindkettőben a jó Istenet találjuk meg. A lélek is olyan titokzatosan fejlődik, mint a virágzáró, a Teremtőnek titokzatos beavatkozásával. Az iskola is egyike azoknak a titokzatos kerteknek, melyekben szinte visszafolyott lélekkel leassuk, várjuk a rügyecske kibontakozását. Nyissuk föl a ránk bízott lelkek előtt a nagy természet csodás titkait, „A természet nagyszere-

rűségének szemlélete és megértése, a csodálatra méltó egymásra utaltság, s az ember kicsiségének érzete Istenhez vezetnek"-mondja nagyon helyesen Kehr. Tehát a természet szépségeinek feltárásával hassunk nevelőleg a gondjainkra bizottak lelkére. Az Úr műremekei könnyen hozzáférhetők, még a penztelen szegény ember sincs megfosztva szemléletüktől. És mégis hány, de hány ember nem gyönyörködik ebben a nagy-szerű tárlatban. A nagytömegek nem értik ezt a világnyelvet, pedig az mindenkinek érthető lehetne. Nem értik, mert nem tanulták. Az elemi iskola van arra hivatva, hogy ennek a nemes világnyelvnek abcjét megtanítsa és ránevelje a lelket, hogy fogékony legyen a természeti szépségek iránt. Tanítsuk meg a ránk bízottakat a természet szavának megértésére. Mert van ám annak szava, de ha nem a lelkünkkel hallgatunk rá, nem értjük meg.

Ha arról gondolkozunk, miért is tanítunk mi a népiskolában a természet dolgairól, sohasem felelhetjük azt: hogy a tanuló megtanulja, hanem csupán azt: hogy a tanuló megismerje. Ismerje meg az állatot, növények életét, jelentőségét, viszonyát az emberrel. Tehát megismerés, meglátás, megfigyelés, tapasztalat gyűjtés, az állatokkal-növényekkel való bánásmód, róluk való ítélkezés legyen a gyermek lelkének munkája és nem csupán tanítója tudásának, vagy a könyvben megírt tudománynak befogadása. Így majd a gyermek lassanként megsejti, majd észreveszi, később maga is meglátja és megérti a természetben meglévő függőségeket az egymásrautaltságot, az életkörülményekhez való sokféle és célszerű alkalmazkodást, a természet egységét . . . Ez megragadja figyelmét és lelkét szebb, nemesebb érzelmekre indítja. Az ilyen meglátás erősíti legjobban vallásos érzületét. Ezen módszer megkönnyíti a gyermeknek a megismertettet szervezet megtanulását, mert állandó támaszpontokat kap vele az élőlények leírásához. Az állatok leírásánál pl. következetesen induljunk ki a tartózkodási hely és az életmód ismertetéséből s ezekből magyarázzuk ki az állat szervezetét úgy, hogy először talátszunk ki a tartózkodási hely hatását, másodsor pedig az életmód hatását az ismertetett állat

szervezetére. A növények leírásakor pedig először a növény előfordulási, termőhelyi, azaz talaj és éghajlati viszonyait ismertessük, azután azt tárgyaljuk, hogy a növény egyes szervei, a gyökér, szár, levél, virág és termés hogyan alkalmazkodhat a meglévő viszonyokhoz. Közben azonban tegyünk meg minden lehetséges gazdasági s egyéb kapcsolatot.

Ezen módszer segítségével nevelm rá gyermekeimet a helyes megfigyelésre, a helyes szemléletre, a látottak fölötti gondolkodásra s az így alkotott gondolatok helyes kifejezésére. Ez igen alkalmas mód a gyermek érdeklődésének felkeltésére, figyelmenek állandó lekötésére, lelkivilágának teljesen a tanításba való bekapcsolására, mert módszerünk: a közös megbeszélés és alkalmas kérdések alapján az ok és okozat közötti összefüggések kitaláltatása. Az ilyen eljárás észrevétlenül megszeretteti gyermekeinkkel a természetet, a hazai rögöt. További munkánk legyen, hogy minden kínálkozó alkalommal ráirányítsuk a gyermek figyelmét arra, hogy az emberi ész, a leleményesség, a kitarító szívós munka miként formál pl. a vadcsemétből nemes gyümölcsöt, a vaddisznóból házisertést, vagy a termelési feltételek célszerű megadásával és biztosításával hogyan termelhető több értékű gabona, vagy hogy milyen sok és nehéz munka kell ahhoz, hogy az elvetett gabonaszemből mindennapi kenyér legyen. A gyermek így megtanulja tisztelni, becsülni a kertészkedést, a gazdálkodást, az ipart s megkedveli a tisztességes, becsületes munkát.

Nos ez nehéz feladat, új cél, új gondolat, új munka tanítóra nézve. Sikerét előmozdíthatja az a néhány pedagógiai szempont, melyek vezérfonalul szolgálhatnak tanításunkban.

1. Mi előzte meg és mi követi a tanítandó egységet tanításmenetünkben?
2. Miféle a megértést könnyítő ismereteik, vagy ügyességeik vannak már tanítványainknak?
3. Mely tárgyakkal és hogyan koncentrálnak a tanítandó egységem?
4. Miféle érzelmenemesítő, kedélyapoló, akaratfejlesztő, a munkaszeretetet előidéző, vagy fokozó, esetleg a családi érzést tudatosító, a társadalmi szolidaritást mélyítő mozzanatai van-

nak a tanítandó egységnek? A vallásos érzelmeket nemesítő mozzanat pl. az, hogy minden állat teste úgy van alkotva, hogy az az életmódjára a lehető legtökéletesebb. A jószívűség hála érzelmét nemesíti pl. hasznos állataink kiemelése, gondozása stb. Kedélyapoló mozzanat pl. a macska játszadozása, a mókus fürgesége, virágzó gyümölcsfa szemlélese, a virág és a rovar kölcsönös viszonya. Akaratfejlesztő mozzanat lehet pl. a helytelen termelési mód megismerése és a helyes követése. Munkaszeretetet előidéző, vagy fokozó mozzanat pl. a hangyaszorgalom, az állat, vagy az állat helyes gondozása, a vetemény helyes gondozása nyomán fakadó gyarapodás, jólet. A családi érzést tudatosító mozzanat pl. a tyúk csirkeinek védelme, a galambparéjelete és fiokáinak etetése stb.

5. Miféle lehetőségek adódnak a cselekedetek átélésére, melyekből az ember a gazdasági élet körében a reá kedvező természeti jelenségeket felhasználhatja, a természet káros hatásai ellen pedig védekezhetik?

6. Melyek az egészségünk óvására és fokozására nevelő mozzanatok?

7. Melyek a legalkalmasabb szemléltetési, kísérleti eszközök s melyek a legmegfelelőbb szemléltetési eljárások, módok?

8. Miképpen tagolódik a tanítandó egység?

9. Hogyan biztosítom az új ismeret meg rögzítését és hasznosító alkalmazását, azaz hogyan válthatok ki a gyermek lelkében oly elhatározást, hogy az új ismeretet a gyermek tényleg alkalmazni fogja a jövőben, a szülői háznál, vagy későbbi foglalkozásában.

(Folytatjuk).

HIVATALOS RÉSZ

366—1932. szám.

Valamennyi állami elemi és gazdasági népiskolai igazgatónak!

Az utóbbi öt évben tartott iskolaorvosi vizsgálatok azt a szomorú tényt állapították meg, hogy a tudócsucshurutos tanulógyermeknek száma évről-évre nő. A Magyar Iskola-Szanatórium Egyesületnek sikerült olyan megoldást találnia,

hogy a magyar tisztviselői karnak nagyobb foku vérszegénységben szenvedő, gyenge tüdőjű vagy beteges gyermekei kiváló szakorvosok által végzett eljárásokkal megerősítsenek és ellenállóképesse tétessenek.

A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter úr ugyanis az Orsz. Tisztviselői Betegpótlási Alap terhére hajlandó az állami tisztviselők előbb említett állapotú gyermekeit 5 hónapig terjedő időre beutalni díjtalanul a szentgotthárdi iskolaszanatóriumba.

Az iskolaszánatóriumnak saját külön tanári és tanítói kara van. A beutalt tanulókat a tanév folyamán bármikor folytatólag ugyanazon iskolából a tankönyvekből tovább tanulnak, amelyekből iskolájukban tanultak és hazatérésük után tanulmányaikat tovább folytatják, vagy vizsgát tesznek.

Ebből a célból meg kell állapítanunk, kik azok az állami tanítók, akiknek ilyen 6—13 éves koru gyermekeik vannak és az iskolaszánatóriumi gyógykezelést igénybe óhajtják venni. Felhívom az Igazgató urat, hogy ezt az intézkedésem a tantestület minden tagjának hozza azonnal tudomására. Az esetleges jelentkezéseket pedig hozzám mielőbb terjessze be. A jelentkezésnek tartalmaznia kell a gyermek szülőjének nevét, 2. állását, 3. a gyermek nevét, 4. korát, 5. iskolai végzettségét, 6. melyik osztályba jár most és 7. a szülő mikorra óhajtja gyermekének beutalását?

Szolnok, 1932. január 29-én

Bihary István
vez. kfr. tanfőgyelős.

KÉRELEM AZ IGAZGATÓKHOZ.

A nehéz gazdasági helyzetben az egyesület csak úgy és akkor tud hivatásának megfelelni és kötelezettségeinek eleget tenni, ha a kartársak tagdíjaikat az egyesület pénztárába befizetik.

Felkérjük ezért Igazgató kartársainkat legyenek szívesek testületükben fizetési közzététel idején a tagdíjakat a kartársaktól részletekben beszédni s az egyesület pénztárába bekezdni, mert ezzel - bár haládatlan munkával tudjuk, biztosan megfogják könnyíteni az egyesület helyzetét.

Kartársi szeretettel
Elnökség

ÚJ KÖNYVEK

A Balaton II. kiadása most hagyta el a sajtót. A csodás szépségű Magyar-tenger iránt érzett rajongó szeretettel és nagy tudással megírt munkát — mely mint olvasmány is érdekes és lebilincselő s amelyet lapunk múlt évi 7. számában ismertettünk bővebben — ezúttal is díjtalanul küldi meg az érdeklődő kartársaknak az illusztris szerző: *Jakab Ferenc* kir. kath. tanítóképző-intézeti igazgató, Győr.

Nagyböjti és husvétii énekek. Most jelent meg a *Magyar Kórus* 5. száma, amely a közeledő nagyböjti és husvétii időszakra ad 16 szebbnél-szebb énekkari művet. Ezek összeállítása kielégíti nemcsak a falusi gyermekkarok és dalárdák, hanem a zárdaiskolák és nagyobb városi énekkarok igényeit is. Hat régi klasszikus (Palestrina- és Josquin) motettán kívül különös figyelmet érdemelnek Bárdos Lajos, Halmos László, Harmat Artur és dr. Koudela Géza kompozíciói, melyek pompás értékkel gazdagítják a fejlődő magyar vokális irodalmat. A terjedelmes szövegrészben magvas gondolatokat olvasunk Kunst Frigyesnek a népliturgikus mozgalmról írt cikkeiben, valamint Kerényi György római levelében. Koudela a Harmat-Sik fele „Szent Vagy Uram” átütő sikerének lelki indokait tárja fel, míg Volly István a népénekek gyűjtesének gyakorlati módszereire ad tanácsokat. A gazdag tartalmat még egy teljes korallal fűzet is kiegészíti a legszükségesebb templomi énekekkel. A Bárdos Lajos és Kertész Gyula szerkesztésében megjelenő folyóirat külső kiállítása is irigylésre méltó ellentétben áll az általános „leépítéssel”. A husvétii szám ára 2.40 pengő, megrendelhető a kiadóhivataltól, Budapest I., Fery O.-u. 55.

A Pedagógiai Szeminárium folyóirat ki zárólag a tanítóság továbbképzésének szolgálatában áll. Ismertetéseket közöl az új tanterv célkitűzéseiről, mintatanításokat hoz a tanterv kívánalmainak gyakorlati átültetésére, felöleli a népiskolai tanítással összefüggő külföldi és hazai kérdéseket. Minden egyes száma egy 64 oldalas tankönyv, tehát minden tanító

megbízható vezetőt és segítőársat talál benne. Szerkeszti dr. Ozorai Frigyes főigazgató. Mutatványszámot készíttél a kiadóhivatal, Budapest, VII. Rákóczy-ut 12 szám. Előfizetési díj egy évre 12 pengő. Postatakarékpénztári csekk számszám 25552.

MIREK

Kinevezés. Stepankó Ilona áll. gazd. isk. szaktanitónőt elemi népiskolai tanítónővé nevezte ki a miniszter ur és a törökisztmiklósi—kengyelii iskolához osztotta be szolgálattételre.

Allamsegély. A mezőtúri—törökalmi, csergettyői, semlyeki, csiderberek, ötölesuti, peresi, kuriai és felsővízközi gazd. továbbképző iskolák személyi járandóságaira 1795 P 20 f. államsegélyt utalt ki a miniszter ur. — A jászjánhalmi iparostanonc iskola részére 700 P, a jászalsószentgyörgyi közs. iparostanonciskola részére pedig 450 P államsegély utalványoztatott.

Műkedvelői előadás. A Nemzeti Munkavédelem jánoshidai alakulata, zászló alapja javára, jólsikerült műkedvelői előadást rendezett. „Csizmadia, mint kísértet” c. népszínmű került előadásra. A rendezés néhez munkáját nagy körültekintéssel *Nyilas György* körzetvezető vezette. A nagy tetszéssel fogadott ének-számokat *Matkovitch Elek* tanította be.

Halálozás. *Bernátd Lajos* szolnoki ny. áll. isk. igazgató-tanító Szolnokon a f. hó 10-én váratlanul elhunyt. A megboldogult kartársunk évtizedeken át értékes és munkás tagja volt Egyesületünknek is, mint választmányi tag mint alelnök érdemes munkásságot fejtett ki. F. hó 12-én kísértük utolsó útjára. Nyugodjék békében.

A leventeoktató hatósági közege. A belügyminiszter rendeletileg közölte a vármegyék és városok törvényhatóságai, hogy a leventeoktatókat hatósági közegeknek kell tekinteni.

Az állami tanítók küldöttsége a kultuszminiszteri államtitkárnál. Az állami tanítók küldöttsége jelent meg febr. 24-én dr. *Petry Pál* kultuszminiszteri államtit-

kárnál és az állami tanítóságot érdeklő ügyek sürögés megoldását kérte. *Galla Endre* elnök előadta, hogy az állami tanítóságot érzékenyen érinti az, hogy ebben az évben a VII. fizetési osztályba való kinevezés eddig nem történt meg. Az állami tanítóságnak ez az egyedüli előrehaladási lehetőség. A múlt években is volt kinevezési tilalom, mindamelllett a kultuszminisztérium a minisztertanács engedélyével minden évben kinevezett állami tanítókat a VII. fizetési osztályba és ezért kerik, hogy a kinevezés ebben az évben se maradjon el. További kérésük az állami tanítók árváinak elhelyezése. A kecskeméti tanítói árvaházba csak a nem állami tanítók árváit veszik fel. Kértek az államtitkár, hogy a már régebben törvébevt állami tanítói árvaház részére a debreceni volt árvaház egyik pavillonját mielőbb adják át. A tanítóság sürgette a beiratási díjakból letesítendő tanítói internátus feleépítését, mert ezzel is sokat lehet segíteni a családok tanítókon. Kértek meg, hogy az állami tanítók gyermekei, akik között több van olyan, akik két-négy éve végeztek a tanítóképzőt, mielőbb megbízást kapjanak. Végül az elnökség ismertette a tanítóság súlyos helyzetét, különösen pedig a helyettes tanítók sorsát. Közöttük többnek hat helyettesítési éve van, de még nem neveztek ki őket. A helyettesek anyagi elbánás tekintetében éppen olyan elbánásban részesüljenek, mint a segédtanítók, akik tizenkét hónapra kapnak fizetést, ezenfelül lakás- és családi pótlékot is kaphatnak. Az államtitkár meghallgatva az állami tanítóság előterjesztését, kijelentette, hogy határozott ígéretet a mai viszonyok között tenni nem áll módjában, azonban, amit megtehet, azt igyekszik megvalósítani.

Az Állami Tanítók Országos Egyesületének választmányja gyűlést tartott f. hó 5-én Budapesten. *Galla Endre* elnöki megnyitó beszéde után vitéz *Csorba Ödön* főtitkár terjesztette elő az évnegyedes jelentést. A választmány tiltakozott a további fizetéscsökkentés ellen. A tanítóság eddig évtizedeken át eleget nélkülözött és adózott a közönség javára, sok lemondásban és sérelemben volt része, rovbábi anyagi áldozatra teljes anyagi romlás nélkül nem képes. A választmány kéri a *status*

quo ante állapot visszaállítását, vagyis a további illetmény levonásának július elsejével való beszüntetését. Kéri továbbá, a VII. fizetési osztályba való kinevezés ebben az évben is történjék meg Helyettesítő tanítókat nevezzenek ki és a helyettes tanítók a gyakorolokoknak megfelelően tizenkét honapi fizetésben, lakásban és családi pótlékban részesüljenek. Megüresedett állásokra elsősorban tanítók gyermekeit alkalmazzanak. A tanító gyermekek részére szóló internátust sürögően építsék fel, mert erre a már beküldött beiratási díjak fedezetet adnak. Az állami tanítók árváiról is történjék gondoskodás, epugy, mint a nem állami tanítók árváiról történik. A tanítói állás védelme szempontjából kéri a választmány a hatóságokat és a sajtót, hogy a tanár és tanító személyét alaptalan vádak alapján ne zaklassák. A betegség-elyezés jelenlegi állapota ellen súlyos panaszok merültek fel. Azert a választmány utasítja az elnökséget, hogy a betegsegelezés ügyében a többi állami tisztviselői kategóriákkal közösen tegyen lépéseket. *Czibor János* pénztáros jelentését a választmány tudomásul vette. A főtitkár ismertette az állami tanítói üdölőház ügyét s bejelentette, hogy ebben az évben már megkezdí működését.

A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége kötelekebe tartozó tagegyesületek elnökei február 13-án délelött *Rákos István* kir. tanácsos elnök vezetésével gyűlést tartottak a Tanítók *Ferenc József* Házában. A felszólalók mindegyike kifejezést adott annak a nagyfokú elkeseredésnek amely a tanítóság kétségtelen anyagi leomlása következtében urra lett a lelkeken. Az értekezlet nyomatékosan felhívja az illetékes körök figyelmét arra, hogy a tanítóság javadalmasának mar eddigi csökkentése elviselhetetlen helyzetbe sodorta a tanítóságot. A gyűlés egyhangulag tiltakozik minden olyan törekvés ellen, amely újabb levonásokkal szándékozik a költségvetés egyensúlyát biztosítani. Az ország különböző vidékéről érkezett egyesületi képviselők felszólalásaikban megdöbbentő színekkel ecsetelték különösen azoknak a helyijárandóságos tanítóknak sanyaru sorsát, akik családjáikkal hónapok óta csupán 30-40 pengős államsegélyükből élnek, mert egyéb helyijárandóságait az iskolafenntartó hatóságok

képtelenek kifizetni. A végsőig elkeseredett tanítóság szinte kétségbeesetten *tiltakozik minden olyan nyugdíjtervezet ellen, mely szerzett jogában meg akarja rövidíteni. Tiltakozik továbbá a fizetések újabb csökkentése a levások határidejének meghosszabbítása, a családi potlek megszüntetése és a VII. fizetési osztályba való kinevezés elhalasztása ellen.* Az értekezlet megállapította, hogy a tanítóság eljutott már teherviselőképességének legvégső határáig. Ezután nem következhetik más, mint javulás, vagy a teljes összeroppanás. Ezen kívül foglalkozott még az értekezlet a vármegyei tanítóegyesületek és ezek szerveinek hatásosabb működését előmozdító javaslatokkal és ezekre vonatkozólag értékes megállapodásokra jutott.

Az Országos Állatvédő Egyesület iskolai pályázata. A Gyermeknaptárban hirdetett iskolai pályázatokat az Országos Állatvédő Egyesület ismét közé teszi, mert közeledik a beküldés határideje. A dolgozatok tetejéi a következők: 1. (A népiskolák I-IV osztályai: *A szarvasmarháról.*) 2. (A népiskolák felsőbb osztályai, az ismételő iskolák és a középfokú iskolák I-IV. osztályai számára: *Mire való a madarak fák napja?*) 3. (A középiskolák V-VIII. osztályai, a tanítóképzők és felsőbb kereskedelmi iskolák számára: *Az állatok iránti szeretet a magyar költészetben.* A dolgozatokat névaláírással az iskolai igazgatók útján ez évi április 15-ig kell beküldeni az Országos Állatvédő Egyesületbe (Budapest, IX. Ernő utca 11-13.)

Gyermeknaptár pályázat. Az Országos Állatvédő Egyesület felkéri az írókat és különösen a tanítókat, hogy a Gyermeknaptár jövő évi folyamát a 8-14 éves gyermekek értelmi fokához mért prózái vagy verses közleményeikkel emelni szíveskedjenek. Az írásművek az ifjúságot a természet, kivált az állatvilág szeretetére szórakoztatva neveljék, bennek a szép, a jó és igaz iránti érzéket ébresztsék, vallásosságban és hazafiasságban erősítsék őket. Egyes cikkeket természetrajzi, állatvédelmi és állattartási tudnivalókat is nyújtsanak, családias irányuak is lehetnek. Egy-egy közlemény a Gyermeknaptárban 1-4 lapra terjedhet és ez évi április 15-ig küldhető be a kéziratok az Országos Állatvédő Egyesületbe (Budapest, IX. Ernő utca 11-13.) névaláírással és lakásjelzéssel. A naptárban felhasznált dolgozatokért szerző tiz pengő tiszteletdíjban részesül.

Kartársak szíves figyelmébe. A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kéz-

hezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatát is kísérik figyelemmel. *Díjbefizetések J. N. K. Szolnok vármegye Ált. Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekkszámára eszközölhetők.*

Tagdíj címen. Törökné, H. Franciska 8 P. Hajdu Ferenc 8 P. Szolnok, Petricsek Mária 8 P. Kötelek, Boros Katalin 8 P. Karczag, Nyilas György 8 P. Janoshida. Novothny Jenő, Sztipics Bódogné, Pall Lajosné, v. Farkas Tivadarné, v. Nagyné B. Sára, Polonyi Róza, Jancsó Kajetáné 1-1 P. Brindáné, L. Mária 4 P. Szolnok, Lék Kálmánné 8 P. Jászberény, Herskő Mózes 4 P. Karczag, Nagyné V. Gizella 8 P. Száva Lajos 4 P. Baghy Ferenc 4 P. Jászladány, Racskó János 4 P. Racskó Jánosné 4 P. Jászárokszallas, Renner Ignác 8 P. Esztergom, Szentiványi Béla 4 P. Kun Lajos 4 P. Jászberény, Pethes Gyuláné 4 P. v. Haám Sándorné 4. Szolnok, Kretsmár Margit 4, T. roff.

Temetkezési díj címen: Petricsek Mária 2 P. 40 f. Kötelek, Hajdu Ferenc 1 P. 20 f. Novothny Jenő 4 P. Szolnok, Merk Terézia 2 P. 40 f. Törökszentmiklós.

A vármegye legnagyobb óra, ékszer és látszer

raktára és legolcsóbb
beszerzési forrása

Balázs Imre

Szolnok, Grove-utca 25 szám.
Nerfeld palotával szemben.
Telefonszám: 302

Nagy javító műhely

TAKARÉKOSSÁG
bevásárlási helye!

A Népművelés olvasói 5 százalékos
külön engedményben részesülnek!

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár

Piac-tér.

közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyárában készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **könyvnyomdájában** készíti a
legtarifásabb kivételű könyvkötéseket, a leggyorsabbidővel
a legkényesebb ízlést is kielégülő díszművekig.
Könyvnyomdájában elegáns, láncos kivitelben, a
legolcsóbb áron mellett készíti fűzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat,
lakodalmi és bál meghívókat
és minden fajtá könyv-
nyomdai munkát.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjúsági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyvhírtések

Nyomtatványok

SZOLNOK

XXV évfolyam.

4. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolvas szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felolvas kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1933 április hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

FIAC-TÉR.

KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 118.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
45. Helyreállítási elszámolás
46. Buiorelszámolás
47 a. Állami elemi népsik, óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külv
647 b. Állami elemi népsik, óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv
648. I. Kimutatás beirattási díjakról
649. II. Kimutatás egyesesadókról, 5%, 3%-os pótdáváltságról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozzájárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetéből
654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napszámjegyzék
- 189/60. Népisikolai helyi tanmenet A), L) belv B) külv
661. Könyvtári költségvetés
662. Könyvtári pénztári napló és számadás
663. Állami elemi iskolai (kisdévodái) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
663. Áll. elemi isk. (kisdévodái) anyagszámadás*
665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Közs. isk. számadás
668. Népisikolai költségvetés
669. Isk. alapvagyon-számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbveendő épületek számára
675. Postai feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-level
691. Beirattási díj kezelési napló*
803. Iktatókönyv
Iktatókönyv, köve, tárgymutatással ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás köve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népisikolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
844. Tisztviselői bizonyítvány
947. Orarend elemi iskolák számára (I iv = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (I iv = 2 példány)
950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

- Leltári nyomtatványok.**
915. Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzkönyvi lapja
2. m. Kísérőlevél törzkönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-101)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonok számában az előző évi szeptember 1. óta bedlított változásokról
11. m. Értesítés tanoncvizsgára lépő tanulókról
12. m. Értesítés tanoncvizsgából kitépt tanonokokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépő tanulókról
15. m. Kimutatás az október 15-ig beírt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzkönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beiratt. elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
20. m. Értesítés hivatalból való beirattásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetéspénzekekről
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzekekről
30. m. Felvételi napló
31. Haladási napló
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságoldás
35. m. Pénznapló büntetéspénzekekről

Önálló gazdasági és gazdasági ismétítő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- az elemi iskolai felvétell, mulasztás és haladási napló használandó

Kisdévodák számára.

724. Felvételi napló.*
726. Mulasztási napló*
727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanoncskolák számára.

746. Kötségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanoncskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanoncskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számíljuk és postai útdíjjal küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső ivet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül eljuttatjuk. A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül eljuttatjuk. A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül eljuttatjuk. A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül eljuttatjuk.

A gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (boríték) is kapható.

XXV. évfolyam.

Szolnok, 1932. évi április hó.

4. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkívül népművelési bizottság KIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagyhun-Szolnokvármegyei Tanítóegyesület.

Nyomatott Roth Dezső könyvnyomdájában Szolnokon (Hosszút-ter.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.

FELELŐS KIADÓ:
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én. Feltüntetési díj és tartalomdíj Csiky Ernő egyesületi pénztárához a lap szellemi készlete vonatkozó közlemények a szerkesztés címére. Szolnok, Waprosi István hűdendék. Népművelési bizottság elnöke.

Lesz még magyar feltámadás is!

Húsvét az ünnepek ünnepe, amelyből minden más ünnep fénye és jelentősége származik. Karácsony is a Megváltó születésének ünnepe. A megváltás pedig a feltámadás aktusával fejeződött be.

Húsvét az élet diadala a halál felett. Az a Jézus, aki keresztalált szenvedett és harmadnapra feltámadt, biztosítja számunkra az örök életet, ha Őt követjük.

Húsvét az eszmék, az idealok megvalósulásának örök ünnepe, Mindaz, ami után az emberiség évezredekken át sóvárgott, amit a próféták a Megváltóról megjövendöltek, amit maga Jézus hirdetett és tanított, megvalósult és beteljesedett a feltámadással.

Húsvét az igazságért üldözöttek, elnyomottak: a szenvedők ünnepe. Bizonyosság, mindenkét meggyőző példa, hogy a méltatlan üldözés, a meg nem érdemelt fájdalom megedzheti a lelket és megszerezheti számára azt az erőt és rugalmasságot, ami az igazság győzelmét biztosítja.

Magyar Tanítótársam, megérted-e a húsvét jelentőségét a nemzet jövője szempontjából? Tudod-e most már, hogy miért van összerögzve a magyarság jövője a keresztény kultúrával?...

Tekints vissza a magyar nemzet évezredek történelmére, amely a szenvedőcskek, a túlsúly megpróbáltatások tanulsága.

A honfoglalás és a kalandozások harcai megtrtkították, meggyőzték a magyarságot. Ugy látott, az a szó van belőle, mint a sokkal hatalmasabb hon testvér-nemzet... Szent

István a keresztény erkölcs fundamentumán felépíti az évezredek magyar állam monumentális épületét.

A tatárulias után az ország a pusztulás rettenetes képét mutatta. Néhány esztendő alatt nemcsak kiheverte a csapást, hanem győzelmes hadjárattal az ország területét is megnagyobbitotta.

A századokon át tartó élet-halál harc a pogány törökkel nemhogy győngítette volna a nemzet életerejét, hanem ellenkezőleg, a kemény megpróbáltatások tisztítótüzeben megedzette azt és képessé tette a kereszt győzelmének kivívására a felhód felett.

Vagy kell e bizonyitanom, hogy miért nem égett el a magyarság a kommunizmus mindent elhamvasztó gyűlölettüzeiben? Megfelelnék rá a kommunisták maguk. Adáz harc a legnagyobb ellenség, a keresztény vallás ellen.

A magyar nemzet ismét a megpróbáltatások korszakát éli. Sötét felhő borítja az eget a magyar horizont felett. Késégsbe esünk azonban nem szabad. Akármilyen hosszú a tél, egyszer mégis eljön a rügyfakasztó tavasz. A szomorú nagybőjt után is elérkezik a húsvét. El kell jönnie egyszer a magyar feltámadásnak is, ha zgymszt megértve, egymást támogatva, közös erővel, közös akarattal dolgozunk érte.

Vegyük vállunkra örömmel a magyar apost keresztényit, hiszen ezzel nemcsak vallásos kötelességet, de nemzeti kötelességet is.

Lobogtassuk az igazi magyar kultúra világitó félttyáját a magyar éjszakában, hogy a névelgyököknek megmutassuk az egyetlen, biztos kivezőt élet az anyagiasság, az érzés, a győ-

lőlet utvesztőjében.

Legyünk apostolai a szociális problémák megoldásának, amire Krisztus Urunk mutatott helyes irányt: „Szeresd felebarátodat, mint te magadat!” Aki most csak a maga anyagi előmenetelét tartja szem előtt és nem törődik az- zal, hogy mások egzisztenciáját teszi tönkre, aki igényeit nemhogy csökkentené, de növelni akarja most, amikor a trianoni bekeparancs a nemzet fejlődésének anyagi feltételeit megsemmisítette és a gazdasági világválság réme is fenyeged, — az bünt követ el a nemzet jövője ellen.

Ápoljuk hát az Isten- és hazaszeretet tüzét úgy az iskolában, mint azon kívül, hogy lángra lobbantsa minden magyar szívet. Ez a szent láng majd átcsap a trianoni határokon és ismét egybeforrasztja a régi Nagymagyarországot.

Jánosida, 1932. március 29.

Nyilas György.

Bírálatok.

Irta: *iff. Vajay József.*

Kézi tükrünk a gondolatunk. Gondolatainkban mindig meglátjuk magunkat. Igazi önünket. Nekünk tanítóknak van egy közös tükrünk, amiben nem az embert, nem az arcot látjuk meg, hanem a tanítót. Ezt a tükröt magunk csiszoljuk magunknak. Csiszoljuk!

Elhangzik egy mintatanítás. Éber arccal figyeljük. Vagy azonosítjuk vele magunkat, vagy legtöbbször kételyeink vannak. Azután kíváncsiak lennénk mások felfogására, véleményére. A bírálatokat várjuk. Többen szégyeljük, hogy az elnök hozzászólásokat kér s nem jelentkezik senki. S ha valaki a nyomott pillanatban fel is szólal, szavakat mond, ami bizony legtöbbször minden, csak nem céltudatos, logikus bírálat. A szerzett ismeretek jó és rossz oldala nincs kidomborítva. A bírálat nem rögzít meg semmit s természetszerűleg így nem is éri el célját.

Pedig csak az tudhat eredményesen tanítani, aki a tanítást bírálni is tudja. Aki másnál észre veszi a hibákat, az ugyan azt magánál kiküszöböl s a jót viszont utánozza.

Ki minél többször bírál, annál öntudato-

sabb tanító. A bírálat ébren tartja a tanítóban a szakembert, az életre nevelőt. A helyes meg- látás, a logikus megítélés viszont a tanító fok- mérője.

Ha nincs sűrűn alkalmunk más tanításánál észrevételeket tenni, a saját tanításunk mindig rendelkezésünkre áll. A céltudatos megítélés na- gyobb nevelő hatással van a tanítóra munkája eredményességében, mint bármely módszer. Az önbírálat a képességek érvényre jutásának utja.

A bírálati szempontok érvényesek bármely tárgynál, osztatlan és soknövendékes iskoláknál is. A tulásba menő részletezés utvesztőjében a tanító bizony sokszor elveszti a célt s egy napi fáradságos munka után, ha megkérdezi magától, mit végzett, talán nem is tud magának olyan olyan feleletet adni, amibe belenyugodhat, ami- vel meg lehet elégedve. A sok és helyes önbí- rálat azt eredményezi, hogy hivatásuknak is őszinte, — hogy úgy mondjam — hízegő fe- leletet adhatunk. Nézzük azt a könnyen meg- jegyezhető sorrendet, amelyhez bírálatok alkal- mával gondolatainkat fűzhetjük.

Bírálatunk két részből áll. Tárgyi és peda- gógiai megfigyelésünkből.

Tárgyi szempont: igaz volt-e a tanításom? Erre a kérdésre felelve, már magát az elvég- zendő anyagot meg is bíráltam.

Pedagógiai szempont: meg volt-e tanítá- somban a logikus folytonosság? Szemléltetési eszközeimre volt-e szükség s használatukkal ér- tem-e el eredményt? Jellem fejlesztésre alkal- mas mozzanatokot kihasználtam-e?

Ez a három pedagógiai kérdés tartalmazza a többi alkalmoszerű kérdést is, amit egy min- tatanítás alkalmával bírálnunk kell. Ha ezeket a kérdéseket szem előtt tartjuk, mindig lesz bí- rálat alkalmával mondanivalónk.

És ha ezekre a kérdésekre lelkiismeretün- ket megnyugtató feleletet adhatunk, elértük a kitűzött célt, értékes, jó munkát végeztünk!

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.*

A földrajz tanítása.

Irta: *Lótos Ferenc.* (Folyt.)

A természetes tájak megismertetése után következik a tájankint ismertett magyar hazánk teljes képének, életének kialakítása.

Amint a tájegységekből alakítottuk ki a természetes tájat a maga egészében éppen úgy alakítjuk ki a természetes tájak egybevetéséből a magyar haza teljes képét, életét.

A részletekben ismertetett Kárpátokból kialakítjuk annak a természetes tájakat össze- kapcsoló, — de a szomszédainktól elválasztó hegy- koszorúját nyomatékosan megvilágítva hogy a Kárpátokban milyen természetes védelmi beren- dezéssel rendelkezünk a múltban s mit tett Trianon! Megrajzoljuk néhány folyó kivételével Dunába szülő folyók alapján hazánk egységes vízrendszerét — különösen kiemelve a Tiszát, mint magyar folyót. (A Körös áradása okozta veszedelmek, mint Trianon következményei stb. stb.) — Mit tett a magyar nép a mezőgazdaság felvirágoztatásáért. — Hogyan rendezte be a növénytermelést, (erdők) az állattenyésztést (különböző formái). Megvilágítjuk nagy magyar hazánk bányászatát, iparát, kereskedelmét, kor- manyzati formáját mindig es mindenütt kitérve Trianon okozta veszteségeinkre.

Végül a megismertett s megszerettetett hazánkat behelyezzük Európa képebe jelezvén azt, hogy Magyarország nem áll a világminden- ségben egyedül, hanem a végtelen bölcseségű Teremtő méltó helyet biztosított édes magyar hazánknak Európa többi állami között.

Átnézünk ezután még hazánk szomszédos országaiba is, majd a tőlünk távolabb fekvő országokban azon a szálon, mely bennünket egyikükkel-másikkal összeköt (Duna, vasut- hálózat, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem) egymásra utaltság s főcélunk itt csak az legyen, hogy a magyar haza nagy életközösségét Európa képebe elhelyezzük. Európa teljes képének, életének megrajzolása ugyanis az V. oszt. anyaga.

A IV. osztályban főcélunk az kellet legyen, hogy a gyermek magyar hazánk — Nagy Magyarország — teljes képét, életét megismerje, azt soha nem múló igaz magyar szeretettel

keblébe zárja a annak becsületes, munkás tagja legyen, melyért ha kell életét s véréit is áldozza.

Ha e cél szemelött tartásával formáltuk a kezeinkbe letett jövő nemzedék lelkét, akkor bizhatunk abban is, hogy a trianoni határnak a térképen feltüntetett képe vonala nemcsak közömbös térképjel lesz szemében, hanem olyan vonal amelynek eltörlése lelkének szent telja lesz — nem dörzsgumival, — hanem tudatos, dacos, büszke magyar karral karddal.

V. osztály.

Ha a negyedik osztályos tanítványainkat gondosan vezettük el magyar hazánk megismerésére a földrajz tantervi célját szemelött tartva szülőföldj: s hazája iránt felébresztettük szeretetét, akkor bátran vezethetjük lelkét túl a haza határain, nem fog feledésbe menni annak képe, hanem az idegen benyomása méginkább köggya élezni hazája s népe iránti ragaszkodását, szeretetét.

Az V. osztályban ugyanis — amellett, hogy Magyarország fizikai és politikai földrajzával, valamint művelődésével s közigazgatási beren- dezkedésével is megismerkednek tanítványaink, — elvezetjük lelküket túl a haza határain is s megismertetjük Európa országait is velük, — természetesen Magyarországot helyezvén annak középpontjába. — Végül Európa képét is bele- helyezzük térkép, vagy földgömb segítségével, a Mindenható bölcs teremő ereje által alkotott Földünk világrészei közé.

Tanításunk kiindulási pontja most is magyar hazánknak elhelyezett szülőföldünk kell legyen. — Szülőföldünk emlékeit visszük magunkkal útunkra s így helyezzük el hazánkat, Nagy Magyarországot Európa közepén, azt a Teremtő alkotta természetes hatáiraival. — Már itt kité- rünk ama nagy veszteségre, mely ért bennünket — a trianoni béke által — természetes határaink, mint önvédelmi bástyánk szétrombolásával. Területi veszteségeink!

Midőn Magyarországot Európa közepén elhelyeztük, azután térünk át fizikai földrajzának tárgyalására. Ezt már nem természetes tájakra tagolva végezzük, hanem Magyarországot a maga teljes egészében tárgyaljuk. A szemléltetést a IV. osztály anyagában felsorolt szemléltető

eszközökkel végezzük, hangsúlyozva, hogy a térkép stb. szemléltető eszközök ez osztályban még fontosabb szerepet töltenek be.

Hazánk megismertetésére irányuló tanításunk egész folyamán különösen ki kell emeljük mindazt, amit Trianon Magyarország teljes életében szétrombolt.

Midőn a medenceegységek feldolgozásával kapcsolatban tanítványaink megismerték a magyar medence felszínét, belső tagozódását, éghajlatát, talajviszonyait, növény és állatvilágát, ezután az ország lakosságának ismertetésére térünk át. — Megismertetjük hazánk népét, fejlődését szokásait, különös tulajdonságait, művelődését, kulturáját. — Ennek megismertetése után térünk át hazánk politikai földrajzána, közigazgatási berendezkedésének ismertetésére.

Heti 2 félóra, illetőleg heti 2 óra azonban nem elégséges ezen óriási anyag beható s minden vonatkozású tárgyalására, azért csak az a tanító tudja ezt a fontos tárgyat eredményesen tanítani s a kitűzött célt elérni, aki a szőnyegen forgó földrajzi tanítást anyaggal kapcsolatos olvasmányokra, ifjúsági könyvekre (újságcikkek) felhívja a tanulók figyelmét olyképen, hogy az olvasottakat tőlük megfelelő időközben számon is kéri.

Magyarország földrajzával megismertetvén tanítványainkat, rátérünk Európa országainak ismertetésére.

Mint ahogy IV. osztályban, a különböző földrajzi egységek tárgyalásán mindig a szülőföldünkből indulunk ki s utazunk el az ismeretlen tájra, Európa államainak tárgyalásánál is mindig hazánkból indulunk ki az ismertetendő államok tárgyalására. Így a gyermek közvetlenebbül érzi át hazáját és az idegen államok közötti különbséget, de az egymásra utaltságot is.

Európa országainak tárgyalásánál különös tekintettel kell legyünk azokra, amelyekkel szorosabb gazdasági, kereskedelmi és politikai érintkezésben vagyunk. Ez azonban nem jelenti azt, hogy Európa országaival is egyforma részletességgel foglalkozunk, de ugyanolyan szempontokkal dolgozzuk fel mint Magyarországot. Leleményességet kíván a tanítótól az, hogy a helyes kapcsolatot be tudja állítani.

Egy-egy állam tanításánál, ismertetésénél

mindig több időt s nagyobb fontosságot szentelünk annak a vonatkozásnak a kidomborítására, ami az illető államra s legjellemzőbb. (Pl. Csehország porcellán és textilipara. Angolország textil, acél és vasipara. Olaszország festészete, szobrászata s általában művészeti termékei stb.)

Európa állami közül a legrészletesebben ismertetjük Ausztriát, Csehországot, Romániát, Jugoszláviát, Olasz- és Németországot.

Európa államainak megismertetése után egységesen összefoglaljuk Európa természeti, gazdasági politikai és kulturális viszonyait, párhuzamba állítva hazánkkal s az úgy kialakított Európa képét azután elhelyezzük a világrészek között.

Főtörekvésünk itt csak az legyen, hogy hazánktól távolodva s az idegent megismerve is mindig magyar földrajzot tanítsunk, mindent magyar szemmel nézzünk s tanítványaink szemében apadhatatlan fényforrásként álljon mindig édes hazánk képe s benne a gyermek szülőföldje háza.

VI. osztály.

A tanterv a VI. osztály földrajzi anyagát a következőképen csoportosítja: 1). Magyarország földrajza, tekintettel a gazdasági viszonyokra. 2). Európa országai s azok gazdasági kapcsolata hazánkkal. 3). A földrészek áttekintése hazánkkal való kapcsolattal. 4). A Föld. 5). A Föld és a fontosabb égitestek.

Hogy magyar hazánk képe, fénye lebegjen mindig tanítványaink szemében a tanterv ebben az osztályban is a magyar haza megismertetését teszi tanításunk kiinduló pontjának. Előterbe a gazdasági földrajzot állítja, aminek tárgyalásánál legnagyobb súlyt helyezendő a mezőgazdasági termelésre, — lévén hazánk agrárállam. Különösen ki kell itt emelni a mezőgazdasági termelés fizikai lehetőségeit s a többtermelést.

Ezután kerül tárgyalásra hazánk állattenyésztése, erdőgazdasága, bányászata, ipara stb. a tanterv szerint. Az ipar majd a kereskedelem tárgyalásánál különös szeretettel kell ébresztünk a magyar iparcikkek iránt s egyben nyomatékosan kell hangoztatnunk azt, hogy az idegen iparcikkek tömeges behozatala milyen súlyos terheket ró úgy az egyesekre, mint az

egész nemzetre. Hazánk gazdasági földrajzának tárgyalásánál lépten-nyomon ki kell térjünk ama veszteségekre, mely a trianoni békével ért bennünket a gazdasági élet terén. Ezeket számban, képekben illusztrálva igyekezzünk minél jobban tanítványaink lelkebe belevésni.

Ezután tárgyaljuk Európa országait, de csupán a gazdasági élet jelenségeit vizsgálva.

Európa tárgyalása után kerül a sor a világrészek ismertetésére, de csak tág keretben s csupán a világrészek legfőbb államaira s jelenségeire kell kitérjünk hazánkkal való gazdasági kulturális kapcsolataik alapján.

Végül az egész Földnek részleteiben való ismertetése után áttekintő képet nyújtunk az egész föld felszínéről s a rajta folyó életről.

Tanításunk anyagát a Földnek, mint égitestnek ismertetésével fejezzük be.

**

Midőn a földrajz tanításáról egybekapcsolt gondolat soraimnak utolsó betűt vetem papírra jelezniem kell, hogy mind az amit sorokba öntöttem, csak egy kis töredéke annak-a nagy munkának, ami tulajdonképen a ma magyar tanítójára vár. Ez csak egy rövidke vázlata annak, amibe bele kell illeszkednünk s amit fáradhatatlan tanítói munkánkkal kell olyan egésszé tennünk, mely majd valóban nevezhető lesz az új tanterv megvalósításának.

Neveljünk becsületes izig-vérig magyar hazát szerető ifjakat e sokat szenvedett, megcsúszott magyar hazának; kik készek lesznek, majd ha kell, életüket s vérüket is áldozni a boldogabb, szebb jövőendőért.

Ha ezt elérjük, akkor elérjük nagy nemzeti célunkat a boldogabb szebb jövőendő, Nagy Magyarországot. S e dicső feltámadást az általunk nevelt nemzedék lelkén keresztül, majd bátran nevezhetjük fáradhatatlan, becsületes tanítói munkánk gyümölcsének.

Igy nyújt ez ősi vérről megszentelt magyar föld nekünk magyar tanítóknak is örök nyugalmas biztosító sírhelyet, majd boldog feltámadást s mennyei örök bért.

(Vége.)

Pedagógiai szeminárium.

Rovatvezetők: *Bihary István*, vez. kir. tanfelügyelő. *Greczmaier János* áll. el. isk. igazg.

A természetrajz és gazdasági ismeretek tanításának módszere.

Irta: *Kőrösi J. Xavéria* irgalmas nővér.

Ezek azon pontok, melyek minden tárgynál, de legfőképpen a természeti és gazdasági ismeretek tanításánál szemem előtt lebegnek. Minden ismeretet azonban csak szerezni lehet! Ez az ismeretszerzés pedig csak megfigyélésen, munkán, s az eközben történt jétközésen alapulhat, tehát szemléltetésünk! Szemléltetni nem csak az iskolában lehet és kell! A legfőbb létezőbb szertár maga a természet. Vigyük be a természetet az iskolába, vagy az iskolát vigyük a természetbe, vagyis kiránduljunk. Nehéz, fárasztó, kimerítő tanítói feladat, de természetesen vezetve egész évi munkánkat eredményesebbé, könnyebbé teszi. Városi és falusi iskoláknak egyaránt szükségük van a kirándulásra. Kirándulásunk alkalmával megállunk egy-egy hangyácska, egy elfutó bogárka mellett, vagy egy utszéli gyomvirágot ásunk ki a földből, hogy szemléltessük rajta a gyökereket, szívet, virágokat, vagy gyümölcsöt. Virágszedés közben is felhívjuk figyelmüket egyes virágok különös alakjára színére, apró részecskéire. Miatan ily módon a gyermekek a természet egy-két apró jelenségét felejtethetetlenül emlékeztetővé vették, igyekezzünk a megfelelő ismereteket bennük tartósan megrögzíteni. Ahol jó hely és alkalom nyílik, a gazdasági gyakorlatokat el ne mulasszuk. A gyümölcsfák őszi ápolásánál rámutatunk a sok apró ellenségre, amelyek fáinkat pusztítják, a nyul kártételeire. Ez esetben a gyermekek a nyul és a fa helyzetét egyaránt képzeljék el, s mutassunk rá arra, hogy a mi érdekünk ez esetben fontosabb, mint a nyulé. A kártékony állatokat általában ne a gyűlölet szemüvegén keresztül tüntessük fel. Az ember Isten rendeléséből ura a természetnek, amelyet józan okossággal kell kihasználni. A halhatatlan lélekkel nem bíró kártevőket pusztítsa tehát, de ne kinozza! Téli időben a gyümölcs-

fákon található hernyófészkeket szemléltessük. Egy ilyen hernyófészkeknek az iskolában való bemutatása, szétbontása, benne a tavaszi napsugárra váró állatok szemléltetése alkalmat nyújt ezek kártételének megmagyarázására, minél hamarábbi elpusztításuk szükségességére, egyben a madarak hasznának méltatására, emellett azonban az Isten róluk való gondoskodására is. Van-e, lehet-e téli időben kedvesebb, szívkepzőbb, mint a madáretetők felállítása és gondozása, azokban a madárkák megfigyelése. A jó cselekedet, irgalom, önzetlen szeretet meleg érzése kél fel gyermekeinkben, de mutassunk rá ilyenkor rossz ruházatu, olykor éhező iskolatársaikra is, akiket különösen téli idő elején a szülők figyelmének felkeltése révén igyekezzünk nehéz helyzetükben megsegíteni, szeretetből. Igen, tanítsunk szeretni ebben a hideg szeretetnélküli világban. A mélyen érző és az isteni békét magában hordozó gyermeknél léleknél nincs alkalmasabb talaj a szeretet magvának elhíntésére. De előbb tanuljunk meg mi szeretni. Tudjam, érzem, hogy bármily kicsiny vagyok, van bennem valami, amit nem határol az anyag. Tudnom kell, hogy van valami, ami kiléphet belőlem, ami átfogja a csillagokat is. Nem vagyok csak anyag, mint a tenger, a hegy, a csillagos égbolt. Van bennem valami, ami él, lelkem van, ami által olyan közel állok magamhoz és mégis ugyanakkor átrepülhetem vele az egész világot. Van bennem lélek, akihez senki hozzá nem fér, ha én nem engedem! Lélek! Nem anyag! Hasonlíthatatlanul több annál, magasabb, az anyagnak életetője. Nem ur fölöttem, csak én magam és akinek én engedelmekedem: az Isten! Lélek nélkül nincs természet. Ez sugja meg nekem, hogy mily szép a természet hajnalhasadáskor, mikor a csillagsugárból szőtt éjjeli fátyolt ellebbenti a reggeli fuvallom, a virágok fejére harmatot hint; a pirkadó hajnal bontogatni kezdi rózsaszín szárnyait s az első napsugár rezgő fénye szívárványszínekben szűrődik át az ablakon és glóriába vonja a léggömböt, melyet az éneklő madárkák dala tölt be. Szép az alkony-izzás is. Az úszó felhők habfehér selymébe biborcsíkot

hímez az alkonyisugár. A fáradt természet nyugovóra készül. A fátyolosodó erdő muzsikái zengő zenébe kezdenek. A szellő szárnyán esti harangszó lebben szerteszét. Kedves szelíd melabús zengése szívhezszólóbb, mint a legszebb költemény. A haló harangszóra elalszik az élet, elnémul a mező cirpelő zenéje. Szent titkos csend ölel körül. Értsük meg ezt a templomi némaságot, most repül a jóságos Alkotó trónjához a nagytermészet egyetemes hálaadó imádsága. Tekintsünk mi is az égre, imádkozunk: Miatyánk! De mit érne a sok műremek ha nem volna földi lény, aki értelmes öntudattal gyönyörködhetik a remek alkotásokban? Mit érne a szép kép, ha nincs szem, mely elmerülhet a szépség szemléleteiben: Miért hangzanék a magasból a trillázó pacsríta dala, ha nem volna szív, melyben a madár dala megrezgetteti a mély érzések hurjait, hogy Isten dicsőségére azon is akkordok zengjenek? Mit érne a természet hallható zenéje? Mert van az is! — A rétnék és erdőnek zsongása. Ő játszik a színek finom citeráján ép úgy, mint a hangok hurjain. Játszik rajtuk reggeli és esti imát, tavaszi trillát, őszi bucsuzást. Játszik ott is, ahol ember nem hallja, az őserdők mélyén, a tenger ölén. . . Azt mondja Prohászka Ottokár: „Minden darab vidék csupa forma, alak és szín, csupa jel és jegy; mondhatjuk, hangjegy. Minden vidék tehát egy lekottázott ének. De hol az énekes? Az énekes a lélek, a jövő nemzedék lelke lesz, mely a jegyekre, az ének és öröm ez ingerére felelni tud. A világban a szépség és jóság, sőt a küzdelem, a baj és a kereszt is csupa jegy, még pedig a mélyen érző s az isteni harmóniát magában hordozó lélek előtt hangjegy; ének és öröm ezekből csak általa és benne lesz. Aki pedig így tud énekelni, az tud szeretni is! Milyen boldog, milyen napsugaras lesz a magyar jövő, ha ilyen lelkek mélyéből csendül fel talán nem is olyan sokára hogy:

A régi zászló leng a bérceken
S az elbitorlott búzke várokon
És mindörökre eltűnt már a földről
A porkoláb, a gyűlölt Trifauon!
(Vége.)

EGYESÜLETI ÉLEK

KEDVES KARTÁRSÁK!

A járásköri gyűlések ideje bekövetkezett. Nehéz, mondhatni válságos idöket élünk, amikor kell, hogy megnyilatkozzék a vallásos és hazafias szellemben apostolkodó tanító-lélek is. A pedagógiai szemináriumok ideális elgondolásokat vetítettek a megfigyelés lélekvasznára. Ez a minden tekintetben fejlődést szolgáló önképzés tette általánossá az új idök, új módszerek ismertetését. Ezt a célkitűzést kell most már önerőnköl folytatnunk. A mi gyűléseinknek bele kell simulnia a fejlődés gátlást nem törő lendületébe s a mi gyűléseinken kell ösztönösen megnyilatkoznia a tanítói kritikának! A szemináriumok megcsillógtatták a pedagógia és didaktika művészi megnyilatkozásait. Ezt az ünnepi fényt kell okkal-móddal magunkévá tenni! Ezt a célt öhajjtuk szolgálni, amikor módot kerestünk egyesületi életünk vérkeringésének megújítására. Sajnos, hogy nincs módunkban a gyűlések anyagi szükségletét biztosítani! Mégis kérünk Titeket, hogy jöjjetek akik csak jöhettek! Bizunk Bennetek, mert hitünk, hogy a tanítóság megérzi az idök jelét s apostoli áldozatkézséggel igyekszik a szebb és jobb jövőt előkészíteni.

Kartársi szeretettel: AZ ELNÖKSÉG.

A járásköri gyűlések időrendje:

- Április 9-én: Tiszaföldvár.
- " 16-án: Jászberény.
- " 28-án: Kisújszállás.
- " 29-én: Mezőtúr.
- Május 3-án: Szolnok.

MEGHÍVÓ.

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület szolnoki járásköre f. évi május 3-án délelött 9 órai kezdettel tartja ezévi

KÖRI GYŰLÉSÉT

Szolnokon, a Kassai-uti áll. elemi iskolában, amelyre a kedves Kartársakat szeretettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitót tart Novothny Jenő áll. igazgató-tanító.
 2. A tanítói egység és a Tanítóegyesületek Szövetsége. Előadó: Tobel Ferenc tanítóegyesületi titkár.
 3. Az elemi- és polgári iskola kapcsolata. Előadó: Csépe Jenő polgári iskolai tanár.
 4. Tapasztalatok a VII—VIII. osztályban. Előadó: Fazekas Károly áll. tanító.
- Szolnok, 1932. április 11-én.

Tobel Ferenc s. k. Novothny Jenő s. k.
jegyző. elnök.

A Tanító Szövetség, az Eötvös-alap, valamint az Áll. Tanítók Orsz. Egyesülete bejelentette képviselőtét a köri gyűlésre.

HIVATALOS RÉSZ

845—1932. szám.

Tárgy: Tankönyvváltozások korlátozása. Valamennyi elemi és továbbképző iskola tek. Igazgatóságának!

A Tankönyvvégi Bizottság f. évi március hó 2-án kelt 42—1932. számú közleményét tudomásvétel és alkalmazkodás végett az alábbiakban közlöm: A VKM. urnak f. é. 11817 sz. rendelete alapján, kapcsolatban a tankönyvváltoztatások korlátozása és a tankönyvek árának leszállítása tárgyában kiadott f. évi 11.801. sz. röndeletével tudomás és a tanár, illetve tanítótestületekkel leendő közlés végett értesitem következőkröl:

A 11.801. sz. röndelet azon általános rendelkezése alól, amely szerint a már bevezetett tankönyvek és segédkönyvek a röndelet keltétől számítottan öt éven át nem változtathatók meg, illetöleg nem cserélhetők fel más könyvekkel, kivételnek a következő esetben van helye:

1. Az új tanterv fokozatos életbeléptetésével, vagy a tantervek esetleges megváltoztatásával kapcsolatban megjelenő új könyvek az öt évi korlátozási időn belül is használatba vehetök.
2. Ugyancsak új könyvek vezetök be az öt évi korlátozási időn belül is olyan könyvek

helyett, amelyek engedélyt a Minisztérium megvonja, illetve az iskolai használatból ezeket kivonja.

3. Azon tankönyvsorozat, amelynek egyes kötetei már bevezettek, folytatásként kötetek bevezetésével az öt évi korlátozási időn belül is kiegészíthetők, illetőleg ily sorozatok végig vezethetők az addig használt régi könyvek kiküszöbölése mellett. Egyébként pedig ily már teljesen kiépített sorozatok megbolygatása, más sorozattal való kicserélése, az öt évi korlátozási időn túl feltétlenül kerülendő.

4. 'Nem tekinthető tankönyvváltoztatásnak valamely már használatban levő tankönyv újabb, olcsóbb, lényegileg változatlan kiadásának a bevezetése, amely esetben azonban a könyv régebbi, korábbi kiadása is használatban hagyandó. Az új kiadás beszerzésére a tanulók nem kötelezhetők.

Az időközben kivételiesen bevezethető tan- és segédkönyvek bevezetésük keltétől számítotól öt éven át nem változtathatók meg.

A tanárok, tanítók, tanári, tanítói testületek, igazgatók stb. úgynevezett tankönyvtisztelőpéldányok kérésétől ezentúl szigorúan tartózkodjanak csak amennyiben valamely tantárgy előadó szaktanárának, tanítójának, a tantárgyat érintő könyvre okvetlenül szüksége volna, engedhető meg, hogy a tanár, tanító ilyen tanulmányi könyvpéldányért indokolt esetben (új könyv bevezetése tankönyvváltoztatás eseteiben, vagy ha a bevezetett könyv kezéppéldányával nem rendelkezik) igazgatója útján a kiadóhoz fordulhasson. Ilyen tanulmányi könyvpéldányok, vett használat után, lehetőleg az iskolai könyvtár gyarapítására fordítandók.

Ingyen tankönyvet a kiadóktól ezentúl senki semmiféle címen nem igényelhet. Ingyen tankönyvet azonban az iskolák, mint a kiadók önkéntes adományát, az iskolai segélykönyvtár részére ezentúl is elfogadhatnak, de ezekből az ajándékkönyvekből kizárólag csak az arra rászorult szegény tanulók részesíthetők.

Szolnok, 1932. március hó 12-én.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő.

160—1932. szám.

Valamennyi Helyi Népművelési Bizottság Tekintetes Elnökségének

V. k. miniszter ur 63400—1932 számú rendeletére tisztelettel felkérjük, hogy a magyar ipar pártolásáról tartott előadásokról szóló külön jelentését Bizottságunknak az előadások megtartása után beküldeni sziveskedjék. A jelentés tartalmazza, hogy hány ilyen előadást tartottak és mily címeikkel.

Szolnok, 1932. március 29.

Bihary István s. k. vitéz Szathmáry Lajos s. k.
ügyv. elnök, népműv. titkár.
kir. tanfelügyelő.

Húsvéti gyűlések.

A Kalász Rt. március hó 21-én tartotta évi rendes közgyűlését a Tanítók Házában. A gyűlést Pogány Frigyes dr. nyitotta meg, majd Osztie Zoltán terjesztette elő jelentését. Bejelentette, hogy a Kalász Rt. új üzletágként az írószereket és iskolai nyomtatványokat is bevezeti.

A jelentés szerint az elmúlt üzletév tiszta nyeresége 25.803 P volt. Igazgatósági tagokul 3 évre megválasztotta a közgyűlés Bozsik Bélát, vitéz Csorba Ödönt, Gallia Endrét, Háros Antalt és Berkényi Karolyt.

Az Eötvös Alap március 21-én tartotta választmányi ülését Rákos István elnöke alatt. Örömmel jelentette, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr 35.000 P-t utalt ki az Eötvös Alap részére a Tanítói Internátusok Alapjából. Ez összeg felhasználásáról a választmány úgy határozott, hogy április 1-től az Internátusban elhelyezett 120 tanítógymerekek által fizetett 60 P tartásdíjat havi 45 P-re szállítja le s a vidéki egyetemeken tanuló tanítógymerekek ösztöndíját a jövő tanévtől kezdve fellemei.

A Tanítók Szövetsége márc. 22-én tartotta tavaszi igazgatósági gyűlését. Az elnök Rákos István kir. tanácsos meleg szavakkal emlékezett meg a nemrég elhunyt Moussong Gézáról, aki megalapítója és tiszteletbeli elnöke volt a Szövetségnek. Wanitsek Rezső főtitkár jelentése után Dénes Géza rk. tanító tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást „A tanítóanyag

helyete“ címen, majd Parlesszák József a Tanítók Háza igazgatója értékes előadása következett a Tisztviselői Betegsegélyezés átszervezéséről. Alapos tanulmányában kimutatta a mai helyzet tarthatatlanságát. Kívánta, hogy adások saját kezelésbe — mint a vasutnál és postánál van — s állami ellenőrzés mellett fejlesztésük oly módon, hogy a jogos igényeket kielégíthessék. Nagy tetszéssel fogadott javaslatát az Igazgatóság egyhanguan elfogadta.

A pénztár állapotáról Marikovszky Gyula terjesztett elő jelentést.

ÚJ KÖNYVEK

Egy szál virág címen egyfelvonásos színjátékot írt Soósné Fogarassy Kornélia tiszaföldvári áll. tanítónő kartársunk. A közvetlen hangú színdarab, az iskola legszebb ünnepének az Anyák Napjának kedvessé, emlékeztetéssé és hatásában maradandóvá tételét nagymértékben elősegíti. Úgyes hangulatos, gördülékeny. Nyelvezete magyaros. Különös érdeme még, hogy minden tanteremben, jelmezek és minden egyéb színpadi felszerelés és kellék nélkül előadható. 15 leány szereplő kedves párbeszéde között, mint arany csengettyűk csilingelnek Szabolcska Mihály, Váradi Antal, Simádi Béla, finom érzelmeivel kiváló és beillesztett örökszepszű költeményei, amelyek szintén az anyai szeretet himnuszát zengik.

Az Anyák Napjára írt lendületes és nívós ünnepi beszédet is találunk a csinos kiállítású füzetben. A valóban hézagpótló művet olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk. Kapható a kiadónál, György József könyvkereskedőnél (esetleg a Szerzőnél) Tiszaföldváron.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr a Hivatalos Közlöny f. évi február 1-i számában 59.076/1932. VIII. d. szám alatt rendeletet adott ki az elemi iskolák gyakorlati működésének kimélyítésére. A rendelet az elemi iskolák ezen munkáját többek között a szülőhely, illetőleg lakóhely életének, viszonyainak beható megismertetésével kívánja a célhoz közelebb hozni.

A rendelet előírja továbbá, hogy a tanítóanyag a helyi tanmeneteket úgy állítsa össze, hogy azokból a gyermekek gyakorlati érzékének fejlesztésére vonatkozó tanítási mozzanatok, eljárások kiolvashatók legyenek.

Természetesen vetődik fel az a gondolat, hogy a tanítóanyag hogyan, milyen szempontok szerint dolgozza fel a szülőföld életét tükröző anyagot, ha a rendelet követelte feladatot sikeresen akarja megoldani? Kielégítő eredmény csak akkor biztosítható, ha a szülőföldre, lakóhelyre vonatkozó tanulmányi anyagot a tanítók rendszeresen, az életnek minden területére vonatkozóan összegyűjtik.

Erre a munkára teszi képessé a tanítóanyagot a dr. Fodor Ferenc budapesti közgazdasági egyetemi tanár és Orbán András szerkesztésében megjelent „A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete“ c. mű, mely a V. K. Miniszter Úr fenti rendeletének szellemében készült. A mű az idézett rendelet végrehajtásában irányító a tanítóanyag kezében, mely biztosan vezető célja elérésére. A mű rendkívül megkönnyíti a tanítók munkáját, mert apró kérdésekre ráirányítja a figyelmét arra, hogy mit kell tanítványával a gyakran vezetett kirándulásokon megfigyeltetni a szülőföld (lakóhely, község) életjelenségeiből, hogy azok megtárgyalása a gyermek gyakorlati készségeinek fejlesztését szolgálja. A mű egyben a beszéd és értelemgyakorlatok, valamint a földrajz helyi tanmeneteinek hasonló szellemű elkészítésére nélkülözhetetlen vezérkönyv, mivel a szülőföldismereti anyag e két tantárgy keretében tanítandó.

A szülőföldismereti anyagnak „A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete“-vel való gyűjtésére 350. Pengő pályadíjat tűztek ki a szerkesztők a tanítóanyag legjobb gyűjteményei számára.

A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzetének ára 2.50 Pengő. Megrendelhető Orbán András tanártól. (Nyiregyháza. Ószőlő-u 56.)

P. Csávossy Elemér S. J. tollából két röpirat került nyilvánosság elé, melyek a mai kor társadalmi problémáival foglalkoznak katolikus nézőszögből. Az elsőnek címe: „A katoliz-

mus társadalmi ereje és feladatai" A röpirat arra a kérdésre ad választ, hogy mi voltaké a katolicizmus igazi ereje társadalmi téren és melyek a mai kor szükségleteihez mért legfontosabb eszközök, hogy a katolicizmusban rejlő erők végleges diadalra jussanak.

A második füzet a szociális neveléssel foglalkozik a „*Rerum novarum*” szellemében. Ez a füzet már második kiadását éri. Az olvasókörzöntség kívánságára újból megjelenik. Ez a füzet különösen alkalmas, hogy mindennemű iskolák és nevelőintézetek vezetői és tanítói elé állítsák a szociális nevelés mindent fölfelülvő szükségességét katolikus szellemben. Magának az érettebb ifjúságnak is kezébe kell adni ezt a füzetet. Nem szabad késniük ifjúságunk szociális nevelésével. Ez a kor szava ma.

Felhívjuk azonkívül az olvasóink figyelmét arra, hogy a szerző már közvetlenül a kommunizmus letérése után „*Szociáldemokrácia, kommunizmus és kereszténység*” címmel közzétett egy ízüzetet, melynek megállapításai és szempontja még ma is nagyon aktualisak és szerző szociális cikkeinek kiegészítői. Mind a három füzet Kalocsán az Arpad R. T. kiadásában jelent meg. Az igen időszerű kérdések megvilágításának szempontjából nagyon ajánljuk.

KÉRELEM AZ IGAGZATÓKHOZ.

A nehéz gazdasági helyzetben az egyesület csak úgy és akkor tud hivatásának megfelelni és kötelezettségeinek eleget tenni, ha a kartársak tagdíjaikat az egyesület pénztárába befizetik.

Felkérjük ezért Igazgató kartársainkat legyenek szívesek testületükben fizetéskiosztás idején a tagdíjakat a kartársaktól részletekben beszédni s az egyesület pénztárába beküldeni, mert ezzel - bár haládatlan munkával - tudjuk, biztosan megfogják könnyíteni az egyesület helyzetét,

Kartársi szeretettel

Elnökség.

MIREK

Ujabb illetmény csökkentést rendelt el a kormány a f. hó 12-én kiadott rendeletével. Az újabb csökkentés a f. évi július 1-től kezdődik. Főbb rendelkezései a következők: A VII. VIII. fizetési osztályban újabb 3%-kal, a IX. X. XI. fiz. oszt.-ban újabb 2%-kal csökken a tanítóság fizetése. A lakáspénz is további 3%-kal csökken. A feleség után utalványozott családi pótlék havi 6 P, a gyermekek után járó családi pótlék pedig csak 12 P lesz július 1-től kezdve. A tisztviselő házaspárak lakbérére se marad érintetlenül. A kisebb lakbér csak 50%-a lesz az eddiginek. Az előlépés is szünetel egy évig. Ez az egy év a további előlépésnél teljesen figyelmen kívül fog maradni.

Az Állami Tanítók Országos Egyesületének elnöksége gyűlést tartott s ezen az állami tanítóság nevében a legerősebben tiltakozott az újabb illetménycsökkentés ellen. Az eddig végrehajtott fizetéscsökkentések az állami tanítók megélhetési lehetőségeit annyira lefokozták, hogy újabb illetménycsökkentést már nem bírnak el. Kéri a kormány illetékes tennyezőit, hogy újabb csökkentésekkel ne nehezítsék meg az állami tanítóság életét. Különösen érzékenyen érinti a tanítóságot a házastársra vonatkozó tervezet, mert a tanítóság körében van a legtöbb ilyen s egyedül a házastárs keresete tette valamennyire lehetővé eddigi megélhetésüket. A családi pótléknak csökkentése is antiszociális, mert a tanítóság nagy része középiskolával nem rendelkező falvakban működik s így gyermekeinek neveltetése mostani helyzetében is nagy megterhelést jelent. Igen nagymértékben elkeserítette a tanítóságot az előmenetel tervezett beszüntetése, különösen azért, mert az állami tanítóság már egyszer ennél is súlyosabb hároméves visszavetésben részesült. A VII. fizetési osztályba való kinevezéseket is beszüntették s ezzel utját állták azoknak a tanítóknak, kik 30 éves törekvésükkel és munkásságukkal erre érdemeket szereztek a törvények rendelkezései alapján is. Az automa-

tikus előlépés felfüggesztésének terve is elkeseredést keltett a tanítóság körében, holott a nevelői munka nyugodt lelkiületet kíván, mert a tanító munkáján keresztül alakul ki a nemzet lelkiülete és egész érzésvilága. Az egyesület vezetősége ezek megállapítása után ama reménynek adott kifejezést, hogy a kormány illetékes tékes köreit és az országgyűlésnek az étellel ismerős tagjait a szociális érzés fogja irányítani azokkal a tisztviselőkkel szemben, akikről mindig elismeréssel nyilatkoztak s nem fogják engedni, hogy ez a sokat szenvedett s eddig is tulnagj áldozatokat hozó réteg megélhetési lehetőségeiben legyen veszélyeztetve.

A kormányzó ur előtt. A Tanítók Lapja közli, hogy az Orte kedvezményezésére a gör. kath. az evangélikus és a református tanítók országos egyesületei közös memorandumban fejtették ki a telekezeti tanítóság égető sérelmeit és panaszait. A memorandumot küldöttség vitte a Kormányzó urhoz, a vallás-és közoktatásügyi minisztériumba és a pénzügyminisztériumba. A küldöttséget dr. Baltazar Dezső püspök vezette. Dr. Karafiáth Jenő kultuszminiszter előtt Reskó János a gör. kath. tanítók országos egyesületének elnöke, a pénzügyminisztériumban Grieszháber Endre, az ev. tanítók országos egyesületeinek elnöke, a Kormányzó ur előtt pedig Ormós Lajos az Orte elnöke ismertette a felekezeti tanítók súlyos helyzetét kérve, hogy a meglévő törvények és törvényes rendelkezések alkalmazásával szabadítsák ki a felekezeti tanítóságot elviselhetetlen helyzetéből. A Kormányzó Ur Ötömlétsége válaszában jóindulatáról biztosította a küldöttséget s megígérte, hogy azonnal áttanulmányozza a kérdést s megbeszélést fog folytatni az érdekelt miniszterekkel, mert a tanító munkáját a legtöbbre értékeli. Rajta lesz, hogy a segítség megtörténjék. Kérte a tanítóságot, hogy legyen bizalommal a jövő iránt, s bizodalmit terjessze mindenütt. Még csak rövid kitértásra van szükség s jobbra fordul az egész nemzet sorsa.

Halálozás. Kozelka Károlyné sz. Weszely Gabriella tiszakürti közs. tanítónő Tiszakürtön rövid szenvedés után elhunyt.

Orbán Kálmán Csonka-Bihar vármegye vez. kir. tanfelügyelője Berettyóújfaluban meghalt. Husz éven át állott a népoktatásügy élén, az iskolánkívüli népművelés és a tanítói iskolák fejlesztése körül kiváló szakavatottsággal és fáradhatatlan tevékenységgel dolgozott.

Igazgatói kinevezés. Kmettykó Pál áll. tanítót a tiszasülyi áll. el. iskola igazgatói teendőinek ellátásával megbízta a Miniszter ur.

Athelyezés. Baka Mária törökment-miklósi-surjáni áll. tanítónő a tiszanyagfalvi áll. el. iskolához, Gombkötő Janka tiszavárkonyi áll. óvónő pedig a szolnoki Abonyi-uti áll. óvodához helyeztetett át.

Helyettesi megbízás. Dr. Móráné Meggyessy Ilona ny. áll. tanítónő és Feljérmé Vreszk Viktória okl. tanítónők a szolnoki, Táborossy Anna okl. tanítónő a nagykőrösi áll. iskolához nyertek helyettesi megbízást.

Lemondás. Dr. Szebehelyiné Dempkos Margit jászteleki róm. kath. tanítónő állásáról lemondott.

Wodianer-dijas tanítók. A Magyar Tudományos Akadémia a Wodianer díjat a f. évben Schneider Ferenc szegedkörnyéki és Lerner József piszei áll. el. iskolai igazgatóknak ítélte. Az Akadémia hasonló kitüntetésre illetve jutalmazásra ajánlotta Bartha Béla jászberényi állami Bíró Sándor miskolci állami, Lévy Márton hajduböszörményi ref. és Mészáros Dezső alpári róm. kat. iskolai igazgatókat. A kitüntetésekhez kartársi szeretettel gratulálunk!

Kedvezményes cukor. A pénzügyminiszter 10 vagon kristálycukrot engedélyezett ingyenes méhcsaládok etetésére. Csak adópont 5-8 kg. cukrot oszt ki 86 filléres árban az Orsz. Méhész Egyesület Budapest IX. Üllői-u. 25. I. 6.

A műkedvelő-előadások újabb szabályozása. A belügyminisztérium a színpadi szerzők s a vidéki hivatásos színeszet érdekeinek védelmében a műkedvelői előadások engedélyezése ügyében az illetékes hatóságokhoz újabb körendeletet intézett, amellyel az 1928-ban kiadott körendeletet hatályon kívül

helyezte. Az új rendelet szerint minden olyan esetben, amikor valamely színpadi mű előadásához közvetlenül a szerző, illetve a szerzői jogutód beleegyezést nem adott, a műkedvelői előadás rendezőinek a Magyar színpadi szerzők egyesületéhez kell fordulniuk és az illetékes elsőfokú rendőrhatalóság az engedélyt csak akkor adhatja meg, ha az engedélyt kérők az előadásra kerülő színpadi mű előadási jogának megszerzését közvetlenül a szerzőtől, vagy a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületétől nyilatkozattal előzetesen igazolják. Szerzői beleegyezés nélkül csak olyan színpadi művek adhatók elő, amelyeket a szerzői jog már nem véd. Az önálló zenés színművek szintén a színpadi művek közé tartoznak. A szerzői jogdíjak mértékét illetően a rendelet úgy intézkedik, hogy azt a színpadi szerzők egyesülete méltányos és egységes összegben állapítsa meg, tekintettel azokra a kulturális, népművelési, hazafias és jótékonyági célokra, amelyeket a műkedvelői előadások szolgálnak.

Kartársak szives figyelmébe.

A nyugtázások rovataban csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtázó rovatát is kiserjek figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekk számlára esz-közölhetők.*

A vonatok érkezése és indulása.

Szolnokról indul:

Budapest k. p. u.-ra 1 00, 2 05, 2 51, 3 35, 3 45, 5 20.
7 45, 10 04, 14 40, 16 16, 18 04, 18 20, 19 54.
Budapest ny. p. u.-ra 5 12, 6 34 O. exp., 9 30, 16 54.
Hatvanba 5 10, 12 40, 13 40, 17 45.
Vámosgyörkire 5 20, 11 40, (18 20 a megnyitástól).
Kiskunfélegyházára 5 17, 9 35, 13 26, 18 46.
Hódmezővásárhelyre 4 49, 13 25, 19 51.

Szolnokra érkeznek:

Budapest k. p. u.-ról 2 15, 3 24, 8 42, 9 28, 11 06.
11 25, 14 21, 16 27, 17 36, 19 35, 19 12, 22 42,
23 39.

Budapest ny. p. u.-ról 1 25, 2 15, 10 19, 15 39, 17 35
Hatvanból 6 30, 7 39, 15 07, 23 30.
Vámosgyörkőre 6 30, 9 02, 15 07.
Kiskunfélegyházáról 7 27, 13 09, 15 34, 18 35.
Hódmezővásárhelyről 7 31, 16 11, 19 54.

A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetségének

elnöksége *Rákos István* kir. tanácsos vezetésével tartott f. hó 14-i ülésén elkeseredéssel tárgyalta az újabb fizetéscsökkentő rendeletet, amelynek végrehajtásával a tanítóság eddigi nehéz helyzete még elviselhetetlenebbé válik. Különösen nagy elégedetlenséget keltett a családi pótlékok megkisebbitésének a terve. Megdöbbentést okozott az a méltánytalanság is, mely a férjes tanítónök lakbérének 50 százalékát elveszti, ha az illetők férjei szegény köztisztviselők, illetve nyugdíjasok, ellenben teljes egészében élvezzi a lakáspénzét az a férjes tanítónök, akinek az élettársa valamely jövedelmezőbb szabad pályán működik. A tanítószövettséget mélyen érinti az előleptetés szüneteltetése is. Az Országos Tanítószövetség elnöksége oly súlyosnak látja a helyzetet, hogy *tiltakozásával a politikai pártok elnökeihez fordul és sürgősen összehívja a tagegyesületek elnökeit értekezletre.*

Tagdíj címen:

Augusztin Gyula 4 P.
Pusztá-Kenyel, Renner Á. József, Szanderné R. Gizella, Schieszler Hugó 8-8 P. Feisztammel Károly 4 P. Szajol, Hajos István, Dr. Köváry Miklósné, Dr. Kerekes Sándorné, Dr. Zs. Tóth Gaborné, Paucka Margit, Viczián Iloná, Hunyor Iloná, Dr. Bérczy Ernőné, Mogor István, Sebestyén Mária 2-2 P, vitéz Bánay Kálmán 8 P. Szolnok, Merk Terézia 8 P. Törökszentmiklós, v. Nagyné. B. Sára, Pálné S. Ida, Polonyi Róza, v. Farkasné M. Mária, Szűcsics Bodogné, Jancsó Kajetánné, Novotny János 1-1 P. Szolnok, Fercsik Aurelia 8 P. Tiszapüspöki.

Temetkezési együletbe belépett:
Schieszler Hugó r. k. tanító Szajol.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telef. 113.

Piac-10.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, tárgyakból és
irógépekből. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyűjtemény készülnek az államien legjobb
kereskedelmi, poétai, rajzi és gyűjteményes kiadások.
A világban legjobban szerencsés könyvtárkészletet készíti a
legártósabb kivitelű könyvtárakat, a leggyorsabb
a legkényesebb ízlésű és kielégítő díszítéssel.
Könyvtárak számára előkészít, és készítenek, a
legjobb drak kivitelű könyvtárakat,
könyvtárakat, raktárakat, ábrákat, és
lakásokat és más műveket.
és mindenféle könyv-
nyomtatványt.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjúsági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanönyvek

Tanszerek

Könyvhívések

Nyomtatványok

SZOLNOK

XXV évfolyam.

5 szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greezmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1932. május hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

Iskolai nyomtatványok.

645. Helyreállítási elszámolás
646. Eutorelszámolás
647 a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külfiv
647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, beliv
648. I. Kimutatás belrátsági díjakról
649. II. Kimutatás egyenesadókrol, 5%, 3%-os pótdáváltásról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozjárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoktatci díjak megállapításához
955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai általány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napszámjegyzék
- 659.60. Népiskolai helyi tanmenet A), B) beliv B) Külfiv
661. Könyvtári költségvetés
662. enztári napló és számadás*
662. Könyvtári pénztári napló és számadás kötve
663. Állami elemi iskolai (kisdédóvodai) anyagszámadási könyv. Kötve, 5 evre
663. Áll. elemi isk. (kisdédóvodai) anyag-számadás*
665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló AJ minta
667. Közs. isk. számadás
668. Népiskolai költségvetés
669. isk. alapvagyonszámadás
671. b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbveendő épületek számára
675. Postai feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanitók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beiratsi díj kezelési napló*
803. Iktatókönyv
Iktatókönyv, kötve, tárgymutatóval ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
824.c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás kötve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiskolai (relemi) bizonyítvány. Merített papíron
844. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
948. Nyugta tanitói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
950. X. Kimutatás
I a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

915. Leltári napló (1. sz. minta)*
616. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvénycikk végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kisérlőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szept. 1-től.)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
11. m. Ertesítés tanoncviszonyba lépő tanulókról
12. m. Ertesítés tanoncviszonyból kilépett tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Ertesítés az iskolából kilépő tanköteles gyermekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beirtás elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beirtásra
20. m. Ertesítés hivatalból való beirtásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ettől több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetéspénzeiről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzeiről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságolás
35. m. Pénznapló büntetéspénzeiről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi je entés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
707. Félévi je entés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira

Kisdédóvodák számára.

724. Felvételi napló.*
726. Mulasztási napló*
727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanoncsiskolák számára.

746. Költségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanoncsiskolai bizonyítvány
754. Ertesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanoncsiskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.
A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a [kötés] vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (borítékiv) is kapható.

XXV. évfolyam.

Szolnok, 1932. évi május hó.

5. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagyhun-Szolnok vármegyei Rt. Tanítóegyesület.

Nyomatott Roth Dezső könyvnyomdájában Szolnokon (Hosszút-léc.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Előzetes díjak és reklamációk Csihy Ernő egyesületi pénztárhoz, a lap szerkesztéséhez a szerkesztőség címére. Szolnok, utócsont iskolai hátsóudor. Névtelenül nem adunk vissza.

Meghívó.

A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓEGYESÜLET f. é. június 4-én délelőtt 1/2 10 (féltiz) órakor tartja Szolnokon, a Vármegyeháza disztermében

LIII. évi rendes közgyűlését,

melyre az igen tisztelt Tagtársakat szeretettel meghívjuk

Tárgysorozat:

1. Hímnusz.
 2. Elnöki megnyitó.
 3. Titkári jelentés.
 4. Anyák napjáról előad: Soósné Fogarassy Kornélia áll. tanitónő.
 5. A tanitói egység és a tanítószövetség. Előadja: Tobel Ferenc cukorgyártó tanító.
 6. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
 7. Számadás, költségvetés.
 8. A bíráló-bizottság jelentése a pedagógiai pályázat eredményéről.
 9. Mit tehet a tanító népünk gazdasági helyzetének enyhítésére. Felolvassa a pályadíjas szerző.
 10. Alapszabálymódosítás.
 11. Indítványok.
 12. Szózat.
- Szolnok, 1932. május 11-én.

Tobel Ferenc s. k.
titkár.

Ferenczy Kálmán s. k.
elnök.

A közgyűlés előtt reggel 8 órakor istentisztelet a felekezetek templomaiban.
A r. k. tagok részére a ferencrendi plébánia templomban.

Osztályzás előtt.

Irta: Romhányi Sándor.

Iteletnap következik, egész évi tanítói sáfarkodásunk számvetése: az életrevaló neveléstani munkájának likvidálása. Életpályák, sorsok, elhatározások alkuszai licitálnak reánk. És midőn szent hivatásunk lelkiismeretével leülünk, hogy az évvegi bizonyítvánnyal kezünkben egy gyermeki egyéniség értékeit fölbecsüljük, a szülei elhatározás d'ja pereg körülöttünk és a gyermek jövőd sorsának tényezői, a különböző eletpályák, a munkaadók és más iskolafajok érdekeltségének alkusz larmája hallatszik: Ki ad többet érte?

En most, június havának küszöbén, egy bírói tanács felelősségtudatában, szeretném tanító-társaim figyelmét az ítélőszékre föl hívni, hogy a gyermeki értékek fölbecsülése előtt hallassam lelkiismeretem vádló és védőbeszédét is, hogy végre a tanítói tiszta lelkiismeret ítéletével a fórumra állván, a megnyugvás, a bizalom, a remény sugarait ébresszem a tanítói vélemény szuverénitáának.

Osztályzunk. Tehetséget egyéniségek, jellemek differenciálása a feladatunk. Életpályák megjelölése, családok jóvólta, egyének boldogsága, népek, nemzetek sorsa dül el ítéletünkben. Egy picit felrelepés, elnézés, a csalódás, a gyanúsítás, a vad, a bizalmatlanság karhözatával fenyeget, egy csipetnyi körültekintés, előrelátás, méltanyosság, belátás, óvatosság ezernyi megváltozó sóhaj, megnyugtató érzést, hálát tiszteletet, megbecsülést vált ki számunkra.

Az iskola a társadalom értékpiaacán szortírozó helyisége. A testi és szellemi tehetségek, a szorgalom, a buzgalom, a munkaszeretet, a viselet, a jellem, a hajlam, az ösztön, az akaratérő, az ügyesség egyensúlyzó mérlege a tanítói lelkiismeret. Az osztályzás feladata ezek értékét megállapítani, hogy a társadalom vásárpiaacán megfelelően elhelyezvén, minden érték olyan helyre kerüljön, ahol legjobban megbecsülük.

Amint tehát látjuk, az osztályzás korántsem olyan könnyű tanítói feladat, hogy azon egy kézlégyintéssel, vagy egy könnyelmű, felületlen és mellékkörülményekkel is befolyásolt elhatáro-

zással napirendre lehetne térni. Néha életek forognak kockán, néha tehetségeket temetünk el, néha üres szappanbuborékok fújnak föl az oktatás habcsészéjéből, melyek aztán a társadalmi érvényesülés terén szétpukkadnak és egy értéketlen pont marad utánuk a földön az iskola legkicsinyelő, vagy megvető leszólásában. Ez nem történhetik meg, ha az osztályzó ítelet a tanító szeplőtlen lelkiismeretének rostáján megy át és a kivételezés, a túlságos elnézés, a rokonszenv, a részvét, a megvesztegetés és protekció dudváit fönnakadnak benne. Ezeket tehát ki kell vetnünk lelkiismeretünk rostájából. Ha a becsületes tanítói meggyőződés tiszta földjét rostáljuk ki osztályzó ítéletünkben, jó talajt adunk az egyén, a család, a társadalom magvetésének, mely — különleges magyar viszonyainkban — egy megújuló nemzeti erő dús aratásával kecsegtet. Tehát vigyázzunk!

Mindenekelőtt akar a testi és szellemi gyarapodás erőviszonyait, akar a szorgalom és tehetség, akar a jövőselet és más erények súlyát vetjük az ítelet serpenyőjébe, vigyázzunk, hogy mérlegünk az elfogulatlan súlypontján billenjen! Vannak ugyan elnéző körülmények, melyen a lelkiismeret tagabb rostján könnyen átcsúsznak tiszta ítéletünk kikészített földjébe. De hiszen azért tartom a rostát én a kezemben, hogy tanítói belátással támogassam a jó talajt.

Ha például én egy szegény növendékekről azt tudom, hogy neki a tűzhely (spór) kihűlésére kell várnia, mert nincs más asztala, a feladatja írására, annak szépírást nem azzal a mértékkel méröm, mint akinek villanylámpás íróasztala van. Vagy annak a gyermeknek elkésését, aki kenyérkereset céljából már hajnalban hord ki újságot, azt nem vonhatom egy kalap alá azzal a gyermekkel, aki elaludt mert előtte való este mulató vendégek miatt későn feküdt le. Avagy annak a gyermeknek hebegő lecketuását aki kölcsönkönyvből tanul, szintén nem azzal a mértékkel méröm mint azt, kinek új könyv és instruktor is áll az oldala mellett. Éhgyomrú figyelmetlenséget is más szemmel kell nézni, mint akinek az órákői szünetben cseléd hozza a finom tízórai falatokat.

Az igazságos osztályzás sikere számos más

és más körülmények egybevételétől függ. Az előmenetel mérlegelésében el nem kerülhetjük a viselet mérlegelését sem: de viszont a viseleti osztályzást kedvező és kedvezőtlen életkörülmények is befolyásolják. Az előmenetel mérve nem mindig egy kitartó szorgalom eredménye és viszont a legszorgalmasabb gyermek is néha rosszviseletű és volt már jámbor, jövőseletű növendékem is, aki buta maradt. Mindezeknek az osztályzási körülményeknek egymásra való hatása alól nem emancipálhatjuk magunkat, ezek mind a lelkiismeret mérlegébe kerülnek. Nem jó bíró az, kinek lelkiismerete egyedül csak írott paragrafusokba kapaszkodik. A paragrafus csak értelmi súlya a bírói ítéletnek. Justitia mérlegen azonban két serpenyő van, tehát a másikra az igazság értelmi anyaga való, vagyis a szív ítélő véleménye. Az igazság mérlege csak így billen egyensúlyba.

A multkoriban annyiszor írtak a lapok gyermeki öngyilkosságokról, amikor a felzúduló közvélemény majdnem mindig a tanítói ítélete ellen fordul, mely a veszendőbe ment ifjú élet megmentésére kinyújhatta volna könyörülő karját. Kérdés hát: érheti-e vad az ítélőbíró, akiben volt bátorság halálos ítéletet is kimondani?

A bíraskodás nagyon nehéz mesterség, mely állandóan szemben áll a nagy nyilvánosság részrehajló felülbíralásával. A Mindenható ugyebár mindnyájunknak legfőbb ítélőbírája aki életünk-halálunk fölött dönt és minden igazság kútforrásaként áll hitünkben. Mégis: olthatja-e mindnyájunk igazságszomjuhozását? Ugyebár nem? A nevelés feladata hitet önteni az emberekbe, hogy vak bizalommal legyenek eltelve minden igazság kútforrása iránt. „*En hiszek*” annyit tesz, hogy bizom a legfőbb ítélőbíró igazságérzetében és alávetem magamat isteni akaratának. Alávetni magamat az isteni akaratnak annyit tesz, mint az igazság kételyeit önmagamban keresni és ne az igazságszót tekintélyben.

Nekünk osztályzó tanítóknak tehát az a feladatunk, hogy ítelet előtt a nagy nyilvánosság fórumán bizalmat keltsünk ítéletünkben önmagunk iránt; a hit, a bizalom tekintélyével vértesszük föl magunkat a gyanúsítások, a vádak és szemre-

hányások ellen, melyek a részrehajló, pártoskodók és elfogultak részéről érnek minket.

En, a magam részéről nem tudom eléggé ajánlani ilyenkor tanító-társaimnak, tartson szülői értekezleteket, pályaválasztó összejöveteleket, tájékoztató, megnyugtató konferenciákat; küldjenek előkészítő, óvó, figyelmeztető írtéseket, mindent lényegében azért, hogy végülünk a szülői házat készületlenül ne találja. Szóval, tanítói jóhírünk házatetejére illesszünk villámhárítókat, hogy a lesújtó eredmény menykőcsapása kárt ne tegyen tanítói ítélőtekinélyünkön.

Ez azonban egymagában még nem elég. Az osztályzás szuverén jogában nem szabad önhittnek, elbizakodottaknak lennünk. Számolnunk kell a nagy nyilvánosság állandó ellenőrzési jogával, alkalmával. Osztályzatunk tekintélyének egyetlen biztosítéka kerülhetetlen igazságérzetünk, azaz, ha egyedül lelkiismeretünk szavának engedelmessékedünk.

Tévedés azt hinni, hogy az igazság kerdőzhető. Még a legkisebb gyermekben is háborog a jogérzet, ha a szebb ruhája gyermekét jobban ölelnék magunkhoz mint a mezítelabsó. Rőgtön meginog a tanító iránt megnyilvánuló bizalom, ha az ő saját gyermeke kedve szerint kiverkedheti magát akkor, mikor ugyanczért a bűnét a pedellus fia a sarokba kerül. A bírói ítéletben nem vezetheti a vádlott szép szemé, jó modora, ... azért is ábrázolják Justitia asszonyt bekötött szemmel.

Nagyon nehéz mesterség az ítélőmondás. Elsőrangú társadalmi feladat a bírói tekintélynek fönntartása. A bírói tekitély fönntartásának egyetlen biztosítéka függetlenség. A bírói függetlenség a támasztó pillérei egy kiváltságos jölet a bíró részére anyagiak és szellemi elismerés tekintetében is, mert az ő lelkiismeretén épül föl az egész társadalmi rend, őt is óvni kell a kísértéstől.

Ezt azonban ne méltóztassék a hivatásos bírakra gondolni, mert a tanító is, az osztályzás feladatában ítélőbíró.

A bírói tevékenység fogyasztja az erkölcsi energiát. A testi és szellemi munka értékét anyagiakban is ki lehet fejezni, az erkölcsi energia fogyasztásának azonban csak erkölcsi ellen-

értéke van: *bizalom, tisztelet és megbecsülés.*

Osztályzás előtt állunk. Magasabbfokú iskolákban konferenciákon beszélnek meg a tanuló klasszist, azaz a bíró lelkiismereti érzése osztózní kíván másokkal a felelősség terhében. Mi néptanítók azonban többnyire magunkban állunk a felelősség terhével: talán a hitoktató, szaktanító, vagy igazgató sem támogat tanácsaival. Szálljunk ilyenkor magunkba, vessük számba a gyermeknek minden néven nevezendő képességeit meleg emberi szívünk minden érzetével és elménk minden gondjával, kavarjuk ezt össze a közérdek a társadalmi és hazafias igények üstjében és bizonyítványtalálásra kész az osztályzás.

Lehet, hogy nem mindenkinek fog izlen a találás, de ha idegen befolyás mérget nem kevertük az ételbe, nyugodt lelkiismerettel alhatunk.

Anyák napja.

Irta: *Soósné Fogarassy Kornélia.*

A bibliából tudjuk, hogy az Ur mondta: „nem jó az embernek egyedül, teremtsünk hozzá hasonlót” és megalkotá: Évát, az asszonyt. A bűnbeesés után mindkettőjüket kiűzte a paradicsomból. Adamot arra kárhoztatta, hogy arca verejtekével keresse kenyeret, Évát pedig, hogy sok kinya és fájdalom legyen gyermekeivel. Tehát maga az Isten jelölte ki az asszony munkakörét, a gyermeknevelést — miáltal kezökbe tette le az emberiség sorsát és a hon jövőjét, mert a hazának olyan fiait lesznek, amiket az anyák nevelnek. Az anya kezében van gyermeke testi és lelki fejlődése letéve. Hatalom, mellyel életre keltheti a gyermek lelkében szendergő legnemesebb tehetségcsiréit.

És ennek dacára az ő-korban a női nemnek megalázás, szomorúság jutott osztályrésül. Még Mohamed is kizárja őket a templomból, sőt a másvilágon a paradicsomból is és csak a kapun kívül juttat nekik helyet. Bár az asszony lenézett asszonyi állatként szerepelt, mint anyáknak tisztelet és becsület jart ki, mert terdeiken fejlődik a világ legremekesebb műve: az

ember. Róma és Görögön a Scipiók, Grachusok, Camillus és Marcellusok anyáiknak elismeréssel adózott, szobrot emelt nekik, hősköltevényekben örököztette érdemteljes nevüket, mert az anyai kötelességüket nemcsak ismerték, de gyakorolták is és lelkük tisztasága, műveltségük és jópéldájuk által jó honfiakat neveltek. Az anyák iránti tisztelet meg volt minden kor és nép között. A Gallók törvénye így szólt: védelmezd anyádat, házádat, földedet. Egy neger közmondás pedig azt mondja: Inkább életemtől fossz meg, csak az anyámat ne gyalázd. A kereszténység az asszonyt emberi méltóságra emelte — az egyház tagjává tette, mert tőle származott az Isten fia. Az Isten anyja dicsőséges példáján kívül a szentek legendájában számtalan anya nevével találkozunk, akik könnyes ima által nyerték az örökkévalóság glóriáját. A középkor a maga harcias, vad szenvedélyei között se feledkezett meg a tiszteletről, mellyel az asszonynak tartozott és megalapította védelmükre a lovagi rendet.

A magyar történelem is gazdag jó anyák emlékével, a sok közül kiválik: Szilágyi Erzsébet, Zrínyi Ilona példája. Minden nagy honfi nevével edes anyja neve is örökre él, mert tőle nyerte az első szikrát mely őt nagyvá tette. Az anyák iránti tisztelet a szív rejtekébe van letéve és egy 1929. évi rendelet mégis arra kötelezett, hogy iskoláinkban kísérletképpen tarasuk meg az anyák napját és tapasztalataink, benyomásairól számoljunk be.

Rendület, ünnepély rendezés előkészülettel jár és valljuk be, voltak sokan, akik duzzogtak az újabb megterhelhetettség és mégis azt hiszem ma mindannyiunknak egyik legkedvesebb ünnepe közé tartozik az anyák napja. Nem bánjuk a fáradságot, a munkatöbbletet, csak azt óhajtjuk, hogy e napot a lelkek napjává varázsolhassuk.

Miért is kell e napot rendezni? Honnan került hozzánk? Mint anyai üdvös eszmét, ezt is a Vöröskereszt Egylet plántálta át Amerikából. Szinte kérdőjellel válik arcunk, hogy az eszmét, az ígét, amit naponként csepegtetünk a szívekbe, miért kell még külön is ápolni és

gondozni? Bár naponként mutatunk rá az edes anyai szív szeretetére, szükség van arra, hogy egy nap különösképp megemlekezzünk az anyai szív önfelelőző szeretetéről. Szükséges, hogy egy nap anya és gyermek kizökkenjen a mindennapiág keretéből és egymás szeretetét érezve, egymás kebelére borulva érezzék a legáldottabb szív dobbanását, amely jobban, rosszban, egészséges, betegségben, öröm és bánban gyermekeért ver.

Szükség van arra, hogy egy nap ünnepély keretében hallja a gyermek, hogy az anyai szív szeretete fölömb a többi szeretetnél amellyel életében találkozik. Barátság, szerelem időszakos, mint a tenger dagálya vagy az időszakos geyzírok feltörése — csak az anyai szív szeretete, lankadatlan, kiapadhatatlan. Szeret önmagunkért, szeret önzetlenül. Az élet vihára megtephet, az élet tövise megsúrhat, elbukhatunk, a világ elítélhet, kiközösíthet, az anya akkor is anyánk marad, mellettünk áll, ha dicsőséges magasba emelkedünk, vagy a sárba fúdoklunk. Szíve gyermekeért ver, amikor szeretettel simogat, vele érez és vérez ha szigorral fedd, fenyt. Szükség van e napra, mert a mai kor nevelési szelleme elfelejteti a gyermekkel sokszor a tiszteletet, amellyel edes anyjának tartozik. Tisztelet nélkül pedig nincs nevelés. Confucius szerint a gyermeki kegyelet minden erénynek gyökere. Tisztelet nélkül mint oldott kéve bomlik a családi élet együtessége, mert a gyermekek szülei iránti tisztelete a legszentebb és leggyöngébb kötelek, mely a család tagjait összefűzi. A mai edes anya azért, mert nincs módjában gyermeke kényelmét, kívánságait úgy kielégíteni, amint azt szeretné, több szabadságot engedélyez — sokszor a tekintély rovására. A mai sulyos időben, amidőn a kenyérkeresés, a helyes beosztás gondja érzékenyebbé, idegesebbé tesz, több időt és több energiát kíván a szülőktől s a gyermekek nevelése vállalja ennek karát és egy nap azt veszi észre, hogy kezéből kihullott a gyeplő és gyermeke pajtáskodó modoráról, engedetlenségéről hallunk panaszkodásokat.

Szükség van egy napra, hogy a gyermekkel megértessük, hogy az edes anyja áldozati

tűz a ház oltárán. Önmagát emésztí gyermekeért, feláldozza ifjúságát, szépségét. Megfelezi szívét gyermekeivel. Éjszakákat átvirraszt kicsi vagy beteg gyermeke ágyánál. Nem érez fájdalmat, fáradságot, ha gyermekeért küzd. Ott van az élet első megnyilvánulásától a haláláig. Öve az első mosolya, de övé a sírása is. Tudja meg, hogy az anya a család napja, aki fenyt, derüt, boldogságot áraszt övéi közeiben. Az ő mosolya a ház nyugalma. Ő a család tüzhelye, amely gyermekei szeretetétől mind nagyobb és nagyobb áldozatokra képes. Ő neveli gyermekeit honszeretetre, vallásosságra, tisztaságra, idealizmusra, munkaszeretetre. És milyen szomorú, sivár az a ház, ahol nincsen edes anyja. Ahol hiányzik az áldostól mosolya. Dickens szerint az arva gyermeket két kézzel és kevés szeretettel nevelik és mi lesz belőle. Gyönyörűen írja Szabolcska Mihály:

Mikor egy egy romlott, semmi embert láttok,

Aki magának, másnak is csak átok,

Akinek soh sincs egy tiszta indujta:

Sírasatok szegényt, mert nem volt edes anyja."

Ha pedig olyan tanítványaink vannak, akiknek nincsen edes anyjuk, ne sajnáljuk őket lelkünkbe fogadni, anyjukat pótolni. Az anyák napjának hivatása a tiszta családi életet a régi piedesztálra emelni és az anyákkal az anyaság legszebb, legszentebb feladatát ismerettni. Tanulják meg, hogy a bölcsőben nyugvó kis csecsemő nemcsak a szülők feltett kincse, hanem a magyar jövő is. Tudják meg, hogy az iskola nevelését nem a cselel, nem az utca, csak az edes anya tudja betölteni. Ébredjen fel a lelkiismeret szava, hogy muló örömk miatt ne áldozzák fel gyermekek jövőjét. Örömet, lelket a házán kívül, de fájdalmat elviseléséhez csak övéi ragaszkodása nyújt balszámot. Tárjuk fel a több apás, több anyas gyermekek lelki válságait, melyek megoldhatatlanul állnak lelkünkben. Érezzék, hogy az anyasággal keresztet vettek vállukra, mellyet jó- és balsorsban hordaniok kell, mert az edes anya mindent pótol, az edes anyát nem pótolhatja senki.

Az anyák napjáról szóló rendület utasítást is ad az ünnepély műsoráról. Én, szavalat.

alkalmi darab beszéd. Tapasztalataim alapján a sikeresen rendezett anyák napj ünnepély három részből áll. I. A műsoros ünnepély. II. Az anyák felköszöntése III. A fogadalomtétel.

A műsoros ünnepély alkalmas ének, versekből és tanítói beszédből áll. Alkalmas költeményekben magyar irodalmunk igen gazdag. Majdnem minden lírai költő termékei között találunk alkalmas verset. Ismeretesebbek; Petőfi: „Isván öcsemhez.” Váradi Antal: „Melyiket.” Gyulai Pál: „Három arva.” Szabolcska Mihály: „Édes anyám.” Simády Béla: „Akinek anyja van.” Es meg sok más költemény, melyeket Sugar Béla Az edes anya cím alatt gyűjtött össze az Ifjúsági Vöröskereszt Lap kiadóhivatalánál kapható. Daltermékeink kisebb anyagot szolgált, de azért találunk itt is megfelelőt: Petőfi Sándor: „Távolból.” Gal Ferencről: „Nyisd ki anyám a virágos ablakod.” Népdaainkból: Édes anyam is volt nekem. Édes anyam, kedves anyam csak az a kerésem. Irom ezt a levelemet haza Csikországba. Anyám, anyam edes öreg anyam. Mi piroslik ott a sikon távolban. Megfagyott gyermek, stb.

Szindarabunk meg keves van. A Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Egylet közli az alkalmas darabok jegyzékét: Kosaryné: A mese erdőben. Suga Béla: Mindnyajunk edesanyja. Jaszainé Holczer Magda: Anyák könyve. Keresztessy Cornelia: Rozsakirálynő udvarában. Czeke Vilma: Fel ki!ó kenyér. Tabori Piroška: Legenda.

Tavalyi anyák napján, amikor a gyermekek először adtak egy szál virágot, magam is írtam alkalmi darabot: „Egy szál virág” címen iskolai előadás számára, sok szereplővel, tante-mben előadható. Az ünnepély magva a tanítói beszéd, melyhez nem szükséges más, csak egy kis meleg érzés. Segédforrásunk a szív szava. „Édes anya” olyan szent fogalom, amelyről minden érző lélek ódákat zenghet akkor is, ha az anyaszív remegését, aggodását most is érzi, akkor is, ha az csak haló porában örökös felletta. Mi tanítók, akik Istenfelelemre, felebarátaink megbecsülésére, hazaszeretetre neveljük tanulóinkat, találunk szívből fakadó szavakat,

amellyel az édes anya iránti szeretetet is ápoljuk, neveljük, tudatossá tesszük. A kis gyermek első szeretete önzésből jön. Szereti anyját, mert látja, hogy minden jó tőle ered. Nála keres bajában menedéket. Az anyá karja az ő erős vára. Ezt a szeretetet amely ott szunnyad és él a kis gyermek szívében, mi nevelők tegyük tudatossá, értékessé, hogy már kis korában értékelje azt és ebresszük benne a vágyat, hogy azt a sok jót, amit édes anyjától kap nemcsak halálával kell elfogadni, de vissza is kell fizetni és boldog az, aki azt meg is teheti. Mindig tisztelettel adóztam azoknak, akik szüleiket öreg napjaikra támogathatták. De Isten különös áldását is láttam az olyan család minden vállalkozásban.

Pósa Lajosról a gyermekek arany száju költőjéről írja Mikszáth Kálmán, milyen gyöngéd szeretettel övezte édes anyját, Ha Pestre jött, a művész klubba vitte és a tőpörödött öreg palóc asszony az asztal före került, írók, művészek hódolattal járultak eléje, mert egy Póssával ajándékozta meg nemzetet. Ha szegény, ha tudatlan is az édes anya, csak édes anyánk marad és önmagat becsüli meg az, aki nem feledkezik meg a tiszteletről, amivel édes anyjának tartozik. A szívből jövő beszéd szívéhez talál úgy a felnőttek, mint a gyermeki szívekben.

Az ünnepély II. része az édes anyák felköszöntése és a virág átadása. Köszöntőkről nem a tanító gondoskodik, hanem rabizzuk a tanulókra. Sok lelemény és kitartással kutat és talál is gondolatvilágának megfelelő köszöntőt és sok elrejtett népköltészet terméke kerül így napfényre. A köszöntőt minden gyermek édes anyja előtt mondja fel és átnyújtja a virágot, ami szeretetének jelképe és fogadalmának záloga. Öszinte örömmel vettük a rendezetet, amely az elemi iskolákban csak egy szál virág átadását engedélyezi. Az első évben megtartott ünnepen minden tanuló pénztárcájához mért ajándékkal kedveskedett. A második évben már versengés dolgozott. Egyik-másik anyá maga vette meg ajándékát, nehogy a nyílvánosság előtt szégyenkeznie kelljen. Az egy szál virág megszüntette ezen ferdeséget és az anyák nap-

ja újból a szeretet és a lelkek ünnepe lett. Utolsó pont a fogadalomtétel. A tanító előre mondja a fogadalomtétel szövegét és a tanulók karban ismétlik. Ennkel fejezzük be.

Az ünnepélyt ilyenformán minden tanító saját osztályában tartja meg, mert 100-200 gyermek köszöntőjét végig hallgatni kifaraszítja úgy a tanulókat, mint a szülőket és ha osztályonként tartjuk, alkalmas adunk arra, hogy minden egyes tanuló szerephez jusson ami általános megnyugvást kelt úgy a szülőknél, mint a tanulóknál, mert szerepelni mindenük akar.

Tavaly májusban kislányom Bécsben volt és anyák napjára izléses nyomtatott kártyát kaptam tőle: Der lieben Mutter die herzlichen wunsche, lithon talán hiába keresnénk az édes anyák számára készített üdvözlő lapot, nehezen kapnánk. Nem azért, mintia mi magyarok erzeketlenek volnánk e legszentebb érzés iránt, hanem azért, mert ezideig csak szívünk mélyén ápoltuk e nemes virágot, a szeretetet. De még jobban meglepődtem, amikor hazajött és elmondta, hogy Bécsben nem csak az iskolás gyermekek, hanem a felnőttek is, az apa, a ház barátai, a háztartási alkalmazottak is felköszöntik e napon az édes anyát és ajándékkal kedveskednek neki. De ugyanezen ünnepeltetésben részese az apa is és a gyermek is, mert van apák napja és gyermeknap is. Mindenik alkalmas ad a családi kapocs megrögzítése és figyelmesség apolására. Szép lenne, ha ez a szép szokás nálunk is meghonosodna és anyák napján általános szeretet és becsülés járna ki minden anyának.

Ha az anyák napját olyan szeretettel készíttük elő, amilyent az ügy valóban megérdemel, az iskolából kikerülő ifjúság az anyák napja iránti érzékét lelkeében hordja, azt családjában meggyökeresíti és pár éven belül nemcsak az iskola, de az egész Magyarország ifja és öregje ünnepein és tisztelettel hajtana fejet az utszélen ácsorgó anyá előtt épp úgy, mint azon anyá előtt, ki selyem paplanos bölcsőt ringat, mert az anyák kezében tette le Isten a nemzetek sorsát!

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy Isteni örök igazságban
Hiszek Magyarországot feláldozásában.

Amen.

Búcsú

a m. kir. Pénzügyigazgatóságtól.

Tíz éve már, hogy a tanítószeg és övönök illetményei a szolnoki Pénzügyigazgatóság által folyósítottak. Most az állami közigazgatás egyszerűsítésével kapcsolatban ez az állapot megszűnik. Mindenféle illetmény ügyben (fizetés, családi pótlék, lakáspénz, előlépes stb.) ezután nem a szolnoki Pénzügyigazgatóságnak kell fordulni, hanem a m. kir. Központi Illetmény hivatalhoz (Budapest I. ker. Vár, Szentháromság-ter 5. sz.)

A szolnoki Pénzügyigazgatóság azonban ezután is készséggel szolgál mindenkivel a nyomtatványokkal, amelyek gyógyászati jegy, kórházi ápolási segély stb. iránti kérelmeket tartalmaznak, illetve igazolnak.

A vármegyei tanítószeg örömmel ismeri el a szolnoki m. kir. Pénzügyigazgatóság mellé rendelt Számvevőség eddigi előzékesny szolgálatait, amiket a tanítói illetmény ügyek folyósítása terén mindenkor tanúsítani szíves volt.

Ez uton mondunk érte őszinte köszönetet.

EGYESÜLETI ÉLETK

MEGHÍVÓ.

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület temetkezési alosztálya f. é. június 4-én reggel 9 órákor tartja ezév.

TAGGYÜLÉSÉT

Szolnokon, a Vármegyháza dísztermében, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Ellenőri jelentés.
3. Penztári jelentés.
4. Esetleges indítványok.

Szolnok, 1932. május 11-én.

Hajós István s. k.

jegyző.

Totola József s. k.

elnök.

MEGHÍVÓ.

A Vármegyei Általános Tanítóegyesület közgyűlését megelőző napon, azaz 1. évi 1. 1933-án délután 6 órákor tartja

VÁLASZTMÁNYI GYŰLÉSÉT

Szolnokon, az Abonyi-u. 2 sz. alatti áll. elemi

iskolában, melyre az igen tisztelt választmányi tagokat szeretettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

Teljesen azonos a közgyűléssel.*
Szolnok, 1932. május 11. en.

Tobel Ferenc s. k. Ferenczy Kálmán s. k.

Járasköri gyűlések

A Jász-Nagykun Szolnok vármegyei általános Tanítóegyesület tiszai járásköre 1932. április 9 én Tiszaföldváron tartotta ezévi rendes közgyűlést. Az ülésen részt vett Dr. Erdődi Harrach Tihamér országgyűlési képviselő kormányfőtana csos, Gombkötő Antal kir. tanfelügyelő, Machalik József rom. kath. lelkész, dr. Szarka Gyula ref. lelkész, Jeszó János főjegyző, Ferenczy Kálmán vm. tanítóegyesületi elnök, vitéz Szathmáry Lajos vm. népm. tükár, Domokos Sándor polg. isk. igazgató, D. Lőrinczy Sándor iparrest elnök, kik. megjelölésükkel a szép számban megjelent tanítóság ezen napját ünneppé avattak.

A gyűlés a Hiszekegy éneklésével kezdődött. Soós József all. el. isk. igazgató-tanító, járásköri elnök, megnyitójában buzdította a tanítóságot a kitartó nemzetépítő munkára. Türelemre intette kártársait, mert hiszi, hogy ez meghozza jutalmát a közeli jobb, szebb jövőben. A gyűlésre felvett tételek fontosságát, szükségességét fejtegette, majd meleg hangon üdvözölte a megjelent vendégeket. Dr. Erdődi Harrach Tihamér országgyűlési képviselő üdvözlésénél kiemelve aidozatkozását, ki a kerületehez tartozó minden egyes iskola részére egy-egy nemzetiszínű osztályszólet adományozott, hogy ezáltal a nemzeti érzést tanulóifjúságunknál fokozza. Ki egész szívével s. lelkének teljes melegevel siet minden évben a nyomorgó iskolásgyermekek felruházására.

Az üdvözöltek nívós beszéddel válaszoltak az elnöki üdvözlésre, a tanítói munka magasztos, nevezetesen Dr. Erdődi Harrach Tihamér országgyűlési képviselő, Gombkötő Antal kir. tanfelügyelő, Ferenczy Kálmán vm. tanító, egyes. elnök és dr. Szarka Gyula ref. lelkész,

Movik Janos tiszaföldvári all. tanító az

énektanításról tartott értékes felolvasást, majd IV. osztályos növendékeivel gyönyörű kétszólamú dalokat énekeltek, amellyel általános tetszést vívott ki. Közgyűlés az énektanítás felvidítése érdekében járásköri versenyek rendezését határozta el. Dr. Erdődi Harrach Tihamér országgyűlési képviselő úr ezen énekversenyek megtartása érdekében előmozdítására vándordíjat és más díjakat ajánlott fel.

Soosné Fogarassy Kornelia tiszaföldvári all. tanítónő „Az Anyák napja” címen tartott tartalmas, gondolatokban gazdag értekezést.* A meleg szeretettel áthatott előadás a gyűlés tagjai lelkében mély nyomokat hagyott. Előadót értékes munkájáért a halgatóság lelkesen megtapsolta.

Erdődy Agoston tiszaföldvári all. tanító „A tanítói egység biztosításáról” értékes előadást tartott. Hangsúlyozta annak szükségességét, hogy minden tanító legyen az Országos Tanító Szövetségének kötelező tagja.

Soos József járásköri elnök zárószavai után a gyűlés a Himnusz éneklésével véget ért.

*Lapunk mai számában teljes egészében közöljük Szerk.

A szolnoki járáskör május 3-án tartotta tavaszi gyűlést Szolnokon. A gyűlésen megjelent Bihary István vez. kir. tanfelügyelő, Galla Endre az Allami Tanítók Országos Egyesületének elnöke és Rákos István kir. tanácsos, az Országos Tanító Szövetség elnöke, Ferenczy Kálmán vármegyei tanítóegyesületi elnök, P. Fehér Péter szolnoki rk. plebános s a tanítóság ugyszólván teljes számban. A gyűlést Novothny Jenő elnök nyitotta meg, vázolván a tanítóság mai nehéz helyzetét. Türelemre és kitartásra buzdítva a járáskör tanítóságát. Meleg szavakkal üdvözölte a megjelent vendégeket. Tobel Ferenc szolnoki cukorgyári tanító, vármegyei tanítóegyesületi főtitkár tartotta meg ezután nagy figyelemmel hallgatott, igen értékes előadását A tanítói egység és tanítószövetség címen. Rákos István, Galla Endre és P. Fehér Péter szólottak hozzá a nagy tetszéssel fogadott előadáshoz; a gyűlés felkérte az előadót, hogy a júniusi közgyűlésen előadását ismetelje meg. Fazekas Károly

szolnoki áll tanító Tapasztalások a VII. és VIII. osztályban címen tartott előadást. Bihary István vez. kir. tanfelügyelő értékes megállapításai, Totola József és Csiky József nagy tetszéssel fogadott hozzászólásai után a gyűlés a Magyar Hiszekegy éneklésével ért véget. A gyűlés után az Acsay-vendéglőben közös ebéd volt.

HIVATALOS RÉSZ

1173—1932 szám.

Az elemi iskolák tekintetes tanítóinak és tanítónőinek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr engedélyével a Testnevelési Főiskola folyó évi június hó 27.-től július hó 17-ig bezáróan középfokú iskolai tanárok és tanárnők, valamint elemi iskolai tanítók és tanítónők részére tanfolyamot rendez, amelyen az iskolai testnevelés köréből a modern gimnasztikai módszereket, ritmikus tornát, szabadtéri atletikai, sportokat, a sportszerű és iskolai játékokat, néptáncokat ismertetik.

A résztvevők az elméleti előadásokat közösen hallgatják, míg a gyakorlati tanítás nemként és iskolatípusonként külön történik.

A tanfolyam díja — a tanfolyamon való részvételt igazoló igazolvánnyal együtt — 25 P, mely a tanfolyam megkezdésekor fizetendő.

A résztvevők a tanfolyam tartama alatt a Főiskola internátusában 50 P lefizetése ellenében kedvezményes elszállásolást és ellátást (naponta háromszori étkezés) élvezhetnek.

A tanfolyamon résztvenni óhajtok legkésőbb folyó évi június hó 1. ig írásban jelentkezzenek a Főiskola Igazgatóságánál (Budapest, I. Győri út 13) annak feltüntetésével, hogy a lakás és ellátási kedvezményre igényt tartanak-e?

Szolnok, 1932. április 23.-án.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő.

KÖNYVSZEMLE

Fekete József: Magyar Népművelés Körvonalai (Dolgozatok)

Valami kielégültséggel teljes meditációt fakasztott fel e mű olvasása. Az ember történeti lényiségéből folyik, hogy a múltból a jövőnek

átadja a mult elvi, eszmei örkségét. Az eszmeiség az elvi rendszerező bizonyosság minden szellemi megnyilvánulásban dominá, a jó, igaz, szép értékgyökök mint indítékok alapozzák meg az eredményességet. A művelődési tevékenységek sem nélkülözik az elvi elgondolások elsőbbségét, mert az elvi, eszmei cél nélkül a gyakorlati megvalósulás csak művelődési fortélyoskodás, valami tökéletlen gyüremlet, mely az „egy helyben taposás” veszélyét nem kerülheti el. Az iskolán kívüli népművelésnek is nagy szüksége van elvi célkitűzésekre, nehogy a látszateredményeket hajszoló gyakorlatiaság tulbuzgósága egy babeltoronyt építsen. Fekete József könyvében az eszmei irányok mint vezérlő gondolatok a bizakodás optimizmusát kristályosítják ki.

Aki tehát az iskolán kívüli népművelés szolgálatára elkötelezettnek érzi magát, annak elengedhetetlenül szükséges, hogy e művet elolvassa. Nem vastag elméleti munka azért, hanem a gyakorlati kérdések könnyed átolgatólása közben az eszmeiség fénye ragyog át dolgozatain. Legfőbb gyakorlati értéke abban van, hogy az olvasót gondolkodásra, elmélkedésre készíti.

Mindjárt a könyv elején érdekes és újszerű fogalom a nemzeti érzés adottságának fogalma, melyet a faji felelősség és ezzel párhuzamosan a szociális kegyeletterhes karakterizálnak. A világháború előtt a hazafiság alatt a közelfogás a történelmi nagyjaink poétikus szemléletét értette, amely az érzelmet sokszínűvé és gazdaggá tette s néha talán dogmává is merevítette, de ugyanakkor nemzeti nagyjaink egyéniségét ez a nacionalizmus oly mérhetően magasságba emelte, hogy az egyes egyén gyögeinek hitte önmagát, hogy nemzetével szemben egyéniségére nehezedő elkötelezettséget érezzen. Így meghúzódott a tradicionális tekintélykultusz mögé, meglegedve a mult történelmi értékeit átalakító érzelmeivel. Fekete József könyvében mint gyakorlati követelmény törül az új nemzeti eszmeiség fogalma. A nemzet mint szociális test a nemzetnevelés útján jut el a nemzeti felelősséggel tartozik. Könyvében a demokrácia nem a gyengék védelme, hanem minden-

kinek az értékekben, a művelődésben való részesedhetes joga. Apodiktikus érvelésében éles logikával jut el a népművelődés hivatásának magasztosságáig, melyet Széchenyi proféciáival ragyogtat. „Vegyük be a népet az alkotmány sarcaiba” mondta Széchenyi, ezzel párhuzamosan ma mondhatjuk vegyük be a népet a kultúra sarcaiba, mert „művelődés nélkül a demokrácia csöcselékturalom.”

A népművelés veszélyei című fejezetben felveti a művelődésnek azt a veszélyét is, amely a nép anyagi igényének fokozódását eredményezte. A népművelés veszélyeit a fajiság tudatosulása és az iskolán kívüli népművelés egységes szerveztségében látja elkerülhetőnek. Könyvének e fejezet sebezhető pontja, mert nem felel meg az összes felvetett kérdésekre. A nép anyagi igényének fokozódását a fajiság tudatosulása nem iminalja el. Az egyoldalú művelődés veszélye még van a magasabb retégeknél is, pl. az esztétikai élet terén kifinomult egyedülállóságban erotikus kilengésekre is hajlamos néha a művészböhémesség leple alatt, éppen úgy az erkölcsi kérdések egyoldalúsága emberkerülő szektárius befeljenezésre, avagy a tudományos élet gögjenek egyensúlytalansága vallástalan Isten tagadó lélekdegenerálódást okozhat.

A népművelés egyensúlya az értelem, erzelem és kedélyvilágnak harmonizálásában biztosítva van. Az erkölcsi keresek és az esztétikai értelemtelis teleknemesítése az ismeretközlesnek a kiegészítése. E gondolatokra a későbbi fejezetekben azonban részletekben megegyezően megkapjuk a feleletet.

Az előadónak, — legyen szabad így kifejezéssel élni a szó komoly értelmében, — a lelki karikatúrát adja, akitől bizonyos lelki szemérmeket kiván a hallgatóság megítélésére. Végerenyves megállapítása van az előadó a tudományoskodó és a népieskedő módorosságáról. Elmes fejtetésben óv az iskolaszűrségtől. „A falusi népművelés kérdései” című dolgozatban a falu életének tökéletes keresztmetszetét, „A népművelés lehetőségei” című fejezetben pedig egy tökéletes művelődési fiziológiát a.

„Mik lehetnek a népművelésnek reális célkitűzései? — „A skandináv szakirodalomnak

van erre egy nagyon jó kifejezése, amely legálább megéreztetni a feladat természetét és nagyságát: Lélekébresztés” (34 old.) Élőszó, kép, betű, A népművelés főbb formái című dolgozatok az előadót az élőszó, kép, betű által a lelkikapcsolatok megtalálására ösztönöz. Ismeretterjesztés a falusi iskolán kívüli népművelésben című fejezete értékes didaktikai „ösvénytápasas”.

Irodalomismertetés a kedélynevelés érdekében elvezet a könyvtár nélkülözhetetlenségéhez. A népkönyvtár propagandáját szolgáló értékes utasítása mellett a továbbfejlődés perspektíváját sejteti a könyvtárakkal kapcsolatos szeminárium-szerű foglalkozásban.

A könyv utolsó negyedében történelem-szerűleg összefoglalja úgy a külföldi, mint a hazai iskolán kívüli népművelési törekvéseket. A dán és finn népfőiskolák és dr. Horst Kefers-tein gondolatainak ismertetése után a „Javaslatokban” ad egy szisztematikus egységet.

Fekete József könyvének olvasása közben mindenütt ott érezni valami lelki feszültséget, amelyet a tudós óvatosság az objektivitás kényszerűsége árnykol, de amely lelki feszültség poétikus harmóniában ömlik el a Záróhangban.

E könyv olvasásakor a fénytámban használt spektrométer jut eszünkbe. A spektrométer a fény analízálását végzi s a fényt alkotóelemekre bontja. Így analízálja a könyv az iskolán kívüli népművelés kérdéseit e külön dolgozatokban. A népművelés munkásai nem nélkülözhetik e kiváló szakember értékes munkáját.

Kovács Béla

„AZ ÚR KEZE” a címe ama pályadíjnyertes 3 felvonásos énekes népszimfónia, melyet a budapesti Városi Színház sorozatos s a Studio rádió-előadása után a jászapati földműves ifjak ismetelten nagy sikerrel bemutattak. Miután meggyőződés, hogy Tanító-testvéreim kivétel nélkül sok iradsággal, és nagy gondal igyekeznek a vezetésük alatt a műkedvelői körök részere megfelelő daraboknak a kiválasztásánál eljárni; amikor az előadás erkölcsi hatását látva e darabot a magyar tanító-

tság meleg szeretetébe ajánlom, ezt nemcsak kedves kötelességemnek tartom, de ezzel Tanító-testvéreimnek szolgálatot is vélek tenni. Teszem pedig ezt különösen azért, mert ma, amikor szimfoniadalmunkban egymásután burjánzanak fel az értelemmel felkeltő s fejlesztő és minden erkölcsi nézőpontot figyelmen kívül hagyó szindarabok, akkor nekünk magyar tanítóknak nemcsak meg kell becsülnünk, de minden jóakarattalunkkal karjainkra kell vennünk az olyan szindarabot, mint „Az Úr keze”, amely keresztény életfelfogásánál, erkölcsi tisztaságánál, hazafias irányánál és kiváló irodalmi értékénél fogva méltán megérdemli, hogy minden műkedvelői színpadon bemutatásra kerüljön. E darab kedvességét nagyban emeli, hogy megkapóan érdekes cselekményében a magyar szívünkhez köti cserkészseink is szerepelnek, de nem dekoratív sallang kepen, hanem megjelenésünk természetes kiegészítő részét képezik a drámai cselekmények. A mű szerzője: Lukács István, akinél-Budapest, VIII. József utca 16-18. szám a darab megrendelhető.

T. S.

MIREK

Helyettesi megbízás. Bihary Lajos okl. gazdasági akadémiát végzett, növendék, okl. tanító, a jászladányi I. sz. kult. áll. el. iskolához, Kohut Erzsébet okl. tanító a tiszaföldvári Malom-utji áll. el. iskolához helyettes tanítói minőségben alkalmazta a miniszter úr.

Megerősítés Mikó Imre kunhegyesi ref. el. isk. tanító megválasztását és Kosnar Lajos mezőturi közs. iparostanonc iskolai tanító megválasztását megerősítette a miniszter úr.

Oreskőné Nerfeld Anna szolnoki áll. tanító és Oroszy Viktória szolnoki áll. óvónő saját kérésükre nyugdíjazta a miniszter úr. Kartársi szeretettel kívánjuk, hogy sokáig és egészségben élvezzék a jól megérdemelt nyugalmat!

Államsegély. A szolnoki áll. iparostanonc iskola részere 3000 P államsegélyt folyósított a miniszter úr.

A kertilletmény beszüntetése. A nem állami tanítók 20 arany koronában megállapított kertilletményét beszünteti a miniszter úr.

Halálozás. Balogh Mihály ny. áll. tanító a f. hó 5-én Debrecenben elhunyt. Évtizedekig működött Szolnokon mint tanító és mint református kántor. Nyugdíjas éveinek jórészt is Szolnokon töltötte s csak nemrég költözött Debrecenbe, hol rokonai laknak, honnan most megilletődéssel vettük halála híreit. Emléket megörizzük. Nyugodjék békében!

Arcképes igazolványok. Az államvasutak igazgatósága közli, hogy a közszolgálati alkalmazottak családi pótlékban részesülő gyermekei részere a nyári évnegyedre, jun. 16-tól szept. 15-ig, engedélyezett igazolvány érvényesítését az Üzletvezetőségek május 16-án kötik meg.

Menetrendváltások. Az államvasutak Igazgatóságának értesítése szerint május 2-ától kezdődően az alábbi menetrendváltások léptek életbe: Budapest nyugati pályaudvar — Nyiregyháza között a Budapestről 13 órakor induló 1708 és Debrecen—Budapest nyugati pályaudvar között a Budapestre 16 óra 35 perckor érkező 1703 számú gyorsvonatok újból forgalomba hozatnak. Az 1708 számú vonat Kiskisújszálláson Pusztataksony — Abadszállók felé, Karcagon tiszafüred felé, az 1703 számú gyorsvonathoz pedig Kaban Nádasvár felé a csatlakozás ismét meglesz. Az 1708 számú vonat pedig Alberti-Irsán föltetelesen meg fog állani.

Siketnémák felvétele. A siketnémák hevesvármegyei áll. segélyezettintézete az 1932—33. tanévre több oly 6—12 éves gyermeket vesz fel, kinek siketnémáságán kívül más (testi-vagy szellemi) fogyatkozása nincsen. A felvétel iránti kérvények junius 1-ig küldendők be. Részletes tájékoztatást készségei nyújt az intézet igazgatósága. (Eger dr. Szmrecsányi L. utca 6 sz.)

Nyári Szállás és ellátás a Tanítók Házában. A Magyarországi Tanítók Eötvös alapja a Tanítók Ferenc József Házában (Budapest VIII. Szentkirályi u. 47.) július hó 1-től nemcsak vendégszobákat és szállóhelyeket bocsát a fővárosba jövő vidéki kartársak rendelkezésére, hanem a nyári hónapokban a rendkívül méltá-

nyos tényményt megfelelő élelmezésükről is gondoskodik. Az Eötvös-alap elnöksége ezzel az intézkedéssel lehetővé akarja tenni, hogy mindazok, akik a főváros nevezetességeit, festői szépségű kirándulólhelyeit felkeresni óhajtják, avagy magukat a főváros világhírű gyógyfürdőiben kezelteni, gyógyforrásait használni akarják, azt minden nagyobb megterhelés nélkül megtehessek. E célból a szállás és élelmezési díjakat oly méltányos összegben állapította meg, hogy azok az otthon tartózkodás költségeitsem haladják meg. Egy napi teljes ellátás (szállás, napi háromszori bőséges és jó házi koszt és kiszolgálás) 3 P. Mindazoknak, akik fél hónapról előfizetnek, a 15 napi ellátás díja csak 40 pengő ami naponta alig haladja meg a 2.50 pengőt. A szállás és élelmezést esetenként is igénybe lehet venni. Ebben az esetben egy napi szállás díja 1.50 P., a reggeli 20 fillér, az ebéd 1 pengő és a vacsora 80 fillér. A vendégek az intézet zuhanyfürdőjét 20 fillérért, a meleg kádfürdőt pedig 80 fillérért vehetik igénybe. A közös társalgóban napi lapok, folyóiratok, stb. díjtanul állanak a vendégek rendelkezésére. Fehérnemű mosását az intézet jutányos áron vállalja. A Tanítók Háza igazgatósága tervbe vette, hogy megfelelő számú jelentkező esetén a főváros nevezetességeinek és környékének megtekintésére kirándulásokat szervez. Két heti időszakra részletes tervet dolgozott ki a székesfőváros. A teljes időt nem köti le, hanem csak heti 3 napot oszt be program szerint és a többit mindenki saját tetszése szerint használhatja fel. Közélebbi felvilágosítást, választékos megkeresésére, a Tanítók Ferenc József Háza igazgatósága ad.

Kartársak szives figyelmébe.
A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtázó rovatát is kísérik figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekk számlára esz-közölhetők.*

Tagdíj címen: Nagyné H. Vilma 8 P. Kunmadaras, Bacskó Gyula 4 P. Szolnok, Varga Mária 8 P. Jánoshida, Vagóné M.

Iren 16 P. Jászberény, Pongó Jánosné 5 P. Szajól, Kolehner Sándor 7 P. 20 f. Szolnok, Röder Margit 10 P. Fiszavárkony, Augustin Gyula 2 P. P. Kengyel, Bathor Mária 4 P. Besenyszög, Kontraszthy Julia, Ragyina Margit, Jankovits József, Mohács Katalin, Both Jolán, Kardos Katalin, Vass Andorné, Gaal János, Baumgarten L. Mária, Busay Mária, Vass Andor, Vass L. Rudolf, Fogarassy Mihályné, Fogarassy Mihály 4-4 P. Czibakháza. Tury Lajos, Öllös Árpád, Nagy Julianna, Farkas Jenőné, v. Fodor Béla, v. Fodor Béláné, Teleky László, Török Lőrinc, Ratkay Lajos Mihályfalvi József 3-3 P. Turkeve. Tóth Erzsébet 4 P. Kisujszállás. Markscheid Károly 8 P. Markscheid Károlyné, 12. P. Bennyovszky Ida, Német Mária, Báthoryné, P. Mária, Blénessyné; T. Andrea, Szegedyné, V. Borbála, Józsané, A. Mária, Perényi Margit, Ruz János, Szentiványiné, M. Martna, Szilágyiné, B. Viktória, Farkas Károly, Bartha Béla, 4-4 P. Jászberény. Szöke Kálmán 4 P. Jasztelek, Madarász Anna 8 P. Pusztakürt, Gójer György, Csernay Károlyné, Török Jolan, Angyal Sándor 4-4 P. Csassárné P. Olga, Greczmájer Károly, Gyurkicza Miklós 8-8 P. Jancsó Kajetánné, Polonyi Róza, Pál Lajosné, v. Farkas Tivadarné, Nagyné, B. Sára, Sztípics Bódogné, Novothny Jenő 1-1 P. Müller Lipót 8 P. Szolnok, Tóth Béla 4 P. Rakóczi-falva, Viczián Ilona, Pauka Margit, Dr. Tóth Gaborné, Dr. Kerekes Sándorné, Dr. Kövály Miklósné, Dr. Bérczy Ernőné, Hunyor Ilona, Hajós István 2-2 P. Vitéz Szathmáry Lajosné, Ferenczy Sándorné, Dr. Rimoczy Józsefné, Vajay Józsefné, Koszka József, Muhy Mária, Csiky József, Csiky Ernő 4-4 P. Szolnok. Kádár András, Tantó János, Borbély Lajos, Zong Péter, Góczáné, J. Iren 8-8 P. Jaszkisér, Kardos Bertalan 8 P. Szolnok, Pentek Józsefné 4 P. Karczag, Szabó Róza 4 P. Szajól, Gárdonyi Jenő 8 P. Törökzentmiklós, Dr. Borbély Lászlóné 8 P. Szolnok, Auszlander Ignác 4 P. Karczag.

Temetkezési díj címen: Angyal Sándor 2 P. 20 f. Szolnok, Markscheid Károly 7 P. 20f. Pálmay Károlyné 2 P. 40 f. Jászberény, Kolehner Sándor 80 f. Szolnok.

Temetkezési együletbe belépők: Angyal Sándor Szolnok, Tyepliczky Istvánné Homok-Tiszaöldvár.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, trógiékból és
trógiésszállagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyáramban készülnek az elismeren legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **hüvelykészítő** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a legegyszerűbből
a legkényesebb izlést is kielégítő díszművekig.
Hüvelygyáram elegáns, izéles kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készít füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és bálai meghívókat
és minden **fafta hüvely-
nyomdai munkát.**

Hüvelygyáram. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanművek

Tanszerek

Művelődések

Nyomtatványok

SZOLNOK

XXV évfolyam.



6.-szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felölős szerkesztő:
Greczmayer Károly

Felölős kiadó:
Csilky Ernő

Szolnok, 1932. június-július hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPÍRÁRUHÁZ TELEFON 118.

Raktáron van és azonnal szállítható :

645. Helyreállítás elsőzámolás

646. Euforeiszámolás

647 a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külv

647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv

648. I. Kimutatás beirattási díjakról

649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os póladóvaltságról

650. III. Kimutatás a acszpénz- és termény-főzzárújárásról

651. IV. Kivonat a berszerződésből

652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről

653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt tervezetből

654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához

955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához

956. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről

957. Átvételi elismerny anyagokról

958. Napszámjegyzék

915. Leltári napló (1. sz. minta)*

916. Szakleltár (2. sz. minta)*

917. Szobaletár (4. sz. minta)

Iskolai nyomtatványok.

659.60. Népiskolai helyi tanmenet A),) belv B) külv

661. Könyvtári költségvetés

662. éntzári napló és számadás*

662. Könyvtári pénztári napló és számadás kötve

663. Állami elemi iskolai (kisdóvodai) anyagszámadási könyv. Kötve, 5 évre

663. All. elemi isk. (kisdóvodai) anyag-számadás*

665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről

666. iskolai pénztári napló A) minta

667. Közs. isk. számadás

668. Népiskolai költségvetés

669. Isk. alapvagyon-számadás

671/b. Statisztikai kimutatás

672. Berszerződés bérbveendő épületek számára

675. Postai feladókönyv

688. Javadámi jegyzőkönyv tanítók részére

690. Elbocsátó-levél

691. Beirattási díj kezelési napló*

Leltári nyomtatványok.

940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*

941. Selejtézisi jegyzék (5. sz. minta)*

942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

803. Iktatókönyv iktatókönyv, . kötve, tárgymatatóval ellátva

805. Tárgymató

824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)

824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv

824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv

824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás kötve

829. Elemi iskolai értesítő-könyvecské

830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány Merített papíron

844. Tisztiorvosi bizonyítvány

947. Órarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)

948. Nyugta tanítói fizetésekéről (1 iv = 2 példány)

950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja

2. m. Kiszérelvél törzskönyvi lap átküldéséhez

3. m. Övo- és tanköteles korba lépő gyermek bejelentése

4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése

5. m. Végig elköltözött gyermekek bejelentése

6. m. Kivonat a születési anyakönyvből

7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szept. 1-től.)

8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).

9. m. Jelentés

10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállított változásokról

11. m. Ertesítés tanoncviznyba lépő tan-kötelesekről

12. m. Ertesítés tanoncviznyból kilépett tanoncokról

13. m. Egyéni lap

14. m. Ertesítés az iskolából kilépő tan-köteles gyermekekről

15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról

16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez

17. m. Kimut. törzskönyvezett (ankötelesekről)

18. m. Feljelentés beirattás elmulasztásával elkövetett kihágásért

19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra

20. m. Ertesítés hivatalból való beirattarótl

21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez

22. m. Orvosi jelentés és engedély

23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről

25. m. Feljelentés a negyedzer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért

26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra

27. m. Figyelmeztetés magánvizsgdiatra jelentkezés tárgyában

28. m. Nyilvánaró-napló kirótt büntetés-pénzekről*

29. m. Nyilvánaró-napló kirótt bírság pénzekről*

30. m. Felvételi napló*

31. Haladási napló*

32. m. Mulasztási napló

33. m. Anyakönyvi napló

34. m. Birásgólds

35. m. Pénznapló büntetés-pénzekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétő-iskolák számára.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1—4. mintájú nyomtatvány

703. Félelv je.entés

33/a. Anyakönyvi napló

A felvétel, mulasztás és haladás céljaira

az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

Kisdóvodák számára.

727. Haladási napló puha kötésben

728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére

729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Költségvetés

748. Felvételi napló*

749. Tanulmányi napló*

750. Előmeneteli és mulasztási napló*

751. Anyakönyvi törzslap

752. Iparostanonciskolai bizonyítvány

754. Ertesítő (ellenőrző) könyvecské

757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány

758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk az *postai átírvétel* költségét meg.

A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elfintézzük.

A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (borítékiv) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

N É P M Ű V E L É S

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőiség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Áll. Tanítóegyesület.

Nyomtatott Beth Dezso könyvnyomdájában
Szolnokon (Hosszútér.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Eltéréstől díj és reklamáción kívül Erad
oposszállt pénztárhoz, s lap szerkesztés
donátosa közreműködésével közölte.
Szolnok, W. Dezsi István utca 12. sz. 12.
hat. szám alatt kiadja.

Közgyűlési jegyzőkönyv.

Felvetett Szolnokon 1932. évi június hó 4-én a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesületnek a vármegyháza dísztermében tartott LII. rendes közgyűléséről.

Jelen voltak: Ferenczy Kálmán vm. egy. elnök, Bihary István vez. kir. tanfelügyelő, Rákos István kir. tanácsos, a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége és az Eötvös Alap elnöke, Galla Endre az Áll. Tanítók Országos Egyesületének elnöke, Keszthelyi István nyug. iskolaigazgató, a Vármegyei Tanítóegyesület tiszteletbeli elnöke, Bene Lajos s. kir. tanfelügyelő, dr. Kiss Gábor városi árvaszéki ülnök, K. Tr. Cyprián, a homoki „Beniczky Fiuotthon igazgatója, P. Réttmann Ambrus Jász berényi rk. hitoktató, Bódi István ny. Máv. főfelügyelő, a szolnoki isk. gondnokság tagja, Totola József és Soós József alelnökök, Tóbel Ferenc titkár, Csiky Ernő pénztáros stb.

A közgyűlés a Himnusz elénekletésével veszi kezdetét, melynek elhangzása után Ferenczy Kálmán elnök magasszárnyalású megnyitóját mondotta el. Beszédében visszapillantást vetett arra, hogy az egyesület felaszádos multat meghaladó életében a pedagógiai fejlődés milyen változásokon ment keresztül. A folytonosan változó viszonyok, a fejlődő élet, — új meg új feladat elé állítja a pedagógust, akinek főfeladata a reá bizott nemzedéknek hazafias szellemen való nevelése, amire ma, a trianoni gyász 12. évfordulóján külön is reámutatni kíván.

A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után elnök a szabályszerűen összehívott közgyűlést

megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére Orosz György várm. egyesületi jegyzőt, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Császár Ferencné, Greczmajer Károly és vitéz Bányai Kálmán kartársakat kéri fel.

Elnök szíve egész melegevel üdvözlő Bihary István közszerszetben álló vez. kir. tanfelügyelőt és kéri a jó Istent, engedje meg, hogy még sokáig irányíthassa vármegyénk tanügyét a megyei tanításág legnagyobb öröme.

Lelkes szavakkal üdvözlő Rákos István kir. tanácsost, tanítószövetségi elnököt, valamint Galla Endrét, az áll. tanítók országos elnökét és a tanításág érdekében kifejtett önzetlen munkásságukra Isten áldását kéri.

Szívvel fakadó meleg hangon üdvözlő Keszthelyi István ny. áll. isk. igazgatót, az egyesület tiszteletbeli elnökét, valamint dr. Kiss Gábor árvaszéki ülnököt, mint a város kiköltöztjét.

Szívélyesen üdvözlő Bene Lajos kir. s. tanfelügyelőt, az egyházak és gondnokság képviselőjében megjelenteket, valamint a vármegye megjelent tanításágát.

Elnök felkeresére Tóbel Ferenc titkár a következő titkári jelentést olvassa fel:

LII. évi titkári jelentés.

Sulyos, szinte tragikus évfordulón gyűltünk össze. Június 4-e a magyar nemzet gyászos mementója. 1920 június 4. l... s most már a 12. évfordulója a nemzet, a drága magyar haza megcsönkítésének! 12 éve nyílnak testvéreink: észak, kelet, dél és nyugat magyarjai az idegen rabság lélekdermesztő elnyomása alatt. 12 éve dobogják a rabszívek örült, szilaj dobogással, hogy nem! nem! soha! S most a 12. év alko-

nyatán a gazdasági válságban sínylő világ lelkiismeretét megrázta egy döbbenetes jalkiáltás. Róma, Itália szívének, repülőterén 2 magyar hős lélekszállása remegtetta világgá az új jelszót: „Igazságot Magyarországnak!” A gépmadár, melynek szárnyalása az elmúlt esztendőben a világ figyelmét felkeltve kötötte össze Amerikát hazánkkal, egy utolsó szárnyalással megsemmisült s a történelmet 2 hős. magyar repülő emlékével gazdagította. Könnybeborított egy nemzetet, s a testveri részvét érzelmét váltotta ki az olasz nemzet lelkéből. A halálmadárnak üstökös szerepe volt. Megsemmisülése nemcsak a fájdalomnak, hanem a győzők igazságtalanságának is döbbenetes tolmácsolója. Olyan mint hatalmas égi feikialtófel, mely immár felkeltve a nemzetek figyelmét eszmélteti, hogy a trianoni béke igazságtalan béke, nem is béke, hanem sajnó, vérző fájdalom a feldarabolt Magyarországnak.

Ezen a napon mi jász-kun tanítók is hittel teszünk vágyunkról, mely odasimul az egyetemes magyar kiáltáshoz, hogy „Igazságot Magyarországnak!”

Egyesületünk múlt évi közgyűlésés bucsuztunk régi elnökünköt: Keszthelyi Istvántól, ki 40 évi leikes, példás tanítói szolgálat után visszavonult, hogy ezután márcsak lelki együttérzésben munkálkodjék a magyar nepoktatásért és a tanítói közösségért. A tanítóság meleg ünnepléssel bucsuztatta a közszerpiestől, de egyszermint magához ölelte azzal, hogy tiszteltbeli eínökéve választotta.

Utóda Ferençy Kálmán szolnoki áll. iskolaigazgató lett, ki keresetlen szavakkal adta célkitűzését: „Isten segítségével eredményesen küzdeni a közös és egyéni tanítói érdekekért.”

E közgyűlés hirdette ki. A „földrajz tanítása” címen hirdetett pályázat eredményét, mely szerint 100 P-s pályadíjat Lótos Ferenc jászárokszállási, az 50 P-s jutalmat pedig Hartung Nándor ugyancsak jászárokszállási tanítónak ítélte. Markóth Dezsőné homoki áll. tanítónót kiváló dicséretben részesítette.

1931 nov. 9-én szűkebbkörű küldöttség utazott fel Budapestre, hogy Almásy Sándor főispán és Bihary István vez. kir. tanfelügyelő közreműködésével átadjuk dísztagsági okleveléin-

ket dr. Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter és Petri Pál kultuszállamtitkár urak Önagyméltóságainknak.

Az áttadással járó megnyilatkozásokról annak idején hivatalos lapunkban beszámoltunk.

F. év január 4-én választmányi ülést tartottunk, melyen tagdíjcsökkentési tervezetet dolgoztunk ki, amit a gyűlés folyamán más helyen ismertettünk. Ez a gyűlés foglalkozott a kör gyűlések megtartásának idejével, valamint tárgysorozatának előkészítésével. Az elnökség a tanítói egység szolgálásának gondolatát ajánlotta a kör gyűlések egyik tételül. Ugyancsak kitűzött pedagógiai pályázatot e címen: „Mít tehet a tanító népünk gazdasági helyzetének enyhítésére,” majd intézkedett az alapszabálymódosítás előkészítésére vonatkozólag.

A tavasz folyamán megtartott kör gyűléseink igen látogatottak voltak s a tagok élénk érdeklődéséről tettek tanúságot, mint arról hivatalos lapunkban is beszámoltunk.

A Tanítói Otthon ügyét az elnökség állandóan napirenden tartja. Városunk polgármestereinek súlyos betegsége halasztotta ezt a különben is vajdó ügyet. A legutóbbi tárgyaláson a város a régi telek helyett a régi szegényház telkét ajánlotta fel. Felfogásunk szerint a csere részünkre kedvező.

Emlékezzünk halottainkról!

A Mindenható ezévbén is újabb kartársakat szolított magához. Elhunytaink: Balogh Mihály szolnoki ny. áll. tanító, Bernáld Lajos szolnoki ny. áll. igazgató-tanító, Kovács Julia kisujszállási ref. tanítónő, Kozelkáné Veszely Gabriella tiszakürti közs. tanítónő, Vass Alajos volt szolnoki ny. áll. tanító és Schober Alajos ny. kunszentmártoni áll. ig. tan. Hallottainkban tanítótestvéreinket gyászoljuk s a Mindenható kegyelmét kérjük, hogy eltávozásuk után lelkük megnyugodva élvezze az örök békének megérdemelt csendességét! Isten velünk! A viszontlátásra!

Szeretném, ha a béke, a nyugalom áldásában a dolgozó, avagy a megérdemelt nyugalmat élvező tanítótestvéreink is részesülhetnének. Sajnos, a tengernyi anyagi sérelem, mely a tanítóságot s mely az utóbbi időben a megújuló fizetéscsökkentésben nyilvánul egyáltalán nem valami megnyugtató jelenség. E téren józan gondolkodásra és feltétlen összetartásra van szükség bár e tétellel közgyűlésünk során

még foglalkozom. Itt is ki kell emelnem, hogy az Orsz. Tanítószövetség az egyedüli illetékes szerv, amely a tanítói sérelemek orvoslása végett az illetékeseket megkeresheti. Örömmel kell kijelentnem, hogy minden sérelem orvoslásánál felhasználják erőforrásainkat. Hívó szóval gyűjtik össze a vármegyék híklődöttét s azok, mint mi is mindenkor, eleget tesznek a hívó szónak s a szövetség vezetőségével tárgyalják meg azon módozatokat, melyekkel séreleink orvosolhatók.

Igen tisztelt Közgyűlés! Megpróbáltatások súlyosodnak reánk s úgy érzem, hogy még újabb nehézségek is sujthatnak majd bennünket. Az esetleges megpróbáltatások előtt azonban nem szabad megtorpannunk. Aki erős, az itt a földön megpróbáltatit! Legyen ez a tudat erőforrásunk! Hígyünk Isten igazságosságában. Aki Isten előtt alázatosan meghajtja fejét s rent dületlenül szereti és szolgálja hazáját azt leher megpróbálni de nem lehet megtörni. Magyar tanító! Most kell majd bebizonyítani apostoli elhívásodat! . . . Most hogy egybegyűltünk, erőt merítve tegyünk fogadalmat, hogy utolsó csepp vértünkig szolgáljuk alázatos szeretettel és fanatikus lendülettel: a magyar igazságot!

Szolnok, 1932. jún. 4-én

Tobel Ferenc
titkár.

Elnök indítványozza, hogy a kiváló szakértelemmel összeállított értékes munkáért jegyzőkönyvi köszönettel adózzék a közgyűlés.

Közgyűlés elnök indítványát egyhangulag magáévá teszi és Tobel Ferenc titkárt jegyzőkönyvi köszönetben részesíti.

Elnök napirenden kívül ismerteti az elnökség javaslatát, mely szerint a jelenlegi Tanító Otthon telkét, a város tulajdonát képező, a Baross-utcán (régii szegényház) fekvő telekkel csere né el, mely minden tekintetben előnyösebben szolgálná a célt a mostanival szemben. A cserevel kapcsolatban szükséges az új telek állandó kerítéssel való ellátása s parktozása. Azonkívül a meglévő anyagi erőnkhez képest előnyös volna a szolnoki összejövetelek céljára a telken helyiséget építtetni. Miután az egyesület vagyónával csak a közgyűlés rendelkezik, kéri

az elnökség a közgyűlés felhatalmazását, hogy a meglévő T. O. alapot a vázolt cél érdekében legjobb belátása szerint felhasználhassa.

Bihary István meleg közvetlenséggel hallásan köszöni az üdvözlét. Igéretet tesz, hogy továbbra is épölni fogja a kölcsönös egyetértést és szokásához híven a jövőben is támogatni fogja a vezetése alatt álló tanítószágot. A telekre vonatkozólag megnyugyással veszi tudomásul az elnökség javaslatát, mert szerinte is az előbbi, poros utca mellett, a főutcától távol eső helyen fekvő telekkel szemben, — a szóban levő sokkal értékesebb és a Tanító Otthon célját is jobban fogja szolgálni. A cserevel csak nyerhet az egyesület, de figyelmezteti az elnökséget, hogy nagyon vigyázzanak, nehogy az építkezéssel kapcsolatban adósság keletkezzék.

Elnök határozathozatalra kéri fel a közgyűlést.

A közgyűlés elfogadja az elnökség előterjesztését. Hozzájárul a telekcserehez s felhatalmazza az elnökséget, hogy a meglévő T. O. alapot az előterjesztés szerint felhasználja. Az alapon túlmenő kiadásokhoz azonban nem járul hozzá.

Elnök tárgysorozaton kívül olvassa fel Renner József kartárs levelét, melyben előrehaladott korára való tekintettel a 30 évig tartó választmányi tagság alól való felmentését kéri.

Elnök jelenti, hogy Renner A. József kartárs a választmányi tagsággal vállalt kötelezettségének 30 éven át mindenkor példaadan tett eleget s kéri, hogy elhatározását változtassa meg annál is inkább, mert egy ilyen értékes munkás tagnak az elvesztésével nagy kár érné az egyesületet. Kéri a közgyűlést, hogy határozatát ilyen értelemben tegye meg.

A közgyűlés az elnök indítványával kapcsolatban lelkesen ünnepli Renner A. József alelnököt s kéri, hogy tisztességét továbbra is tartsa meg.

Elnök sajnálattal jelenti, hogy Soósné Fogarassy Kornélia tiszaföldvári áll. tanítónő „Anyák napja” című előadását nem tarthatta meg.

Közgyűlés elnök bejelentését tudomásul veszi.

Elnök felkérésére Tobel Ferenc titkár „A tanítói egység és a tanítószövetség” címen tartja meg előadását. Remekbe készült, eszményi elgondolású munkájában Eötvös szellemében fejtegette ki felfogását, mely szerint a tanítói egységet a szövetségi keretek belső kiépítésével lehetne legjobban biztosítani s ezáltal a magyar népoktatás ügyét előbbre vinni.

A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz hozzájárult Erdődy Ágoston tiszaföldvári áll. isk. tanító, ki a tanítói egység megvalósításainak akadályairól beszélt, majd Rákos István kir. tanácsos, ki az előadó eszményi elgondolásával azonosította magát s a nehéz megpróbáltatásokkal szemben további kitartásra buzdította a varmegye tanítóóságát. Ha most teljesítjük kötelességünket mondotta — akkor ez az agyon-sanyargatott nemzet nem fogja elfelejteni soha, hogy a nélkülözésekkel küzdő tanítói kar mennyit áldozott a haza oltárára akkor, amikor a hazának arra a legnagyobb szükségére volt. A szívélyes üdvözlést halásan köszöni.

Galla Endre az áll. tanítók országos elnöke utalt ezután oly gyakorlati lehetőségekre, melyekkel az előadó által lelkesen kifejtett célkitűzés megközelítését már is szolgálni lehetséges. Elnök üdvözlését köszönve az áll. tanítók üdvözlését tolmácsolta.

Keszthelyi István tiszteletbeli elnök mond ezután köszönetet a szeretet hangján hozzáinté- zett üdvözlésért s biztosítja a varmegye tanító- ságát, hogy bár teste gyöngül ugyan, de szerete- te a megyei tanítóóság iránt annál inkább erősbödik.

Erdődy Ágoston tiszaföldvári áll. tanító is- méltelt felszólalása után Bihary István vez. kir. tanfelügyelő azon hivatalos elfoglaltságokra mu- tat rá, melyek a megyei tanítóóság egyrészt tá- vol tartják a mai gyűléstől. Büszkén állapítja meg, hogy a megyei tanítóóság hivatásának és kötelességteljesítésének magaslatán áll s elismerő szavakkal nyilatkozik a megye tanítóóságának egyetértéséről és közszelleméről.

Szeretett tanfelügyelőjének köz- vetlen, lelkes szavait nagy lelkesedés- sel fogadja a közgyűlés.

Elnök javasolja, hogy Tobel Ferenc titkár-

nak a gyönyörű előadásért, melybe úgyszólván egész tanítói lelkét öntötte bele, jegyzőkönyvi köszönetet mondjon a közgyűlés.

Elnök javaslatát a közgyűlés ma- gaéva teszi és Tobel Ferenc titkárnak jegyzőkönyvi köszönetet mond.

Rákos István kir. tanácsos felszólalásában ismét a tanítói egység gyakorlati megvalósítá- sának gondolatát veti feliszínre.

Ferenczy Kálmán elnök kéri a tanítóve- zért, hogy foglalkozzanak ezzel a komoly és nagyfontosságú kérdéssel a központban és ta- lálják meg az együttműködésre a lehetőséget.

Elnök ezután a temetkezési egylet üdvös célját ismertetve, belépésre hívja fel a kartársakat. Tudomásul szolgál.

Elnök a gyűlést 20 percre felfüggeszti.

Elnök a gyűlést 12 óra 10 perckor ismét megnyitja és felkéri Csiky József számvizsgáló bizottsági tagot, olvassa fel számvizsgálói je- lentését.

Csiky József számvizsgáló számvizsgálói jelentését felolvassa s javasolja, hogy a szoká- sos felmentvényen kívül jegyzőkönyvi elismer- résben részesítse a közgyűlés az agilis pénztárost.

Közgyűlés a felmentvényen kívül jegyzőkönyvi elismerést szavas Csiky Ernő pénztárosnak.

Elnök felkérésére Csiky Ernő pénztáros jelenti, hogy a mérleg aktív. Azután tételenként olvassa fel számadását. A mérlegek a követ- kezők:

Egyleti pénztár:

Bevétel	2390 P 97 f
Kiadás	2358 P 37 f
Maradvány	32 P 60 f

Tanítói Otthon:

Bevétel	8414 P 71 f
Kiadás	4 P 22 f
Maradvány	8510 P 49 f

Csiky Ernő bemutatta a választmány uta- sítása alapján összeállított költségvetést s a nyomasztó gazdaságt helyzetre való tekintettel indítványozza, hogy az eddigi 8 P tagsági díjat 4 pengőre redukálja a közgyűlés.

A költségvetést a közgyűlés egy-

hangulag elfogadja és a tagsági díjat 4 pengőben állapítja meg.

Bihary István vez. kir. tanfelügyelő felszólalásában a pedagógiai munkák jutalmazására még 2 drb. 50 P-ös pályadíj beállítását ohajlja.

Csiky Ernő pénztáros jelenti, hogy a költsé- gvetés teherbíró képessége a legszükségesebb kiadások beállításával már teljesen ki van me- rülve s csak abban az esetben lehet szó az em- litett 100 P felvételéről, ha a többévi hátralékos tagdíjak befolyának. Megfelelő időben az elnök- séget erről értesíteni fogja.

Közgyűlés pénztáros jelentését tu- domásul veszti.

Elnök tárgysorozaton kívül egy árvízkaró- sult kartárs levelet olvassa fel, melyben a Ta- nitói Otthon alapból 2000 pengő kölcsönt kér a közgyűléstől. A választmány állapítja az, hogy ha a teljes garancia biztosítva van, a köl- csön folyósítható. Ebben a fontos dologban kéri a közgyűlés határozatát.

Keszthelyi István tb. elnök hozzászólás után a közgyűlés egyhangulag a kölcsön folyósítása mellett határoz és a vizs- szafizetési módzatok megállapításával, valamint a garancia biztosításával az elnökséget bizza meg.

Elnök bejelenti, hogy a „Mit tehet a ta- nitó népünk gazdasági helyzetének enyhítésére?”

c. pedagógiai pályázatra összesen négy pálya- munka érkezett: „Csak a vagyonos nemzet szabad”, „Imádkozzál es dolgozzál”, „Dolgozó nép, — meglegedetu ország”. „Egységben az erő” jeligék alatt. A kiválóan értékes dolgoza- tok között csak árnyalati különbségek vannak s a döntés a bírálóbizottságot nagy feladat ele állította. Végül a bírálóbizottság javaslata alap- ján a választmány javasolja, hogy a 100 P-s pályadíjat a közgyűlés „Csak a vagyonos nem- zet szabad” jeligéjű pályamunka írójának adja ki, míg a többi munkát kiváló dicséretben ré- szesítse a közgyűlés.

Közgyűlés a 100 P-s jutalmat „Csak a vagyonos nemzet szabad” munka szerzőjének ítéli s a többi mun- kák íróinak kiváló dicséretét fejezi ki. Elnök a választmány javaslata értelmében

engedélyt kér a pályamunkák szerzőitől a jel- gés borítékok felbontására. Megállapítja, hogy a 100 P-s jutalmat Markóth Dezsőné homoki áll tanítónő nyerte. „Imádkozzál és dolgozzál” c. pályamunka szerzője Sikolya Albert tiszaföld- vári áll. tanító. Két boríték felbontására enge- délyt nem kapott s így ezek nevet nem áll módjában megállapítani.

Közgyűlés a kitüntetett kartarsa- kat meleg ünneplésben részesíti.

Elnök a tárgysorozat kapcsán indítványo- za, hogy a díjat nyert pályamunka felolvasásá- tól tekintsen el a közgyűlés.

Elnök indítványát a közgyűlés egy- hangulag elfogadja.

Elnök felkérésére Tobel Ferenc titkár az eredetben csatolt alapszabály módosítási terve- zetet olvassa fel.*

Bihary István vez. kir. tanfelügyelő hozzá- szólásában javasolja, hogy a 18. §-következő mondatát: „A szavazás tisztiségek beöltésénél, javaslatok elfogadásánál közfelkiáltással, vagy 20 tag írásban beadott kérésére titkos szava- zással történik” — olyformán módosítsa a köz- gyűlés, hogy a 20 tag helyett 40 tag aláírását kívánja a titkos szavazást kérő beadványra. In- dítványozza továbbá, hogy vagyon ügyek tár- gyalása mindig a közgyűlés elejére telessék ha- tározathozatalra.

Közgyűlés Bihary István vez. kir. tanfelügyelő módosítási javaslatait egy- hangulag elfogadja.

Elnök a titkos szavazást kizárólag csak a tisztségek betöltésénél javasolja alkalmazni.

Közgyűlés a javaslatot általános szótöbbséggel fogadja el.

Elnök bejelenti, hogy Orosz Valimir kar- társ elköltözésével egy számvizsgáló bizottsági tagság megüresedett. A választmány megválasz- tásra Angyal Sándor kartársat hozta javaslatba.

Közgyűlés a választmány által javasolt Angyal Sándor kartársat egyhangulag számvizsgáló bizottsági taggá választja.

Elnök indítványozza, hogy a Temetkezési Alosztály segélyezési alakulattal bővüljék ki.

*Jóváhagyás után teljes terjedelmében közölmezőjük. Szerk.

Közgyűlés elnök indítványát egyhangulag magáévá teszi és felkéri az elnökséget, hogy a Temetkezési Alosztály alapszabályát a célnak megfelelően dolgozza át.

Elnök köszönetet mond az alispán urnak, hogy a vármegyeház dísztermet rendelkezésünkre bocsátotta.

Köszönetét tolmácsolja a vez. kir. tanfelügyelőnek a megjelent vendégeknek az előadónak és a kartársaknak a munkás együtlet alkalmából s Isten áldását kérve a további munkálkodásukra, a közgyűlést berekeszti.

A minden tekintetben impozáns közgyűlés a Szózat elnevelésével nyert befejezést.

Ferenczy Kálmán s. k. Orosz György s. k.
elnök. jegyző

Tobel Ferenc s. k.
titkár.

Hitelesítjük:
vitéz Bányai Kálmán s. k.
Császár Ferenc s. k.
Greczmajer Károly s. k.

Etika a fogalmazásban.

Az új népiszkolai tantervnek egyik felmérhetetlen értékű vívmánya az önálló tárgy és önálló gondolatokkal készített fogalmazások bevezetése az elemi népiszkolába. Az iskolák e terem maris feltűnően szép eredményeket értek el.

Az eredmény mérlegelésével kapcsolatban azonban nem szabad napirendre térnünk a nevelési szempontok felett. Ugyanis az ifjuság az új tanterv irányelvei szerint a fogalmazásnál a feladott témákat egészen a saját lelkülete és gondolatai szerint dolgozza fel. Az így elkészült fogalmazás azután a külalak, a helyesírás, a stílzálás szempontjából, valamint a kidolgozás értéke szerint esetleg lehet a legelsőbbrendű is, azonban ha a nevelés szempontjából, továbbá a gyermek jövője és a nemzet jövője szempontjából nézzük a dolgot, akkor a dolgozatnak, illetve az abban foglalt gondolatoknak és életfelfogásnak irányára lehetlenség bele nem folynunk,

Nézetem igazolására legyen szabad izeltől egy (egyebként eléggé sikerült) fogalmazást itt leközlőnm, mely ebben a tanévben készült egyik megyebeli tanyai iskolában:

„Ha én gazdag volnék.”

Ha én gazdag volnék, akkor építtetnék egy szép villát. Ebben csak nyáron laknék. Télen a városban volnék. Volna szép kocsim, hintóm és lovam Apámat egy szanatóriumba küldeném a hegyek közé. Anyámat sem hagynám dolgozni. Nagysága volna és parancsolna a cselédnek. Sok ruhám volna. Én sem dolgoznék semmit. Kisasszony volnék.

Igy ír, így gondolkozik egy napszamos, cseléd gyermek, szóról-szóra. Csak egy-két helyesírási hibát tüntettem el a műveből.

Ez a dolgozat bármily sikeres is, mint fogalmazvány, mégis szerintem a nincstelen, nyomorgó népnek ilyen irányu gondolkodása (mert az osztály legnagyobb része így írt!) nevelési szempontból aggályos, a távolabbi jövőbe tekintve pedig, szociális szempontból veszélyt rejt magában. A mostani nyomor és elégedetlenség közepette földhöz ragadt, nincstelen napszamos, beres és cseléd gyermekeknek nyaralásról, villáról, külföldi utazásról (volt ilyen is) cselédtartásról, dolgoztatásról, dolgoztalanságról stb. mint kívánságról és életcélról írni nem egyéb, mint lappangó vágyat, társadalmi irigységet és elégedetlenséget kelteni és táplálni, mely később (a felnőtt korban) melegágya lesz a szociálműsnek és kommunizmusnak. Nem arról van itt szó, hogy az alsóbb társadalmi rétegeknek feljebb való emelkedési törekvéseit elnyomjuk, mert ezt a nemes törekvést, mint legszentebb emberi jogot visszatorozítani embertelenség volna. De fel kell világosítanunk a népet arról, hogy az emberi tisztességes boldogulás útja nem a dolgoztalanság és a fényűzés, hanem a szorgalom, becsületes munka, a törekvés, a nélkülözés, az egyszerűség, az önzetlenség és másoknak segítése az örökszeretet jegyében. Ezekkel az eszközökkel minden ember előbb-utóbb megtalálja boldogságát, míg az alap nélküli elérhetetlen vágyak csak elégedetlenséget és boldogtalanságot ébresztenek. Az ember egyetlen igazi életcélja

a munka. Ford, Edison, lord Rothermere, világ-hírű nagyságok és mérhetetlen vagyonok urai, a hozzájuk intézett interjúkra mindannyian egyértelműen (mintha összebészélték volna) mondták, hogy csak a munka adja meg nekik az élet célját és tartalmát, lelkük harmóniáját. Nagyon téves és ferde életfelfogás tehát a nép között az, hogy a dolgoztalanságban és okatlan fényűzésben látja a boldogságot és életcélit.

Az említett iskolában azután a téves életfelfogás ellensúlyozásául írtak a gyermekek egy másik fogalmazást is hasonló tárgyról, csak-hogy a helyes életnézetet kidomborítva. Ime ezek közül egy dolgozat szóról-szóra: *Mi szeretnék lenni? Ha nagy lennék, mindig dolgoznék és sok pénzt keresnék. Nagy házat csináltatnék és földeket vennék. A földemet mivelném és sok buza teremne. Azt a búzát a mi nekem fölösleges volna, magtárakba tenném és télen a szegény emberek között szétosztanám. Testvéremnek építtetnék házat. Neki is dolgoznia kellene, hogy a ház árát visszaadhassa. Károlyt magunkhoz fogom venni. Együtt fogunk lakni.*

Mily különbség a két fogalmazás között! Mily alap nélküli vágy és hiúság jellemzi az egyiket s mily etikai tartalommal és lelki szépséggel telli a másik! Szerintem tehát a nevelési szempontokat a fogalmazásnál sem hagyhatjuk figyelmen kívül.

Dr. Kovács János

Árpád szózata.

Írta: VAJAY JÓZSEF.

Új vérszerződésre gyűljünk össze népem!
Hivnak a táltosok. Zug Árpád szava.
Új „Szer” döntse el, hogy: éljünk-e, vagy haljunk?
Megillet-e még az ősi szent haza?
Mert nincs egyetértés most sem e hazában!
Bús honfiak lelkét megüli a bánat.
Új vérszerződéssel Árpád szerezhet csak
Igazságot Magyarországnak!

„Ősi istenedet megtagadtad régen.
Szád vallja az újat, de nem követed!
Pártoskodás dulja békéjét hazádnak;
A saját fajtádat nem szívelheted!

Hazaárulókat ringattál öledben,
A Nyugatot védted: mind elarulának!
Melyiktől várhatsz most vigaszt és megértést:
Igazságot Magyarországnak?

Ne sajátítsa ki senki az országot!
Legyen itt mindenki egyformán: magyar!
Úr, paraszt, vagy munkás: az legyen az első,
Ki e szent Hazának legtöbb jót akar!
Üldözött vad vagy ma ősi országodban!
Nem lehet gyümölcse a korcs száraz fának
Akarsz-e szenvedni? Akarsz-e szerezni
Igazságot Magyarországnak?

Olajág az egyik, kard a más kezében,
Fel hát a nagy harcra, árva magyarom!
Nem lehetsz gyászmagyar! Ugorj talpra ismét!
Szégyen nem maradhat hősi kardodon!
Velünk Csaba vezér! A hét törzs feltámad
Megfogjuk mutlatni az önző világnak,
Hogy él a magyar még s fog tudni szerezni
Igazságot Magyarországnak!”

HIVATALOS RÉSZ

1625—1932.

Valamennyi áll. közs., izr., társ. és iparadalmi iskola Tekintetes Igazgatójának és tanítójának.

Vkm. úr f. évi május 12-én kelt 30041. sz. rendeletével arról értesít, hogy a Magyar Geodéziai Intézet személyzete Vincze István műegyetemi andjunktus, Kürti Vilmos és Balhazár László műegyetemi tanárségédek, valamint Tóth László műegyetemi kiségitő tanárségédek, Ojtay Károly műegyetemi nyilvános rendező tanár vezetésével folyó évtől kezdődően több éven át a nyári időben gravitációs méréseket fog végezni az ország területén.

Felhívom, hogy az intézet személyzetét néhez és felelősségteljes munkájában megfelelő helyiségek — a műszerek felállítására alkalmas — használatban nem lévő tantermek stb. rendelkezésre bocsátásával a legmesszibbmenőleg támogassa.

Szolnok, 1932. június hó 7-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy Isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Iskolánkülső népművelés

Valamennyi Helyi Népművelési Bizottságnak

Tudomásul vétel és mihez tartás végett közöljük a műkedvelői előadások tárgyában lekerkezett két miniszteri rendeletet.

M. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium 63.598-1932) VIII f. számú rendelete.

A műkedvelői előadások engedélyezésének szabályozása tárgyában a m. kir. Belügyminiszter Urnak velem egyetértően kiadott 109.000-1932. VII. számú rendeletet (megjelent a Budapesti Közlöny 1932. március 27-i számában) tudomás és a helyi népművelési szervek megfélelő tájékoztatása végett mellékelten megküldöm a Bizottságnak. E rendelettel kapcsolatban mihez tartás végett közlöm a következőket.

1). A műkedvelők által előadott szándékolt színpadi mű előadásához a szerzői beleegyezést, azaz az ugynevezett előadási jogot a rendeletben előírt módon előzetesen meg kell szerezni minden esetben, amikor olyan színpadi műről van szó, melyet meg véd a szerzői jog. Az 1921. LIV. törvény cikk 11 és 88. §-a szerint a védelem a szerző egész életére és halála után ötven, illetve ötvennyolc évre terjed. Amennyiben a szerző halálától számított 50 év 1921. december 31-ike előtt lejárt, az ilyen szerző színpadi műve szabadon adható elő. Amennyiben azonban a szerző halálától számított 50 év 1921. december 31. után járt, vagy jár le, akkor a védelem időtartama további nyolc évvel meghosszabbított, tehát az utóbbi esetben a színpadi mű csak a szerző halálától számított 58 év után szabadul fel. Szabadon adhatók elő továbbá a törvénynek a rendeletben is mellékelte 84. §-a szerint olyan színpadi művek, amelyek az ország területén 1884. július 1. előtt jogosan nyilvánosan már előadottak, valamint külföldi szerzők oly színpadi művei, amelyek 1884. július 1. és 1921. december 31-ike között az ország területén jogosan nyilvánosan már előadottak.

Minden olyan esetben, amikor az a kérdés merül fel, hogy szükséges-e szerzői bele-

egyezés megszerzése, vagy sem, a Magyar Színpadi Szerzők egyesületétől lehet tájékoztatást kérni.

2) Igen változatos esetek vannak a tekintetben, hogy az előadói jog kinek a birtokában van (lehet a szerző, a könyv kiadója, színpadi ügynősköze, örökösöké, valamely megbízottja, stb.) Legtöbbször jelezve van azonban a színpadi mű szövegkönyvében, hogy az előadási jog hoi szerzhető meg. Ettől eltekintve, az egyszerűség kedvéért minden esetben lehet a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületéhez fordulni az előadási jog megszerzése végett, ami természetesen nem zárja ki azt, hogy a műkedvelők a szerzői jogtulajdonossal közvetlenül is tárgyalhatnak.

3). A színpadi műveknél a szerzői beleegyezésért járó u. n. előadási jogdíjak kérdése magánjogi kérdés, a jogdíjak mérve szabad egyezkedés tárgya. Tekintettel azonban a műkedvelői előadások népművelési jelentőségére, a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületétől azt az ígéretet kaptam, hogy általában hajlandók lesznek műkedvelők számára az egyfelvonásos művek előadási jogdíját 5 pengőben, a többi felvonásosakat 10 pengőben megállapítani; a vallásos és kifejezetten hazafias előadásoknál ezt az igényt mérsékelni fogják, anyagilag tehetősebb egyesületektől viszont magasabb honoráriumot fognak kérni. Mindenkor szem előtt tartandó azonban az a tény, hogy a *honorarium kérdése a szerzői jogtulajdonos magánjoga*.

Felhívom a Bizottságot, hogy az előadási jogdíjak mérvenek kérdését kísérje külön figyelemmel és amennyiben a jelzett árártól nagyobb eltéréseket tapasztalna, azt jelentse ide.

4). A mellékelte rendelet 4. pontja módot ad az elsőfoku rendőrhatalóságnak arra, hogy a vidéki hivatásos színészet érdekében tett korlátozások alól az iskolánkülső népművelési bizottságok véleménye alapján kivételeket tehessenek. Amennyiben a Bizottságtól e tekintetben a rendőrhatalóságok véleményét kérnek, az ügynek esetről-esetre való elbírlását a Bizottság belátására bízom. Irányadó szempontként közlöm, hogy kivétel tételét csak abban az

esetben javasolja a Bizottság, ha a műkedvelői előadás megtartása komoly vallásos, hazafias, vagy művelődési érdek. Ilyené teheti az előadást az előadói szándékolt színpadi mű vagy az alkalom (vallásos, vagy hazafias ünnep.) Kivétel tételét javasolhatja a továbbá a Bizottság, ha a műkedvelői előadás megtartása a Bizottság véleménye szerint nem érinti a helységben működő hivatásos színtársulat érdekeit.

Minden egyes esetben, amikor a Bizottság az elsőfoku rendőrhatalóságnak kivétel tételét javasolta, utólagosan haladék nélkül ide be kell jelenteni.

5). A műkedvelői előadások népművelési jelentősége első sorban az előadott darab milyenségén múlik. Igyekeztek a Bizottság odafigyelni, hogy a műkedvelők belső értékkel bíró, műveltségi színvonaluknak megfelelő darabokat adjanak elő. A műkedvelői előadások rendezőinek tájékoztatására egyébként a közel jövőben *egy műkedvelői színműjegyzék fog megjelenni a Népművelési Titkárok Nemzeti Szövetsége kiadásában*.

6). A Magyar Műkedvelő Egyesületek Országos Szövetségének minden szerepe megszűnt a műkedvelői előadások engedélyezése körül. Eszerint a műkedvelői előadásokat ennek az egyesületnek nem kell ezután bejelenteni és így az u. n. tudomásul vételi díjat sem kell ennek az egyesületnek fizetni. Budapest, 1932. évi április hó 25-én. Dr. Karafiát Jenő s. k.

A m. kir. belügyminiszter 109.000—1932.VII. számú rendelete.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének, a m. kir. rendőrség budapesti és vidéki főkapitányának.

Hivatali elődóm az 1928. évi május hó 14-én a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter ural egyetértően kiadott 169.953 VII. B. M. sz. körrrendeletével a műkedvelői előadások tartására alakult s kormányhatóságilag láttamozott alapszabályok alapján működő egyesületeket a Magyar Műkedvelő Egyesületek Országos Szövetségébe való belépésre kötelezte egyúttal azt is elrendelte, hogy ugy ezek az egyesületek,

mint más célból alakult társadalmi egyesületek, valamint magán személyek az általuk rendezendő műkedvelői előadásokat a rendőrhatalósági engedély megszerzése előtt a Magyar Műkedvelő Egyesületek Országos Szövetségének bejelenteni kötelesek.

Hivatali elődómnek azt a rendelkezést hatályon kívül helyezem s műkedvelői előadások engedélyezésére, valamint a színpadi szerzők és a vidéki hivatásos színészet érdekeinek védelme tekintetében a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter ural egyetértően a következőképp rendelkezem.

1. Műkedvelői előadások tartására alakult s kormányhatóságilag láttamozott alapszabályokkal működő egyesületekre nézve előirt az a kötelezettség, hogy a Magyar Műkedvelő Egyesületek Országos Szövetségében tagként belépni kötelesek, megszűnik és a rendelet alapján tagként felvett egyesületek a Szövetségből bármikor kiléphetnek.

Megszűnik továbbá az a kötelezettség is, hogy az egyesületek vagy a magán személyek az általuk rendezendő műkedvelői előadást a Magyar Műkedvelő Egyesületek Országos Szövetségének bejelenteni kötelesek.

2. A szerzői jogról szóló 1921. LIV. t. c. hatálya általában kiterjed színpadon, tehát a műkedvelők által is előadott összes színpadi művekre, úgyhogy azok — a törvény 48. §-ában megállapított kivételektől eltekintve — nyilvánosan csupán a szerző beleegyezésével adhatók elő. A színpadi művek után ennek a beleegyezésnek a megszerzése, illetőleg a beleegyezés megadásáért járó díjnak lerovása megfelelő szabályozás hiányában a műkedvelői részéről nehézségbe ütközött.

Ezért minden olyan esetben, amikor az illető színpadi mű előadásához a szerző, illetve a szerzői jogutód (örökös, vagy az, akire a szerzői jog átruházottatott pld. kiadó) beleegyezését nem adott, a műkedvelői előadás rendezőinek a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületéhez (Budapest, V. Katona József utca 14.) lehet fordulni, mert vagy a szerző (jogutód) vagy ezen egyesület által kiállított nyilatkozattal igazolható, hogy az előadásra kerülő színpadi

mű előadásával a szerzői jogot sérelem nem éri.

Az illetékes elsőfoku rendőrhatalóság a műkedvelői előadás megtartására az engedélyt csak akkor adhatja meg, ha az engedélyt kérő előadásra kerülő színpadi mű előadási jogának megszerzését közvetlenül a szerzőtől, illetve a szerzői jogutódtól (örökös, kiadó) vagy az említett Magyar Színpadi Szerzők Egyesületétől nyert konkrét nyilatkozattal előzetesen igazolják.

Az illetékes elsőfoku rendőrhatalóság a most említett nyilatkozatok kiállításának jogosultságát nem köteles vizsgálni és az összes magánjogi követelmények (pld. esetleges szerzői jogbitorlás esetében) a bemutatott nyilatkozat kiállítását terhelik. Amennyiben azonban valamely bemutatott nyilatkozattal szemben a jogosultság szempontjából kétely merül fel, a rendőrhatalóság a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületétől kérhet véleményt.

Olyan színpadi művek, melyeket a szerzői jog már nem véd, szerzői beleegyezés nélkül adhatók elő.

Megjegyezni egyébként, hogy az önálló zenés színművek szintén a színpadi művek közé tartoznak és így a jelen rendelet alá esnek, ellenben a műkedvelők által a színpadon külön számként előadott zeneművek előadási jogának, valamint a műkedvelő előadásokkal kapcsolatban tartani szokott táncmulatságoknál a tánczene szerzői jogdíjának megszerzése és ennek a rendőrhatalóság által való ellenőrzése tekintetében az 1924. évi október hó 10-én 168,809—1924 B. M. alatt kiadott körrendelet (Belügyi Közlöny, 1924 évi. 1179. o.) rendelkezései irányadók, azaz ezek tekintetében a nyilvános előadás szerzői jogát a Magyar Szövegírók, Zeneszerzők és Zeneműkiadók Szövetségétől, mint a magyar zeneszerzők hivatalosan elismert képviselőjétől, a külföldi zeneszerzők magyarországi megbízottjától a jövőben is külön kell megszerezni.

3. Ami az előadási jog megszerzéséért járó szerzői jogdíjak mérvét illeti, ebben a tekintetben a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter ur figyelemmel arra, hogy a műkedvelői előadások általában fontos kulturális, népművelési és igen sokszor hazafias és jótékonyági célokat szol-

gálnak, gondoskodott arról, hogy ezek a díjak a magyar színpadi szerzők nagyrészt magában foglaló Magyar Színpadi Szerzők Egyesületével történt megállapodások után méltányos és egy- séges összegben állapítsák meg.

4. A műkedvelői előadások engedélyezésének elbírálásánál irányadó szempontok közül a helyi rendészeti és általános kulturális követelményeken kívül különösen felelősen a rendőrhatalóság figyelmét a vidéki színészet érdekeire, melyeket a már eddig fennálló rendelkezések értelmében is az engedélyező hatóságok különösen méltányolni voltak kötelesek.

Amily mértékben kulturális és népművelő értéke van ugyanis a műkedvelői előadásoknak és az ily előadások rendezésére alakult egyesületek működésének s amely mértékben számos közhasznú cél elérését segíthetik elő a befolyó jövedelmekkel, ugyanúgy egyes helyeken működésükkel károsan érthetők érdekeit a vidéki színészetnek, amely pedig kulturális és nemzeti téren egyaránt fontos hivatást tölt be s amely a gazdasági viszonyok kedvezőtlen alakulása miatt amúgy is súlyos válsággal küzd.

Hogy tehát a műkedvelő társulatok, vagy magánosok által rendezett műkedvelői előadások a vidéken működő szintársulatoknak versenyt ne támasszanak, avagy azoknak boldogulását a színpártoló közönség érdeklődésének és támogatásának elvonásával meg ne nehezítsék, utasítom a rendőrhatalóságokat, hogy mindazokon a helyeken, ahol 3 hónapnál rövidebb ideig játszó hivatásos szintársulat — azaz az Országos Színészegyesület kötelékébe tartozó és a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úrtól nyert engedéllyel rendelkező szintársulat működik, ennek működési ideje alatt műkedvelői előadásra ne adjanak. Ott pedig, ahol a helybeli szintársulat működése hosszabb időre terjed, műkedvelői játszásai engedélyek kiadását oly mérvben korlátozzák, hogy ezáltal a hivatásos szintársulat érdekei érzékeny károsodást ne szenvedjenek.

Ugyanezen célból általában nem adható ki engedély műkedvelők számára olyan színpadi művek előadására, amely színpadi művek valamely budapesti színházban egy éven belül kerültek bemutatásra.

Végül ugyanezen célból utasítom a rendőrhatalóságokat, hogy engedély csak helyben szervezett műkedvelő társulatoknak, illetőleg helybeli egyéneknek adjanak ki. Ezáltal a vándor műkedvelő társulatok kialakulását kívánom megakadályozni.

A jelen 4. pontban felsorolt, a hivatásos színészet érdekében tett korlátozások alól a rendőrhatalóságok kivételt tehetnek a székhelyük szerint illetékes törvényhatósági iskolán kívüli népművelési bizottságok véleménye alapján.

Ez a rendeletem 1932. évi április hó 1-én lép hatályba. Budapest 1932. március 17-én. vitéz dr. Keresztes-Fischer Ferenc s. k. m. kir. belügyminiszter

Szolnok, 1932. május 2-án.

Bihary István s. k., vitéz Szathmáry Lajos s. k.
üggy. elnök, v. m. népműv. titkár.
kir. tanfelügyelő.

ÚJ KÖNYVEK

A Magyar Kórus legújabb száma most jelent meg két és három szólamu magyar miseénekekkel, mely úgy az egyenmű, mint a vegyeskaroknak kitűnő anyagot adnak az egyházi ének műveléséhez. A könnyen betanítható és művészi letéteket Brantl Ernő, Vizi János, Kertész Gyula és Bárdos Lajos irták. Néhány klasszikus vegyeskari motettán kívül (Mozart, Arcadelt művei) még az ország-szerte egyre többfelé énekel gregorián Missa de Angelis misének orgonakiséretét is tartalmazza az értékes kargyűjtemény. A harmoniumon is játszható praktikus kíséretet Halmos László győri székesegyh. karnagy irta. A szoktnál gazdagabb szövegrész az Orsz. Magyar Cecília Egyesület esztergomi vándorgyűléséről ad tudósítást, melyből az egyházi zene művelésére alakult egyesületnek sokoldalú uttörő munkásságáról kapunk lelkesítő képet. Teljes egészében közli Serédi Jusztinián dr. bibornok-hercegprimás feltűnést keltő szövegét is egyházi zenével szemben való kötelességekről. A Bárdos Lajos és Kertész Gyula szerkesztésében megjelenő folyóirat legújabb száma kapható 2.40 P.-ért a kiadóhivatalnál (Budapest

I. Fery Oszkár u. 55. Telefon 55-6-66.) mely díjtalanul küld mutatványszámot.

Nyári iskola.

Csinos kiállítású, képekkel gazdagon díszített könyv lévedt a kezembe: *Nyári iskola* a címe. Első pillanatban megdöbbenett. Mi lehet ez? Hát nem elég a tíz hónap, — még a nagyszünetben is komoly munkára akarják kényszeríteni a gyermeket?

Ma már nem vitás, hogy a szünet, nagy értelmi és erkölcsi veszteséggel jár együtt, mert a gyermek hosszú időre elszakadva az iskolától, elszokhatik a rendszeres munkától, őt el is felejtethi amit évközben tanult és erkölcsi fegyverme a megszokott iskolai munka híján meglazulhat. De viszont arról nem lehet vitázni, hogy az iskolaévből beékelődő nagy szünetre a gyermek testi és lelki fejlődése szempontjából szükség van. Hol itt a közép út? Milyen legyen az áthidalás? Új anyaggal foglalkoztassuk a gyermeket, mert az évközben végzetlen unja? Ez veszélyes volna. Szabadjára engedett, gyakorlott vezető nélküli munkát nem lehet csinálni. Vagy talán tisztán játékos foglalkoztatást? A gyermek az iskolában megszokta ezt, utána szünetben is vágyik, de ezzel még nem volna a kérdés megoldva. Nézzük tehát; — e nehéz, — úgy a hazai, mint külföldi szakirodalmat annyira foglalkoztató problémát, hogyan gondolják megoldani a szerzők.

A nagyszünet július és augusztus havát nyolc hétre beosztva hetenként hat munkanappal, összesen 48 feladatot adnak a népis-kola I.—IV. évfolyamának egy-egy osztályából. A feladatok úgy alakí, mint tartalmi szempontból olyanok, hogy azokat nem munkának, de kellemes szórakozásnak tekinti majd a gyermek. A feladatok körében nincs új anyagról szó, mégis az újdonság ingerével hatnak, mert nem annyira az évközben tanult anyag számonkérését, mint inkább helyes alkalmazását célozzák, s mert a gyakorlati életből merítettek, alkalmasak a gyermeket a való élet szemléletére szoktatni, feladatának elkészítésével beigazoltnak látva, hogy az iskolában tanultakat a mindennapi életben érvényesítheti. Tekintettel voltak még a szerzők

MIREK

az eddigi iskolai szempontokból csak mostohán kezelhető nyári szemléletkörre is; a feladatokat pedig olyan képekkel, ábrákkal fűszerezték, melyek révén, nem mechanikusan, nem kész eredményeket adóan, hanem öntevékenységre, kísérletezésekre, vizsgálódásokra ösztönző cselekvésre késztessek. Ha nem tévedek a szerzők azt tűzték célul maguk elé, hogy fokozzák a gyermek kötelességtudását, mikor arra szoktatják, hogy az év minden hétköznapijának munkáját becsülettel elvégezze, s hogy az évközben szerzett ismeretei megmaradjanak megerősödjenek s az év munkáját, tudását, melyre a következő osztálynak építenie kell, el ne felejtse, úgy ezt a munkát nagyobb hittel, becsületesebben, lelkiismeretesebben el sem lehetett volna végezni.

Adja Isten, hogy ezen 60 filléres, minden szülőnek elérhető áru füzetekből, újabb áldás és jó fakadjon a magyar népoktatás ügyére. (Kapható minden könyvkereskedésben).

Az 50 éves örményesi iskola címmel közel 100 oldalas csinos kiállítású könyv jelent meg a napokban, amely — amint a címe is mutatja — a fegyvernéki-örményesi elemi iskola félszázados történetét ismerteti. 1881—82. tanévben nyílt meg ez az iskola s az akkor még kevésbé kulturált tanyavilág elemi kulturszükségletét volt hivatva szolgálni. Abban az időben nagy szó volt ha iskola épült. Még faluhelyen is fontos és nem mindennapi esemény volt! Hát még tanyán! A nemcsak anyagiakban de a magyar kultúra szeretetében is gazdag gróf Weinekheim rakta le az alapját 1881-ben. Azóta — 50 éven át — tölti be nemes hivatását. A mű ügyes összeállításban kronologikus sorrendben ismerteti az iskola történetét s fejlődéseit. Elismerés és meleg szeretet hanján szól a felettes hatóságok hathatós támogatásáról és megértő jóindulatáról, ismerteti az iskola volt és jelenlegi tanítóit, tanítónőit és és hitoktatóit. Közli a volt és jelenlegi tanulóinak névsorát is. A könyv, mely mint forrásmunka is értékes — *Prókay Miklós* hozzáértését és szakavatottságát dicséri.

Berwaldszky Kálmán.

A magyar népoktatásügyet ismét fájdalmas veszteség érte. *Berwaldszky Kálmán*, a Néptanítók Lapja szerkesztője, váratlanul elköltözött az élők sorából. A tanügyi pályán töltött 38 évből, több mint egy évtizedet a Néptanítók Lapja szerkesztőségében töltött. Nagy gyakorlati és elméleti tudásához páratlan szorgalom és fáradhatatlan munkakedv is járult. Nemcsak pedagógiai, de történelmi tanulmányaival is nagy sikereket ért el, úgy hogy azok némelyiket idegen nyelvre is lefordították. Akik közelebbről ismerték, azok a halkszavu, szerény és puritán gondolkogásu, melegszívű embert tisztelték és szerették benne. Élénk és tevékeny részt vett a tanítói közéletben is, a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetségének egyik legtiszteltebb és legagilisabb alelnöke volt. Mély és őszinte részvét mellett temették el Budapesten, a rákoskeresztúri temetőben, ahol a Néptanítók Lapja nevében *Drózdly Gyula*, a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége nevében *Rákos István*, az Országos Gárdonyi Géza Irddalmi Társaság nevében *Simon Lajos* mondtak búcsubeszédet. Emlékét kegyelettel őrizzük. Nyugodjék békében!

Diszoklevél átadása. Ismeretes, hogy a múlt évi közgyűlésünk *Keszthelyi István* távozó elnököt tiszteletbeli elnökké választotta. Ezen megtisztelő határozat okmányát jun. 21-én adta át az elnökség *Keszthelyi Istvánnak*. *Ferenczy Kálmán* egyesületi elnök keresetlen, szívélyes szavakkal nyújtotta át az oklevelet, mely állandó bizonyossága a vármegye tanítószága ragaszkodó szeretetének; láncszem mely *Keszthelyi Istvánt* egyesületünkhöz kapcsolja. *Keszthelyi István* elérékenyülten vette át az oklevelet s köszönetét nyilvánította azért a megkülönböztetett szeretetért, melyben a vármegye tanítószága őt részesítette.

Hétfégi fogadási idő a kultuszminisztériumban. A kultuszminisztériumban a feleket további intézkedésig szombaton 11 órától

12 óráig, más köznapon pedig — úgy mint eddig — 12 órától 2 óráig fogadják.

Lapunk mai számához mellékeljük *Marhóthné Gyuriss Mária* homoki áll. tanítónő „Mit tehet a tanító néptünk gazdasági helyzetének enyhítésére” című 100 pengővel jutalmazott pályamunkáját. A munka kinyomatásáért a Beniczky Fiuotthon Igazgatóságának ezuton is hálás köszönetet mondunk.

Dr. Petri Pál államtitkár jubileuma *Petri Pál* dr. a vallás- és közoktatásügyi minisztérium politikai államtitkára, tízéves államtitkári jubileuma alkalmából meleg és bensőséges ünnepély folyt le a miniszteriumban. Az ünnepelt *Karafiáth Jenő* kultuszminiszter köszöntötte meleg baráti szeretettel, majd *Céway-Wolff Nándor* államtitkár üdvözölte a jubilánst a tisztviselői kar nevében, amelyre az ünnepelt mélyenszántó, gondolatokban gazdag beszédben válaszolt.

Nem lesz újabb létszámapasztás. Az utóbbi napokban ismét hírek terjedtek el, hogy a kormány a pénzügyi helyzet biztosítására további létszámapasztási javaslatokról tárgyal. A KANSZ vezetősége megkérdezte erre vonatkozóan báró Korányi Frigyes pénzügyminisztert, aki azt válaszolta, hogy a népjóléti minisztérium megszűnése következtében esedékes létszámcsökkentésén kívül más, általános létszámapasztásról nincs szó. Arra a megjegyzésre, hogy Magyar Zoltán, a racionalizálás kormánybiztosa terjesztett volna ilyen javaslatot a kormány elé, azt válaszolta, hogy sokféle tervet kolportálnak, de egyik sem fog megvalósulni.

Fizetés részletekben. A napilapokban olvassuk, hogy az osztrák tisztviselők és nyugdíjasok elsején csak a felét kapták meg a fizetésüknek. A másik felét 15-én fizetik, ha lesz pénz az állami pénztárakban.

Közgazdaságtan a középiskolában. A vallás-és közoktatásügyi minisztériumban értekezlet volt *Karafiáth Jenő* kultuszminiszter elnöklésével, amelyen megbeszélték a szükséges teendőket, hogy a jövő tanévtől kezdődően a középiskolák tanulmányi részében célirányos tan-

tervmódosítással a közgazdaságtan alapelemei, a mai kor követelményeinek megfelelően, taníthatók legyenek.

Kitüntetés. *Benedek János* szolhoki áll. polg. fiúiskolai c. igazgatót, négy évtizedet meghaladó kiválóan értékes tanügyi munkásságáért, a kormányúrra a *Signum laudis*-szal tüntette ki. Őszinte szeretettel gratulálunk!

Internátus. A mezőturi ref. gimnázium modern berendezésű Diákotthonába a felvétellek július 1-ig kérvényezhetők. Évi teljes díj 550 P. Felvételi felekezeti külömbőség nélkül. A ref. lelkészek és tanítók gyermekkel 100 P kedvezményt élveznek.

Kötelező a gyorsírás a középiskolákban. A kultuszminiszter rendeletet adott ki, amellyel a gyorsírás tanítását kötelezővé tette a jövő tanévtől kezdődően valamennyi középiskolában. Az ezen ügyben tartott bankénton kijelentette, hogy a gyorsírás tudását oly nagy fontosságúnak tartja, hogy a kihevezéseknél, előléptetéseknél, áthelyezési kérelmek elbírálásánál előnyben részesíti majd azokat a tanárokat, akik gyorsírási képesítéssel rendelkeznek. Kívánatosnak tartja a gyorsírásnak a polgári iskolába való bevezetését is.

Halálozás. *Farkass Károly* jászberényi áll. tanító június hó 6-án, életének 67. tanítói működésének 37. évében jászberényben elhunyt. Nemesen gondolkodó, melegszívű kartársunkat gyászoljuk benne. Nyugodjék békében!

A polgári iskolai tanulók tandíjmentessége. Dr. *Karafiáth Jenő* kultuszminiszter rendeletet adott ki, melyben újból szabályozza a polgári iskolai tanulók tandíjmentességének ügyét. Általában tandíjmentességet kaphat az a jó előmenetelű, példás magaviseletű tanuló, aki szegénységét hatósági bizonyítvánnyal igazolja. Részletesen ismerteti a rendelet azokat a módokat, hogy a tandíjmentességet rossz előmenetelű és magaviselete miatt elvesztett tanuló hogyan szeresheti ismét vissza a kedvezményt. A rendelet a tankerületi főigazgatók hajják végre.

A Néptanítók Lapja új kiadóhivatala. A vallás-és közoktatásügyi minisztérium kebelbeli sajtóorgánuma, a hatvanötödik évfolyamban megjelenő *Néptanítók Lapja*, nyomdai és kiadóhivatali teendőinek ellátásával a vallás-és közoktatásügyi miniszter július hó 1-től a *Franklin-Társulat*-ot bízta meg. A Néptanítók Lapja kiadóhivatalának új címe: Budapest, IV. Egyetem-utca 4 Franklin-Társulat. A lap adminisztrációjával kapcsolatban mindenmű levelezés ide intézendő.

— A nyugdíjasok három hónapon át tartózkodhatnak külföldön. A pénzügyminiszter leiratot intézett a központi illetményhivatalhoz. Megállapítja, hogy nem tekintik állandóan külföldön tartózkodónak azt a nyugdíjast (özvegyet árvát), aki valamely naptári év folyamán akár megszakításokkal összesen legfeljebb három hónapon át tartózkodott külföldön. Az ilyen, legfeljebb három hónapig tartó külföldi tartózkodás esetén, nem kell a nyugdíjasnak (özvegynek, árvának) engedélyt kérnie és az ilyen nyugdíjasok részére, a legfeljebb három hónapon át tartó külföldi tartózkodás tartamára az ellátási díjakat továbbra is abban az összegben kell kifizetni, mintha Magyarország területén laknának. A pénzügyminiszter intézkedése a honvédelmi tárca terhére ellátásban állókra is vonatkozik.

Kartársak szíves figyelmébe.

A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezik be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatát is kísérvék figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekkszámokra eszközölhetők.*

Tagdíj címen: Szalay István 8 P. Pusztakengyel, Kócs Etel 8 P. Jászladány, Takács Sándor 8 P. Jászapati, Horváth Ferenc 8 P. Turgony, Würst Armand 4 P. Simrák Jolán 8 P. Jászladány, Gulyás Károly 4 P. Kunszentmárton, Tóbel Ferenc, Tóbel Ferencné 8-8 P. Kardos Bertalané 8 P. Horváth Jolán 4 P. Hajdu Ferenc 8 P. Szolnok, Erdei

Antal 18 P. Tiszabó, N. N. adomány 40 P. Körmendyné P. Julia 8 P. Mezőtur, Kiss Imre 8 P. Kisujszállás, Ring Károly, Ring Károlyné, Bennyovszky Jolán, Vásárhelyi Mária, László József, Kuptes Ferenc, Skoda Mária, Skoda Ilona, Koháry Ilona, Bathó Róza, Michalik Kálmán, Jankovitsné, B. Ilona 4-4 P. Jászberény, Sáringer János 8 P. Törökszentmiklos, Hevesnagykunsági ref. Tanítóegyesület 50 P. Kisujszállás, Kiss Kálmán 8 P. Tiszaföldvár, Bugyi Antal 12 P. Turkeve, Harasztly József 8 P. Jászberény, Müller Gyula 8 P. Dévaványa, Blickling Antal, Balássy Ferenc, Balássy Ferencné, Barabás Irén, Blickling Antalné, Geisler Péter, Hoffmann Mária, vitéz Iványi Károly, Kovács Ilona, Ledniczky Andrásné, Martikány István, Rosznyáky Gezáné, Schaffler Jenőné, Schmidt Pálné, Szabó József, Tompos Lászlóné, Szabó Róza 4-4 P. Kunszentmárton, Lőrinc János, Beer Jenő, Bány Sándor, Lurcz Béla, Haló Malvin, Kiss Anna, Szőlősi János, Mészáros Kálmán, Tóth Teréz, Vass Kálmán, Tömösközy József, Kozák Antal, Szanyi Ferenc, 4-4 P. Somogyi Erzsébet 8 P. Mezőtur, Novothny Jenő, Jancsó Kajetánné, Sztipics Bódogné, Pál Lajosné, v. Farkas Tivadarné, v. Nagy Ferencné, Polonyi Róza 1-1 P. Szolnok, Szőke Kálmán 4 P. Tiszaszentimre, Szabó Róza 4 P. Szajol, Kiss Teréz 4 P. Szajol, Szeiff Károlyné 4 P. Tiszaroff.

Temetkezési díj címen: Tobel Ferenc 4 P. 20 f. Hajdu Ferenc 2 P. 40 f. Szolnok, Jankovits József 2 P. 20 f. Czibakháza, Szegedy Istvánné 2 P. 20 f. Szolnok, Kiss Kálmán 2 P. 40 f. Tiszaföldvár, Tyepliczky Istvánné 2 P. 20 f. Homok. Kürthy Jánosné 2 P. 40 f. Czibakháza.

Temetkezési egyletbe belépők: Jankovits József Czibakháza, Szegedy Istvánné Szolnok, Bozsk Mátýásné, özv. Weisz Mihályné Kunszentmárton.

Felhívás a temetkezési egylet tagjaihoz! Megboldogult Kovács Julianna Kisujszállási tanítónő a temetkezési egyletnek tagja lévén, felkérem ezen egylet tagjait, hogy hozzájárulás címen felelő tagok után 1 P. 20 f. 7 éven aluli tagok után 0 P. 60 fillér temetkezési díjat az egylet pénztárába befizetni szívesek legyenek. Szolnok, 1932. évi június hó 10-én, Thököly-uti áll. iskola.

Csiky Ernő s. k. egyes. pénztáros.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-166.

Legnagyobb raktár:
közigazgatási, ügyvédi,
mérési, csapógyári, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokkal,
irodai felszerelésekkel, trópepáncsok és
trópepáncsokkal, üzleti könyvek gyára.
Pótlékgyártással készítenek az államellen legjobban
kereskedelmi, patent raktár és gyártásügyi dolgokat.
A raktár legjobban berendezett állományállásúak és az a
legnagyobb kivétel könyvtárakban, a leggyorsabb
a legkényesebb titkot is kioldó állományokig.
Hírdetéseinkben megadjuk, milyen körülményben, a
legjobb árak mellett készítenek,
könyveket, röplapokat, idényképeket
lakodalmit és más megrendeléseket
és mindenféle könyv-
nyomtatást vállalnak.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

lfjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanhányvek

Tanszerek

Hönyphöfések

Nyomtatványok

SZOLNOK

XXV évfolyam.

8-9. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1932. augusztus—szeptember hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDAJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR.

KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ

TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
645. Helyreállítási elszámolás
646. Lutorélszámolás
647. a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, kütív
647. b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv
648. I. Kimutatás beíratási díjakról
649. II. Kimutatás egyesadóról, 5%
3%-os poladóválságról
650. III. Kimutatás a készpénz- és termény-hozzájárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványjok védelméről
653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
655. VIII. Kimutatás látési és irodai Átalány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzfia mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napszámjegyzék
659. 60. Népiskolai helyi tanmenet A) ()
belv B) kütív
661. Könyvtári költségvetés
662. Könyvtári pénztári napló és számadás*
663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
663. Áll. elemi isk (kisdévodai) anyagszámadás*
665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Közs. isk. számadás
668. Népiskolai költségvetés
669. Isk. alapvető-számadás
671. b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
675. Postai feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beíratási díj kezelési napló*
803. Iktatókönyv
Iktatókönyv, kötve, tárgymutatóval
el látva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás kötve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
844. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Orarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
*948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

915. Letári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)
- Letári nyomtatványok.**
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

- Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvényünk végrehajtásához.**
1. m. Tanköteles anyakönyvi lapja
2. m. Kiscsofővel törzkönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Bekötendő gyermek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a hallozási anyakönyvből (szep. 1-10.)
8. m. Kivonat a háztozási anyakönyvből (aug. 31-ig)
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változokról
11. m. Ertesítés tanoncviszonyba lépő tanulókról
12. m. Ertesítés tanoncviszonyból kilépett tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Ertesítés az iskolából kilépett kötelees gyermekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beírat tanulókról
16. m. Felhívás a be nem íratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzkönyvezett tanköteleesekről
18. m. Feljelentés beíratás elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beíratásra
20. m. Ertesítés hivatalból való beíratásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzkeről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzeről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságolás
35. m. Pénznapló büntetés-pénzkeről*

- Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.**
- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteri 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1-11. mintájú nyomtatvány
703. Félévi je entes
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

- Kisdévodák számára.**
727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

- Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.**
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Ertesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.
A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétel küldjük meg.
A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső-ívet is pontosan megjelölni.
A megrendéseket beérkezéskor napján késedelem nélkül elintézzük.
A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (borítékiv) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok
vármegyei All. Tanítóegyesület.

Nyomtatott Roth Dezso hárgyapgyőzőudában
Szolnokon (Hosszút-útc.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.

FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Előzetes díjak és szállásdíjak Csigy Ernő
egyesületi pénztárához, s a legújabb kötetek
szállításához az egyesületi pénztárba a szerkesztőség címére.
Szolnok, Keresztélyi Iskola hálföldiáll. Díjazat-
kal nem adunk vissza.

A revíziós tanév küszöbén.

Irta: Vajay József.

Még néhány nap, — vagy gyermeknyelven szólva: még egy párat alszunk, — aztán megnyílnak újból az iskolák kapui. Vidám, hangos gyermekcsereg özönl el az utcákat. Az iskolaudvarokról messzire elhangzik a gyermekklárma.

A gyermek örül. Örül a szülő is, hogy a gyerekek „lemennek a nyakáról.” De ez az öröm pénzbe kerül: tankönyvek, írószerek, stb. Mind mind pénzüzél!

A nagy szünidőnek vége. Az idő kereke forog, komoly munkára serkentve valamennyiünket, gyermekeket és felnőtteket egyaránt. Készen is vagyunk a nagy munkára mindnyájan.

Fokozott erővel, felújuló reménységgel fogunk a munkához, remélve, bizva, akarva, követelve, hogy ez az előttünk álló új tanév, mindnyájunk vágyteljes, édes álmát valóra váltó: revíziós év legyen!

Az előjelek, a közelmúlt lausannei események, mind azt mutatják, hogy az lesz. A kerék elérte a mélypontot, most már fölfelé fordul.

A dunai államok gazdasági konferenciája küszöbön áll. Készülődés folyik a világkonferenciára is. Nemrég jelentette ki a miniszterelnök úr, hogy a revízió szükségességét már az egész világ belátja, sőt sokan már tetteket várnak ezen a téren is.

A világgazdasági krízis revízió nélkül, megoldhatatlan. Már pedig ez tovább elodázhatatlan! Ezért bizzunk abban, hogy a revízió

még ebben a tanévben megtörténik. Lesz helyünk ismét a nap alatt!

Mit tehetünk mi, a magunk nagy gyermekhadcseregeivel a revízióért? *Imádkozunk, dolgozunk és akarunk! A Magyar Hírszót egyet mindennap imádkozzuk: Minden hónapban legalább egyszer, bármilyen című ünnepélyen, szavaltassunk revíziós verset s követeljük: Igazságot Magyarországnak! Az akarat = erő! Sok akarat = sok, nagy erő! Egyesült erővel majd csak összedöntjük azt a hivalkodó, cifra palotát: Trianont is!

A testnevelés jelentősége és szerepe a tanító nemzetnevelő munkájában.

Irta: Pazár Zoltán all. tanítóképző-intézetű tanár.

A testnevelés a mai kor legfontosabb kérdése, mely nemzetnevelő fontosságánál, lelki, erkölcsi, testi, de különösen az egészségre gyakorolt nagyszerű hatásánál fogva, már nem tartható meg többé azon szűk határok között, melyben a jelen korban él.

Soha fontosabb nem volt a testi-kultúra kimélyítése, mint a mai korban, amikor az anyagi és erkölcsi romlás káros, somborító hatását életünk minden vonatkozásában láthatjuk, amelyet semmi mással egyensúlyozni nem lehet, mint a rendszeres, okszerű testgyakorlással.

Soha fontosabb nem volt e kérdés, mikor az egyes nemzetek tulzód, sovén gondolkodásának lángja soha oly magasra nem hágott, mint a mai világháború utáni korban, melyet nekünk is nem csak figyelmeztetőnek, hanem egyenesen követendő példának kell vennünk s azt a leg-

teljesebb mértékben magunkévá is kell tennünk.

A görög nép ideális nevelési rendszerét még a mai korban is példaképpen nézzük — s valóban annak a lélekre és testre egyenlően ható művészi harmóniáját náluk oly magaságban látjuk, mint egy népnél sem. Csak az ilyen nép képes azokra a nagyszerű tettekre, melyek a történelem lapjain oly fényesen ragyognak s melyeket ma is csodálatlással szemlélünk.

Tényleg a görög „kalokagáthia” szó mindannak gyűjtő fogalma, amely a szép és jó egyiségét jelenti a szellemi és testi élet egyenrangú munkája által.

Csodálatos, hogy a kereszténység a maga tisztult világnézetével ehhez az ideális neveléshez különösen a középkorban felemelkedni nem tudott, minden igyekezetét a lelek kiművelésére fordította, a test fejlesztésére vagy keveset, vagy semmit sem fordított, a testnélküliség elvét állította hívei elé, sőt volt idő, midőn a biblia teteleinek helytelen értelmezésénél fogva a testet semmibe sem veszi, sőt Istennek helyes cselekedetet lát abban, ha azt minél jobban sanyargatja (aszketizmus).

A szellemi életnek ez a tulhajtása sajnos a multak alapján folyton öröklődött és részben a mai korban is megmaradt s csak a legújabb időben kezdenek ráeszmélni arra, hogy ez a felfogás az egészséges, tetterős, szóval egész embert nevelő fogalomtól igen messze van s azon változtatni kell.

Ha hazánk testi-nevelési viszonyait parhuzamba állítjuk a nyugati, kivált az angol, vagy skandináv államok testi-nevelési viszonyaival, szomorú képet nyerünk.

Mint érdekes tényt kívánom megemlíteni, hogy hazánkban a testi nevelésre vonatkozó legelső intézkedéseket az 1777-ben megjelent Rátio educationis-ban találjuk, mely a szellemi és jellemképzés mellett a testi-nevelésre vonatkozólag a korszellemet tulszárnyaló elveket hirdet. Szerzője Tersztyánszky Dániel, aki nagy bölcsességgel és mély belátással igyekszik nemzete nevelésügyét a lehető legjobban szolgálni.

Hogy milyen eszmék foglaltattak bennük, bizonyítja Fináczy Ernő, aki azt írja róla „hogy a legmodernebb gondolatok kétségkívül

azokban a szakaszokban foglaltatnak, melyek a testi nevelésről szólnak.”

Ha a R. E. törvény lett volna, hazánk a testi kultúra fejlődésében megelőzte volna Európa majd minden államát.

A magyar népben meg volt és meg van mindaz a szellemi és testi adottság, kiválóság, mely egy kulturnemzet életéhez, fejlődéséhez szükséges; — csak meg lettek volna azok a lehetőségek, melyekkel a népünkben rejlő kincseket, — mint bányász a föld mélyéből a nemes ércet — felszínre hozza és azokat a nemzet rendelkezésére bocsátja.

S valóban a testgyakorlás által származó hatások úgy a lelkiek, mint a testiek a nevelés értékes kincsei, ezeket a kincseket ápolnunk fejlesztünk kell, mert csak ezekkel alakíthatjuk ki az egész talpig — ember típusát.

Ezt a törekvést látjuk a világ összes kulturnemzeteinél megnyilvánulni, mert csak olyan nemzet állhat fenn a világ tülekedésében melynek fiai egész emberek, akik a béke és háboru minden munkájában megállják helyüket.

Az iskolai nevelésnek kell tehát elsősorban olyannak lenni, hogy ennek a nemzetnevelő célnak megfelelhessen.

Igaz, hogy az élet, különösen a mai élet romboló hatásai sokszor megakadályozzák ebbeli törekvéseinket és sok, jól induló élet válik értéktelenné.

Igaza van néhai Quint Józsefnek, midőn azt mondja „hogy számtalan ember teste egyoldalú mértéktelen életet él, melynek hatása évről-évre fogyasztja erejüket, míg végre elhullanak. *Gyönyörű templomoknak voltak szánva és tudatlan, meggondolatlan lakójuk pusztulást juttatott neki osztályrészüül.*“

* *

A testgyakorlás hiányát nem csak az izmok, ízületek érzik meg, hanem valamennyi szervünk, — a nem megfelelő lélekzés pedig csökkenti az anyagcserét.

A lélegzés az a fontos szervi működés, mely táplálja szervezetünket. Megfelelő lélegzéssel nem csak a tüdő erősödik, növekszik, hanem a szív és az egész belső szerveink. Erősebb mozgással a hatás erősebbé válik, futás

vagy élénk mozgás után kb. 7-szer annyi levegőt szívunk tüdünkbe, mint nyugalmi állapotban.

A gyermek ösztönöszerű kényszere a mozgás, mozognia kell minden áron, egy pillanatra nyugta nincs, különösen a játékban való megakadályozása miatt valóságos fizikai fájdalmat érez. Ez a mozgási kényszer öntudatlan s ezt a szervezet fejlődése megköveteli.

A mozgást nélkülöző gyermek élettelen, fonyadt. Dr. Lagrange Ferdinánd francia pszichológus „A gyermek és ifju testgyakorlásának egészségtana” című jutalmat nyert művében, melyet fordította Dr. Karafiáth Mariusz a testnevelő bibliájának mond, igen szépen fejt ki a mozgást nélkülöző gyermek egészségi és lelki állapotát „A gyermek tartásában, viselkedésében van valami, ami a levegőt és napfényt nélkülöző növényre emlékeztet, mely satnyul, fonyad, mert életeréje elfogyott.”

Izmaiban nincs erő s azok a lapockákat nem rögzítik, a vállak tehát süllyedtek, a mell izmai nem emelik a mellkast a légzésnél, — tehát a mellkas ellapul. De nemcsak az izmok keserülnek meg a gyakorlásnélküliséget, valamennyi szerv működése lankad. Az emésztés renyhe, étvágy nincs: a vérkeringés elernyed, az érverés kicsiny gyorsított lesz, ami a szív csökkent energiáját jelenti; a légzés lassu felületes. Az idegközpontban is történnek zavarok. A gyermek nem képes akarni, mennél tovább marad testgyakorlás nélkül, annál inkább gyökerezik meg benne a mozgás iránti kedvetlenség, annál inkább mutat kedvet az ülő szórakozás iránt. *Sok szülő abban a káprázatban él, hogy fiában nagy a tudományosság, vagy ritka művész-hajlam lappang és nem veszik észre, hogy mindez csak ürügy a mozgás elkerülésére. Mennél inkább csökken az akaratereje, annál élénkebb lesz érzékenysége, annál gyulékonyabb képzelőtehetsége s így belejut az idegesség egyik állapotából a másikba. A gyermek erkölcsi egészsége ép úgy fog veszélyben forogni, mint testi egészsége.*

Ideges gyermeket még elgondolni is elszomorító, pedig az orvosi statisztika megállapítja, hogy számuk, különösen a művelt középosztály gyermekeinél évről-évre egyre nő.

A mozgási kényszer mellett a gyermek lelki kényszer hatása alatt is áll, mely a jó kedély fenntartását biztosítani igyekszik. — Ebből következik, hogy e testgyakorlás csak akkor válik igazán értékes, ha vigság, öröm kíséri. — Mennyien vétenek ez ellen, mennyire nem gondolnak a gyermek lelki érzelmi világára.

„A gyermeknek az öröme ép úgy szüksége van, mint a növénynek a napfényre!” Mindennek örül ami a nyugodtságából kiköpkenti. „Ösztön az, mely a gyermeket az öröm felé tereli, egész váratlanul nyilvánul meg. Jég, hó, eső arcába csapkodó víz stb., szóval minden véletlen, mely a meglett embert bosszantja, vagy kedvét szegi — ujjongásra készíti.” (Lagrange) Így van ez a testgyakorlásnál is.

Az elvégzendő gyakorlatoknak tehát mulatóknak kell lenni. Azok a gyakorlatok, melyek unalmasak és amelyek a mozgásban mervelet okoznak nem alkalmazhatók az elemi iskolában. Ezekről mondja Lagrange, „hogy, a gyermek megcsömörlik tőlük és csak azon van, hogy valahogyan kivonhassa magát alóluk. Ez könnyen elérhető. Ha azonban nem menekülhet a fegyelmzés elől, hát akkor fufangga él, és csak jelzi a mozdulatnál kifejtendő erőt, melynél a gyakorlatnak semmi hatása nincs. Tagjait ütemre mozgatja, minden izomfeszültség nélkül.”

Ennek elkerülésére szolgálnak azok a gyakorlatok melyeket természetes mozgásu vagy utánzó mozgásu gyakorlatoknak nevezünk. — Azok a mozgások tehát, melyek ezzel ellentétesek, mestersegesek, — és mivel ezek végzéséhez nagyobb erő, ügyesség, kitartás, figyelem kell, itt nem alkalmazhatók.

A gyermek testi képességének, lelki szükségletének legjobban megfelel a játék. A gyermeknek, de még a felnőtteknek is azok vágyainak legtermészetesebb kifejezés módja. Abból a törekvésből ered, mely minden élő-lényt arra készítet, hogy mennél erősebb, ügyesebb, találgonyabb legyen és hogy azokban minél inkább mások fölé kerüljön. Nagy erőfeszítés sem kell hozzá, egyszerű mozgások, melyeket a gyermek minden nehézség nélkül, szonnal végezhet is, ha a játékot még nem is ismeri. A gyermekpszichológusok egyértelműen meg-

állapították, hogy a jókedvvel végzett testgyakorlás, játék kiszorítja lassan-lassan azokat a hatásokat, melyek veszélyeztetik az egészséget és csökkentőleg hatnak az erkölcsi érzékre is. Ezt közelíti meg leginkább az angol-rendszer.

Demény Károly az OTT. alelnöke egyik cikkében megállapítja, hogy „a német pedagógusok is elismerik, hogy Anglia hatalmának, nagyságának és különösen fiatalága életrevalóságának, nagy ellenállóképességének és szellemi rugékonyságának főforrása és alapja jobb nevelési rendszere és főleg a testnevelésre szánt idő és eszközök helyesebb aránya az értelmi nevelésre szánt idővel és energiával”. Vagy lássuk Motto Angelo olasz egyetemi tanárnak tapasztalatait, melyet angliai tanulmányútja alkalmával szerzett. Többek között ezeket írja: „az angolok kevesebbet tanulnak, mint mi, de annál inkább a tett emberei. Csodálatos, hogy rendszerük miképp fejleszti az egyéni erélyt és, hogy oltja be a kötelességérzetet, hogy amikor az ifju a kollégiumot elhagyja, külsőleg is érettnek látszik és oly életmóddal bír, aminőt csak meglelt embernél lehet tapasztalni”. Valóságos megalázas fogja el, ha hazájának iskolái jutnak eszébe.

(Folytatjuk.)

HIVATALOS RÉSZ

2153—1932. szám.

Tárgy: Régészeti leletek bejelentése. *Valamennyi áll. el. isk. tek. Igazgatóságának Allomáshelyén.*

A M. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur 59.753—1932. VIII. d. ü. o. számú rendeletével közölte velem, hogy értesülése szerint Mauthner László budapesti régiségkereskedő egy, a kincstár és a Magyar Nemzeti Múzeum érdekeit sértő és a fennálló törvényes rendelkezésekbe ütköző körlevelet intézett az állami tanítókhöz, amelyben arra hívta fel őket, hogy lelet előkerülése esetén ne az előírt utat vegyék igénybe, hanem megfelelő jutalék ellenében forduljanak a felhívást kibocsátó régiségkereskedőhöz.

A rendeletből folyólag közlöm Igazgató urral, s igazgató ur utján a tantestület tagjaival, hogy a felhívás törvényes rendelkezések áthágására csábít s azért a leleteknek a felhívás értelmében való kezelésétől saját érdekükben szigorúan tartózkodjanak.

Felhívom figyelmüket arra, hogy az 1829. évi XI. t. c. 10. §-a értelmében a-leletet köteles három nap alatt a közigazgatási hatóságnak vagy a Magyar Nemzeti Múzeumnak bejelenteni. Amennyiben tehát valamely község határában valaki a szántás, vagy egyéb földmunkálatok alkalmával régészeti leletre talál, legyenek azon, hogy az illető a köteles bejelentést az előírt határidőben saját érdekében megtegye.

Szolnok, 1932 augusztus hó 4-én.

Hiv. főnök szabadságon:

Bene Lajos s. k.
kir. s. tanfelügyelő.

2110—1932. szám.

Tárgy: Madarak és fák napjára vonatkozó rendelkezés kiegészítése.

Valamennyi elemi iskola tekintetes Igazgatóságának, illetve vezető Tanítójának!

A VKM. ur folyó évi 59.963—1932. VIII. d. számú rendeletével a madarak és fák napjára vonatkozó rendeletét kiegészítette. (L. Néptanítók Lapja 1932. évi 15. számát.)

Felhívom, hogy ezen rendeletet gondosan tanulmányozza át s annak értelmében járjon el. A végzett munkálkodásáról *minden év június hó 1-ig tegyen hozzám kimerítő jelentést.* Ebben számoljon be, hogy 1) a hősök szobra körül, vagy hősök temetőjében mennyi és milyen fát ültettek el, virágokkal milyen mértékben díszítették? 2) Ha a nemzeti történelmünk, irodalmunk, művészetünk nagyjai, kiváló tudósaink, vagy azok legközelebbi hozzátartozói pihennek a helység temetőjében, a nemzeti megmozdulásoknak vannak ott emlékei, azokat gondozásba vette-e és hogyan díszítették fel? 3) A tanulók hova, hány gyümölcsfát, vagy hasznófát ültettek el? 4) A madarak és fák napját kirándulással tartották-e meg? Más iskolákkal együtt, vagy külön és közönség vett-e azon részt? Milyen tapasztalatai voltak ezen munkálkodás közben.

melyek a cél elérését különösebb mértékben elősegítik?

Tankerületem tanítói kara a madarak és fák napja megtartásában elismerésre méltó tevékenykedést fejtett ki eddig is. Remélem, hogy kimélyített munkájával szolgálja a nemzeti kulturát.

Szolnok, 1932. augusztus hó 5-én.

Hiv. főnök szabadságon:

Bene Lajos s. k.
kir. s. tanfelügyelő.

2145—1932. szám.

Tárgy: Körrendelet az iskolai munkának a szabad levegőn való végzése tárgyában. Vonatk. sz. Hiv. Közlöny 14. sz. VKM. 59.830—1932. VI. 27.

Valamennyi elemi iskola tekintetes Igazgatóságának, illetve vezető Tanítójának!

A VKM. ur folyó évi 59.890—1932. számú rendeletével az iskolai munkának szabadlevegőn való végzését rendelte el. (L. Néptanítók Lapja f. évi 14. száma).

Felhívom, hogy ezen rendeletnek lehető teljes mértékben tegyen eleget és 1933 évi június hó 1-ig tegyen hivatalomhoz jelentést, hogy a rendeletnek milyen mértékben tett eleget. A szabadtéri iskolázás céljaira milyen helyet használt fel? Oda szereztek e padokat és hogyan? A megjelölt hónapokban hány napon folyt a tanítás szabadban?

Szolnok, 1932. augusztus hó 5-én.

Hiv. főnök szabadságon:

Bene Lajos s. k.
kir. s. tanfelügyelő.

2288—1932. sz.

Tárgy: Vasárnapi könyv ajánlása. *Valamennyi népiskola Tek. Igazgatóságának, ill. Tanítójának*

Allomáshelyén.

Az új tanév elején meleg figyelmébe ajánlom a Vasárnapi Könyv c. képes folyóirat terjesztését és olvastatását.

A mai leromlott gazdasági helyzet felette indokolttá teszi a fokozott önképzést és igyekezetet. A megjelenő Vasárnapi Könyv fillérékért,

végzi az iskolán kívüli oktatás munkáját. Hétről-hétre beszámol a világszerte folyó tudományos kutatások eredményéről és az időszak legfontosabb tudnivalókról.

A Vasárnapi Könyv hozzájárulási költsége heti számonként 12 fillér, 3 óra 1.50 P., félévre 3 P. Jutalomkönyvek, ifjúsági könyvtárak és intézmények céljaira félév folyamot tartalmazó bekötött Vasárnapi Könyv-ek tartós, szép kiállításban 3.50 P. Ingyen mutatványzámokat kívánságra minden iskolának küld a kiadóhivatal.

A kiadóhivatal címe: Budapest, VIII., Stáhl-y-u. 1. szám.

Szolnok, 1932. aug. 22-én.

Hiv. főnök szabadságon:

a kiadmány hitelül:

vitéz Bányai Kálmán
ber. áll. isk. igazgató.

Gombkötő Antal s. k.
kir. tanfelügyelő.

2312—1932. szám.

Tárgy: Bene Lajos Számolástanítás című munkája. *Valamennyi elemi népiskola Igazgatójának, vezető tanítójának*

Allomáshelyén.

Számolástanítás az elemi iskola 5. osztályában címen Bene Lajos kir. s. tanfelügyelő egy értékes, példákkal megvilágított vezérkönyvet írt. Munkájának az a célja, hogy az I. oszt. tanítója a sok-sok kísérletező módszer között eligazodva a legkönnyebb utat válassza, melyre a számolás előírt mértékét a kezdő fokon a kis tankötelessnek közvetítheti.

Ezért a könyvet a tankerület tanítóinak meleg figyelmébe ajánlom.

A munka ára 1 P. 20 fillér. Aki Bene Lajos Budapest, 39.365. számú postatakarékpénztári csekkzámlára 1. P. 20. fillért befizet, annak e munkát bérmentesen küldi meg a kiadó szerző.

Szolnok, 1932. augusztus 24-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

2306—1932. szám.

Tárgy. Elemi iskolákban beosztási díjon kívül más díj nem fizethető.

Valamennyi elemi iskolának
Tudomás és alkalmazkodás végett teljes

másolatban közlöm a VKM. úrnak 60178—1932. VIII. d. u. o. rendeletét.

Szolnok, 1932. augusztus hó 24-én.

Hív. főnök szabadságon:

A kiadmány hitelül: *Gombkötő Antal s. k.*
vitéz *Bányai Kálmán* kir. tanfelügyelő.
ber. áll. isk. igazgató.

Másolat: A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Miniszterium 60.178—1932. VIII. d. u. o. szám. Fenti számu jelentésére értesitem a kir. Tanfelügyelő urat, hogy az elemi iskolákban az 1908. évi XLVI. t. c. rendelkezései értelmében a beíratási díjon kívül semmiféle más díj nem szedhető. Ez a rendelkezés az iskola összes tanulóira, tehát azokra is vonatkozik, akik más községből járnak át az iskolába. Ennek megfelelően felhívom a kir. Tanfelügyelő urat, hogy a kuncsorbai községi iskolaszékek azt a határozatát amellyel taneszközök és butorok használatáért fejkénti 2 P. beszédét mondotta ki, ne hagyja jóvá, hanem intézkedjék, hogy a szóbanlevő iskolaszék a törvény rendelkezéseit szigorúan alkalmazkodjék. Budapest, 1932. évi augusztus hó 16-án. A miniszter rendeletéből: Takács Béla s. k. kir. tanfelügyelő. A kiadvány-hitelül: Fülajtár Vilmos miniszteri shiv. igazgató. (P. H.)

A másolat hitelül:

Szolnok, 1932. augusztus hó 24-én.

vitéz *Bányai Kálmán*
ber. áll. isk. igazgató.

ÚJ KÖNYVEK

Számolástanítás az I. osztályban címen vezérkönyv jelent meg a napokban *Bene Lajos* kir. s. tanfelügyelő avatott tollából. Az ország tanítósa előtt jól ismert kiváló szakember és tanügyi író, aki már eddig is több gyakorlati értékű munkával gazdagította irodalmunkat, a töle megszokott éleslátással és alaposággal foglalkozik az I. oszt. számolástanításával. Nem új módszert ismert, hanem több évtizedes tanítói és tanfelügyelői tapasztalatát és megfigyeléseit nyújtja élvezetesen megírt könyvében, hogy segítségére legyen azoknak a kartársaknak, akik az elemi iskola

I. osztályában tanítanak. Biztos kézzel jelöli meg az utat, amelyen haladva a számforgalmak maradandókká tehetők és emellett a számtani órák mégis kedvesek és élvezetesek lesznek a gyermekek előtt. Érdekesen és kimerítően foglalkozik a számolástanítás céljával a szemleltetéssel, a számképek, számfogalmak nyújtásának módszereivel. Majd közel 60 oldalon gyakorlati tanításokat ad az I. oszt. anyagából, külön fejezetet szentelve a 10-es számkörön felüli számolásnak, bemutatva gyakorlati alkalmazásban a módszeres tanítás-menetét is. Bár kifejezetten az I. oszt. számolástanításával foglalkozik, mégis minden tanító haszonnal forgathatja, mert sok értéket találhat benne, amelyet munkájánál sikerrel felhasználhat, alkalmazhat. Kartársaink figyelmébe a legmelegebben ajánljuk. Ára 1 P 20 f. Megrendelhető a Szerzőnél. *Bene Lajos* Budapest 39.365 sz. csekkzámlára beküldött 1 P 20 f ellenében portómentesen.

Mükedvelők Szinműtára címen adta ki a *Népművelési Titkárok Országos Egyesülete* azoknak a színdaraboknak, magán-és párjeleneteknek jegyzékét, amelyek mükedvelői és ifjúsági előadásokra különösen alkalmasak. Azok, akik mükedvelői, ifjúsági vagy gyermek előadások rendezésével foglalkoznak, tudják a legjobban, hogy milyen nagyon nehéz az alkalomnak, a célnak, a szereplők korának stb. megfelelő darabot kiválasztani. Mennyi utanjáras, fáradság és pénz vesz kárba az által, hogy csupán a címe után megrendelt színdarabok megérkezésekor azt kell megállapítanunk, hogy nem megfelelőek. Valóban hézagpótló tehát a most megjelent könyv, amely közel félezer mükedvelői, ifjúsági és gyermekelőadásra alkalmas színdarabot, meséjateköt pár-és magánjelenet stb. ismertet. Közli rövid tartalmat, az előadáshoz szükséges színpadi berendezést, a szereplők számát, korát nemét, az előadás jogának megszerzési módját stb. Megtalálható benne a mükedvelői előadások újabb szabályozása vonatkozó miniszteri rendelet is. Az iskolák vezetőinek és a népműveléssel foglalkozóknak nélkülözhetetlen tanácsadó ára 80 f. (Megrendelhető a várm. népművelési titkároknál vagy a kiadónál Budapest IV. Szép-u 5. fm. 2.) gk.

MIREK

Áthelyezés. *Turay Oszkár* törökszentmiklós-kengyel tenyészigeti és *Simon Lajos* kunszentmárton-jaksori áll. el. isk. tanítók kölcsönösen, *Vámos Lajos* mezőtúr külterületi a belterületre, *Angyal Mária* az ercsi áll. el. iskolától Tiszaföldvárra a belterületi áll. iskolához, *Kiss Magda* és *Mocsány József* Jászberény belterületre, *Vajda Géza* a törökszentmiklói, *Kelemen Margit* a nagykorú, *Kozelka Pál* a kislángi, *Bakos János* és *Bakosné Pacsuta Anna* a törökszentmiklói kült. áll. iskolától a barcikai és *Erdődy Ágoston* a sárbogárdi áll. el. iskolához helyeztetett át.

Kinevezés. *Antal Etelka* kismémedi közs. tanítónő a törökszentmiklói tenyői áll. iskolához tanítónővé, *Teleky Ella* szolnoki újvárosi h. óvónő ugyanoda rendes óvónővé, *Fogolyán Augusztó* okl. óvónő a jászalsószentgyörgyi közs. ovodához segédóvónővé neveztetett ki.

Igazgatói megbízás. A vallás-és közoktatásügyi miniszter ur *Totola József* szolnoki Rákóczi-uti áll. tanítót a szolnoki Sipos-téri áll. el. iskolához igazgatóvá nevezte ki. Több mint három évtizedes szorgalmas, lelkiismeretes és kiválóan eredményes tanítói munkával és szak tudással szolgált rá a kitüntető kinevezésre. Vármegyei tanítóegyesületünknek is régi, értékes munkása s jelenleg is alelnöke. A kinevezés fölött őszinte örömmüknek adunk kifejezést. Kartársi igaz szeretettel gratulálunk!

Segédtanítókká nevezettek ki: *Szabóné Schaffer Valéria* rákóczi falvai, *Szanyiné Szabó Jolán* mezőtúr-kuriai, *Farkas Anna* tiszaföldvár-belterületi, *Nagyné Kövessy Piroska* tiszaföldvár-örszölői és *Daróczy Ibolya* tiszaföldvár-virághegyi áll. el. iskolai helyettes tanítók.

Nyugdíjazás. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur *Kántz Ida* szolnoki, *Bartha Béla* jászberényi áll. el. isk. igazgatókat továbbá *Heczke Pál* törökszentmiklós-alatkal, *Molnár Béla* mezőtúri állami és *Prusozszky Mária*

jászberényi r. k. tanítókat saját kéréstükre nyugdíjazta. Négy évtizeden át kiváló értékel voltak a vármegye tanítói karának. Közzszeretet és közbecsülés kiséri a becsületes és lelkiismeretes tanítói munkával jól kiérdemelt nyugalomba a jeles pedagógusokat. Őszinte szeretettel kívánjuk, hogy nagyon sokáig élvezzék!

Egységes tankönyvek. Lapunk zártakor értesültünk, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur rendeletet adott ki az elemi iskolai tankönyvek egységesítése ügyében, amellyel az elemi iskolai tankönyv ellátást új alapokra helyezi. A jövő tanév elejétől az összes állami és állami rendelkezés alatt álló elemi iskolákban már egységes tankönyveket használnak. A radikális lépést a tankönyvek még mindig nagyon magas ára váltotta ki. A rendelet szabályozni fogja a tankönyvek terjedelmét, kiállítását is. A tankönyvekre pályázatot hirdetnek, amely a f. évi december hó 31-én jár le és részt vehetnek benne a ma használatban levő tankönyvek is.

Nyugdíjazák a szolgálati idejüket betöltött tisztviselőket. A minisztertanács elhatározta, hogy feloldja a nyugdíjazási tilalmat és azokat a tisztviselőket, akik a köteles szolgálati időt (39 év 6 hónap 1 nap, illetve a főiskolát végeztetknél 34 év 6 hónap 1 nap) kitéltöltték nyugdíjazni kell. A megüresedő magas állásokat nem töltik be, hanem helyette gyakornokokat vesznek fel, egyrészt takarékosági szempontból, másrészt az ifjúság elhelyezkedhetésének lehetővé tételére. A nélkülözhetetlenség címen való visszatartás minisztertanácsi határozattal sem terjedhet tovább egy évnél.

Kartársak szives figyelmébe. A nehéz gazdasági helyzetre való tekintettel a közgyűlés — köztudomásulag — az évi tagzági díjakat a f. 1932—33. tanévtől 4 pengőre szállította le. Felkérjük tehát az egyesület tagjait, hogy ezen csökkentett, valamint az egyes kartársaknál hátralékban levő tagdíjat az egyesület pénztárába pontosan befizetni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben az egyesület nem bír fizetési kötelezettségeinek eleget tenni a kénytelen lesz a legközelebbi közgyűlésen a tagdíjak újabb fel-emelését javaslatba hozni. Tisztelettel: *Elnökség.*

Nyugtázások: *Tagdíj címen:* Lélek Kálmán 4 P Jászberény, Szöke Kálmán 8 P Tiszaszentimre, Ország Pál 4 P Budapest, Vikontál Vilma 8 P, Halmágyiné, B. Ilona 4 P, Orosz Györgyné 8 P Szolnok, Szekely Nándor 8 P Kisújszállás, Elekes Kálmán 16 P, Fehér József 5 P, Fehér Józsefné 5 P, Tippmann Ilona 10 P, Tippmann Gizella 10 P Törökszentmiklós, Zala József 4 P, Zala Józsefné 4 P Jászládány, Mihailik Kálmán 8 P Jászberény, Szeiff Károlyné 12 P Tiszaróff, Vámos Lajos 8 P, Mezötúr. v. Szathmáry Lajos 4 P Szolnok, Bartha Béla 4 P, Szilágyi Józsefné 4 P, Szentiványi Béláné 4 P, Ruzs János 4 P, Perényi Margit 4 P, Markscheid Károlyné 4 P, Józsy Ferencné 4 P, Bennyovszky Ida 4 P, Szegegy Jánosné 4 P, Blénessy Jánosné 4 P, Báthory Vilmosné 4 P, Németh Mária 4 P Jászberény, Lorinc János 4 P, Beer Jenő 4 P, Bandy Sándor 4 P, Lurc Béla 4 P, Haló Malvin 4 P, Kiss Anna 4 P, Szöllőssy János 4 P, Mészáros Kálmán 4 P, Tóth Teréz 4 P, Vass Kálmán 4 P, Tömös-közi József 4, Kozák Antal 4 P, Szanyi Ferenc 4 P, Somogyi Erzsébet 8 P Mezötúr, Blicling Anjal 4 P, Balassy Ferenc 4 P, Balassy Ferencné 4 P, Baloghné F. I. 4 P, Barabás Irén 4 P, Blicling Antalné 4, Geisle Peter 4, Hoffmann Mária 4 P, vitéz Iványi Károly 4 P, Kovács Ilona 4 P, Ledniczky Andrasné 4 P, Martikány István 4 P, Roznáky Gézané 4 P, Schaffler Jenőné 4 P, Schidt Pálné 4 P, Szabó József 4 P, Tompos Lászlóné 4 P, Szabó Róza 4 P Kunszentmárton, Andersen Aladarne 4 P Szolnok.

Temetkezési díj címen: Bedőné P. Antonia 3-60 P Kisújszállás, Magyar Gyuláné 1-20 P, Sztrinyi Ferencné 5 P Szolnok, Resz József 12 P Rákócifalva, Dr. Halmos Andor 3-60 P Szekszárd, Renner József 3-60 P Szajol, Lótos Ferenc 4-80 P Jászárokszallás, Zala József és neje 7-20 P Jászládány, Mihailik Kálmán 2-40 P, Wittmanné B. Anna 3-80 P Jászberény, Körmendyné P, Julia 1-20 P Mezötúr, Soós József 3-60 P, Ladányi Éva 1-20 P, Kerekes Eszter 1-20 P, Illyés Margit 1-20 P, Sikolya Albert 1-20, Movik János 2-40 P Tiszaföldvár, Kopasz Sándor 1-20 P Kunmadaras, Markóth

Dezso 2-40 P, Vida Gyula 3-60 P, Kiss Sándor 1-20 P, Tyepliczky István 3 P, Erdődi Ágoston 1-20 Homok, Ország Pál 1-20 P Budapest, Molnár Lujza 2-40 P Jászberény, Szabó Ilona 1-20 P Kerekudvar, Orosz Viktória 2-40 P, Gosztonyi Sándor 3-60 P, Horváth Ferencné 1-20 Szolnok, Molnár Lujza 9-60 P Jászberény, Vajay Józsefné, v. Szathmáry Lajosné, Csiky József, Horváth Jolán, 1-20—1-20² P, Muhy Mária, Koszka József, Csiky Ernő 2-40-2-40, Bihary István 3-60 P, Dr. Kovács János 1-20, Szilvássy Eleonóra 1-20 P, Bacskó Gyula 8-40 P, vitéz Szathmáry Lajos 4-80 P Szolnok, vitéz Iványi Károly 2-40 P, Blicling Antal 1-20 P, Baloghné F. Ida 1-20 P, Hoffmann Mária 1-20 P, Martikány István 1-20 P, Szabó Róza 1-20 P Kunszentmárton, Szabó Ilona 1-20 P Kerekudvar, Merk Terézia 1-20 P Törökszentmiklós,

Kartársak szives figyelmébe.

A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatát is kiserjük figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykunszolnok vármegye Általános Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekk számlára eszközölhetők.*

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Munkatársainknak. A leszállított költségvetés, illetve felére csökkentett tagdíjak következményeképpen lapunk terjedelmét is kétharmadára voltunk kénytelenek redukálni. Arra kérjük kedves munkatársainkat, hogy mondani valójukat lehetőleg röviden és tömören írják meg.

Sch. V. és T. B. Öszinte sajnálatunkra terjedelmük miatt nem tudtuk hozni. A szives támogatást köszönjük, a jövőben is kérjük. Üdv.

B. J. A legközelebb jönni fog.

Ny. Gy. Mi is lesz a ígérettel? Üdv.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-16r.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, költészet, pénzügyi,
és más hivatalos nyomtatványokból,
kivétel felszerelésből, tárgyakból és
trófényképekből. **Üzleti könyvek** szára.
DOBOZOS könyvek és élelmiszeri tárgyak
kereskedelmi, patent, reklámi és gyógyszerészeti célokra.
A vidéken legjobban berendezett **könyvtárak** közül a
legjobbabb kivétel könyvtárakból, a leggyorsabb
a legkényesebb üzleti és költészet tárgyak.
Könyvnyomda cégünk, külön kiadásban, a
legjobb árak mellett készíti a
könyveket, röplapokat, **szószót**
lakodalmi és béli anyagokat,
és mindenféle **nyomtatvány**
nyomtatni tudunk.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek szára.

Ifjúsági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanönyvek

Tanszerek

Növénykötések

Nyomtatványok

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem
a régi mellett ugyanab-
ban az épületben van.

XXV évfolyam.

10. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolvas szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felolvas kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1932. október hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható :

Iskolai nyomtatványok.

645. Helyreállítási elszámolás
 646. Eütoreszámolás
 647 a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külv.
 647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv.
 648. I. Kimutatás beíratási díjakról
 649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os pótdóváltásról
 650. III. Kimutatás a készpénz- és termény-hozzájárulásról
 651. IV. Kivonat a berszerződésből
 652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
 653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
 654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
 655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 656. IX. Kimutatás tüzifa mennyiségéről és értékéről
 657. Átvételi elismervény anyagokról
 658. Napszámjegyzék
- 659/60. Népiszkolai helyi (tanmenet A),)
 belv B) külv
 661. Könyvtári költségvetés
 662. Enzliári napló és számadás*
 662. Könyvtári pénztári napló és számadás kötet
 663. Állami elemi iskolai (kisdóvodai) anyagszámadási könyv. Kötet, 5 évre
 663. Áll. elemi isk. (kisdóvodai) anyagszámadás*
 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
 666. Iskolai pénztári napló A) minta
 667. Közs. isk. számadás
 668. Népiszkolai költségvetés
 669. Isk. alapvagyon-számadás
 671/b. Statisztikai kimutatás
 672. Berszerződés bérbeveendő épületek számára
 675. Postai feladókönyv
 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
 690. Elbocsátó-level
 691. B. írás díj kezelési napló*
803. Iktatókönyv
 Iktatókönyv, kötet, tárgymutatóval ellátva
 805. Tárgymutató
 824. Al. elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás kötet
 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
 830. Népiszkolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
 947. Órarend elemi iskolák számára (1 ív = 2 példány)
 948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 ív = 2 példány)
 950. X. Kimutatás
 I. a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

915. Leltári napló (1. sz. minta)*
 616. Szakleltár (2. sz. minta)*
 917. Szóbaletár (4. sz. minta)
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
 942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállított kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kisdóvóléval törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvo- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beküldött gyermek bejelentése
5. m. Végleg elküldött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (szept. 1-től)
8. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonok számból az előző évi szeptember 1. óta bedlított változásokról
11. m. Értesítés tanoncviszonyba lépő tankötelesekről
12. m. Értesítés tanoncviszonyból kilépett tanonkokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépő tanköteles gyermekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beírt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem íratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beíratás elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beíratásra
20. m. Értesítés hivatalból való beíratásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetéspénzkeről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzkeről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bíróságolás
35. m. Pénznapló büntetéspénzkeről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlé-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109./sz. rend. előírt 1—41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi je. entés
 33/a. Anyakönyvi napló
 A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

Kisdóvodák számára.

724. Felvételi napló.*
 726. Mulasztási napló*
727. Haladási napló puha kötésben
 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére ?

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Kölségvetés
 748. Felvételi napló*
 749. Tanulmányi napló*
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
 751. Anyakönyvi törzslap
 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.
 A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.
 A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.
 A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
 A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (borítékív) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Áll. Tanítóegyesület.

Helykiadó: Math Dezso könyvnyomdájában
Szolnokon (Hosszútér.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.

FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Előzetes díjazás és reklámajánlat Csiky Erud
egyesületi névtárcájához, a lap szerkesztői részében
vannak az érdeklődők a szerkesztőség címére.
Szolnok, Kiváncsi Iskola külsőudvar. Névtárca-
kat nem adunk vissza.

Narasiáth Jenő dr.,

a Károlyi-kormányral, eltávozott a kultusz-
miniszteri székből. Rövid minisztersége alatt,
kiváló szervező tehetségnek, élelétátú és erős
kezü vezérnek bizonyult. Rendeletei mind-mind
a gyakorlati életet szolgálták. Határozott és
erélyes intézkedéssel vetett véget a tanszer és
tankönyv drágaságának. Az oktatás gyakorlati
elmélyítése ügyében kiadott rendelete, valamint
az iskolák tanulóival való fásításra vonatkozó
intézkedései pedig oly nagyvonalu elgondolások,
amelyek a csak a következő évtizedekben fogják
meghozni, ma még be sem látható értékű
gyümölcsöket.

Lendületes irányítását kedvvel és lelkesedés-
sel követte a magyar tanítósg, mely benne a
megértő vezért tisztelte. Jóleső érzéssel vette
azt az elhatározását, hogy a tanítóképzőkbe
elsősorban a tanítók jeles előmenetelű gyerme-
keit vette fel és a helyettesi megbízásoknál is
emelkedett a tanító-gyermekek számáránya. A
fizetés csökkentése az ő működésének idejére
estek, a fájdalmas műtétek azonban nem be-
folyásolták a tanítósgnak iránta érzett ragasz-
kodását. A tanító és tanítónő járandósága kö-
zötti megkülönböztetést azonban aggasztó és
veszedelmes precedensnek tekinti a tanítósg,
mert a munkaadó nem lehet tekintettel másra,
csak a végzett munka mennyiségére és minőségére.
Az a rendelkezés pedig, hogy a tanítónő
lakbára attól függ, hogy kihez ment férjhez
— banktisztviselőhöz-e vagy tanítóhoz — igaz-
ságtalan. A helyettes tanítói szolgálatnak a
segédtanítóival való megtoldása pedig lesújtó
érelést kelt a fiatalsgban s ennek törvényes

alapját se találjuk. Tudjuk és érezzük, hogy
minden tevékenységével a magyar övendőt
és a magyar kultúra kiepítését célozta s hogy
nagyon nehéz időben vállalkozott a magyar
közoktatásügy irányítására s ha kérelmeink
nem is találtak mindig meghallgatóra, a
tanítósgnak igaz barátja volt, életrevaló
reformjaival értékes kulturmunkát végzett és
maradandóan írta be nevét a magyar népokta-
tás történetébe.

Hóman Bálint dr.

A kormányzó ur öföméltségára a megürült
kultuszminiszteri székbe Hóman Bálint dr.-t, a
Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatóját nevezte
ki. Eddig nem foglalkozott a napi politikával,
azonban a magyar kulturpolitikát állandóan
élenk érdeklődéssel és figyelemmel kísérte és a
magyar kulturális élet minden megmozdulása
lelkes támogatót talált benne. Nagyrétű tudó-
mányos munkásságot fejtett ki s molett törté-
nelemkutatásnak és történetírásnak nagynevű
utlóróje és európai hírnő művelője. Az a magyar
történet első és második kötetei is — amelyek
a magyar középkort tárgyalják — Hóman
Bálint dr. mély tudását tükrözik.

A magyar kultúra értékes kiválóságát igaz
örömmel és mélységes bizalommal látja a magyar
tanítósg a kultúra legmagasabb örhelyén. A
magyar tanítósg, a kultúra szerény munkása,
lelki közösséget érez vele. Érezzük, hogy közel
vagyunk mi is a szívéhez. E közelség nagy
megértésnek és nagy megnyugvásnak lesz a
forrása s benne a magyar tanítósg melegszi, igaz-
ságos vezérre talál. (gk.)

A testnevelés jelentősége és szerepe a tanító nemzetnevelő munkájában.

Irtá: *Pazar Zoltán* áll. tanítóképző-intézeti tanár.

(Folytatás.)

A gyermek lelkieletének tanulmányozásával igen sokan foglalkoztak és foglalkoznak, a jövő nemzedék hejyes, célszerű nevelésében nemzetek vetélkednek egymással. E tekintetben mint mely gondolkodók a németek tűnnek ki leginkább. A testnevelési főiskolájukban felállított pszichológiai laboratóriumban, nagyon alaposan foglalkoznak ezzel a kérdéssel és különösen annak igazgatója Hans Sippel doktor az kinek a kérdéstről írott művét lenyegében Doros György dr. cikkeiben van alkalmazunk megismerhetni. Sippel mely okfejtéssel foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a testgyakorlás milyen viszonyban van a gyermek és az ifju elctében a szellem és lélek fejlődésével. A gyermek ösztönéletének megfigyelésén alapszik s ebből vezet le a testgyakorlás és sport lelki rugóit. Művének gondolatai részben ismeretek, részben újak, de ha ismeretek is, nem árt ha azokon gyorsan átsiklunk. Pld. „a gyermek mozgása és játéka tulajdonképpen testgyakorlás, mely levezetett ösztönök, mint lelki jelenségek levezetésére és feldolgozására szolgál. A testi jelenségek a lelki jelenségekkel organikus egészet alkotnak és egymástól el nem választhatók.“ A testgyakorlás élmény, melyet át kell élni! *Nem testgyakorlat az olyan gyakorlat, amiben csak nevelési rendszabályt látunk*, mert ezek a gyakorlatok csak üres mozgások, lélek nélküli maradnak és mert az érzelmi irány hiányzik belőlük, nem felelnek meg a természetes ösztönöknöknek.“ „Igazi testgyakorlás csak az lehet, ahol az öröm élménye és az életérzés fokozása nyilvánul meg.“ „A testgyakorlás a fiatalembernek beszéde stb.“

Az ösztönörök leírása szempontjából négy korszakot különböztet meg: csecsemőkort, koragyermekkor, későgyermekkor és az érés korát.

1.) A csecsemőkort az ebredés kora az első primitív mozgási kényszer megnyilatkozása.

2.) A koragyermekkor 1-6 évig tart. Kez-

dődik a tagok kéz, láb használatával, az állandó cselekvési kényszerrel. Fejlődési fokozatai szaladás, ugrás, ütés, a játék, mely utóbbinak fejlődési fokozatai az önmagában, az együtt és végül az egymás ellen való játék.

3.) A későgyermekkor kb. a 12. életévig tart s benűnket e kor érdekel legjobban. Kezdődik az egymás elleni játékkal, majd a küzdő játékok jutnak mindinkább kifejezésre a gyermek ösztönizgalmainak átélésével. Ezzel egy igen fontos lelki jelenség fellépését szemlélhetjük: az akaratnak a játékban való első megnyilatkozását és annak minél nagyobb érvényesülését. Hogy milyen nagy a gyermekben ez az ösztön, bizonyítja az a körülmény, hogy sok időbe kerül, míg megtanulja tiszteletben tartani a játékszabályokat Minden játékában a győzniakarás jut kifejezésre, ezzel tart parhuzamot mászavágya, hogy ezzel is mint győztes társai fölé emelkedhessék. A sablonos testgyakorlások semmi élményt nem nyújtanak számára.

4.) Az érés korában az érvényesülési vágy nyer minden tekintetben kifejezést. Hevesen vágyik arra, hogy felnőtt legyen vagy annak láttassék.

Ezek mind oly megfigyelések, melyek egy jó testnevelőt sem hagyhatnak érintetlenül ezért közlöm, hogy nevelésünkben irányítóul szolgáljanak.

Sippel megállapításaiból önként következik hogy az okszerű nevelésnek már a szülői házból kezdetét kell vennie, mert az otthonnak és az iskolának a legteljesebb harmóniában kell lenni egymással. De így van-e ez a valóságban? Erre igen szép okfejtést találunk H. Spencer Értelmi, erkölcsi és testi nevelés című munkájában.

Ezek előrebocsajtása után lassan kialakul azon kép, hogy az elemi iskolákban milyen szempontokat kell figyelembe venni a testgyakorlás tanításánál.

Első legfontosabb tétel az, hogy a tanítónak ismerni, és pedig nagyon jól kell ismerni a rendszert, az anyagot, melyet a tanítás folytonos fejlődése szempontjából osztályoznia kell (tanmenet). Ismernie kell minden egyes gyer-

meket, annak testi és szellemi képességeit, egészségügyi viszonyait, ismernie kell a szülőket, gyengéket, vagy betegeseket, mert a gyermekre többé-kevésbé kihatással van a szülők egészségi állapota, testi gyengesége, az ilyen gyermekekkel nagyobb gondnal, körültekintéssel kell foglalkoznia. Erre sajnos, az orvosi statisztikák hívják fel reá figyelmünket, és elszomorító adatokat tartalmaznak. Pld. a gyermekek 40%-a hajlamos a tüdőbetegségekre, sok a fejletlen, sápadt, vérszegény, rosszul táplált gyermek; a csontrendszere is igen soknak gyenge, hajlamos egyik a leginkább előforduló esetre, a gerincoszlop elferdülésére, mely különösen a leánygyermeknél nagyobb számban jelentkezik számszerint ötször annyi mint a fiúgyermeknél, sok az angolkóros és az idegbaj is évről-évre nő. Ezek mind súlyos és döntőervek azok ellen, akik közönyösen mennek el a kérdés előtt, vagy akik a testnevelés fejlesztésében a szellemi élet hátrányára még mindig ellenséget látnak.

A rendszer nélküli, ötletszerű munka kizárja a sikert.

Rendszer nélkül még egy tornaórát sem tarthatunk. Hiszen már az egy óra keretében is érvényesülni kell a testgy. legfontosabb elvének. Eszerint három részre kell az egyes óra anyagát osztani: bevezető, fő és befejező vagy levezető gyakorlatokra. Az órát könnyű gyakorlatokkal végezzük.

A bevezető gyakorlatokkal előkészítjük testünket a nehéz mozgások elvégzésére, a befejező könnyű gyakorlatokkal visszavezetjük testünket a kiindulási helyzetbe. A könnyű gyakorlatokra 3-4 percet, a nehéz gyakorlatokra az óra többi részét fordítjuk.

Az órát mindig rendgyakorlatok előzzék meg, ezek is fegyelemre, rendre szoktatnak. Itt a járásnál, amikor csak lehet énekeltezzünk, melyek nem csak ritmusérzéklet adnak, hanem kedélyerítő és munkára serkentő hatásuk is.

Egy tornaóra keretében se maradjon el a játék. Egy óly gyakorlatot se végezzünk, melynek az örömré, kedélyre valami jótékony hatása ne volna. A gyakorlatok végzésénél tul-szigort ne alkalmazzunk.

A gyakorlatok megválasztására nagy gon-

dot fordítsunk. Az összes izmokra kiterjedő gyakorlatokat állítsunk be, az ellentétes mozgást végző gyakorlatokat ne hagyjuk ki, mert enélkül a gyermek izmainak tartásban, feszültségében felbomlik az egyensúly. A gyakorlatok ne legyenek erősen fárasztók, vagy hevesek, gyorsak, mert mindazon gyakorlat, mellyel rövid időn belül, vagy hosszú időn sokat végeztetünk, káros a gyermek testi fejlődésére, egészségére. A vezénylés a gyakorlat-hoz alkalmazkodjék, ne legyen se kemény, se rideg. Az vezényléskor ne sokat magyarázzunk mert a gyermek mozogni, cselekedni akar. Ellenben az egyes gyakorlatokat borsuk részekre, így jobban és gyorsabban megtanítjuk azokat. A lassú és gyors mozgású gyakorlatok váltoozanak óraterünkben.

Minden órára készüljön el a tanító, gondolja át jól az elvégzendő gyakorlatokat, minden órára vázlatos óratervet készítsen, melyre pillanatra vezénylje a gyakorlatok rendszeres egymásutánját.

Az osztott, vagy részben osztott elemi iskolákra való tekintettel az anyagot három csoportba osztottam I.—II., III.—IV., V.—VI. osztály csoportokra, mert lelki tekintetben ezen osztályok nagy közelséget mutatnak egymáshoz.

Az I.—II. osztály tanításmenete nagyvonalokban tehát a következő szempontok szerint történjék. A játékos szülői otthonból az iskola fegyelmi légkörébe jutás okozta nagy lelki rázkódást itt is át kell hidalnunk. Az első órákon csak játékkal foglalkozunk ezeknek a legegyszerűbbeknek kell lenniök pld.: bárány-farkas, hol az alma komámasszony, egyszerű fogócskák stb. Lassan beiktathatunk egy-két könnyű utazó mozgású gyakorlatot: törpe és óriás ember, hogy iszik a kismadár, hogyan repül a kis és nagy madár, hogyan áll a gólya stb.

A játékot is fokozatosan bővítjük: gyerevelem pajtás, medvetancoltató stb. Majd különféle testhelyzeteket ismertetjük meg: guggolás, térdelés, hanyatt- és hasonfekvés, karfartások. A gyakorlatokat is nehezítjük: a ráb ember imája, a jókedvű gólya, hason- hátonk kvésből átfordulások, ülésből, térdelésből törzsfeszítések, hajlítások stb.

(Vége köv. tkezik.)

A gyermeknevelés újabb útjain.

Irta: *Bundity József.*

Minden gyermeknek nevelésre van szüksége, mert emberebb emberré való fejlődése, nemcsak veleszületett diszpozíciók következménye, hanem nagyobbrészt nevelői tevékenység folyamánya. Azonban a gyermek megismerése nélkül nem lehet eredményes a tanító-nevelői munkája.

Igen sok elemi iskolában felmenő rendszer van. Ott igazán megismerheti tanító és növendék egymást.

A felmenő rendszer azonban minden esetben és állandóan nem vihető keresztül. Itt is, de leginkább a váltogató rendszernél tartom igen fontosnak, amiről szólni szeretnék.

Mindnyájan tudjuk, kik osztályukat más kollégától vették át, milyen sok idő telt el, míg növendékeinket teljesen megismertük. Ezt a teljesebb megismerést, szolgálja egy nagyobb füzet, melyet titoktartással kezelünk és az év elején annak a kollégának adnánk át, aki az osztályt átveszi.

A füzetben minden növendékünknek néhány lapot szentelünk, melynek elolvasása után, vagy adott esetekben az új tanító gyermekeiről és környezetéről tiszta képet nyerne.

En ezt a kérdést a következőképpen gondoltam megoldhatónak:

Legfontosabb az a hely, ahonnan a gyermek kiindult. Ez az otthon. Ezt kell megismernem először. Meg kell látogatni minden növendékünket a családban. Sok minden amire eddig nem tudtunk rájönni, világos lesz előttünk. Hogy most milyen kérdésekre terjedjen ki vizsgálatunk, az legtöbbször az adott körülményektől függ. Látogatásunk mindenesetre örömet fog kelteni. Megismerjük a szülők vagyoni viszonyait. Látjuk, hogy a szegényes, de tiszta lakásban hányan kénytelenek meghúzódni.

Másutt a nem éppen feltűnő tisztaság és rend s a szülők téltelensége, különösen télen, érthetővé teszik a növendék rendetlen vagy hanyag voltát. Közvetlen beszélgetés során szóba kerül a szülők iskolai végzettsége. Értelmi képességeiket megfigyelhetjük. Feltárul előttünk a család hangulata s a szülők házaseletébe

bepillantást nyerünk. Esetleg elváltak élnek. Igen fontos a nevelés szempontjából, hogy milyen az apa? Iszákos-e?

Meg kell ügyesen és tapintatosan tudnunk, hogy mit gondol a szülő a mi munkánkról. Vajjon támogatja-e, közömbös-e vagy sokszor meggondolatlan megjegyzéseivel hátráltatja az iskola nevelő munkáját.

Vallásosság, rossz szokások, babonáság, a szülők esetleges zsugorisága — hogy még a szükséges tanszerekkel sem látják el gyermeküket — esetleg egyesületi tevékenységük, ujságjuk, mind-mind vizsgálatunk tárgyát képezheti.

Tapasztalatainkról hazaérve látogatásunkról, rövid feljegyzést készítünk.

Az iskolában megfigyelhetjük tanítványaink lelki tevékenységét és értelmi képességeiket. Feljegyzéseink között pl. a következők foglalhatnak helyet. Milyen a tanuló szorgalma?

Tud-e figyelni? A figyelőképesség egyénenként változó. Ugyanaz a tanítás osztályunk növendékeit nem egyformán köti le. Sok gyermek tanulásában vagy munkájában (kézimunka-órán) kapkod, türelmetlen és igen hamar megún mindent.

Hogy viselkedik az iskolában? Rossz magaviseletű-e? Mikor rossz? Akkor, ha nincs rajta fegyverező tekintetünk, vagy akkor is, ha láthatjuk?

Hajlítható-e? Mivel lehet reá hatni? Ebben az esetben, ahányféle a gyermek, annyiféle az út. Némelyik tanulónak elég ha rászólunk, vagy szigorúan ránézünk. Másiknál viszont csak úgy érünk célra, ha megijesztjük, hogy szeretetünket megvonjuk tőle.

Terjedjen ki vizsgálatunk a gyermek rendszertetere is. (ruha, cipő, könyv, füzetek, tisztaság stb.)

Mekkora a szóbojsége? Szeret-e játszani? Istenem, olyan szomorú a játszani nem tudó, vagy nem szerető gyermek.

Sok gyermek nagyon találékony és különös tehetsége van valamire. Érdeklődését fejlesszük több irányban!

Tehetségeinek kifejlődését segítjük, ha feljegyzéseinkben megemlítjük ezt is.

Okvetlenül megállapítandóak és fontosnak

találom a típusok megállapítását osztályunkban.

A tanulónál, de a helyesírásnál is az emlékezet játssza a főszerepet. Tehát, milyen a tanuló emlékező tehetsége?

Milyen a gyermek velünk szemben? Igazmondó, őszinte, engedelmes-e? Milyen társával szemben?

Vallásosság, félénkség, tuizott akaratérő és hatalmaskodás mind-mind egy-egy láncszeme a megismerésnek.

Nagyon fontos és feljegyzésre méltó, hogyan fogadják növendékeink a mesét? Milyen mese tetszik nekik? Láttam olyan gyermeket is, akit még a mese sem érdekelt. Igen számalomra méltó az ilyen koravén gyermek.

Végül észrevétlenül figyeljük meg, hogyan viselkednek növendékeink az utcán. Sokszor az iskolában csendes gyermek valósággal megvadul az utcán.

Verekedik és minden gyengébb gyermeket megver, szóval kegyetlenkedésre hajlamos.

Azt hiszem, hogy a fentebb felsorolt vizsgálatok bevezetése nem ütközik akadályba sehoh.

Mindenesetre nagyon szeretném, ha kollégáim hozzászólnának a kérdéshez.

Igaz, egy kis munkát ró reánk, de mit meg nem tennénk a gyermekért?

Hisz ő napsugár, csupa ígérlet, zsenge vetés, mely ha szárba szökken s a szeretet melegénél termést hoz, nem állhat majd senki és semmi elébe, legkevésbé a trianoni korhadat sorompók.

KARCOLATOK.

Több oldalról fölmerült a kívánság, hogy a Népművelést, hozzuk közelebb ami lelkünkhez, hogy az valóban a mi lapunk, a mi értecsünk. gondolataink együtthatója, azoknak hű tükre legyen!

A kívánságnak engedve lapunkban, a fenti cím alatt rovatott nyitunk, melyben szűk kereteinkhez mértén, minden hosszas fejtegetés és kertelés nélkül, rövid, távirati stílusban, minden kartársunk elmondhatja közérdektű gondolatait, értecsit, aggályait és panaszait.

Rövid, tárgyilagos hozzászólásokat zive-

sen fogadunk és közlünk, kérdésekre készséggel válaszolunk.

Miért kell nekünk, áll. tisztviselőknél, vasuti arcképes igazolványaink érvényesítéséért 9 pengőket fizetnünk, amikor az állammal semmiféle kapcsolatban nem álló kiránduló társaságok, mintavásároakra, ünnepejyekre és a filléres gyorsvonatokkal utazó tömegek minden külön költség nélkül kapnak a féláránál is nagyobb utazási kedvezményeket? Mi, lekött tisztviselők és intézetekben tanuló gyermekeink amugy is ritkán utazhatunk. Miért kell éppen nekünk egész menetjeggyel utazni azon az évi egy két utunkon, háromszoros fizetéscsökkentés után? A vasut deficitel küzd. Kedvezményekkel fogják az utasokat. Csak nekünk kell a féláru kedvezményt külön is megfizetni!

Az idei olimpász hírei között olvashattunk egy magyar nevű versenyzőről, aki „német színekben versenyzett.” Ezt mi a neve után magyarnak, tartjuk. Hát vajjon Petschauer, Gerevichet, Glykaist, Píllert, Wanniet, a mai nagyjainkat, kik tartják magukénak a neveik után? Ezer év után Csongrád, Visegrád, Nógrád van Magyarországon! Hát meddig tápláljuk még saját magunk a szomszédaink terjeszkedési vágyát? A „grád” azok igénye mellett szól, Hát ezer év után nem volna okosabb: Csongorvár, Vizvár és Balassagyőr? Csonka-magyarország stessen színmagyar lenni nevében is.

Hogy a felekezeti tanítók a helyettesítéssel kezdő állami tanítókkal szemben túlságosan előre ne jussanak, rendszeresítették részükre a segédtanítói állásokat, A segédtanító 3 év után automatikusan rendes tanítóvá lép elő. A 1. évi augusztus hé végén bámulva olvastuk, hogy 3-6 éves állami helyettes tanerőket segédtanítókká neveztek ki. Hát hány évig tart most már az áll. tanítók gyakornoki ideje? A felekezeti segédtanító 3 év múlva rendes tanító lesz! S az állami? ... Visszafelé megyünk, a kulturfőlény nagyobb dicsőségére!

A szolnoki róm. kath. Egyházközség a mai időket találta alkalmasnak arra, hogy az egyházadót 100%-kal fölemelje. Amikor a tisztviselői fizetések 3-4-szeres lecsökkentése, az ipar, kereskedelem pangása, nyomor, inség, munkanélküliség nyomán mindenütt leszűkítik a kereteket, a róm. kath. Egyházközség terjeszti a kereteit s adót emel. Félni lehet, hogy a róm. kath. egyháznak nem öröme lesz ebből az emelésből!

Vajay József

HIVATALOS RÉSZ

2586—1932. szám.

Tárgy: Népiszkolai tanterv és utasítás beszerzése.

Valamennyi állami, községi, izraelita, társulati és uradalmi iskola tekintetes Igazgatóságának! Értésitem, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter ur Öngyméltósága 2495-1932. eln. sz. rendeletével életbe léptetett Népiszkolai Tanterv és Utasítás c. hivatalos kiadvány elhagyta a sajtót.

A régóta várt kötet ára 2.30. P. A könyvet a 60.139—1932. VIII. d. VKM. számú rendelet értelmében a pénz beküldése ellenében portómentesen szállítja közvetlenül minden megrendelőnek a kir. magyar egyetemi nyomda Budapest 4.

Megjegyzem, hogy a hivatalos 2.30. P. áron csakis közvetlen megrendelésre és a pénz előzetes bebüldése mellett küldi az új Tanterv és Utasítást bérmentesen, csomagolási, posta és utánvételezési díj felszámítása nélkül. A pénz beküldhető postautalványon, vagy befizethető a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda 37. 473. számú postatakarékpénztári csekk számlája javára.

Szükségesnek látom, hogy ezen művet minden iskola, lehetőleg minden tanító megszeresse, hogy állandóan tanulmányozza s annak irányítása, utmutatása szerint folytassa munkálkodását. Ezen Utasítás alapos ismerete után hatolhat a Tanterv szellemébe és haladhat annak célkitűzése szerint,

Szolnok. 1932. szeptember hó 27-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

2587—1932. szám.

Tárgy: Országos Állatvédő Egyesület gyermeknaptára.

Valamennyi elemi népiskola tekintetes Igazgatóságának!

Értésitem, hogy az Országos Állatvédő Egyesület 1932. évi Gyermeknaptára megjelent az eddigéig hasonló szép kiállításban és értékes tartalommal.

Megrendelhető az Egyesületnél (Budapest IX. Ernő ucca 11-13. sz.) Ára darabonként 24 fillér. Minden 10. darab rendelésénél egyet ingyen mellékel.

Szolnok. 1932. szeptember hó 26-án.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

2506—1932. szám.

Tárgy: Nem állami tanintézetek nyugdíjintézeti járulékával kapcsolatos novemberi bejelentések bekívánása.

Valamennyi nem állami elemi iskola tekintetes Iskolaszékének, nem állami ovoda és menház tek. Felügyelő Bizottságának!

Felkérem a tek. Cimet, hogy a nem állami tanintézetek nyugdíjintézeti járulékával kapcsolatos u. n. novemberi bejelentést, az eddig szokásos előírt formában blankettán, vagy annak másolatán, pontosan kiállítva, aláírással és pecséttel ellátva hozzám egy példányban legkésőbb november 15-ig okvetlenül terjessze be. A novemberi bejelentést igazgató, vagy tanító (óvónő) nem írhatja alá, hanem csakis az iskola, vagy ovoda (menház) fenntartója, vagy törvényes képviselője.

A bejelentés homlokán hivatkozni kell az iskola (ovoda, menház) nyugdíjintézeti nyilvántartási számára. Nagyon fontos, hogy a bejelentésben az alkalmazottak személyi és szolgáltatási adatai, továbbá az állás elfoglalása és az eltávozás adatai a legpontosabban beírassanak, nehogy a Minisztériumban a hiányokat észrevételezzék, ami fölösleges munkatöbbletet okoz.

A novemberi bejelentést azok az intézetek is tartoznak betervezni, ahol személyi válto-

SÁRCA

Élni akarunk!

Irta: VAJAY JÓZSEF.

Csonka hazában nem lehet élni!
Őseink átka szállna le ránk,
Hogyha riadtan, nyűlszívű gyáván,
Veszteni hagyánánk ősi hazánk!
Rajta magyar hát! Bátran előre!
Megmutatjuk a nagyvilágnak:
Él a magyar még! Fog is szerezni
Igazságot Magyarországnak!

Békére várva, csendesen éltünk!
Nem mi akartunk vérzivartart!
Bajtársunk mellett álltuk a harcot,
Szent becsülettel, karba a kart.
Emberi joggal s kézzel a karddal
Megmutatjuk a Nagyvilágnak:
Él a magyar még tud is szerezni
Igazságot Magyarországnak!

Szétdarabolták ősi hazánkat,
Elvették tőlünk kétharmadát.
Túl a határról halljuk naponta
Testvéreinknek bús panaszát.
Csonka hazában nem lehet élni!
Testvéreink zokogva várnak:
Élni akarunk! Fogunk szerezni
Igazságot Magyarországnak!

*A Pesti Hírlap országos revíziós dal pályázatán — amelyre több mint háromezer költemény érkezett — elismeréssel jutalmazott pályám.

MIREK

Az állami tanítók országos egyesületének választmánya szeptember 24-én tartotta gyűlését Budapesten. A gyűlésen — amely inánt nagy érdeklődés nyilvánult — Galla Endre országos elnök mindenre kiterjedő gondossággal felelőlegesen megnyitotta beszédében foglalkozott az állami tanító strelmeivel és kívánságaival. Heszámolt azon tevékenységről, amelyet a vezetőség kifejtett, válaszolt a célt s rámutatót a tanító egy-egy szükségességére. Vitéz Csorba Ödön titkári jelentést terjesztett elő, amelyben beszámolt a balatonboglári üdülőhöz érdekében kifejtett cred-

zás nem volt, tehát az egy tanítós iskolák (ovodák) is.

Különböző nyilvántartási szám alatt levő intézetek egy jelentésben nem foglalhatók. De viszont egy és ugyanazon nyilvántartási szám alatt levő intézeteknek elegendő egy bejelentést egy példányban kiállítani és betervezni, akkor is, ha az illető intézetek esetleg külön épületekben, vagy különböző helyen vannak is elhelyezve.

Azok a fenntartók, akinek vezetése alatti több intézet egy közös nyilvántartási szám alá vétetett, csakis ezt az egy közös nyilvántartási számot írják a bejelentés homlokára.

Szolnok. 1932. október hó 1-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

Iskolánkivüli népművelés

442—1932

Valamennyi Helyi Népművelési Bizottságának

Vallás és közoktatásügyi miniszter ur 64.222—1932 IX. ü. o. számú rendeletére tudomására hozzuk, hogy a Magyar Szinpadai Szerzők Egyesületének új címe Budapest, VII. Kertész utca 18. földszint 1. Telefon 431—72.

Szolnok. 1932. IX. 22.

Bihary István s. k., vitéz Szathmáry Lajos s. k.
ügy. elnök, vm. népműv. titkár.
kir. tanfelügyelő.

441—1932. szám.

Valamennyi Helyi Népművelési Bizottságának

Vallás és közoktatásügyi miniszter ur rendeletére tudomására hozzuk, hogy a Budapesten, a „Műkedvelő Színjátzó Lapja Lapkiadó Vállalat” kiadásában és Kolthay Jenő szerkesztésében megjelenő „Műkedvelő Színjátzó Lapja” című folyóiratnak semmiféle hivatalos, vagy félhivatalos jellege nincsen s a lapot az iskolánkivüli népművelés számára nem ajánlotta miniszter ur öngyméltósága.

Szolnok, 1922. szeptember hó 22-én

Bihary István s. k. vitéz Szathmáry Lajos s. k.
ügy. elnök, népműv. titkár.
kir. tanfelügyelő.

ményes munkásságról is, előterjesztve az üdülöház szabályzatát. A titkári jelentés után élénk vita indult meg a tárgysorozatban szereplő ügyekben. A vita folyamán felszólaltak *Berkényi Károly, Csernai Mátvás, Ferenczy Kálmán, Pánczél Lajos, Tóth József* és mások. — A választmány behatóan foglalkozott a helyettes tanítók ügyével, az automatikus előlépés szüneteltetésével s a tanyai tanítók helyzetével. Szorgalmazta az internátusok ügyét, a betegsegélyezés rendezését és új alapokra való helyezését, valamint az illetékes ügyosztályba tanító, szaktisztviselő berendelését. — Megütközéssel fogadta azt a legutóbbi nyilatkozatot, hogy a felekezeti iskolákat azért kell felkarolni, mert egyedül ezek biztosítják a vallásérkölcös alapot. Ez a lehetetlen beállítás sérti az állami. községi, társulati és uradalmi tanítószagot, mert ezek az iskolák is vallásérkölcös alapon állanak, sőt külön önálló hitoktatókkal vannak ellátva, akiket munkájukban egyházi funkciók se zavarnak s a tanítószag vallásérkölcös munkája itt is minden kétségen felül áll. — A közgyűlés idejéről nov. 12-ét állapította meg a választmány.

Miniszteri elismerés. *Bartha Béla* jászberényi áll. el. isk. igazgatónak és *Heczke Pál* törökszentmiklósi áll. tanítónak, nyugdíjaztatásuk alkalmával, hosszú és buzgó munkásságukért elismerését és köszönetét fejezi ki a miniszter ur.

Kinevezés. *Kissné Grasseli Etel* szaktanitónót a fegyverneki gazd. iskolához szaktanitónővé nevezte ki a miniszter ur.

Áthelyezések. *Gerey Ilona* helyettes áll. tanitónő a törökszentmiklósi kült. áll. iskolától a mezőtúri külterületi, *Medgyesy Géza* h. tanító a turkevei kült. áll. iskolától a gyöngyösi áll. el. iskolához helyeztetett át.

Nyugdíjazás. *Chikán Pál* tiszabői rk. tanító, saját kérésére nyugdíjaztatott.

A KANSZ emlékiratot intézett az új kormányhoz, amelyben a közszolgálati kar összeségének nyomasztó gazdasági helyzetével foglalkozik. Kéri az illetmenycsökkentés mielőbbi megszüntetését, a sérelmek orvosiását és szo-

ciális téren, valamint a fogyasztás érdekében sürgős, kielégítő intézkedések megtételét.

Hadipótlék helyett magasabb nyugdíj. A főváros új alapokra akarja helyezni a háboruban résztvevő tisztviselői külön díjazását. Tervezetet dolgozott ki, amely szerint a hadipótléket megszüntetné és nyugdíjazás esetén egy fokkal magasabb fizetési osztályba osztja be hadviselt tisztviselőit.

Kartársak szives figyelmébe. A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatát is kísérik figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykunszolnok vármegye Általános Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekkszámára eszközölhetők.*

Nyugtázások. Tagdíj címen: Hevesnagykunsági ref. tanítóegyesület 40 P, Lélek Kálmáné 4 P Jászberény, Gyöngyössy József 8 P, Gyöngyössy Józsefné 8 P Mezőtúr, Császár Ferencné 2 P 80 f, Jánosy Rózi 4 P, Dr. Bérczy Ernőné 4 P, Hajós István 4 P, Dr. Kóváry Miklósné 4 P, Mőgor István 4 P, Totola József 4 P, Viczián Ilona 4 P, Szolnok, Tüske Aranka 8 P, Schafferné, F. Gizella 4 P Jászladány, Feiszthammel Károly 4 P Szajol

Temetkezési díj címen: Egner Ilona 3 P 60 f, Pethes Gyuláné 7 P 20 f, Greczmájér Károly 2 P 40 f, Halmágyi Sándorné 2 P 40 f, Császár Ferencné 7 P 20 f Szolnok, Feiszthammel Károly 2 P 40 f, Pongóné Sz. Julia 7 P, 20 f Szajol, Tóth József 2 P 40 f, Csatáry Lajos 1 P 20 f, Molnár Győző 1 P 20 f, Lándory Ilona 2 P 40 f, Benedek József 2 P 40 f, Dobó Sándorné 6 P, Zöldné, Sz. Anna 1 P 20, Gonda János 6 P, Fodor Zsigmond 2 P 40 f, Szakacs János 2 P 40 f, Kiss Ágnes 1 P 20 f, Kosnár Lajos 3 P, Molnár Béla 2 P 40 f, Korda Julia 1 P 20 f, Nagy Irén 1 P 20 f, Szanyi Ferenc 2 P 40 f Mezőtúr

Temetkezési egyletbe belépett: Angyal Sándorné szolnoki áll. tanitónő.

ROTH DEZSŐ. SZOLNOK

Telefon 373.

Legnagyobb raktár

Piac-tér.

közigazgatási, ügyvédi,
lakó-, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelések, írógépekből és
írógépesülőkiből. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készítenek az államirani legjobb
kereskedelmi, patent, reklámi és gyűjteményes kiadványok.
A vidéken legjobban berendezett könyvtárakban készíti a
legtartósabb kivétel könyvtárakat, a leggyorsabbított
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszművekig.
Könyvnyomdánk elegendő, teljesen kiválóan a
legvalóságos árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, röplapokat, idblátásokat
lakóadalmi és bál meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomdai munkát.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában. **Szolnok.**

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanönyvek

Tanzerek

Könyvhívtések

Nyomtatványok

szolnok

Új üzlethelységem
a régi mellett ugyanab-
ban az épületben van.

1. sz. Könyvtár
Jász-Nagykun-Szolnok

XXV évfolyam.

11. szám.



JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1932. november hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 118.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 645. Helyreállítási elszámolás
 - 646. Eüforélszámolás
 - 647 a. Állami elemi népisk. óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külív
 - 647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belív
 - 648. I. Kimutatás beíratási díjakról
 - 649. II. Kimutatás egyesadókról, 5%^o 3/4-os pótdáváltságról
 - 650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozjárulásról
 - 651. IV. Kivonat a berszerződésből
 - 652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
 - 653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervzetből
 - 654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
 - 655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai általány megállapításához
 - 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 - 657. Átvételi eszményanyagokról
 - 658. Napszámjegyzék
 - 659. 60. Népiskolai helyi tanmenet A), belív B) külív
 - 661. Könyvtári költségvetés
 - 662. Énztári napló és számadás
 - 662. Könyvtári pénztári napló és számadás kötve
 - 663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Kötve, 5 evre számadás*
 - 663. Áll. elemi isk. (kisdévodai) anyagszámadás*
 - 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
 - 666. Iskolai pénztári napló A) minta
 - 667. Köz. isk. számadás
 - 668. Népiskolai költségvetés
 - 669. Isk. alapvagyvon-számadás
 - 671 b. Statisztikai kimutatás
 - 672. Berszerződés bérbeveendő épületek számára
 - 675. Postai feladókönyv
 - 688. Javadalmi jegyzék könyv tanítók részére
 - 690. Elbocsátó-levél
 - 691. Beíratási díj kezelési napló*
 - 803. Iktatókönyv Iktatókönyv, kötve, tárgymutatóval ellátva
 - 805. Tárgymutató
 - 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
 - 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
 - 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
 - 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás kötve
 - 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecské
 - 830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
 - 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
 - 947. Orarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
 - 948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
 - 950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

Leitári nyomtatványok.

- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
- 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
- 942. Árverési jegyzékönyv (6. sz. minta)
- 943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
- 2. m. Kiserőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
- 3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermek bejelentése
- 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
- 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (szep. 1-től.)
- 8. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (aug. 31-ig).
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
- 11. m. Értesítés tanoncvizonyba lépő tanulókról
- 12. m. Értesítés tanoncvizonyból kilépett tanoncokról
- 13. m. Egyéni lap
- 14. m. Értesítés az iskolából kilépő tanulókról
- 15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
- 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
- 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
- 18. m. Feljelentés beírás elmulasztásával elkövetett kihágásért
- 19. m. Felhívás hivatalból való beírásra
- 20. m. Értesítés hivatalból való beírásról
- 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
- 22. m. Orvosi jelentés és engedély
- 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekéről
- 25. m. Feljelentés a negyzeszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
- 26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra
- 27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
- 28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzekekről
- 29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság-pénzekekről
- 30. m. Felvételi napló*
- 31. Haladási napló*
- 32. m. Mulasztási napló
- 33. m. Anyakönyvi napló
- 34. m. Bírságoló
- 35. m. Pénznapló büntetés-pénzekekről

Önálló gazdasági és gazdasági ismétítő-iskolák számára.

- 703. Félelvi te entés
- 33/a. Anyakönyvi napló az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó
- A felvétel, mulasztás és haladás céljaira

Kisdévodák számára.

- 727. Haladási napló puha kötésben
- 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
- 729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
- 751. Anyakönyvi törzslap
- 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
- 754. Értesítő (ellenőrző) könyvecské
- 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
- 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.
A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és posta utánvétellel küldjük meg.
A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.
A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (borleltív) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagyhun-Szolnok-Vármegyei Áll. Tanítóegyesület.
Megjelenik minden hó 15-én. Előzetési díj és reklámdíj Csiky Ernő igazgatói példányhoz, a lap szerkesztéséhez kapcsolódó költségek a szerkesztőség címére. Szolnok, Kőrösi István házban. Hívtel. hat. hsz. 2048/8122.

GRÓF KLEBELSBERG KUNÓ

A fáradhatatlan szervező pihenni tért. A nagytehetségű alkotó megszűnt munkálkodni. Koszorúkkal borított koporsójánál könnyes szemekkel áll a magyar tanítóság. A szebb magyar jövőnek szívós munkását, a magyar kultúra rajongóját temették el, akinek nagyságát csak a jövő nemzedék fogja teljesen értékelni, amikor a történelmi távlat messzesége eltünteti a mindennapi politika kicsinyes kritikáit és gancsait, amelyekkel munkásságát kísérték.

Mi, tanítók is sokat köszönhetünk neki. Erkölcsi és anyagi érdekeinket mindig szívén viselte. A VII. fizetési osztálynak az elemi iskolai tanítók előtt való megnyitása s a tanítóságnak a várm. közíg. bizottságban való képviselése is a tanítóság iránt érzett nagybecsülését bizonyítja.

Mi, tanítók is sokat köszönhetünk neki. Erkölcsi és anyagi érdekeinket mindig szívén viselte. A VII. fizetési osztálynak az elemi iskolai tanítók előtt való megnyitása s a tanítóságnak a várm. közíg. bizottságban való képviselése is a tanítóság iránt érzett nagybecsülését bizonyítja.

Amikor majd az 5000 tanyai népiskola meghozza első áldásos gyümölcset, s ezen tanyai iskolákban nevelkedett s a kultúra áldásaiban részesült generáció veszi át a ma élő nemzedék helyét.

Nagykonceptiójú és európai viszonylatban is kiváló kulturpolitikus volt benne, aki rendelkezett azzal az akaraterővel és szívóssággal, hogy terveit és elgondolásait valóra is váltsa s minden körülmények között keresztül is vigye. A tudás zenije egyesült benne a cselekvés és alkotás zenijével.

Kegyeltlenség a sorstól, hogy ezt a kiváló és kivételes tehetséget el kellett vesztünk akkor, amikor a nemzet legnehezebb harcát vívja jogaiért és igazságaért, amikor csak a kultúra fégyverei állanak rendelkezésünkre.

Nem volt kultuszminiszter, aki többet tett volna nála a magyar kultúráért. A kultúrfejlény az ő jelszava volt. Egész életén át ezért munkálkodott. Nem volt a művészetnek, a tudomány

(gk)

A testnevelés jelentősége és szerepe a tanító nemzetnevelő munkájában.

Irtá: *Pazár Zoltán* áll. tanítóképző-intézeti tanár.
(Folytatás.)

Az első osztály gyakorlatait körből végeztetjük ha a II. osztály az elsőlvel egy csoportot alkot, szintén. Az osztott iskolákban a második osztályban már egyszerű sorbontásokat is tanítanunk kell. A gyakorlatokat nagy hiba volna mindjárt ütemre végeztetni, elégedjünk meg a helyes mozgásra való törekvéssel, csak később próbáljuk a gyakorlatokat egyszerre is végeztetni és csak akkor, ha látjuk, hogy azok nehézségbe már nem fognak ütközni. Ezek különben a következő osztályok feladatai.

A III—IV. osztályok testgyakorlása az előző osztályok helyesnek megalapozott és felelősséget testgyakorlásából következik.

A rendgyakorlatoknál megtanítjuk a sorbontás egyszerű és különféle alakjait. A gyakorlatokban már rendszeresebben keresztülvitt mozgással találkozunk. A játékokra és a többi gyakorlatokra kezdetben egyenlő időt fordítunk, később a gyakorlatok ideje bővül. A játéknál nagyobb mozgást és küzdést kiváltó játékokat végeztetünk. Az utánzó mozgások nehezebb kivételük lesznek, megégyeznek a rendes szabadgyakorlatok mozgásával pld. nagyharang, kis-harang, favágó, sorompó leeresztés, jégeső, szélmalom, bölcső stb. Vagy a párosan keresztülvitt gyakorlatok, a húzások, tolasok, palló-hinta, sőtörés, szakemelés, stb., az állati mozgások, járások, utánzásai; hogy megy és szalad a kutya, a macska, a nyul, a medve, a szarka; különféle járási mozgások: járás lábujhegyen, feszes térdel, bizonyos ütemű dobbantással, nagy hoban, utánlépéssel; szökdelések helyben, lépéssel, fordulatokkal. Az atletikát is be kell iktatnunk munkakörünkbe, melyet a gyermekek igazi örömmel és kedvvel fognak végezni. Futásokat végezzünk játékosan, majd versenyszerűen a befutandó tér kb. 30—40 m. körül mozog, vagy megtanítjuk a magas és távolugrásra. Arra, hogy a magasugráshoz kis, a távolugráshoz nagyobb rohamtávolság szükséges; megtanítjuk a kislabda használatára pld. bizonyos cél eltalálását tüzzük feladatul, a távolság

folytonos fokozásával. Az atletikában már csapatokat állíthatunk fel egymás ellen, hogy melyik éri el a nagyobb teljesítményt? Az ügyességi gyakorlatokkal is a legnagyobb kedvet, derűtséget fogjuk okozni a gyermekeknek, ilyenek a bukfcnc előre, hátra, cigánykerék, bukfcnc előre tovahaladással stb. Az utánzó mozgásokat is szűkebb határok közé szorítjuk, bár el nem hagytuk teljesen, helyükbe mindinkább a rendes gyakorlatok kerülnek, melyeket azonban soha sem szabad úgy vezényelni, hogy azok merev tartást okozzanak, hanem a mozgást bizonyos időhöz való kötöttség nélkül végeztessük.

Az V—VI. osztály testgyakorlásában kezdetben a megelőző osztályok szebb, értékesebb gyakorlatainak ismétlésével foglalkozunk, később mindinkább új anyaggal bővítjük.

A gyakorlatok szép mozgásainak véghezvitelére a helyes testtartás biztosítására törekszünk, különösen ez utóbbi bir nagy fontossággal, mert a rossz testtartás a belső szerveket tekintve egészségi szempontból káros hatásokat válthat ki, ez pedig a testgyakorlás főcéljával merőben ellenkező. Különösen ajánlom, hogy a mozgásokat gyakoritól végezzék, kezdjék gyengébben és folytassák mindig erősebben és erősebben. Ezzel a mozgással elérjük azt, hogy a gyakorlat elveszti merevségét az izom eléri feszültségének teljességét, amit egyszeri gyakorlással véghezvinni soha nem lehet. Ebből pedig az következik, hogy az izmok rugalmasak, tagjaik ügyesek lesznek, másrészt a gyermek munkabírása is fokozódik.

A játékok a küzdő játékok jegyében folynak, a figyelem és akarat nevelése szempontjából a játékszabályokra nagyobb gondot fordítunk. Alkalmos játékok például: korméta, üsd a harmadikat, különféle staféta, futó- és ugró-játékok, labdaúzó, labdafogó stb. A stafétajátékok kiváló szerepéről kell megemlékezni, ahol a gyermek küzdőkészsége, szeretete jut leginkább kifejezésre, ami természetes is hiszen mindig csapatok-csapatok egymás ellen küzdenek a győzelemért.

Hasonló nagy feladat vár az atletikára is, melyet az előző osztályok munkájához képest

fejleszteni kell. E tekintetben a tömegtanítás lebegjen szemünk előtt, tömegek munkáját tömegek ellen kell szembeállítanunk egymással és pedig nemcsak a kiválóbbakat, hanem a gyengébbeket is, mert ezeknek teljesítményét nem szabad lekicsinyíteni. Megtanítjuk a gyermeket arra, hogy az életben a kisebb munkára is szükség van az elérendő közös cél érdekében. Ebben van a testnevelésnek a testre és lélekre nagy és általános nevelő hatása, melyet alig tudunk más valamivel helyettesíteni.

A szabadgyakorlatokat méginkább kiterjesztjük a különféle testhelyzetekből való végzésére és ha állásból jól ismert gyakorlatokat törökülésből, zart és nyújtott terpesz-ülésből, guggolásból, hanyatt-és hasonfekvésből, mellő és oldaltámaszból végeztetjük, — látjuk az elvégzendő anyagnak óriási perspektíváját.

Ha azután egyes iskolák abban a kedvező helyzetben vannak, hogy szerekek is rendelkeznek pld. pad, bordásfal, gerenda, ugrómerce, a melyeket kevés pénzért magunk is elkészíthetünk, a gyakorlatokat amellett, hogy kibővítettük, még hozzá változatosabbá is tettük.

Az elemi iskola testnevelésének egyrészt tudvalevőleg a katonai rendgyakorlatokra, illetve az önvédelemre előkészítő gyakorlatokra kell fordítani. A cél mindenesetre helyes és nekünk mindent meg kell tennünk, hogy ebben a gyermekek minél több- és nagyobb készséget nyerjenek. de itt óvatosságnak kell lennünk, hogy túl ne löjünk a célon, mert ezek a gyakorlatok erős figyelmet, nagyobb fegyelmelést követelnek a gyermektől és különben sem változatosak és így helyén valóak lesznek Lagrange és Sippel megállapításai.

Igaz, hogy a gyermek szeret katonásdít játszani, a maga módja szerint, de mikor azt muszájból kell tennie, — megváltozik a helyzet.

Igaz az is, hogy ezeket a gyakorlatokat kezdetben szívesen és örömmel fogja végezni, mert újak, de mikor megkezdődnek a folytonos ismétlődések, alább száll a kedve, ellankad a munkájában, mert a munka többé élményt nem nyújt neki. Ezen a dolgon azonban lehet segíteni, éspedig úgy, hogy ezeket a gyakorlatokat ne a testgyakorlatokat ne a testgyakorlási óráktól függetlenül, hanem azoknak

keretében, bizonyos megszakításokkal végezzük, ezzel jó kedélyüket a munka egész tartama alatt biztosítani tudjuk.

Ezzel a kérdéssel Mezey Ferenc tanár kollégám „Ifjusági sport” című munkájában is foglalkozik. Rámutat a levonték ily irányu munkájában annak nehézségére, mely leginkább a katonai rendgyakorlatok folytonos végzésében merül ki és a amelyről egy cseppet sem lehet állítani, hogy vonzók lennének. Vonzók-ká kívánja tenni azáltal, hogy a munkába játékokat, atletikát, társas gyakorlatokat stb. óhajt közbe iktatni, alkalmazkodni akar a gyermek korához, egyéniségéhez, lélekéhez.

A testi nevelésről elmondottak alapján az egyes nemzeteknél mindinkább kifejezésre kezd jutni az a gondolat, hogy a testi nevelésre szánt idő is kevés, hogy heti 2-3 órával, a szellemi nevelésre fordított heti 2-3 órával nem lehet ellensúlyozni. Lassan kialakul a mindennapi testgyakorlás gondolata, amely már megkezdette győzedelmes körutját.

Az O. T. T. napirenden is tartja a kérdést, erre vonatkozólag alelnököknek Demény Károly nyug. államtitkárnak szavait legyen szabad idéznem, aki többek között erre vonatkozólag a következőket mondja: „hogy mi magyarok emberségesen és szabadon akarunk érvényesülni és így érezzük, hogy műveltségünk, fajunk tehetségének, nemkülönbén a multban az emberiség civilizációjának védelmében szerzett érdemeinél fogva az életre és érvényesülésre jogunk van. Ennek az életnek megszervezésére, fenntartására és biztosítására valamint a trianoni átokból való szabadulás végett erős testre, elszánt, fenkölt lélekre van szükség, amit kongeniális testneveléssel kiegészített intenzív nemzetnevelés útján lehet csak elérni. Egyenesen a magyar nemzet jövő boldogságát segítjük megalapozni, ha kiküzdjük a magyar ifjuság számára mielőbb az iskolai túlterheléstől való szabadulást és a mindennapos céltudatos, modern testnevelést.”

A testnevelés jelentőségének és fontosságának eszméjét valóban alig lehet tömörebben és szebben kifejezni, mint azt Demény ny. államtitkár szavaiban láttuk.

Sajnos hazánkban sokan vannak az olyanok, akik a kérdést vagy nem ismerik, vagy félreismerik, sokan vannak, akik a testnevelésnek ellenségei, bekötött szemmel járván, nem veszik észre a világ folyását, nem veszik észre, hogy nem ideges észemberekre, vagy a test edzésének hiányától érzékies életre hajló, csekély munkabírású és ellenállású puha egyénekre van szükségünk, hanem olyanokra, akik különösen a mai nehéz élet minden vonatkozásában, harcában megállják helyüket.

De nálunk is el fog jönni, el kell jönnie annak az időnek, amikor a nemzeti nevelés nagy nemes gondolatában mindannyian találkozni fogunk, s annak hatása alatt megdöntjük a triaonni átkot, a magyar golgotát a dicső multért egy szebb, boldogabb jövő reményében.

(Vége).

Pedagógiai szeminárium.

Rovatvezetők: *Bihazy István*, vez. kir. tanfelügyelő. *Úreczmayer Nándor* áll. el. isk. igazg.

Hogyan természetünk paradicsomot? (Mintatanítási vázlat.)

Irta: *Móczár Miklós* áll. tanítóképző-int. igazgató.

Az alábbiakban a jászberenyi áll. tanítóképző-intézetrel kapcsolatos gyákorló-iskola III–IV. osztályában, a szabadlevegőn, az intézeti kert paradicsomtelepen, szeptember végén tartott szaktanári mintatanításom vázlatát közlöm.

Tanításomnak a népiskola III–IV. osztályában kitűzhető tárgyi és nevelői céljain kívül az volt a főcélja, hogy V. éves tanítójelöltjeink lássák: 1. hogyan kapcsolhatók össze egy tanítás keretében a természetrajzi- és gazdasági ismeretek, 2. hogyan kell tanításunkban megvalósítani a gyakorlati irányú, cselekedtetve tanítást, 3. mekkora terjedelmű tanítási anyagot dolgozhatunk fel módszeresen a részben osztott iskolában 25 perc alatt s végül 4. hogy szemléltessem a term. rajzi gazdasági ismeretek népi iskolai tanításainak módszeres fokozatait.

Előző órai anyag számonkérése. Azt kérem számon amit az előző tanítási egységből okvetlen tudni kell tanítványainknak. Ezen számonkérés lényegében azonos az előző tanítási egység

összefoglalásával, rendszerezésével. Az előző tanítási egység a burgonya termelése volt. Ezt a következőképpen kértem számon:

Két kosárka egyikében a tanítás előtt egy sokat, a másikba egy kevesettermő burgonyabokorból szedett gumókat raktam s a gumókat egymás közelébe a földre öntöttem s egyik gyermekkel a gumók közül ültetnivalókat válogattam. A válogatás elvégzése után a gyermekekkel megállapítottam, hogy a kevesettermő bokorból kár válogatni, mert azokból elültetett gumók ismét keveset teremnek. Mekkora legyen a vetőgumó? Tyúktojás nagysága. Mikor válogassunk? A szedéskor. Hol tartsuk el tavaszig, hogy ne hajtsan ki? Fagymentes, hűvös pincében. Miért kell a burgonyát töltögetnünk? Gumóképzés elősegítése. Mikor töltögezzünk? Virágzás előtt.

I. Előkészítés.

1. *Áthajlás és érdeklődéskeltés:* Miért természetünk a burgonyát? Eledel, takarmány, gyári célra (keményítő, krumplicukor, szeszgyártásra). Hányféleképpen készítve fogyasztjuk a burgonyát? Sütve, főzve. Minő főzeléket készítünk belőle? Paprikás krumplit, paradicsomos burgonyát, paradicsommártást. Mutassatok paradicsomnövényt! Kinek a szülői természetnek paradicsomot? Hol természetük? Melyik részéért természetük a paradicsomot? Bogtyójáért. Miről ismered meg a paradicsomnövényt? Elmondják.

2. *A gyermek tételünkre vonatkozó ismereteinek kikérdezése.* Kérdéseket adok fel az egész osztálynak azért, hogy meggyőződjem, mit tudnak helyesen, hibásan, vagy mit nem tudnak tételünkből a tanulók. Amit helyesen tudnak, abban megerősítem őket. Amit hibásan tudnak vagy nem tudnak, annak a helyesbitése vagy megismertetése lesz a tanításom célja. Főbb kérdéseim például a következők:

a) Hogyan szaporítják a paradicsomot? Melyik paradicsomnak alkalmas a magja vetőmagul? Hogyan nyerik a paradicsommagvakat? Mikor vetik el? Hová vetik? Miért vetik el a paradicsommagot melegágyba? (1. célkitűzés).

b) Mikor kell megszántani a talajt a paradicsom alá? Miért kell már ősszel megszántani? stb. (2. célkitűzés). c) Egyforma nagyok-e a

levellei? Miért előnyösek a paradicsomon a különböző nagyságú levelek? (3. célkitűzés). d) Mennyi 1 kg. paradicsom ára? Mennyi volt 3–4 héttel ezelőtt? Mikor kapunk legtöbb pénzt a paradicsomért? Hogyan természetünk korai paradicsomot? (4. célkitűzés).

3. *Cél vagy célok kitűzése.* A gyermekek feleleteiből észrevett hézagokra problémászerűen rámutatok. Például: Megtanuljuk, hogy a) miért kell melegágyba vetnünk a paradicsommagvakat? b) Miért kell már ősszel megszántanunk a talajt a paradicsom alá? c) Miért előnyösebbek a paradicsomon a különböző nagyságú levelek. d) Miként természetünk korán paradicsomot?

II. Tárgyalás.

Az új ismeret nyújtása: Az észrevett hiányokat megfigyeléssel vagy következtetésekkel pótolom,

a) A tanulókkal a mellettük levő paradicsomnövényekről választatok olyan paradicsomokat, amelynek a magvai vetésre használhatók. Megtörténik. A leszedett paradicsomok bírálata. Megállapítottam, hogy a legnagyobb, legsimábbhéjú, hibátlan paradicsomok magvai alkalmasak vetőmagnak. Ezután 2–3 gyermekkel paradicsommagvakat fejtetek ki s lószórszítan atmoszféra. Ismertetem a magvak szárításának és a téli megőrzésének módját. Miért vetik melegágyba? Megfigyeltem a paradicsom növény elágazását, hosszúságát s kitaláltam, hogy csak a növésehez 6–7 hónapra van szükség. Közlöm, hogy a paradicsomnövény érzékeny a hideg iránt, mert meleg vidékről származott, (Amerika) Emiatt csak májusban lehet a kertbe kiültetni. A kertészkedő ember Istentől nyert észlel talála ki a melegágyat, amelyben addig növeszti a palántákat, amíg azok ki nem ültethetők a szabad földbe. Érdeklődöm a palántázás módja iránt. Ezt tavasszal fogom a kertben végeztetni velük. Most csak azt hangsúlyozom, hogy a palántákat mélyen, egészen az alsó levelükig kell a földbe dugnunk, mert csak így nőhet annyi gyökerük, amennyire az ilyen nagy növénynek szüksége van.

b) A földből előzetesen hosszú gyökerekkel kiásított paradicsomnövény gyökérzetét megfigyeltem, s megállapítottam, hogy a paradicsomnak

sok ennivalóra van szüksége. Ezért már ősszel jó mélyen fel kell ásni a talajt, hogy abba télen sok eső, hóle beleszivároghasson. Az ősszel felásott vagy felszántott földbe 14-szer annyi víz szivárog bele, mint az ásatlanba vagy szántatlanba. Aki sok paradicsomot akar természetelni, az a paradicsom földjét jól trágyázza meg.

c) *Észrevétemem,* hogy a paradicsomnövény karóhoz van kötve. Kihúzom a karót mellőle s kitaláltam a karózás szükségességét. Észrevétemem, hogy a paradicsom levelei különböző nagyok s ezek okai iránt érdeklődöm. A levél a növény gyomra. Mi sem nyersen eszük meg a krumplit, húst, hanem azt *tűzőn* megsűzzük vagy megsűtjük. A növény is ilyenfóman van. A gyökerekkel felszivott nyers ennivalót a levél csak *napsütésben* képes olyanná alakítani hogy abból a paradicsom teste növekedhetik. Isteni bölcsesség, hogy a nagy levelek között kicsinyek is vannak, mert az ilyen mozaikszerűen elhelyezkedő levelek nem árnyékolják be egymást; mindegyiküket éri a napsütés.

d) Kitaláltam, hogy az az ember kap legtöbb pénzt a paradicsomjáért, aki legkorábban képes paradicsomot természetelni. Hogyan természetünk korai paradicsomot? A hezasszólasokból és az irányító kérdéseimből megállapíthatjuk, hogy korai paradicsomot úgy természetünk, ha a legkorábban és legelővőbbben termő, egészséges tövek szép formájú, sima felületű, elsőként megerő bogtyóiból fejtjük a magvakat s ezeket minél erősebbre neveljük a melegágyban. A korántermő paradicsom magvaiból szintén korántermő paradicsom nő. Többet ésszel, mint erővel.

A tanító legyen az osztály közös munkájának irányítója, a vitás kérdések végső megoldója. Hallgassa meg mindenki véleményét!

III. Begyakorlás.

1. *Összefoglalás, rendszerezés.* Rendet teremtek abban, amit tételünkről a gyermekek tudtak és a tanításom folyamán megismertek. Miért vetjük a paradicsommagvakat melegágyba? Meddig dugjuk a paradicsompalántát a földbe? Mikor szántjuk meg a paradicsompalánta alá a földet? Miért előnyös a paradicsomnövényre az, hogy a nagy levelei között kicsinyek is vannak? Hogyan választjuk meg a

paradicsom vetőmagját? Hogyan tartjuk el tavaszig? Hogyan termesztünk korai paradicsomot?

2. *Alkalmazás, vonatkoztatás a gyermek életére.* Miért termesztjük a paradicsomot? Hányféleképpen elkészítve fogyasztjuk a paradicsomot? Miért főzik be a paradicsomot? Egészséges, sokatérő táplálék.

3. *Koncentráció.* Összehasonlíttatom a burgonya és a paradicsom bogóját, leveleit. Megállapítottam, hogy rokonok.

4. *Házi feladat.* Hasonlítsd össze a karóhoz és a karóhoz nem kötött, földrefekvő paradicsom bogzóinak számát, nagyságát. Írjátok le, hogyan főzik be télire a paradicsomot!

KARCOLATOK.

Az „Anyák napja“ végtelenül bájos, magasztos iskolai ünnepély, melynek nevelő hatása szinte megmérhetetlen. De közönséges, unalmas iskolai leckeünnepélye sülyed, ha a gyermekek minden évben fogadalmat tesznek. A fogadalom üres szóvá, felmondott leckeve lesz. Elveszti komoly, magasztos jellegét. Az „Anyák napját“ fogadalmattal, minden évben csak a IV. osztály rendezze meg! A többi osztály csak vendég legyen azon az ünnepélyen. Az alsó osztályok áhitattal figyelnek s készülnek a saját fogadalom tételükre. A felsőbb osztályok pedig emlékeznek s önmagukban utítják meg fogadalmukat és a jószándekot.

Három testgyakorlat és egy nyelvi magyarázat óra van a heti órarendben. Tornateremünk nincsenek. A téli hónapokban alig tudunk mit kezdeni a 3 tornaórával. Ugyanakkor nem vagyunk képesek dülöre jutni a nyelvi magyarázatok forrásaiból fakadó helyesírás és fogalmazással. Miért ez a sürgető mohóság? Mire való az I—II. osztályos fiúk és leánykák — akik épen ma, nagyobbára rosszul tápláltak, véznak, vérszegények, fejletlenek — a heti 3 tornaóra? Nem volna-e célravezetőbb heti 1 testgyakorlat mellett naponta 10 perces szobatorna, amit a tanteremben, tavasszal és ősszel a szabadban végezhetnének? A felszabaduló órákat pedig a nyelvi magyarázat és a

helyesírásnak adnánk! Mert a nyelvtani fogalmakat egy-kétszeri hallásra nem képesek meg rögzíteni a tanulók. *Repetitio est mater studiorum.* De mikor? Heti egy óra mellett!

Ifju és tetterős kartársainktól gyakran halljuk, hogy a tankönyvek teljesen feleslegesek! Mindent megtaníthatunk a beszéd-értelem gyakorlatok segítségével! Ez szent igaz! De a felfogott anyagot a gyermekek csak a gyakori alapos ismétlés útján rögzítik meg! Könyv nélkül pedig hogyan ismétljünk? Mindannyiszor mi mondjuk el ugyanazt a gyermekekkel? Meddig bírjuk ezt tődövel? Hiszen már ma is akkordokban sípoló tődövel beszélünk, mi öregekben, a tődövész ellen és edzük, vezényeljük a tanulókat a tornaversenyekre!

Ezzel kapcsolatban jut eszembe egyik közgyűlésünk, amelyen — az ebéd utáni emelkedett hangulatban levő tagok — kézzel-lábbal tiltakoztak az automatikus előlépéssel együtt emelkedő címek ellen. Hiabavaló volt Galla Endre elnökünk józan intelme: az automatikus címemelkedést leszavazták. Ha ma egy igazgatói állás megüresedik, látni kell azt a rohamot! És nem is itéli el senki az ambíciót, az előtörést! Azok a jó tüdejű, erős, ifju tanítók is kifárnak egyszer. Akkor bannak, sirainak meg, ha a tankönyveket most kiküszöbölünk!

A középiskolákban sokkal több gyermek bukik „magyar“-ból, mint „latin“-ból, vagy „német“-ből. Mi ennek az oka? Nincs meg a kapcsolat az elemi és a középiskola között! Az elemi iskolában nem tanítunk, — tanterv szerint — nyelvtant, csak beszélgetünk róla. A középiskolában pedig elvárják a nyelvtani alap tudást. És itt a zökkenő! A „beszélgetés“ gyorsan kipárolg a fejből. Vannak túlzók akik még azt sem engednék meg, hogy nevén nevezzük a mondatot, a beszéd és mondatrészeket. Inkább beszéljünk azokról nyakatekert körülírásokban! Óvakodjunk a szélsőségektől! Legjobb itt is a középut! Teremtjük meg a középiskolához a kapcsolatot! Ne csak beszélgessünk, de itt-ott tanítsunk is nyelvtant. A cél a helyes írás! A módszer a tanító discretionális joga. Nem okvetlenül kötelező vesszőparipára ülni!

Vajay József.

HIVATALOS RÉSZ

2724—1932. szám.

Tárgy: Facsetetek igénylése.
Valamennyi elemi iskola tek. Igazgatóságának és Tantervének!

A VKM. úr f. évi szeptember hó 21-én kelt 73.236—1932 VII. sz. alatt közölte velem, miszerint a m. kir. földművelésügyi Miniszter úr közölte a kultuszminisztériummal, hogy az iskolák tanulói által végzendő fásítások és erdősítések céljaira szükséges erdei facseteteket és suhángokat — amennyiben az államerzészeti csetetekertekben készletfelesleg áll rendelkezésre, — a készlethez mérten és az állami csetetekertekben átveve díjtalanul, vagyis a termelési és kiemelési költség elengedésével fogja kiszolgáltatni.

Amennyiben a cseteteket vagy suhángokat vasuton kellene rendeltetési helyükre elszállítani, a csomagolási és szállítási költségek a folyamadót terhelik.

A fenti VKM. körrendelet alapján közlöm a Cimmel, hogy az őszi erdősítésekhez szükséges erdei facseteteket és suhángokat minden évben legkésőbb július hó végéig, a tavaszi ültetésekhez szükséges facseteteket és suhángokat pedig legkésőbb október hó végéig az ültetés helyére illetékes m. kir. erdőigazgatóságnál vagy m. kir. erdőhivatalnál szóban, vagy írásban kell igényelni. Az igénylésben meg kell jelölni a beültetendő terület helyét (közseg, dűlő), minőségét (kopár, vízmosásos, futóhomokos terület, vágás, tisztás, stb.) kiterjedését, a szükséges csetetek, illetőleg suhángok fajtát, korát és mennyiségét, az ültetés idejét a jelentkezőnek vagy megbízottjának pontos címét (lakóhely, utolsó posta) és szállítás egyéb feltételeit.

Elkészen, valamint a földművelésügyi Minisztériumhoz közvetlenül, vagy más hatósághoz benyújtott igénylések figyelembe nem vétetnek. A csetetek és suhángok tavasszal március és április hónapban, ősszel pedig október és november hónapban kerülnek kiadásra, illetve kiszállításra. A m. kir. földművelésügyi Miniszter úr egyidejűleg utasította a m. kir. erdőigazgatóságokat, hassanak oda, hogy a kerületükben-levő nagyobb faiskolák tulajdonosai és csetetekerttel rendelkező nagyobb erdőbirtokosok az iskolai fásítások és erdősítések szükséges cseteteket és suhángokat az iskolák kérelmére lehetőleg díjtalanul szolgáltatassák ki.

Fölkérem a tek. Címet használja fel ezt a kedvező alkalmat és a kedvezményes facsete-

téket beszerezni el ne mulassza. Iskolálgatógatásunk során ellenőrzésünk erre is jog terjedni. Szolnok, 1932 október hó 24-án.

Bihary István.
vez. kir. tanfelügyelő

Iskolánkivüli népművelés

Szám 468—1932

Valamennyi Helyi Népművelési Bizottságnak
Nagyméltósága miniszter úr 63, 358—1932 IX. ú. o. számú rendeletére tudomására hozzuk, hogy Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye által kiadott Egészségügyi Ismeretek című népművelési vezérkönyv még kapható kedvezményes áron 6 p. 60 fillérért.

Felhívom Cimed, hogy amennyiben szüksége volna e kiváló népművelési vezérkönyvre úgy azt Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Iskolánkivüli Népművelési Bizottságától (Budapest Vármegeyháza) annál is inkább rendelje meg, mert kedvezményes áron csak rövid ideig kapható. Szolnok, 1932. október 24-én.

BIHARY ISTVÁN ügy. elnök, vez. kir. tanfelügyelő.

H I R E K

Halálozás. Romhányi Sándor ny. székesfehérvárosi iskolaigazgató 61 éves korában Budapesten elhunyt. 10 éven át volt lapunkban értékes és szorgalmas munkatársa. Egymástól jelentek meg érdekes cikkei, melyek a napi tanügyi eseményekkel foglalkoztak. De alig volt tanügyi lap, amelyben nevével ne találkoztunk volna. Pedagógiai és tanügypolitikai cikkeken kívül írt regényt, ifjúsági színdarabot, turisztikai útmutatót stb. Tagja volt Bezsenyi Dániel Irodalmi Társaságnak. Villamos balesetből kifolyólag évek óta ágyban fektett, míg f. hó 9-én fáradhatatlan szelleme elhagyta a mezőgazdaságra kényszerített testet. Az Úr adjon neki pihenést, békés nyugodalmat!

Hivatal áthelyezés. A várm. kir. tanfelügyelői hivatal a f. évi október hó 20-án a gróf Szapáry-utca 2. sz. alatt lévő Nerfeld palota I. emeletére költözött át.

Igazgatói kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a szolnoki állami iparostanonc iskolai igazgatói állást főhivatású állású szervezte át s ezen igazgatói állásra Nagy Géza okl. középiskolai tanárát nevezte ki, aki csidig a szegedi iparostanonc iskolájánál működött. Ezzel kapcsolatosan az iskola eddigi igazgatóját Csiky Józsefet felmentette és neki kiválóan példányos munkásságáért meleg köszönetét és elismerését nyilvánította.

Helyettesi megbízás. Machoviczné Somogyi Mária okl. polg. isk. tanárnő helyettesi megbízást nyert a törökzentmiklósi—alattai áll. el. iskolához.

Miniszteri elismerés. A vall.- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Kantz Ida* szolnoki és *Molnár Béla* mezőtúri áll. el. isk. igazgatóknak, nyugdíjazásuk alkalmával, példás és eredményes munkásságukért, amelyet a négy évtizeden át a népoktatás terén kifejtettek, meleg elismerését és köszönetét nyilvánította.

Az országos tanítóegyesületek elnökei illetve megbízottai fontos tanácskozást tartottak a múlt hónap 24-én Budapesten. A tanácskozás tárgya a tanítói egység megteremtése volt. Egyhangú vélemény szerint csak az általános vármegyei tanítóegyesületeken keresztül alakítható ki az igazi tanítói egység. Addig azonban szükség van az egység dokumentálása végett, hogy az országos egyesületek elnökeiből központi bizottság alakuljon. A központi bizottság határozatának végrehajtását a Szövetségre bízták.

A miniszternél. Hóman Bálint kultuszminiszter okt. 24-én fogadta a magyar tanítóegység képviselőit. A küldöttséget Rákos István kir. tanácsos, az Orsz. Tanítószövetség elnöke vezette. Résztvettek a küldöttségben az Állami Tanítók Orsz. Egyesülete képviselőiben: Galla Endre, vitéz Csorba Ödön, Berkenyi Károly, Tirkánits József, a Kath. Tanítók Országos Egyesülete nevében: Bajnok Géza, a Gör. Kath. Tanítók Orsz. Egyesülete képviselőiben: Reskó János, az Orsz. Ref. Tanítóegyesület képviselőiben: Ormós Lajos, az Ág. Ev. Tanítók Orsz. Egyesülete nevében: Grieszhaber Henrik és Dex Ferenc és az Izr. Tanítók Orsz. Egyesülete nevében: Schichtantz Ármin.

Rákos István üdvözölte az új minisztert és rámutatva a tanítóegység nehéz helyzetére, arra kérte a minisztert, hogy jogos és méltányos kívánságait és törekvéseit támogassa.

Hóman Bálint kultuszminiszter örömmel látta a magyar tanítóegység egységét. Rögtöni segítséget ígért a helyi javadalmak ki nem szolgáltatása miatt nyomorba jutott tanítóknak. Kijelentette, hogy hivatalba lépésekor első aktája a tanítóegység ügye volt. Bizakodással tekint a tanítóegység munkálkodása elé, melyből az egységes magyar nemzeti lélek kialakítását várja. Az értékegységek ügyét törvényjavaslattal óhajtja rendezni. A VII. fizetési osztályba való kinevezés ügyét is szíven viseli.

A küldöttség örömmel vett tudomást, a már megtörtént és folyamatban lévő intézkedésekről. Megnyugvással távozott abban a reményben, hogy az utóbbi évek sérelmei nem fognak szaporodni, hanem bízalommal várhatja azoknak fokozatos megszüntetését.

Családi okból cserélne r. kath. tanító Szajolból, Szolnoktól 10 km.-re fővonal mellett állami tanítóval. Bővebb értesítést ad Schiészler Hugó, Szajol.

Kartársak szives figyelmébe. A nyugtázások rovataban csak a hó 5-ig kéz-

hezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatát is kiserjék figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekkszámokra eszközölhetők.*

Nyugtázások. Tagdíj címen: Butyka Etelka 4 P. Tiszaföldvár, Kmettyó Pál 8 P. Tiszasüly, Kocsis Ilona 18 P. Felsőzászaberek, Rovny E-tel 16 P. Tenkepuszta, Soós J. 4 P. Soós Józsefné 4 P. Sikolya Albert 4 P. Ladányi Eva 4 P. Kerekes Eszter 4 P. Movik János 4 P. Illyés Margit 4 P. Tiszaföldvár, Dobai József 8 P. Felsőzászaberek, Csiky Ernő 2 P. Csiky József 2 P. Koszka József 2 P. Vajay Józsefné 2 P. vitéz Szatmáry Lajosné 2 P. Dr. Rímóczy Józsefné 2 P. Ferenczy Sándorné 2 P. Muha Mária 2 P. Horváth Jolán 2 P. Hunyor Ilona 4 P. Dr. Zs. Tóth Gáborné 4 P. Sebestyén Mária 6 P. Mógor István 2 P. Zelenka Mártonné 2 P. Dr. Kovács Jánosné 4 P. Veress Mihály 2 P. Nagy Károlyné 2 P. Pethes Gyuláné 2 P. v. Haam Sándorné 2 P. Szolnok, Resz József 2 P. Resz Józsefné 2 P. Nagy Tiborné 2 P. Hajdu Lászlóné 2 P. Renner Lászlóné 2 P. Szurgyi Pál 2 P. Oldall István 2 P. Kovács Nándor 2 P. Kovács Nándorné 2 P. Röpper Nándorné 2 P. Csillik Mihályné 2 P. Szabó Béláné 2 P. Rákóczifalva, Jancsó Jolán 12 P. Dévaványa, Szűcsné. K. Gizella 4 P. Merk Andor 4 P. Nyilas János 4 P. Kozelka Károly 4 P. Bakos Jolán 4 P. Varga Károlyné 4 P. Szöllősiné. J. Vilma 4 P. Tisza kúrt. Markóth Dezső 4 P. Markóth Dezsőné 4 P. Vida Gyula 4 P. Vida Gyuláné 4 P. Kiss Sándor 4 P. Tury Margit 4 P. Tyepiczky István 4 P. Homok. Varga Mária 8 P. Janoshida, Simon Lőrinc 10 P. Molnár Mihály 12 P. Molnár Mihályné 12 P. vitéz Ligeti István 4 P. Tiszapüspöki, Schafferné. F. Gizella 4 P. Jászládány, Grünfeld Berta 8 P. Turkeve, Nagy Zoltán 8 P. Kenderes.

Temetkezési díj címen: Wittmanné B. Anna 2 P. Jászberény, Dobos Andrács 5 P. Tiszaföldvár, Czifra Sándor 10 P. Totola József 2 P. 40 f. Hunyor Ilona 1 P. 20 f. Dr. Kerekes Sándorné 1 P. 20 f. Hajós István 3 P. 60 f. Kiss Vilma 1 P. 20 f. Viczián Ilona 1 P. 20 f. Szolnok, Merk Andor 3 P. 60 f. Tiszakúrt.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-lét.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszereléseknél, irógepeknél és
írógépszallagokból. **Üzleti könyvek árára.**
Dobozgyűjteményben készülnek az ellásmérien legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti ábrák.
A vidéken legjobban berendezett könyvtárakban készült a
legtartósabb kivételű könyvkötéseket, a legegyszerűbből
a legkényesebb izlést is kielégítő díszművekig.
Könyvnyomda elegáns, tisztes kivételben, a
legolcsóbb árak mellett készíti filcéket,
könyveket, rólapokat, táblázatokat
lakodalmi és ball meglepetési
és minden fajtájú **nyomdai munkát.**

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek árára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

**A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVECSKE” kapható. ROTH Ára netto 24 fillér.**

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanönyvek

Tanszerek

Hőnyvhőlések

Nyomtatványok

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem
a régi mellett ugyanab-
ban az épületben van.

XXV évfolyam.



12. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

Felolós szerkesztő:

Greczmajer Károly

Felolós kiadó:

Csiky Ernő

Szolnok, 1982. december hó

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR.

KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható :

Iskolai nyomtatványok.

645. Helyreállítás elszámolás
646. Belsőeljárás
647/a. Állami elemi népsk., óvodai gondnoka (együttes) költségvetés, költv
647/b. Állami elemi népsk., óvodai gondnok (együttes) költségvetés, költv
648. I. Kimutatás beiratai díjakról
649. II. Kimutatás egyenessadókrol, 3%, 3%-os pótdáváltságról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozzájárniásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat kölcsönfórtéslzt. tervezeiből
654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokrol
658. Napzámjegyzék

- 659/60. Népsk. helyi tanmenet A), () belv B) kölv
661. Könyvtári költségvetés
662. Könyvtári pénztári napló és számadás kötv
663. Állami elemi iskolai (kisdodovodai) anyagszámadási könyv. Kötv. 5 évre
663. Áll. elemi isk. (kisdodovodai) anyagszámadás*
665. Kimutatás ingyen-funkönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Közs. isk. számadás
668. Népsk. isk. költségvetés
669. Isk. alapanyag-számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés érbeveendő épületek számára
675. Postai feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beirási díj kezelési napló*

803. Iktatókönyv Iktatókönyv, kötv, tárgymutatóval ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
824/c. Állami elemi iskolai és óvodai számadás kötv
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népsk. isk. (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
844. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára (1 ív = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 ív = 2 példány)
950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

915. Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)

940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Sejejtézési jegyzék (5. sz. minta)*
942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kiszórelvél törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szept. 1-től.)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról

11. m. Értesítés tanoncviznyoba lépő tan- kötelesről
12. m. Értesítés tanoncviznyoból ktlépett tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából ktlépett tan- köteles gyermekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gond- viselőjéhez
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beirata elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beirataásra
20. m. Értesítés hivatalból való beirataásra
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély

23. m. Kimutatás igazolatlanul maradvó gyermekekről
25. m. Feljelentés a nevelésr. vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszab- bitására
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló ktrótt büntetés- penzekekről*
29. m. Nyilvántartó-napló ktrótt bírág pénzkekről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírsgdolás
35. m. Pénznapló büntetépénzekekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismátó-iskolák számára.

A vállas- és közoktatásügyi m. kir. minisz- terium 1922. évi 139.109. sz. rend. előír. 1-41. mintájú nyomtatvány

703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljára

az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

Kisdodovodák számára.

724. Felvételi napló.*
726. Mulasztási napló*

727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére

729. Bizonyítvány állandó menházakat ve- zető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Költségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*

750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány

754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
768. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készülték és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és posta útdíjjal küldjük meg.

A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkülső népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Tanítóegyesület.

Felelős: Halász Dezso hángyompondatában
Szolnokon (Kossuth-tér.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Előzetes díjazás a reklámokban Csiky Ernő
egyesületi pénztárhoz, a lap szellemi részét
szólóhoz közlésmények a szerkesztőség címe-
re Szolnok, utcai címe: Kossuth-tér. Megjeleni-
sége nem adható vissza.

Új magyarok.

Írta: Bene Lajos.

Rendkívüli időkben élünk. A megpróbáltatások sorozatai egymást követik életünkben. Mindenki tudja, látja, hogy a régi csapásokon nem haladhatunk, új utakra van szükségünk, melyeken a zivatáros időkben is mehetünk előre. Rohatjuk az újabb századokat nemzetünk történetében.

Új alapokra fektetett nevelésünk, tanításunk s ezzel kapcsolatosan száz és száz cikk mind azt mondják és kívánják, hogy a jövő nemzedékünknek emberebb embernek és magyarabb magyarnak kell lennie, mint mi vagyunk. A jövő nemzedék nevelésének célkitűzését a mindennapi élet, társadalmi állapotok, gazdasági helyzet mind igazolják, sőt egyenesen megkövetelik, hogy a nagy világválság folyamata alatt olyan nemzedeket neveljünk, hogy minden megpróbáltatást kialsjon, az idők viharával szembe szálljon és utána nemzeti életünket úgy folytassa, hogy a régi fény és dicsőség áradjon a magyar-nemzetre. Különböznél elveszünk.

Sok-sok javítani valónk van. Egész életünket, felfogásunkat, eddigi gondolkodásunk vizsgálat tárgyává kell tennünk és nekünk tanítóknak ez kétszeres kötelességünk, hogy a jövő nemzedékét a helyesebb úton, edzetten, erős kézzel nevelhessük.

Tantervünkben benne van minden, az új utasítás részletei is azokat, a keresztülvitel módjáról tájékoztat, de a legaprólékosabb részletekkel nem foglalkozik teljesen kimerítően, a tanító ügyességére bizza, hogy a zsenge gyermeki lel-

ket töltse meg érzelmekkel, tegye fogékonyá és képezze értelmüket az ismeretek megszerzésére, akaratát erősítse, edzze az elszántságit.

Nincs különösképen hangsúlyozva, de benne van a tantervben, hogy új magyarokra van szüksége a hazának, akik igazi vallásosak, erkölcsösek, törhetetlen hazafiak, szociális érzéssel teljesek, akik tudják, hogy akik a haza földjén élünk, mind testvérek vagyunk. Tartozunk bármely felekezethez, társadalmi osztályhoz vagy réteghez, legyen bármilyen a foglalkozásunk, vagyoni helyzetünk, mind ennek a hazának fiai vagyunk és nemcsak jogaink, hanem kötelességeink is vannak és azokat teljesíteniük kell és pedig mindenkinek olyan mértékben, amilyen mértékben a jó Isten megáldotta szellemi vagy anyagi javakkal. Meg kell érteni, hogy a jó Isten nem azért áldott meg minket kincsekkel, hogy azokkal fényelgünk, rideg közönnyel, lenéző göggel menjünk el gyöngébb honfitársaink, a szegénység, a nyomorúság mellett. Nem az feladata a jó módnak, az emelkedettségnek, hogy a gyöngét, a nyomorultat kihasználja és erre tudatában zsarnoki módon a társadalmi egyenlenség magvait szórja és akadályozza azt a kívánatos folyamat erősödését, hogy minden társadalmi osztály és réteg egymást megértse, megbecsülje, szeresse és együtt haladjon kéz a kézben, mint az új magyarok teljes egysége.

Az embernek elszorul a szíve, ha látja: milyen határtalan az önzés, önértékek kielégítése. Nagy és sokra hivatott tömegek nem látják saját magukon kívül semmit. Különböző módokon kell rákényszeríteni arra, hogy emberbaráti

és hazafias kötelességüket teljesítsék. Ne ássák saját maguk és a nemzet sírját.

Adventben vagyunk. Várjuk a Jézus születése eljövételének napját, a szeretet ünnepét. Felcsendül a földkerekségen mindenhol, ahol Krisztus követői élnek, az angyali kar éneke: „Dicsőség a magasságban Istennek és békeség a földön az embereknek“. Egy estére öröm tölti be a szíveket. Az uccái zaj elnémul, a családokban meleg szívek dobognak, gyermeki kacaj között szeretetet sugároznak a szemek és mindenki érzi, hogy a legszebb ünnepet, a legboldogabb napot éli az esztendőben.

Mi kezünkben van az ifjuság. Jó volna, ha egy nagy Adventet tartanánk az iskolában. — Készülnénk még teljesebb mértékben a hosszabb karácsony ünnepére. Jó volna, ha Jézus Krisztus nálunk, velünk maradna állandóan. A szeretet ünnepe ne csak egy estére, egy napra terjedjen ki, hanem minél hosszabb időre, esztendők hosszú sorozata folya össze szeretetben.

Milyen nagy ünnepet üheltnék Jézus születése napján, ha új magyarok a Krisztus szeretetével testvériesen összeolvadva élnének. Hogy ezt elérjük, vagy legalább is megközelítsük, a legtöbbet mi, tanítók tehetünk. Dolgozzunk úgy, hogy a lelkünkben mindig zengjen az ének: „Dicsőség a magasságban Istennek...“ Hátha az új magyarok lelkét megtermékenyíti s minden cselekedetükből zeng az ének.

Pedagógiai szeminárium.

Rovatvezetők: **Bihary István**, vez. kir. tanfelügyelő.
Óreczmajer Mátoly áll. el. isk. igazg.

Beszámoló.

Az új tanterv keresztülvitelével kapcsolatos módszerjavító törekvések hatásáról és eddigi eredményeiről.

A Kunszentmártonban tartott pedagógiai szemináriumi előadáson felolvasta: dr. Nagy Lajos karcagi ref. tanító.

Bizonyos mértékben kényes és nehéz helyzetben érzem magamat akkor, amikor Önök előtt az a megtisztelő és egyébként igen kedves feladatot igyekszem erőmhöz képest teljes-

síteni, hogy az új tanterv életbeléptetése óta eddig már eltelt 6-7 esztendő munkájáról, kísérleteiről, tapasztalatairól és eredményéről beszámolót adjak. Valamint, hogy az eddig tapasztaltak alapján a további tennivalókat illetőleg néhány irányelvet szabjak.

Kényes és nehéz e kedves kötelesség teljesítése egyrészt azért, mert én, aki kísérleteztem eddig, s mondhatnám ma is kísérletező vagyok, az ilyen pedagógiai szemináriumokon magam is inkább tanulni, mint másokat tanítani szeretnék. Jól tudom azt is, hogy az itt jelenlevők között az új tanterv keresztülviteléről már sokat munkálkodott, értékes erők vannak, akik az egyes célok megvalósítását, jobban mondva keresztülvitelét másképpen, esetleg helyesebben képzelik és gondolják el. De viszont elgondolom, hogy éppen azért vagyunk itt, hogy az itt szokásos megbeszélések kapcsán az esetleges ellentéteket mindig az ügy érdekében megfelelő komolysággal és ügybuzgalommal tisztázzuk. Egymáson keresztül és egymástól mintegy tanuljunk. Egyedüli együttes célként lebegvén szemünk előtt az új tanterv vallás-erkölcsi nemzeti és értelmi tökéletes célkitűzéseinek az ugyancsak lehető legteljesebb megvalósítása. Éppen ezért szeretettel hallgassák meg, észrevételeiket és esetleges más felfogásaikat is minden aggály és hátsógondolat nélkül tegyék meg, mindenkor szem előtt tartván, hogy egységes és közös célunk: a tökéletesség felé törekvés.

Amikor az új tanterv a nagyméltóságú m. kir. vallás-és közoktatásügyi minisztérium 1467 sz. rendeletével 1925. évi május hó 14-én kiadatott és ugyanezen év szeptemberében életbe léptetett, az érdekelt tanítóóság egy tekintélyes hányada mondhatnók tulnyomó többsége az új tantervet illetőleg tanácstalanul, tétován és aggodalmak között állott. Az érdekes és jellemző felfogások különbözőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy az új és régi tanterv közötti különbséget és hasonlóságot illetőleg a tanítók részéről homlokegyenest ellenkező felfogások alakultak ki és kaptak lábra. Voltak közöttük olyanok, akik nem mélyedvén el kellőképpen az új tanterv tanulmányo-

zásába, s annak csak külső formáját nézvé, benne csupán egy újabb tanítani és tudnivalókkal kibővített régi tantervet láttak. Mások éppen ellenkezőleg, az új tantervet a szó megfelelő értelmében forradalmi és radikális lépésnek és újításnak látták, mely minden addigi célkitűzést és kívánalmat az egész addigi iskolai munkát félredobván, új célkitűzés, új kívánalmak és új munka elé állítja a tanítóóságot. Ez utóbbi irány képviselői éveken sőt évtizedeken át folytatott, megszokott és bevált tanítási módszereikben és eredményeikben érezték magukat megtámadottnak és éppen ezért merőben fölösleges félelemmel és aggodalommal tekintettek fel erre a hirtelen eléjük felmeredt fantomra: az új tantervre. Ismét mások, akik lelkiismeretes aggodalommal a részletekbe is elmerülni igyekeztek, az új tanterv keresztülvitelét több vonatkozásban egyenesen lehetetlennek gondolták. Így pl. azt a célt, amelyet az új tanterv a fogalmazás tanításánál a tanító elé kitűz, azzal a részletességgel, alapossággal, az egyes fogalmazási munkálatok egyenként való és minnél gyakoribb áttekintésével, impurumok és tisztázati anyagok elkészítésével, a mai iskolázattal rendszer és sokszor túl magas növendéklétszám mellett, különösen a természetszerűleg alacsonyabb szellemi színvonalon álló I. II. és III. osztályokban, de egyébként is kivihetetlennek gondolták. Felmerült ennél a tárgynál az az aggodalom is, hogy a kívánt megfelelő eredmény eléréséhez a tantervben megszabott óraszám kevésnek fog bizonyulni. Aggályos volt sokak előtt a természettajzi- és gazdaságtani ismereteknek az új tanterv szellemében való új tanítási módja és módszere. Szemben a régi tanterv által kívánt tisztán értelmi eredménnyel, melyet a tanító tisztán könyvből, a tudnivalók egyszerű beemlégtetésével a legszelbebb és legmutatósbabban elérhetett. Az új tanterv ennél a tárgynál is az élettel való eleven és mély kapcsolatot kíván, melynek eszköze szintén természetszerűleg nem lehet más, mint az új tantervben igen gyakran és igen helyesen hangoztatott, sarkigazságszerű vezérelv: a szemléltetés. A mai idők tanítója tehát szokatlan és új munka előtt áll akkor, mikor sokszor

fogyatékos szemléltető felszerelések mellett érzi, hogy az anyagot szemléltetnie kell. Nem gondolván természetesen arra, hogy rendelkezésére áll megfelelő és hűséges szemléltető anyagként maga az eleven természet. Itt is felmerült az az aggodalom, hogy kevés lesz az óraszám.

A nyelvi ismeretek tanításánál nehézségeket láttak sokan abban, hogy az eddig megszokott, nekik kényelmes és beidézett grammatizáló nyelvtanítástól magára az élő nyelv eleven tanítására kell áttérniük. Magam is úgy érzem, meg kell vallanom, hogy a nyelvi magyarázatok és helyesírás tanítása az új tanterv keresztülvitelének még mindig problémája. A nyelvtanítók és nyelvtanítók — úgy tetszik — biztosabbak dolgukban. Ebben a kérdésben — megvallom — az ilyen pedagógiai szemináriumi összejöveteleken magam is mindenkör szívesen tanulok, örömmel és készséggel veszek föl magamba módszerjavító adatokat és törekvéseket. Hiszem és remélem azonban, hogy az új tanterv keresztülvitelének ez a szerintem ma még problémája, megbeszélések, pedagógiai szemináriumok és különösen a kiadandó végrehajtási utasítás kapcsán már a közeljövőben kétségtelen és félreérthetetlen megoldást fog nyerni.*

Mindeme felmerült felfogásokat és aggályokat, az új tanterv életbeléptetése óta már eltelt idő alatt, igen nagy mértékben — sokszor 100 %-ig — tisztázták és eloszlatták a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium igen jól bevált, értékes és megbecsülhetetlen új intézményét: a pedagógiai szemináriumok. Érdekes jelenségek voltak itt ugyanis tapasztalhatók. Kartársaim között is bizonyára voltak sokan olyanok, akik az ilyen pedagógiai szemináriumokon eleinte az ott tárgyalandó fontos kérdések iránti teljes közömbösséggel jelentek meg. Voltak bizonyára igen sokan, akik hosszú, sokszor évtizedes tanítói gyakorlatukban megszerzett konzervatívizmusukban érezvén magukat megtámadottnak, a nekik — jóhiszeműen — helytelennek és az addigi jó iskolai eredményt kockáztatónak tetsző új felfogások és módszerekkel szemben egyenesen ellenszenvvel viselkedtek. (Folyt. köv.)

*Időközben megjelenő.

Választmányi gyűlés.

A Vármegyei Ált. Tanítóegyesület december 6-án választmányi gyűlést tartott Szolnokon az Abonyi-úti áll. el. iskolában, amelyen a választmányi tagok nagy része megjelent.

Ferenczy Kálmán egyesületi elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelent választmányi tagokat, majd a beteg titkár helyett, beszámolt az egyesület munkásságáról, amely a közgyűlés óta kifejtett. A vezetőség munkásságának főcélja és súlypontja a tanítói egység megteremtése volt. Ismertette azoknak a megbeszéléseknek és tárgyalásoknak az anyagát és határozatait, amelyek a tanítói egység megteremtése és ezzel kapcsolatosan az Orsz. Tanítói Szövetség újjáalakítását célozták. Rámutatott arra a körülményre, hogy a tanácskozások arra az eredményre vezettek, hogy elfogadták a mi egyesületünk véleményét és javaslatát, amely szerint az Orsz. Szövetség csak a Várm. Általános Tanító Egyesületeken épülhet fel. Bejelentette továbbá, hogy az Internátusi telek átadása ügyében határozott ígéretet kapott Szolnok város polgármesterétől s a ügy a legközelebbi városi közgyűlésen kedvező elintéztést fog nyerni.

Jelentette a választmányi gyűlésnek, hogy az Egyesület nevében üdvözölte vitéz Gombós Gyula miniszterelnököt.

Az egyesület mélységes részvétet fejezte ki Gróf Kieibelsberg Kunó volt kultuszminiszter, Egyesületünk dísztagjának elhunytá alkalmával, amelyre özv. Kleibelsberg Kunóné grófnétől köszönő irat érkezett.

Csiky Ernő a pénztár állapotáról számolt be. A jelentéséből az a sajnálatos körülmény állapítható meg, hogy a tagdíj-leszállítás nem járt a várt eredménnyel, mivel azok a kartársak akik a 8 P-t nem fizették, nem fizették a 4 P-t se. Ily körülmények között az Egyesület se fog tudni eleget tenni fizetési kötelezettségeinek.

Ugyanígy gyenge a fizetési készség a Temetkezési Egyesülettel szemben is, Pedig ha valakit csapás, szerencsétlenség ér, kéri a Temetkezési Egyesület támogatását és számít is rá. Igaz ugyan, hogy a Temetkezési Egyesületünk karitatív és altruista intézmény és a rendszeren

fizető tagok jogait az alapszabály védi, mégis szükségesnek mutatkozik ennek a ferde helyzetnek végleges rendezése. A választmány utasította a pénztárost, hogy a hátralékosokat szólítsa fel utóljára azzal a figyelmeztetéssel, hogy ha fizetési kötelezettségeinek záros határidőn belül nem tesznek eleget, a tagok sorából töröltenek.

A választmány a tavaszi közgyűlés idejét az evvégi iskolai munkatorlódásra való tekintettel egy hónappal előre toltta. Így a közgyűlés máj. 15-e körül lesz.

A választmány a f. évre pályátételül iskolai előadásra alkalmas ifjúsági színdarab megírását tűzte ki. I. díj: 30 P. II. díj 20 P.

Foglalkozott ezeken kívül a választmány Tanító Segély Egylet megalakításának szükségességével Az előmunkálatok elvégzésére illetve előkészítésére bizottságot választott. A gyűlés az elnök záró szavaival ért véget.

KARCOLATOK.

Harmadizben kopogtatunk ezuttal kartársaink íróasztalán, hogy tette buzdítsuk, írásra serkentsük őket. De csak igen-igen lassan ebredszik az érdeklődés, még kritika alakjában is. Pedig mi azt akarjuk elérni, hogy a mi szűkre szabott kis lapunk mindnyájunk lapja legyen, amelybe mindenki elhozza közérdekű gondolatait. Ne csak én, te, ő, hanem: mi, ti, ők is fogassanak! Rövid. távirati stílusban, minden jó gondolatot leközlünk. Jó gondolatok bővében vannak kartársainknál. — Miért ne adják azt közre? Munkára fel!

* * *

Bár annak idején a vármegyeből többen is elmondtuk véleményünket a IV. osztályos földrajz anyagnak az új tanterv szerint való csoportosítása és széttagolása ellen, az újabb tankönyvek is teljesen a tanterv sorrendjé beosztása szerint készültek. Így először megismertetik Csonkamagyarországot és pedig az Alföldet is, a Dunántúlt is három-három részre tagolva. És csak mint holmi „függelék“-et ismertetik azután az „Elszakított részeket“.

Igy az igazi egység képe nem is fog kialakulni tökéletesen soha a gyermek lelkében! Hogy azt elérjük: Nagymagyarország határai, hegyei, vízei és vidékeinek általános ismertetése után ebben az egységben ismertetethetünk csak Csonkamagyarországot. Akkor is mellőzve a főlétséges tagozásokat. Ezt a sorrendet a maj tankönyvek mellett is követhetjük!

* * *

Ismételten hangzott már el kijelentés, (vagy talán tájékozatlan elszólás!) mintha vallás-erkölcsös nevelés és oktatás kizárólag csak a felekezeti iskolákban folyna, az államiakban nem! Ez óriási tévedés. A felekezeti iskolákban többnyire a tanítók tanítják a hittant, az állami iskolákban külön hitoktatók. A vallásos erület teljesen egyéni dolog. Lehetnek igen mélyen-érző, vallásos állami tanítók s lehetnek közönyös, csak kötelességet teljesítő felekezeti tanítók. Akinak a lelkében Krisztus él és eleven szeretet lobog, annak a tanítását, nevelését, minden szavát, tettét ezek hatják át, akár felekezeti, akár állami tanító az illető.

Ahol ezek nincsenek, ott üres, rideg, lélek nélküli munka folyik, akár felekezeti, akár állami tanító legyen is az. De ilyen alig-alig akad a magyar tanítóság között. Ez a pálya meleg szeretetet igényel a tanítótól, ami ha nincs meg főlebrezti és kifejleszti azt benne a gyermekekkel való állandó együttléttel s a kötelességtudással!

Vajay József.

HIVATALOS RÉSZ

2797—1932. szám.

Tárgy: Meseország és gyermeknaptár ajánlása.

Valamennyi elemi iskola tekintetes Igazgató-ságának!

Értesítem, hogy az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság kiadásában megjelenő „Meseország“ a magyar tanítók gyermeklapjával kapcsolatosan 1933. évre is megjelent a Tanulók Naptára.

A naptár ez évben még fokozottabban a népiskolai tanulókhöz alkalmazva, vallás-erköl-

csös és hazafias szellem erősítése és fejlesztése szemellett tartásával szerkesztetett, olyan gazdag tartalmu, olyan gondosan szerkesztett, hogy minden gyermek épülésére alkalmas.

Tankerületem tanítói karának figyelmébe ajánlom ezt, az értékes kis naptárt, melynek közleményeiben sok érték van, amit a gyermekek észrevétel nélkül megszerznek.

A naptár ára darabonként 24 fillér. Azonban csak 20 fillért kell beküldeni darabonként, mert darabonként 4 fillér költségekre, szegény gyermekek jutalmazására visszatartható.

Egyben a Meseország támogatására is felhívom figyelmét. Mutatványszámokat a kiadóhivatal (Budapest VII. Akácia u. 13. sz.) fizikéven küld.

Szolnok, 1932. október hó 18-án.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

2587—1/1932. szám.

Tárgy: Állatvédő Egyesület a Gyermeknaptárt ajánlja.

Valamennyi elemi iskola tekintetes Igazgató-ságának!

Értesítem, hogy az Országos Állatvédő Egyesület 1933. évi Gyermeknaptára megjelent az eddigéhez hasonló szép kiállításban és értékes tartalommal.

Megrendelhető az Egyesületnél (Budapest IX. Ernő ucca 11-13. sz.) Ára darabonként 24 fillér. Minden 10 drb. rendelésénél egyet ingyen mellékel.

Szolnok, 1932 október hó 20-án.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

11-1—1931. szám.

Tárgy: Dr. Serényi Antal „Tanügyi Jogforrások Gyűjteményé”-nek ajánlása.

Valamennyi állami iskola tekintetes Igazgató-ságának!

Értesítem, hogy f. évi december hó elején jelenik meg Dr. Serényi Antal kir. s. tanfelügyelő által szerkesztett Tanügyi Jogforrások gyűjteményének 4. száma „A tanítók jogviszonyai”

címen. A könyv szól a tanítók tisztviselői és tanítói jogairól és kötelességeiről, alkalmaztatásukról, illetményeikről és az államszegélyre vonatkozó legújabb jogszabályokról, a helyettes, segéd, rendes, igazgató és gazdasági szaktanítók jogviszonyairól, szabadság és helyettesítésükről, az állások betöltéséről és megüresedéséről, az O.T.B.A. segélyeiről stb.

Az első három számnak beszerzését a Miniszter ur engedélyezte is a többiét is fogja engedélyezni.

A szóban levő munkát figyelmébe ajánlom azzal, hogy amennyiben lehet, az iskola könyvtára részére rendelje meg. A négy füzet ára együtt 10 pengő. — Megrendelhető a szerzőnél Kaposváron.

Szolnok, 1932. november hó 17-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

3153—1932. szám.

Tárgy: Tulajdonjogi vagy örökhasználati, jogi telekkönyvi bekebelezésénél követendő eljárás.

Valamennyi áll. elemi és önálló gazdasági iskola tek. Igazgatóságának.

A VKM. ur f. évi november hó 18. án kelt 8064—1932. éln. számu körrendelete alapján értesítem, miszerint a hatáskörömbe tartozó intézetek telkére vonatkozó tulajdonjog, vagy örökhasználatjog telekkönyvi bekebelezetése céljából, minden esetben a m. kir. kincstári jogügyi igazgatóság keresendő meg s az intézetek igazgatóságai ilyen természetű ügyekben semmi körülmények között sem járhatnak el a kir. kincstár képviselőiben hatóságok, bíróságok előtt, beleértve a telekkönyvi hatóságokat is.

Erről Igazgató urat tudomás és további eljárás végett értesítem azzal, hogy bármely iskolai ingatlan bekebelezési ügyet a vonatkozó iratokkal együtt további intézkedés végett mindenkor hozzám terjesszen be, mert nincs jogosítva ilyen ügyekben a kincstár képviselőre.

Szolnok, 1932. november hó 25-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

3010-1—1931. szám.

Tárgy: Arcképes igazolványok érvényesítése.

Valamennyi elemi és gazdasági népiskola t. Igazgatóságának és ovoda Felügyelő Bizottságának!

A felaru vasúti menetjegy váltására szolgáló arcképes igazolványok kiállítására, illetve megújítására a vallás és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur Ónagyméltósága 1932. évi 3367. sz. rendeletével új rendet léptetett életbe. (Megjelent a Néptanítók Lapja f. évi 23-ik számában.) Ennek ellenére többen hozzám küldik be az arcképes igazolványt záradékolásra. A záradékolást közvetlen hivatalfőnökük eszközli s aztán a fent idézett rendelet értelmében a m. kir. központi Illetményhivatalhoz küldik záradékolásra. A kiadott rendelethez alkalmazkodjanak s aszerint járjanak el.

Szolnok, 1932. december hó 5-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

EGYESÜLETI ÉLET

Pályázat.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesülete pályázatot hirdet iskolai előadásra alkalmas

ifjusági szindarabra.

Az I. díj 30 P., II. díj 20 P. A határidő 1933. április hó 1. Géppel, vagy idegen kézírással, a papír egyik oldalára írt pályamunkák a jelíges levéllel az egyesületi titkár címére (Solnok, Cukorgyár) küldendők.

A díjat nyert pályamunkák az Egyesület tulajdonába mennek át.

Szolnok, 1932. december hó.

Tobel Ferenc s. k. *Ferenczy Kálmán s. k.*
titkár. elnök.

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.*

MIREK

Tisztelgés. A Kormányzó ur öföméltósága *Almásy Sándort*, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánját, ettől az állásától buzgó és eredményes szolgálatainak elismerése mellett, saját kérésére felmentette s egyuttal megengedte, hogy kiváló buzgalommal és odaadással teljesített szolgálatait teljes elismerését tudtul adják.

December hó 3-án vett búcsut a távozó főispántól a vármegye közönsége. Ez alkalommal vármegyénk vezető kir. tanfelügyelője, *Bihary István*, a köztisztviselthen álló főispánhoz egy tanítói küldöttséget vezetett s gondolatokban gazdag, mely érzésről tanuskodó beszédben köszönte meg az egy évtizeden át az iskolaügy és a vármegye tanítósa iránt érzett meleg szeretetét és támogatását.

Almásy Sándor főispán meghatva választolt s válaszában hivatkozott arra, hogy a népoktatás ügyét mindig szíven viselte, épp ezért a tanítósa munkáját mindig örömmel támogatta és éppen ilyen örömmel sietett mindig *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő támogatására, akiben a hivatott és nagykoncepcióju tanügyi vezetőfiut ismerte meg s az iránta érzett nagyrabecsülése barátii szeretetté nemesült. Hangsúlyozta, hogy mindig meleg szeretettel gondol a vármegye tanítósaára.

A kormányzó ur öföméltósága által kinevezett új főispán, *roffi Borbély György* installációja december 10 én volt, amely után *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő vezetésével küldöttség tisztelgett nála, hogy új méltóságában üdvözölje s a vármegye népoktatásügye iránt jóindulatu támogatását kérje. *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő üdvözlő beszédére válaszolva hangsúlyozta a vármegye új főispánja, hogy tudatában van a népoktatás fontosságának s mindig méltányolta és méltányolni fogja a tanítósa felelősségteljes nemzetnevelő munkáját s ebben a munkában mindig hathatós pártfogóra és támogatóra fognak benne találni.

Kinevezés. *Dr. Magayné Nikolits Vilma* szolnoki, *Pomázy Magdolna* és *Mendelényi Elvira* jászárokszállási, *Wittmann György* jászberényi helyettes tanítókat segédtanítókká nevezte ki a miniszter ur. *Lőrinczy Béla* okl. tanító a turke-

ve-turpásztói áll. el. iskolához helyettes tanítói megbízást nyert.

A szolnoki városi képviselőválasztáson, amely december 4-én folyt le, *Ferenczy Kálmán* szolnoki áll. isk. igazgatót, egyesületünk érdemes és agilis elnökét, városi képviselőtestületi taggá választották. Ugyancsak örömmel érteztülünk arról is, hogy *Hanauer A. István* megyés főispán a szolnoki róm. kath. autonóm egyházközség képviselőtestületébe rendes képviselőtestületi taggá nevezte ki.

Öszinte szeretettel üdvözöljük a kijutott megtiszteltetést és bizalmat jelentő új pozíciójában és személyén keresztül a tanítósaot ért társadalmi megbecsülést és elismerést is későn regisztráljuk.

Szolnokon a város polgármestere, *dr. Tóth Tamás*, a nélkülözhető elemi iskolás gyermekek részére napi 600 adag pasztörizált tejből és ugyanannyi adag kenyérből álló tizoraít utalványozott ki. Az elosztást a tanítók végzik.

A *Kath. Karitás* naponta 120 szegény iskolás gyermeknek ad táplálót, meleg ebédet. A főzés nehéz munkáját a Nőszövetség tagjai felváltva végzik. A *Kath. Egyházközség* kb. 300 pár cipőt és ruhát készített karácsonyra a szükséget szenvedő iskolás és ovodás gyermekeknek. A nemes cselekedetek önmagukat dicsérik.

Az Állami Tanítók Országos Egyesülete nov. 12-én taggyűlést tartott Budapesten, amelyen kb. 1500 állami tanító és óvónő vett részt. Megjelent a gyűlésen *dr. Petry Pál* kultuszminiszteri államtitkár és *Szűcs István* ny. l. államtitkár, országgyűlési képviselő is, aki értékes előadást is tartott az állami iskolák történeti fejlődéséről és az állami tanítók vallás-erkölcsös és hazafias munkásságáról. A gyűlést *Galla Endre* elnök nyitotta meg, nagy tetszéssel fogadott beszédet meleg szavakkal adózva *gr. Klebelsberg Kunó* emlékének. *Vitéz Csorba Odón* főtitkár javaslatára a gyűlés egyhanguan elhatározta az Üdülőház céljaira gyermekelőadás rendezését. Kéri az illetmények visszaállítását, a férjes tanítónők lakbérlevonásának megszüntetését, az állami tanítók gyermekei részére az Internátus sürgős felállítását, a nyugdíjasoknál a szerzett jogok biztosítását, az óvónőknek a

VIII. fiz. oszt.-ba való kinevezését, a tanyai tanítók részére működési pótlek engedélyezését, az egységes tankönyvre vonatkozó terv elejtését, az Orsz. Tisztviselői Betegalap megreformálását és a VII. ügyosztályba áll. tanító berendelését. **Vitéz Kálmán Béla** a jövő tanítói nemzedék sorsáról tartott értékes előadást, melynek határozati javaslata a helyettesi és segéd-tanítói zavaros és szerelmes helyzet megszüntetésére és rendezésére, valamint a katonai szolgálatra bevonult helyettes tanítók díjazására vonatkoztak.

Az indítványok során **Danyi Miklós** indítványát tárgyalta és fogadta el a közgyűlés, amely a hadviselt tanítók szolgálati szerelmével foglalkozott és a hadviseltnek a vezető és előnyösebb állások betöltésénél való előnybe részesítését szorgalmazta. Az anyagi dolgok tárgyalása után a Himnusz hangjával ért véget.

A tanítószövetség karácsonyi nagygyűlése Az Országos Tanítószövetség december 29-én d. e. 9 órakor rendkívüli szövetséggyűlést tartott a fővárosi Vigadóban. Megjelenését megígerte **Gömbös Gyula** kormányelnök, **Hóman Bálint** vallás- és közoktatásügyi miniszter, **Huszár Ador** főpolgármester, **Sipőcz Jenő** polgármester, a hivatalos és tanügyi élet több képviselője. A gyűlésre nagyon készülődik a tanító-ág. A kiadott hivatalos meghívó is azt bizonyítja, hogy külföldi tanítói érdeklőségek, a székesfehérvári tanítószövetségével karöltve, teljes egységben vonuljanak fel a karácsonyi nagygyűlésre. **Finta Sándor** a Kath. Tanítóegyesületek Orsz. Szövetségének elnöke emlékeztet meg **Klebelsberg Kunó** grófról, majd a gyűlés megismerteti a tanítószövetségnek a nyolcosztályú népiskola, a középisk. érettségim felelős magasabbrendű tanítóképzés, továbbá a szakszerű iskolatellőügyelet megvalósítására vonatkozó már korábban elfoglalt álláspontját és hangsúlyozza a tanítói szolgálati szabályzat elkészítésének sürgetését. Ezután **Ormós Lajos** az Orsz. Ref. Tanítóegyesület elnöke a nyugdíjügyről, **vitéz Csorba Odón**, az All. Tanítók Orsz. Egyesületének főtitkára pedig az ifjú tanítónemzedékről tart előadást. A két kérdésnek a tárgyalása fontos eseménye lesz a nagygyűlésnek, mert ennek keretében a sok szerelmet szenvedő magyar tanítószövetség egész aggodalma fog megnyitkozni. A tanítói illetmények dolgában szintén határozati javaslat kerül a nagygyűlés elé, melyben a tanítószövetség közpénzfizetés rendszerének életbevitelét sürgeti. A Tanítószövetség ezután is felhívja a tanítószövetséget, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a karácsonyi rendkívüli szövetséggyűlésen, mely ez alkalommal egynapra terjedő egyetemes tanítógyűlésnek is tekinthető. A karácsonyi nagygyűlést megelőző napon, dec. 28-án d. u. 3 órakor a Tanítószövetség igazgatósága tart gyűlést a **Ferenc József** Tanítók Házában. A Tanítószövetség elnöksége ezután is felhívja a tanítószövetséget, hogy azok, akik felakarnak jönni a nagygyűlésre, de vasúti arcképes igazolványukat nem váltották ki, erre az egy alkalomra kedvezményes utazásra jogosító igazolványt kaphatnak, ha evégtől a Tanítószövetség elnökségéhez fordulnak (Budapest IV., Magyar-u. 38.) Leg-

később dec. 20-ig. A megkereséshez 50 f. bélyeg melléklendő.

Kartársak szives figyelmébe.

A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtázó rovatát is kísérjék figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekkszámlára eszközölhetők.*

Nyugtázások: Tagdíj címen:

Csernyéné, K. Mária 4 P. Szolnok. Szentiványi Béla 2 P. Kun Lajos 2 P. Jászberény. Horváth Pal 5 P. Felsőszászberek, Manga Olga 4 P. Besenyszög, Vass Lajos, Fogarassy Mihály, Baumgärtenné L. Mária, Vass Andor, Kardos Katalin, Vass Andor, Gai János, Fogarassy Mihályné, Cecse János, Bóth Jolán, Jankovits József, Mohacs Katalin, Kontraszty Julia, Nagyina Margit 2 P. Csibakháza. Szanyi Ferenc 8 P. Mezőtur, Kalász Lili 8 P. Pusztaszentmács. Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmán, Úrmócsy Ferencné, Vajay József, Szabó Tivadarné, Pál Lajosné, Brindáné, L. Mária, Gyurián Ferencné, Rakos Ferencné, Csernyay Karolyne, Tamás Erzsébet, Koltay Anna, Csomor Iren, Gofzer György, Gombkötő Magda 2 P. Szolnok, Ikiódv Zsuzsanna 4 P. Jászker. Gyurkicza Miklós 2 P. Dr. Kovacs Jánosné 2 P. Szolnok. Molnar Lujza 4 P. Jászberény, Rónai Gyula 4 P. Tiszasuly, Kunne, B. Mária 4 P. Karcag, Dobai József 8 P. Felsőszászberek, Rab Ilona 10 P. Besenyszög, Haló Malvin, Kiss Anna, Tóth Teréz, Mészáros Kálmán, Kozák Antal 4-4 P. Mezőtur, Pongóné Sz. Júlia 3 P. Renner A. József 4 P. Szanderné. R. Gizella 4 P. Szajol. Bathor Mária 4 P. Besenyszög. Döme Sándor 8 P. Szolnok, Tóth Béla 4 P. Rakóczi falva, Butyka Etel 8 P. Tiszaföldvár, Nagy Gyurián 8 P. Mezőtur.

Temetkezési díj címen:

Lótos Ferenc Jászárokszállas, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmán, Vajay József, Szabó Tivadarné, Pál Lajosné, 1-1 P. Brindáné, L. Mária, Gyurián Ferencné, Koltay Anna, Gyurkicza Miklós 2-40-2.40 P. Szolnok, Pongóné Sz. Júlia 2 P. Szajol.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telef. 103.

Legnagyobb ruhák

Piac-léc.

közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi,
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodalmi, felszerelésből, tárgyakból és
iróeszközökből. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyűjteményben készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, postai, rakodási és gyógyszerészeti táblázatok.
A világban legelőször berendezett hőnyomtatásos gépek készíti a
legnagyobb kivételű könyvkötéseket, a legegyszerűbből
a legkényesebb ízlésig kielégítő díszművekig.
Hőnyomtatásban elegáns, izékes kivitelben, a
legelőször árak mellett készíti filzeteket,
könyveket, rögzítőket, táblázatokat
lakodalmi és házi meghívókat
és minden fajta hőnyom-
tatási munkát.

Hőnyomtatás. — Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

A Dármeggel Tanítótestület által kiadott „ERTESÍTŐ
HŐNYOMTATÁS” kapható. 1924. Ára netto 24 fillér.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanhangyak

Tanszerek

Hőnyughatók

Ngomfaluangok

SZOLNOK

Új üzlethelységem

a régi mellett ugyanah-

ban az épületben van.

1

CASZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

1932. /25.évf./ . jan-dec. 1-12.szám.

Hiány:7.szám.